

श्री
अथ

बृहत् मुहूर्तसिंधुः

जिल्हा काड्डा हरिपुरनिवासी

श्रीयुत पण्डित देवकीनन्दन विरचित

निसको लाहोर संस्कृत पुस्तकालयके कार्य संपादक

लालामेहेरचंदने

श्रीवेंकटेश्वर यंत्रालयमें छपवायके प्रसिद्ध किया.

मुंबई.

विक्रम संवत् १९४२

सन १८८५

ALL RIGHTS RESERVED WITH THE
SANSKRIT BOOK DEPOT

पुस्तक मिलनेका ठिकाना.

लाहोरमें लालामेहेरचंद म्यानेजर संस्कृत पुस्तकालय
सेद मिट्ठाबाजार.

मुंबई पंडित ज्येष्ठाराम मुकुन्दजीकी पुस्तकोंकीदुकानपर
मुंबादेवीकेपास

” श्रीकृष्णदासात्मज गंगाविष्णु, खेमराज
श्रीव्यंकटेश्वरारख्य (छापखाना)

मुंबई.

सं	सूची	पृ	पं	सं	सूची	पृ	पं	सं	सूची	पृ	पं
१	मंगलान्वरणम्	१	१	३४	अंधादि	१०	३	६७	सामान्यभानि	२०	१
२	भवमानानि	१	१२	३५	जातिभानि	११	१	६८	वस्त्रादिधारणं	२०	६
३	नंदादितिथिफलम्	२	५	३६	भवृक्षाणि	११	२	६९	स्वेतवस्त्र	२०	१०
४	प्रत्येकफलम्	२	१०	३७	विष्कंभादियोग	११	३	७०	रक्तवस्त्र	२०	१३
५	तिथिस्वामिनः	३	१	३८	करणानि	१२	१	७१	कपिलपीतवस्त्रं	२०	१५
६	नंदादितिययः	३	२	३९	भद्राविचारः	१२	६	७२	नीलव्यामवस्त्र	२०	१६
७	शुभाशुभः	३	२	४०	भद्रारुतम्	१३	१	७३	पट्टवस्त्र	२०	१७
८	यस्तराधाः	४	३	४१	भद्रामुखपुच्छे	१३	११	७४	कौशेयवस्त्र	२०	२०
९	कर्कियोगः	४	४	४२	भद्रावाप्तः	१३	१२	७५	रोमजवस्त्र	२१	१
१०	संवर्तः	४	५	४३	भद्रास्वरवम्	१३	१३	७६	स्त्रीणां विशेषः	२१	३
११	अमृतः	४	६	४४	भद्रांगानि	१४	१	७७	दंतादिचूडकं	२१	४
१२	इन्द्रन्यलभानि	४	७	४५	भद्रानाम	१४	१	७८	स्वर्णादि	२१	६
१३	दग्धादि	४	८	४६	भद्रारूपम्	१४	२	७९	कोर्ममणिचूडक	२१	९
१४	इन्द्रन्यभानि	४	९	४७	भद्रास्तोत्रम्	१४	६	८०	विशेषः	२१	११
१५	त्रितयः	४	१०	४८	आनंदादियोगः	१५	१	८१	सतूलकंचुक	२१	१४
१६	विषमतिथयः	४	११	४९	ग्रहणमस्यत्याज्यता	१५	२		सुवर्णादिजतु		
१७	इन्द्रन्यतिथ्यादि	५	१	५०	होलिकाष्टकम्	१६	४	८२	मिश्र	२१	१६
१८	सिद्धितिययः	५	२	५१	तीरमानम्	१६	५	८३	वस्त्रादिधारणोल		
१९	सर्वार्थसिद्धियोगः	५	३	५२	त्याज्यसुहूर्ताः	१६	६		नशुद्धिः	२१	१८
२०	वर्ज्यानि	५	४	५३	ग्राह्यसुहूर्ताः	१६	७		नक्षत्रवाराणां		
२१	परिहारः	५	५	५४	अस्तादीनां त्याज्यता	१६	८	८४	प्रत्येकफलम्	२२	३
२२	रवियोगः	६	१	५५	अयवादः	१६	१४	८५	अथावश्यक	२२	४
२३	तिथिनां ग्राह्यता	६	३	५६	शक्रादीनां वार्धका	१७	३	८६	बूले वस्त्रे दग्धे	२२	५
२४	रव्यादीनां स्वामिनः	६	४	५७	क्षयमासः	१७	१२	८७	अत्रचक्राणि	२२	६
२५	सर्वकार्येषु भाः	७	१	५८	अधिमासः	१७	२०	८८	वस्त्रनिर्माणं	२३	११
२६	कस्मिन्वारे सिध्यति	७	२	५९	त्रयोदशाह	१८	५	८९	मनांतरं	२३	१२
२७	उक्तेषु सिद्धिदाः	७	३	६०	सिंहादिगुरौ	१८	६	९०	तारणसुहूर्त	२३	१४
२८	अभ्यंगफलविधिश्च	७	४	६१	मन्वादितिययः	१८	१४	९१	वासोरजन	२३	१९
२९	वारे प्रयुक्तिः	७	९	६२	युगाद्या	१८	१५	९२	वासः क्षालभ	२४	२
३०	कालहोरा	७	१२	६३	केंद्रादिसंज्ञा	१८	१६	९३	कक्षावधनं	२४	४
	नक्षत्रस्वामिनं कार्यं			६४	राशिसंज्ञा	१८	१७		उपानयनरिधानं		
३१	चैषु	८	१	६५	मैत्रादिमुहूर्ताः	१९	१	९४	चर्मरुतयंच	२४	६
३२	ध्रुवादिनक्षत्राणि	१०	१	६६	ग्राह्याग्राह्यसंज्ञा	०		९५	कुसुमधारणां	२४	९
३३	ऊर्ध्वमुखवादि		२		कल्कोलः		१	९६	चंदनधारणं	२४	११

पुस्तक मिलनेका ठिकाना.

लाहोरमें लालामेहेरचंद म्यानेजर संस्कृत पुस्तकालय
सेद मिठ्ठाबाजार.

मुंबई पंडित ज्येष्ठाराम मुकुन्दजीकी पुस्तकोंकीदुकानपर
मुंबादेवीकेपास

” श्रीकृष्णदासात्मज गंगाविष्णु, खेमराज
श्रीव्यंकटेश्वराख्य (छापखाना)

मुंबई.

सं	सूची	पृ	पं	सं	सूची	पृ	पं	सं	सूची	पृ	पं
१	मंगलाचरणम्	१	१	३४	अंधादि	१०	३	६७	सामान्यभानि	२०	१
२	भवमानानि	१	१२	३५	जातिभानि	११	१	६८	वस्त्रादिधारणं	२०	६
३	नंदादितिथिफलम्	२	५	३६	भवसाणि	११	२	६९	श्वेतवस्त्र	२०	१०
४	प्रत्येकफलम्	२	१०	३७	विष्कंभादियोग	११	३	७०	रक्तवस्त्र	२०	१३
५	तिथिस्वामिनः	३	१	३८	करणानि	१२	१	७१	कपिलपीतवस्त्र	२०	१५
६	नंदादितिथयः	३	२	३९	भद्राविचारः	१२	६	७२	नीलश्यामवस्त्र	२०	१६
७	शुभाशुभः	३	२	४०	भद्रारुत्तम्	१३	१	७३	पट्टवस्त्र	२०	१७
८	यक्षरंभाः	४	३	४१	भद्रामुखवपुच्छे	१३	११	७४	कौशेयवस्त्र	२०	२०
९	कर्कियोगः	४	४	४२	भद्रावास्तः	१३	१२	७५	रोमजवस्त्र	२१	१
१०	संवर्तः	४	५	४३	भद्रास्तरवम्	१३	१३	७६	रूपीणांविशेषः	२१	३
११	अमृतः	४	६	४४	भद्रांगानि	१४	१	७७	दंतादिचूडकं	२१	४
१२	श्रुत्यलभानि	४	७	४५	भद्रानाम	१४	१	७८	स्वर्णादि	२१	६
१३	दग्धादि	४	८	४६	भद्रारूपम्	१४	२	७९	कोर्ममणिचूडक	२१	९
१४	श्रुत्यभानि	४	९	४७	भद्रास्तोत्रम्	१४	६	८०	विशेषः	२१	११
१५	त्रितयः	४	१०	४८	आनंदादियोगः	१५	१	८१	सदलकंचुक	२१	१४
१६	विषमतिथयः	४	११	४९	ग्रहणामस्यत्याज्यता	१५	२		सुवर्णादिजनु		
१७	श्रुत्यतिथ्यादि	५	१	५०	होलिकाष्टकम्	१६	४	८२	मिश्र	२१	१६
१८	सिद्धितिथयः	५	२	५१	तीरमानम्	१६	५	८३	वस्त्रादिधारणोल		
१९	सर्वार्थसिद्धियोगः	५	३	५२	त्याज्यमुहूर्तः	१६	६		यशुद्धिः	२१	१८
२०	वर्ज्यानि	५	४	५३	ग्राह्यमुहूर्तः	१६	७		नक्षत्रवाराणां		
२१	परिहारः	५	५	५४	अस्तादीनांत्याज्यता	१६	८	८४	प्रत्येकफलम्	२२	३
२२	रवियोगः	६	१	५५	अयवादः	१६	१४	८५	अथावश्यके	२२	४
२३	तिथिनां ग्राह्यता	६	३	५६	शक्रादीनां वार्धका	१७	३	८६	नूले वस्त्रे दग्धे	२२	५
२४	रव्यादीनां स्वामिनः	६	४	५७	क्षयमासः	१७	१२	८७	अन्नचक्राणि	२२	६
२५	सर्वकार्येशुभाः	७	१	५८	अधिमासः	१७	२०	८८	वस्त्रनिर्माणं	२३	११
२६	कस्मिन्वारे सिध्यति	७	२	५९	त्रयोदशाह	१८	५	८९	मतांतरं	२३	१२
२७	उक्तेषु सिद्धिदाः	७	२	६०	सिंहादियुरो	१८	६	९०	तारणमुहूर्त	२३	१४
२८	अभ्यंगफलविधिश्च	७	४	६१	मन्वादितिथयः	१८	१४	९१	वासोरजन	२३	१९
२९	वारे प्रवृत्तिः	७	९	६२	युगाद्या	१८	१५	९२	वासः क्षालभ	२४	१
३०	कालहोरा	७	१२	६३	केंद्रादिसंज्ञा	१८	१६	९३	कक्षाबंधनं	२४	४
	नक्षत्रस्वामिनं कार्ये			६४	राशिसंज्ञा	१८	१७		उपानयनरिधानं		
३१	चैषु	८	१	६५	मैत्रादिमुहूर्तः	१९	१	९४	चर्मकृत्यंच	२४	६
३२	ध्रुवादिनक्षत्राणि	१०	१	६६	ग्राह्याग्राह्यसंज्ञा	१९	१	९५	कुसुमधारणां	२४	९
३३	ऊर्ध्वमुखवादि		२		कल्कोलः		१	९६	चंदनधारणं	२४	११

सं.	सूची	पृ	पं	सं.	सूची	पृ	पं	सं.	सूची	पृ	पं.
९६	पुष्पमालाधारणं	२४	१३	३०	विक्रय	२७	१६	६४	शस्त्रघटनं	३२	७
९७	कालकज्जलधारणं	२४	१५	३१	विपणि	२७	१८	६५	शस्त्राभ्यास	३२	१३
९८	नवपात्रेजलधारणं	२४	१६	३२	लताधारोपणं	२७	१९	६६	धनुरभ्यास	३२	१७
९९	संयासर्नरंभः	२४	१८	३३	औषधीभक्षणं	२८	१	६७	धनुषिगुणारोप	३२	१८
१००	नवपात्रेभोजनं	२४	२१	३४	रसभक्षणं	२८	५	६८	शस्त्रधृति	३२	२०
१०१	नवभांडसाधनं	२५	१	३५	पिप्पलादिभक्षणं	२८	७	६९	सन्नाहादि	३३	२
१०२	राजदर्शनं	२५	३	३६	अहिफेनविषभक्षणं	२८	१०	७०	खड्गादि	३३	४
१०३	दीक्षा-	२५	५	३७	मांसादिभक्षणं	२८	११	७१	वारापदि	३३	६
४	वीराभिचार	२५	७	३८	औषधनिर्माणं	२८	१३	७२	नलिकादि	३३	९
५	मद्यारंभ	२५	९	३९	रससाधनं	२८	१५	७३	शत्रुसंधि	३३	१२
६	संन्यास	२५	११	४०	चूर्णादिसाधनं	२८	१७	७४	नवांगनाभोगः	३३	१४
७	ब्रह्मज्ञानं	२५	१३	४१	तेलोपवेशनं	२८	१९	७५	स्त्रीसंभोगः	३३	१७
८	गोक्रय	२५	१५	४२	वमनादिकर्म	२८	१	७६	गीतादिछत्यं	३३	२०
९	पशूनां दमनं	२५	१७	४३	हुताशकर्म	२९	४	७७	नवादिछत्यं	३३	२१
१०	नसाकर्म	२५	१८	४४	दूतनवृक्षास्फलादि	२९	६	७८	वंदाचक्रम्	३४	२
११	महिषादीनां	२५	२०	४५	सूचिकर्म	२९	८	७९	वाद्यारंभ	३४	३
१२	व्याघ्रादिपालनं	२६	२	४६	अश्वकर्म	२९	९	८०	भेरीबादनं	३४	६
१३	वानरादिपालनं	२६	३	४७	अश्वारोहणं	२९	१८	८१	काहलायां	३४	९
१४	कुक्कुटादीनांपालनं	२६	६	४८	अश्वचक्रं	२९	१८	८२	बादित्रसमय	३४	११
१५	मत्स्यग्रहणं	२६	८	४९	पल्याणचक्र	३०	५	८३	मृगया	३४	१२
१६	पक्षिकर्म	२६	१०	५०	गजकर्म	३०	९	८४	वागुराचक्रं	३४	१५
१७	पक्षिद्वेक्षाण	२६	११	५१	गजांकुश	३०	१५	८५	जलयंत्र	३५	८
१८	व्यालग्रह	२६	१३	५२	ध्वजादि	३०	१६	८६	हरहटचक्रम्	३५	१०
१९	सामान्यपक्षरक्षा	२६	१४	५३	दंतद्वेदः	३०	१७	८७	जलाशयः	३५	११
२०	गवांकर्म	२६	१८	५४	गजबधनः	३०	२१	८८	जलादितानं	३५	१६
२१	अजादीनां	२६	२०	५५	गजारोहणं	३१	२	८९	मत्तान्तरं	३५	१७
२२	वास्यादीनां	२७	१	५६	गजचक्रं	३१	५	९०	कूपचक्रं	३६	१
२३	वृषादीनां	२७	२	५७	भूषणघटनं	३१	६	९१	कासारचक्रम्	३६	२
२४	नवीनवृषस्य	२७	४	५८	स्वर्णकार	३१	१०	९२	वापीचक्रम्	३६	३
२५	मेघमाहिष्योः	२७	६	५९	त्रिपुष्करादि	३१	१५	९३	कुण्डचक्रम्	३६	४
२६	उष्ट्रादीनां	२७	८	६०	फलंशांतिश्च	३१	१७	९४	कूपचक्रम्	३६	५
२७	सर्वक्रय	२७	१०	६१	रत्नयुग्घटनं	३२	२	९५	रथकृत्यं	३६	६
२८	विनिमय	२७	१२	६२	मुक्तायुजी	३२	३	९६	रथचक्रं	३७	१
२९	परायक्रयविक्रयो	२७	१३	६३	पात्रभोजनं	३२	५	९७	शिविकाकृत्यं	३७	२

सं	सूची	पृ	पं	सं	सूची	पृ	पं	सं	सूची	पृ	पं
१८	शिविकाचक्रं	३७	३	२८	पाण्डुरदः	४१	१४	६१	तैलिकचक्रम्	४५	९
१९	तरिघटनं	३७	५	२९	करिणासिदोप-	४१	१६	६२	इस्करसादिच		८
२०	तरिचक्रं	३७	६	३०	रसोदजं	४१	१७		क्रम	४५	
१	तरिमोचनं	३७	९	३१	धान्यद्देद	४१	१९	६३	उपलविदारणं	४५	१०
२	रज्याबंधनं	३७	१२	३२	धान्यसंग्रह	४२	१	६४	चक्रंच	४५	११
३	कूपकं	३७	१५	३३	बीजसंग्रह	४२	४	६५	कुंभकारकृत्यं	४५	१४
४	वस्तुपूरणा	३७	१८	३४	बीजबंधनं	४२	५	६६	चक्रंच	४५	१५
५	यान्ना	३७	२०	३५	धान्यस्थापनं	४२	७	६७	लोहकारकृत्यं	४५	१८
६	सेतुबंधनं	३८	१	३६	निःक्रमणा-	४२	८	६८	मणिकारकृत्यं	४५	१
७	सेतुचक्रम्	३८	५	३७	कणमर्दनं	४२	९	६९	नापितकृत्यं	४६	२
८	मपाष्टु	३८	६	३८	धान्यबंधनं	४२	११	७०	मालिककृत्यं	४६	४
९	गृहादिक्रय	३८	८	३९	आनयनं	४२	१२	७१	पलगंड	४६	६
१०	वाणिज्य-	३८	१०	४०	स्थापनं	४२	१४	७२	तंतुवायक	४६	८
	निधिनोगुप्त			४१	पाकक्रिया-	४२	१५	७३	चित्रकारकर्म	४६	१०
११	स्थापनं	३८	१३	४२	धान्यस्थिति-	४२	१७	७४	चर्मकारकर्म	४६	१२
१२	दत्तद्रव्यालाभ-	३८	१६	४३	धर्मक्रिया	४२	१८	७५	जायाजिवाजि	४६	१४
१३	द्रव्यदानं	३८	१९	४४	तर्पसा-	४२	२१	७६	व्याधादिक	४६	१५
१४	क्रणाग्रहाणां	३९	१	४५	दाससंग्रह	४३	३	७७	म्लेच्छकर्म	४६	१७
१५	धान्यवृद्धि-	३९	५	४६	सुद्रापातन-	४३	४	७८	शिलाकारकर्म	४६	१९
१६	हलप्रवहणां	३९	७	४७	शांतिः	४३	७	७९	चौरकर्म	४६	२१
१७	अपरे	३९	१२	४८	व्रतारंभोत्सर्गो	४३	११	८०	निर्घथकर्म	४७	२
१८	चक्राणि-	३९	१३	४९	होमेभाहुतिचक्रं	४३	१४	८१	लिपिकरकर्म	४७	४
१९	हलविधि	३९	१६	५०	अजविशेषः	४३	१५	८२	गलग्रहा	४७	६
	उत्पातफलशां			५१	बन्निवासः	४४	१	८३	पल्लिवादिनां	४७	८
२०	तिश्रवः	४०		५२	शत्रुबंधनं	४४	४	८४	स्वर्णाकारकर्म	४७	१०
२१	योक्तादिसाधनं	४०	१	५३	मैत्री-	४४	६	८५	ब्राह्मणादिकर्म	४७	१२
२२	बीजोक्तिः	४०	२	५४	नक्षत्रकक्षवल्ली	४४	८	८६	एषांस्वप्नावकर्म	४७	१६
२३	फणिवक्त्रे	४०	११	५५	सर्पदनेस-	४४	१०	८७	विप्रकृत्यं	४८	१
२४	कुदालक	४०	१२	५६	रोगमुक्तस्नानं	४४	१२	८८	क्षत्रकृत्ये	४८	२
२५	सस्यसेवनं	४१	१६	५७	औषधिस्नानं	४४	१४	८९	वैश्यकृत्ये-	४८	४
२६	कुलाबंधनं	४१	१०		रोगमुक्तस्यगा	४५	२	९०	शूद्रकृत्ये	४८	६
	कुल्यामूलबंधो		१२	५८	मनं			९१	लघुमन्त्री	४८	८
२७	नमू-	४१		५९	अंडच्छेदन	४५	४	९२	धूर्तकार्ये-	४८	६
	धान्यामध्याह्न			६०	तैलिककर्म-	४५	५	९३	मलसुद्ध	४८	१०

स	सूची	पृ	प	सं	सूची	पृ	प	सं	सूची	पृ	प
१४	सर्पग्रहणाविष्टा	४८	१३	२८	मूळशांती	५४	१७	६१	कोवा		१२
१५	मंत्रग्रहणं	४८	१४	२९	पंचगव्यं	५५	७	६२	नाम	६२	१३
१६	शिल्पारम्भः	४८	१८	३०	पंचत्वक्पल्लवे-	५५	१०	६३	बहुनाम	६२	१४
१७	फारसीविद्या-	४८	२०	३१	दशमूलं	५५	११	६४	अष्टराशी	६२	१७
१८	जैनविद्या-	४९	१	३२	सप्तमृदः	५५	१२	६५	कुत्रकोवा-	६२	२०
१९	शपनेदिक	४९	२	३३	सप्तधान्य	५५	१३	६६	शतपदं	६२	२०
३००	परीक्षा	४९	३	३४	एतौषधि	५५	१४	६७	तवपादैराशय	६२	१
१	मथनं	४९	७	३५	अलाभेप्रकार	५६	१४	६८	गोचरफलंवेधा	६४	१
२	गोदोहनं	४९	९	३६	कन्यायां		१५		श्व		
३	सेवा-	४९	१०	३७	नक्षत्रकल्लोल	५६	२	६९	रविवेध	६५	३
४	अग्निसाधकृत्यं	४९	१३	३८	संक्रातिसंज्ञा-	५७	१	७०	चंद्र	६५	३
५	नूजनसंमार्जनी	४९	१४	३९	दिनरात्रिफलं	५७	२	७१	भौम	६५	४
६	पंचकल्यंच-	४९	१६	४०	पुण्यकाल-	५७	१०	७२	बुध	६५	५
७	वृत्त्यपंचकं	५०	६	४१	स्पष्टकाल	५७	५	७३	जीव	६५	५
८	अत्रचक्रांति	५०	७	४२	चलसंक्रांति	५८	८	७४	शक्र	६५	६
९	पुत्तलदाह-	५०	१३	४३	अयनासाधनं	५८	१०	७५	शनि	६५	७
१०	अरिवलकर्म-	५०	१६	४४	संक्रांतिस्नानं	५८	१५	७६	रा-के-	६५	८
११	गंडांतं	५०	१८	४५	प्रत्येकसंक्रातिषु	५८	१	७७	विचारं	६५	९
१२	दिनक्षयादि	५१	७	४६	संक्रांतिवाहनादि	५९	१	७८	साधारन्येन	६५	१०
१३	अस्मिन्वादितांरूपं	५१	१३	४७	संक्रांतिमुहूर्त	६०	२	७९	स्नातौषध्य	६६	१
१४	गंडेशांति	५१	१२	४८	मेषपुरुष-	६०	३	८०	मणयः	६६	२
१५	अशुक्तमूलं-	५२	३	४९	तुलापुरुषं	६०	४	८१	ग्रहगोचरं	६७	४
१६	मूलपुरुषं-	५२	५	५०	मकरपुरुषं	६०	१	८२	ग्रहणीयुतोच	६७	६
१७	मूलकन्या	५३	६	५१	कर्कपुरुषं	६१	२	८३	सूर्यादीनादात्ता	६७	६
१८	मूलवृश्चं	५२	७	५२	सङ्गीति	६१	३	८४	सूर्यचंड	६७	८
१९	मूलफलं	५२	८	५३	विष्णुपदी-	६१	४	८५	ग्रहणेफलं	६८	४
२०	मूलवास	५२	९	५४	सर्वसंक्रांति-	६१	५	८६	ताराबलं	६८	५
२१	अश्लेषाचक्रं	५३	१	५५	अपरं	६१	६	८७	तारागणनं(सं)		१
२२	ज्येष्ठाफलं-	५३	२	५६	अपर		७		ज्यतिदानंच-	६९	
२३	अश्लेषांपुरुषं	५३	३	५७	पलं	६१	८	८८	परिहार	६९	२
२४	अश्लेषांवृश्चं	५३	४	५८	त्रिकोणा	६१	१	८९	ग्रहबल	६९	३
२५	कृष्णचतुर्दशी	५३	५	५९	संक्रांतिकलाल		३	९०	चंद्रबलं	७०	६
२६	परमर्ष	५४	१		नाम			९१	पङ्कानि	७१	१
२७	शांति-	५४	५	६०	जन्मराशौ कुत्र	६२	६	९२	विचार	७२	३

स	सूची	पृ	पं	सं	सूची	पृ	पं	सं	सूची	पृ	पं
९१	स्त्रीणां	७०	६	२२	शांति	७८	८	५५	षडारोहण	८५	२
९२	कुटुंब	७०	८	२३	धर्मा	७८	१०	५६	दुग्धपानं	८५	५
९३	सेतायां	७०	९	२४	स्नान	७८	२१	५७	राहुचक्रं	८५	१२
९४	चंद्रबलातपेक्षा	७०	११	२५	गर्भाधान	७८	२	५८	रुडचक्रं	८५	१२
९५	चंडावस्था-	७०	१४	२६	विशेष	७९	९	५९	सूर्यावलोकनं	८५	२१
९६	प्रवासादिक-	७१	७	२७	ऋतुरात्रिकलं	७९	१३	६०	अग्निचंडयो	८५	१५
९७	तिथ्यादितांदानं	७१	८	२८	विशेष-	७९	१४	६१	निष्क्रमणां	८५	१७
९८	गंतव्यराहोशक	७१	९	२९	उंसवंतं	७९	१	६२	कच्छावधतं	८६	१७
९९	समयतः	७१	१०	३०	वारफल	८०	७	६३	भस्मप्रवेशनं	८६	७
१००	रत्नन्याणः	७१	११	३१	अतवलोभनं	८०	१०	६४	कटिसूत्रं	८६	९
	जल्यभोजस्मिता			३२	सीमंत	८०	११	६५	अन्नप्रासनं	८६	१२
	वारेतथायसलेत		११	३३	गर्भिणीधर्मा	८०	२०	६६	विशेष	८६	२०
१	पघतकार्ये	७१	१२	३४	कदाकार्ये	८०	१३	६७	घ्राणबंध	८६	९
२	सर्वतोभद्रं	७२	१३	३५	पतिधर्मा	८१	१४	६८	ताम्बूलन्यसमे	८७	१२
३	त्रिपताकि-	७३	१	३६	जन्मभावविष्ये	८१	१९	६९	कर्णवेध	८७	१६
४	सूर्यकालानलं	७३	२	३७	विष्णुपूजा-	८१	२१	७०	सूची	८७	२१
५	चंडकाशानलं	७३	३	३८	सूतिगेहवेश-	८१	२	७१	विशेषः	८८	२
६	ख्यादिचक्राणि	७५	१	३९	मासेइ॥	८१	३	७२	वर्धापनं	८८	१०
७	कोटचक्रं	७५	१	४०	सूक्तिकार्ये	८२	६	७३	अब्दमूर्ती	८८	१२
८	गोचरकल्लोल-		४	४१	जातकर्म	८२	९	७४	वीलं	८८	१३
९	अथमार्तवेतिथि	७६	३	४२	जातकर्मातंता	८२	२०	७५	केंद्रग्रहेषु	८८	१५
१०	वार	७६	४		रक	८२		७६	मातरजसि	८८	१६
११	नक्षत्र	७६	५	४३	जन्यदेवता	८२	२५	७७	ज्येष्ठेच	८९	२
१२	योग	७६	६	४४	स्तनपानं	८३	१	७८	जन्यमासि	८९	३
१३	करण	७६	७	४५	पथ्यं	८३	२	७९	विशेष	८९	५
१४	मास	७७	१	४६	काथ्य	८३	३	८०	क्षौरं	८९	१२
१५	लग्न	७७	२	४७	स्नानं	८३	५	८१	श्मश्रुर्य	९०	३
१६	समय	७७	३	४८	शताधिपक्	८३	७	८२	सन्यासिनां	९०	५
१७	वास	७७	४	४९	नामकर्म	८३	१०	८३	अक्षतायः	९०	७
१८	वर्ण	७७	५	५०	मासनाम	८३	२१	८४	चक्रं	९०	११
१९	मान	७७	६	५१	नाक्षत्रनाम	८४	३	८५	मंगलं	९०	१२
२०	प्रतिप्रसर्व	७७	८	५२	कुमारी-	८४	१०	८६	उपनयनं	९०	१३
२१	विधि	७८	३	५३	दत्तजनने	८४	१२	८७	गुरुबलं	९०	२१
२२	शांति	७८	७	५४	दोलोरोहणां	८४	१७	८८	रविबलं	९१	२

सं.	सूची	पृ	पं	सं	सूची	पृ	पं	सं	सूची	पृ	पं
८९	चैत्रप्राशस्त्यं	९१	१	२३	वनगमनं	९७	३	५६	ग्रहचक्रं	२	३
९०	प्रदोषः	९१	१२	२४	प्रत्यागमनं	९७	४	५७	गणकूटं	३	९
९१	अनध्यायः	९१	५	२५	धुरिकाबंधनं	९७	५	५८	भकूट	३	१
९२	पुनर्वस्तुनिषेधः	९१	१०	२६	धुरिकाचक्रं	९८	४	५९	षडाक्षकं	४	२
९३	मासाः	९१	१	२७	विद्यारंभः	९८	५	६०	द्विद्विशं	४	३
९४	वाराः	९१	२	२८	विद्यायोगः	९८	१२	६१	त्रिनाडिः	४	१९
९५	विशेषः	९१	२	२९	वागीश्वरः	९८	१	६२	चतुर्नाडि	४	८
९६	ज्येष्ठनिषेधः	९२	३	३०	ज्योतिसु-	९९	३	६३	पंचनाडी	५	९
९७	अनध्यायेषु-	९२	४	३१	गस्मित	९९	५	६४	पूजा	५	१३
९८	विभागा	९२	५	३२	व्याकरणादि	९९	६	६५	दूरं	५	१६
९९	सोपपदा	९२	६	३३	धर्मशास्त्र	९९	८	६६	वर्गी	५	४
१००	रुष्पापक्षोविशेषः	९२	७	३४	वैद्यगारुड-	९९	९	६७	षडाक्षकादिका	६	८
१	नक्षत्राणि	९३	८	३५	सारंखवेदांत	९९	११	६८	मेलकापवादः	६	१२
२	तिथयः	९३	९	३६	नाट्यारंभः	९९	१३	६९	यास्यादि	६	१७
३	काल	९३	१०	३७	लिय्यारंभः	९९	१४	७०	निश्चयमु	६	२१
४	लग्नचक्रदिः	९३	११	३८	धनुर्विद्यारंभः	९९	१५	७१	कन्यावरणं	६	६
५	देवस्वामिनोवेद	१	३९	३९	शिल्पारंभः	९९	१९	७२	वरवरणं	७	१०
६	भानिच	९४	२	४०	तंत्रारंभः	९९	२०	७३	सौभाग्याष्टकं	७	१३
७	धुरिकाबंध-	९४	३	४१	जैनधर्मारंभः	९९	४	७४	समयः	७	१४
८	केशांतसमावर्तन	९४	४	४२	चक्रं	१००	५	७५	गौर्यादि	७	१८
९	वर्णचक्रं	९४	५	४३	पारायणमु-	१००	७	७६	दानप्रशंशा	७	२१
१०	विशेषः	९४	१	४४	पुराणश्रवण	१००	११	७७	जन्ममासादिनी	७	
११	पूजाभेदः	९५	३	४५	संस्कारकल्लोल	१००	५		षेधः		२
१२	मतांतराणि	९५	४	४६	देवज्ञपरिष्ठा		१७	७८	ज्येष्ठे	८	१०
१३	वेदपतिबलं	९५	१	४७	शुभशकुना	१००	८	७९	मार्गे	८	१५
१४	केंद्रभावफलं	९५	२	४८	प्रश्नाः	१००	२०	८०	प्रतिकूलं	८	१८
१५	नवांशफलं	९५	२	४९	वर्णचक्रं	१००	१०	८१	नवमेष्टविशेषः	८	८
१६	ग्रहांशफलं	९६	४	५०	गुणः	१	११	८२	गोचरे	९	१३
१७	लग्नफलं	९६	९	५१	वश्यचक्रं	१	१२	८३	आनिर्पातिके	९	१९
१८	लग्नगचंद्रे	९६	१२	५२	तारा	१	२	८४	मैलाकेविशेषः	९	२१
१९	महानान्नीव्रतं	९६	०	५३	योनिमैत्री	२	७	८५	विशेषः	१०	१०
२०	सुहृत्तेकिं	९६	१	५४	योनयः	२	८	८६	मासाः	१०	१५
२१	योगचक्रं	९७	१	५५	वैरं	२	९	८७	नक्षत्राणि	११	११
२२	समावर्तनः	९७	२	५६	एकयोनाचक्रि	२	१४	८८	तिथयः	११	१२

सं	सूची	पृ	पं	सं	सूची	पृ	पं	सं	सूची	पृ	पं
८८	वाराः	११	१४	२२	विवाहकृत्यं	२१	१५	५६	निश्चय	३२	१७
८९	दशमहादोषः	११	१८	२३	तैलारंभ	२१	१७	-	विवाहकलोलः		६
९०	यात	११	२०	२४	कंकणारंभ	२१	१८	५७	मवेशेदिनानि	३२	२१
९१	युति	११	२१	२५	कौजिककरणं	२१	२१	५८	भानिवाराविच	३३	५
९२	लता	१२	१	२६	संभस्यापनं	२२	१	-	विवाहाध्ययममा		
९३	युति	१२	२	२७	दलनादीनि-	२२		-	सेषुभर्तृगृहेपितृ		
९४	पंचशलाका	१२	३	२८	तैलसंख्या-	२२	७	५९	गृहेच	३३	१२
९५	सप्तशलाका	१२	४	२९	वेदलक्षणं	२२	८	६०	पितृगृहागमनं	३३	१३
९६	विंशतिशलाका	१३	१	३०	स्वदुविवाह	२२	११	६१	वृत्थापनं	३३	१५
९७	अंशवेधः	१४	१	३१	संकीर्णानि	२२	१३	-	वधूप्रवेशः		७
९८	दग्धादिभानि	१४	२	३२	स्वदुचक्रं	२२	१४	६२	द्विरागमेकाल	३४	४
९९	लन्ताविचारः	१५	१	३३	घर्घरणो	२२	१५	६३	प्रतिशक्रं	३४	६
१००	यामित्रः	१५	५	३४	विशेषः	२३	३	६४	प्रतिप्रशवः	३४	९
१	यामित्रकलं	१५	७	३५	वद्वचक्रं	२३	४	६५	नवोटापाकं	३४	१८
२	वाराः	१५	८	३६	अपरं	२३	५	-	द्विरागमन		८
३	एकार्गल	१५	१	३७	लग्नविचारः	२३	७	६६	अध्याध्यानकाल	३५	१
४	उपग्रह	१६	२	३८	सप्तवर्गः	२३	१४	६७	पाकयज्ञा	३५	१७
५	दग्धा	१६	३	३९	राशीशाः	२३	१५	६८	महाहोम	३५	७
६	तिथिगंड	१६	४	४०	होरा	२४	१	६९	पूर्णाहुति	३५	१०
७	क्रांतिसाम्यं	१६	५	४१	द्रेष्काण	२४	२	७०	अवभृत्स	३५	१२
८	भगंड	१७	१	४२	सप्तश	२४	३	७१	अन्नचक्राणि	३६	१४
९	लग्नगंड	१७	२	४३	नवांश	२५	१	७२	पंचांगकुंडं	३७	१
१०	विषनाहि	१७	३	४४	त्रिंशोश	२५	२	७३	फलानि	३७	२
११	स्फुटभुक्तकरणं	१८	१	४५	द्वादशोश	२६	१	७४	तुरंगचक्रं	३७	३
१२	वातादयः	१८	६	४६	उच्चादि	२६	२	७५	गजचक्रं	३७	४
१३	भावफलं	१८	८	४७	लग्नसाधनं	२६	३	७६	रथचक्रं	३८	१
१४	अंशशक्ति	१९	१	४८	लग्नसारिणी	२७	१	७७	शनिफलं	३८	१
१५	लग्नशुद्धि	१९	५	४९	नतं	२८	५	७८	वानप्रस्थमुहूर्तः	३८	११
१६	विंशोपका	१९	१६	५०	दर्शनं	२९	८	७९	सन्ध्यास	३८	१५
१७	कर्तरि	१९	२०	५१	शेषभावाः	२९	१०	८०	दीक्षाः	३८	१७
१८	अयवादः	२०	१	५२	दशमसागिणी	३०	३	८१	स्त्रीणां	३८	१९
१९	गोधूली	२०	८	५३	सप्तवर्गादि	३२	३	८२	पुण्यादिस्नानं	३८	२१
२०	अंधादिलग्ना	२१	९	५४	एकत्रिंशतिदोषः	३२	६	-	अध्याधानक		
२१	कुलदेवतास्था-	२१	११	५५	प्रतिकूलं-	३२	१५	८३	होल-		९

सं	सूची	पृ	पं	सं	सूची	पृ	पं	सं	सूची	पृ	पं
८४	राजाभिषेककाल	३९	५	१७	अंधादि	४५	२	५१	हिवर	५४	२०
८५	दुर्गाधिपथ्यामा	३९	९	१८	जातिभानि	४५	३	५२	घवाडकं	५४	२१
८६	धिपौ		२	१९	भवृक्षाणि	४५	४	५३	विघ्नकाल	५५	३
८७	आतपत्रचक्रं	४०	२	२०	योगिनी	४५	५	५४	दग्धादिदिशा	५५	४
८८	छत्रधानि	४०	३	२१	तिथिकाल	४५	६	५५	परिधः	५५	५
८९	तत्कालाभिषेक	४०	५	२२	योगिन्यंतरं	४५	७	५६	धाता	५६	१
९०	अभिषेकनं	४०	३	२३	पाशादीनांगणिः	४५	८	५७	विचार	५६	२
९१	सभारचना	४१	३	२४	योगिनीविचार	४६	४	५८	परिष्टमुक्त	५६	३
९२	सभाप्रवेश	४१	८	२५	विशेषः	४६	८	५९	वक्रिणः	५६	४
९३	दामबंधनं	४१	९	२६	दिवारान्निविभाग	४७	१	६०	दिग्लग्नानि	५७	१
९४	परमंडपादि	४१	११	२७	अपरं	४७	४	६१	यात्रालग्नयो-	५७	२
९५	वितानादि	४१	१३	२८	चंद्रफलं	४७	६	६२	विप्रादीनां	५८	२
९६	सेनारचनं	४१	१५	२९	घट्यात्मकं	४७	९	६३	योगादयः	५९	२
९७	युवराजाभिषेक	४१	१६	३०	राहुचक्रं	४७	१०	६४	विजया	५९	६
९८	चामरादिधृतिः	४१	१६	३१	लालाटिकाचक्रं	४७	११	६५	विजयमु-	५९	८
	राज्याभिषेकलो		१०	३२	लालाटिका	४७	१२	६६	तिथिदोहनं	५९	९
९९	यात्रार्थः	४१	२०	३३	उषःप्राशस्त्यं	४८	१	६७	भदोहदं	५९	१०
१००	प्रतिशक्तं	४१	२१	३४	यात्रालग्नं	४८	५	६८	वारदोहदं	६०	१
१	ज्ञाताज्ञातजन्मनां	४२	७	३५	रक्तकादि	४८	१३	६९	दिग्दोहदं	६०	२
२	प्रश्न	४२	९	३६	विशोपक	५०	३	७०	दिग्वाहनं	६०	३
३	यात्राभेदाः	४२	१४	३७	भावफलं	५०	६	७१	प्रस्थानदिन	६०	४
४	समयः	४२	१७	३८	विशेषः	५१	१	७२	दिक्षुप्रस्थान	६०	५
५	गयादि	४२	१९	३९	चंद्रयुतौ	५१	२	७३	प्रस्थानविधि	६०	६
६	मासा	४३	१	४०	प्रत्येकफलं	५१	३	७४	दुग्धादिनिषे-	६०	७
७	कृतवः	४३	२	४१	जीवमृतपक्षौ	५१	१९	७५	मैथुनेविचारः	६१	२
८	भानि	४३	३	४२	फलं	५२	१	७६	अकालवृष्टिः	६१	६
९	तिथयः	४३	४	४३	उदाहतिः	५२	७	७७	गमनविधि	६१	८
१०	निंदास्थितिः	४३	५	४४	कुलाकुलं	५२	८	७८	कस्माद्गुहात्	६१	१५
११	मासेषुविशेषः	४४	२	४५	विचार	५२	९	७९	मंगलानि	६१	१७
१२	वारफलं	४४	४	४६	तिथयः	५३	४	८०	स्वरमु-	६१	१९
१३	दिक्षुशूलं	४४	५	४७	धर्मादि	५४	१	८१	शकुन	६२	१
१४	विदिशः	४४	६	४८	शन्यंश	५४	६	८२	अपशकुन-	६२	२
१५	बृहद्यात्रा	४४	७	४९	सर्वाकौ	५४	८	८३	आवश्यकंभिं		
१६	वारकाल	४५	१	५०	महाडलाभमौ	५४	१५		जित्	६२	३

सं	सूची	पृ	पं	सं	सूची	पृ	पं	सं	सूची	पृ	पं
८२	विचार	६३	३	१६	विचार	७३	२	५१	चक्रं	८१	४
८३	वारपरत्वे	६३	१५	१७	अर्धयाम	७३	३	५२	दिक्ताधनं	८१	१५
८४	द्विक्काफलं	६३	२०	१८	कालशान्यंशः	७३	४	५३	आयादि	८१	१९
८५	चक्रच	६३	१	१९	प्रहारस्थल	७३	५	५४	वास्तुफलं	८३	२
८६	चतुर्घटिकं	६४	१	२०	अपरं	७४	६	५५	गृहबलं	८३	१५
८७	अश्वेगितं	६५	१९	२१	त्रिनाडिकं	७४	१	५६	द्वारकन्यं	८३	१९
८८	अस्तीगितं	६६	२	२२	तात्कालिकं	७४	२	५७	ध्रुवादित्ज्ञानं	८४	२
८९	सारमेयेगितं	६६	५	२३	हंसचारचक्रं	७४	३	५८	चक्रं	८४	३
९०	काकेगितं	६७	५	२४	क्रमः	७५	४	५९	आयादि	८४	४
९१	मात्राचक्रं	६७	१५	२५	गुभाशुभंघूते	७५	१	६०	विचारः	८५	२
९२	गणनं	६८	१	२६	ज्यौषध्यः	७५	२	६१	चक्रं	८५	३
९३	अपरं	६८	२	२७	अशुभचिह्नं	७५	२	६२	मासफलं	८५	५
९४	गणनं	६८	३	२८	शुभानि	७५	१४	६३	गेहारंभे	८५	१२
९५	अपरं	६९	१	२९	शिवालिखितं	७७	१५	६४	तिथिफलं	८५	१६
९६	गणनं	६९	२	३०	क्रम	७७	३	६५	वारफलं	८५	२०
९७	वर्णास्वर	६९	३	३१	संकेत	७७	८	६६	वृषचक्रं	८६	२
९८	द्वादशवार्षिकं	७०	१	३२	नामानिकर्मणि	७७	९	६७	काष्ठविचारः	८६	४
९९	वार्षिकं	७०	२	३३	ख्यादिषु	७७	१०	६८	वृच्छछेदः	८६	९
१००	अयनं	७०	३	३४	चतुर्षुमासेषु	७७	२	६९	शिलास्थापनं	८६	११
१	वर्णश्चरचक्रं	७०	४	३५	द्विमासेषु	८४	३	७०	खननविधि	८६	१५
२	क्रतु	७०	५	३६	सुहूर्तमानं	८७	३	७१	फलं	८७	१
३	मासाद्यंतरं	७१	१	३७	प्रवेश	८७	५	७२	शंकुमानं	८७	५
४	अष्टस्तरा	७१	२	३८	यात्राकलोल-		११	७३	शिलन्यास	८७	११
५	एषांकार्याणि	७१	३	४०	भूमिपरिक्षा	८७	८	७४	तासामानं	८७	१२
६	जयपराजयं	७२	२	४१	गंधा-	८७	१६	७५	वास्तुस्थानं	८७	१५
७	भूबलं	७२	२	४२	जाति	८८	१	७६	स्तभ	८७	१८
८	राशिचक्रं	७२	३	४३	शकुनं	८८	६	७७	अंगुलं	८८	५
९	रविहत-	७२	४	४४	दुर्गारंभ	८८	९	७८	स्वप्नपरिक्षा	८८	९
१०	चंद्रहतगूढराहु	७२	५	४५	चक्रं	८८	१८	७९	वेधं	८८	१२
११	स्वरबलं	७२	६	४६	नगरेचक्रं	८९	१	८०	उपवेधः	८९	७
१२	चंद्रबलं	७२	७	४७	पदाकुचक्रं	८९	२	८१	कस्यहस्तेन-	८९	१७
१३	वायुबलं	७२	८	४८	अष्टपदं	९०	१	८२	भूमिस्मृता-	९०	१८
१४	मौर्हीर्तिकिराहु	७३	९	४९	शुभाशुभं	९०	१३	८३	राहोर्मुखादि	९०	२१
१५	योगिन्यर्धप्रहरं	७३	१	५०	शल्यज्ञानं	९०	१९	८४	चक्रत्रयं	२००	१

सं	सूची	पृ	पं	सं	सूची	पृ	पं	सं	सूची	पृ	पं
८५	द्वारविचार	२००	२	१९	गृहप्रतिष्ठा	६	२	५१	अतिचारग्रहा	१३	२
८६	द्वारफलं	२००	३	२०	कुंभचक्रं	६	३	५२	ज्वालामुखी	१३	३
८७	द्वारचक्रं	१	१	२१	देवारायादि	६	६	५३	गताब्दकरणं	१४	७
८८	देहलीचक्रं	१	२	२२	पुरवेशः	६	१३	५४	इष्टकात्वानयनं	१४	१
८९	गृहभागचक्रं	१	३	२३	शत्रोः पुरवेशा	६	१५	५५	वर्षेष्टसारिणी	१४	२
९०	गृहेकूपं	१	४	२४	यान्नानिबृत्तौ	६	१७	५६	दृक्काणाचक्रं	१५	३
९१	कूपनलं	१	५	२५	पुण्यार्जनं	७	१८	५७	त्रिराशिका	१५	४
९२	वर्णेशः	१	६	२६	विशेषः	७	१	५८	हद्दा	१५	५
९३	गृहस्थितियोगः	१	७	२७	लग्नफलं	८	५	५९	त्रिंशशा	१५	६
९४	प्रत्येकफलं	१	८	२८	भावफलं	८	१	६०	पंचाधिकारी	१५	७
९५	गृहस्थितिकुंठ	१	९	२९	रवेर्वामादि	८	३	६१	मुन्यानयनं	१५	१
९६	दृष्ट्यानिर्माणं	२	४	३०	नूतननगरे	९	२०	६२	दृष्टिचक्रं	१५	३
९७	गोहोपकरणं	२	६	३१	वृषदालायां	९	४	६३	मुद्गा	१६	५
९८	इष्टिकायाननं	२	७	३२	गज	९	५	६४	योगिनी	१६	७
९९	चित्रकर्म	२	८	३३	प्रया	९	६	६५	पताकी	१६	१४
१००	वृत्तभवृक्षा	२	१६	३४	गृहोपस्करं	९	६	६६	रचना	१६	१३
१	अणुभवृक्षा	२	१९	३५	देवादिसंस्थापनं	१०	१०	६७	मिश्रकलोल	१६	१६
२	प्रतिदिशंवृत्ता	२	२१	३६	उपसंहारः	१०	११	६८	प्रष्ठासामान्यं	१६	१६
३	देवालयाभ	३	२	३७	वेशप्रतिष्ठाक	१३	६९	६९	सिध्यसिल्वी	१६	१९
४	प्रसादयोरभ	३	४		स्थौ	१७	७०	७०	कदाभविष्यति	१७	१४
५	पुरादीनां	३	६	३८	गृहाणांजन्मति	१			संततिर्भवि		१९
६	प्रतोलीरचनं	३	१०		आदि	१०	२	७१	प्यति-	१७	
७	पुरवासनं	३	१५	३९	रव्यादिचक्रं	११	३	७२	यमलयोग	१८	
८	प्रतालीचक्रं	३	१६	४०	शनिपाद	१२	५	७३	इत्यशाल	१८	
९	वत्सचक्रं	३	१७	४१	भस्मयोगः	१२	८	७४	मूशरिष्यु	१८	२०
१०	वत्सचक्रे	४	५	४२	विजययोगः	१२	१०	७५	दीप्तांशा	१९	३
११	विचारः	४	६	४३	इष्टसिद्धि	१२	१२	७६	जीविष्यति	१९	४
१२	वास्तुरचना	४	१२	४४	यमकर्तृ	१२	१४	७७	त्वाम	१९	११
१३	प्रवेशभेदः	५	१८	४५	हंस	१२	१६	७८	नक्षलाभ	२०	७
१४	मासादि	५	१	४६	अष्टसिद्धि	१२	१	७९	पतितधनलाभ	२०	१५
१५	विधि	५	७	४७	यमदंष्ट्रा	१२	६	८०	चौरद्वति	२०	२०
१६	जीर्णवेशः	५	१७	४८	यमदंड	१३	९	८१	चौरज्ञानं	२१	१३
१७	त्याज्या	५	१९	४९	कुदुष्ट	१३	१२	८२	दिग्ज्ञानं	२१	१६
१८	आभ्युदयिकानि	६	२०	५०	राक्षस-	१३	१७	८३	विवादप्रश्न	२२	१

सं	सूची	पृ	पं	सं	सूची	पृ	पं	सं	सूची	पृ	पं
८४	वंचीमोक्त	२२	१२	१८	दिनालाकद०	३०	१	५२	वृषा	४३	३
८५	वृषी	२३	८	१९	काकशब्द	३१	२	५३	उत्तरा	४३	८
८६	दूरस्थोजीव	२३	१७	२०	दिनमिति	३१	३	५४	हस्त	४३	१३
८७	तीता			२१	पादछाया	३१	४	५५	चित्रा	४३	१८
८८	सुषिप्रश्न-	२४	२	२२	अंगुलं	३१	५	५६	स्वाति	४४	२
८९	कयास्करतं	२४	१५	२३	चक्रं	३१	१	५७	विशारवा	४४	७
९०	प्रकारांतरं	२४	१७	२४	सप्तांगुलं	३३	१३	५८	अनुराधा	४४	११
९१	अप्सरं	२४	१८	२५	एकविंशांगुलं	३३	१३	५९	ज्येष्ठा	४४	१६
९२	अपरं	२४	२१	२६	सप्तनाडी	३३	७	६०	मूला	४४	२१
९३	जीवाक्षरादि	२५	३	२७	विचारः	३४	९	६१	तिथीनांकष्टा	४७	९
९४	उत्तरोत्तरं	२५	४	२८	पक्षीपातफलं	३४	८	६२	वारकष्ट	४८	२१
९५	उत्तराधरादि	२५	५	२९	सप्तनाडी	३४	१	६३	शान्ति	४९	४
९६	अष्टौपक्षा-	२६	१	३०	प्रत्येकफलं	३५	९	६४	सर्वेपिध्याद्य	५०	५
९७	शुभाशुभं	२६	२	३१	सरटफलं	३५	१४	६५	भावे		
९८	गर्गमनोरमायं	२७	१	३२	पल्लीशब्दफलं	३५	२	६६	कष्टांतरं	५०	१४
९९	श्रीरामोक्तं	२७	२	३३	चक्रम्	३६	८	६७	जननलग्नफलं	५२	१९
१००	प्रश्नकलोलः	१५	३४	३४	स्वप्नविचारः	३६	८	६८	किमपिजन्मफलं	५३	१४
१	वर्षशुभाशुभं	२७	९	३५	शुभस्वप्ना	३६	७	६९	काकविष्ठाफलं	५४	१६
२	जन्मात	२७	१२	३६	अशुभस्वप्ना	३८	१	७०	संक्रांतिविचार	५४	३
३	कूपादिवाहन	२८	२	३७	शान्ति	३९	७	७०	मीनसंक्रातिवि	५४	११
४	शृंगोन्नतिफलं	२८	८	३८	अंगस्फुरणं	३९	१२	७१	चार-		१५
५	उदयफलं	२८	९	३९	उत्पाताः	४०	५	७२	विश्विकसंक्रां	५४	८
६	दशीफलं	२८	११	४०	युगादि	४०	१३		तिविचार-		११
७	पंचवासरफलं	२८	१३	४१	गजछाया	४०	१४	७३	वृषसंक्रांति	५५	५
८	वायुपरिक्षा-	२८	२०	४२	अर्धेदयः	४०	१६	७४	अर्धविचार	५५	७
९	संवत्सरात्सुभि		४	४३	अश्विन्याष्टकं	४०	१८	७५	कुहूचक्रयोग	५५	११
१०	क्षादि-	२८	९	४४	भरण्यां	४१	२	७६	ग्रहभोग-	५६	१४
११	भूकंपफलं	२९	१२	४५	रुत्तिका	४१	९	७७	चरणालक्षणं	५६	१८
१२	इंद्रमंडलं	२९	१७	४६	रोहिण्यां	४१	१५	७८	जंघालक्षणं	५६	१९
१३	वारुण	२९	२०	४७	आर्द्रा	४१	२१	७९	रोमकूपं	५६	२१
१४	अग्नि	२९	७	४८	पुन-	४२	५	८०	जानु	५६	४
१५	वायु	३०	१३	४९	पुष्य	४२	९	८१	लिंग	५६	६
१६	काकनीडचक्रं	३०	१४	५०	अश्लेषा	४२	१४	८२	वृषणं	५७	७
१७	काकमैथुनं	३०	१५	५१	मघा-	४२	२०	८३	मणि	५७	११

सं	सूची	पृ	पं	सं		पृ	पं
८४	मूत्र	५७	१५	१८	भृ	६१	३
८५	शुक्र	५७	१७	१९	शंख	६१	६
८६	स्फिक	५७	१८	२०	ललाट	६१	८
८७	कटि	५७	१९	२१	क्रदित	६१	१०
८८	जठर	५७	२०	२२	हसितं	६१	११
८९	पार्श्व	५७	१	२३	ललाटेरेखा	६१	१२
९०	कुक्षि	५७	५	२४	शिरो	६१	१८
९१	नाभि	५८	६	२५	केश	६२	२१
९२	वलि	५८	९	२६	व्यासेनफलं	६२	३
९३	पार्श्व	५८	१०	२७	स्त्रीलक्षणं	६४	१९
९४	चूचक	५८	१३	२८	सामुद्रिकल	६५	१
९५	हृदय	५८	१४		क्षणं		३
९६	जानु	५८	१४	२९	शिवास्वरविचार	६७	२
९७	शिवा	५८	१५	३०	उलुकरुत	६८	९
९८	पृष्ठ	५८	१८	३१	ग्रंथविषय-	६९	-
९९	कक्षा	५८	२१				
१००	अंश	५८	२१				
१	वाहू	५८	१				
२	अंगुलि	५८	७				
३	हस्त	५९	११				
४	नख	५९	१०				
५	यव	५९	२०				
६	रेखाफल	५९	१०				
७	चुबुक	५९	२१				
८	ओष्ठ	६०	२				
९	जिह्वा	६०	३				
१०	तालु	६०	४				
११	मुख	६०	५				
१२	शमश्रु	६०	९				
१३	कर्ण	६०	१०				
१४	गंड	६०	१३				
१५	नाशा	६०	१४				
१६	क्षतं	६०	१७				
१७	नेत्र	६०	१८				

श्री

मुहूर्तरत्नाकराख्यः संग्रहः

ॐ

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ ऐंकारपञ्जरशुकीमुपनिषदु
 द्यानकेलिकलकण्ठीम् ॥ आगमविपिनमयूरीमार्यामंत
 विभावयेगोरीम् ॥ १ ॥ ध्यायंश्चेतसिचरणौद्रुतकनकनिभा
 वनर्धमणियुक्तौ ॥ नमनोद्यतहरिहरयोर्भासापालाशतांनी
 तौ ॥ २ ॥ पीतावारक्ततलोयावकलज्जाप्रदौधन्यौ ॥ देव
 शिरोमणिमाल्यैर्वृतौनुतौकस्यशुभदौन ॥ २ ॥ शंकरभा
 लविभूत्यागंगासलिलाद्र्यास्पृष्टौ ॥ अपिचललाटस्थ
 गिततृतीयनेत्रानिसंतप्तौ ॥ ३ ॥ चरणावनिशंभेतर्ध्वा
 तर्ध्वंसंविधायचात्यंतं ॥ स्वांतंकुरुतांशांतंग्रंथांतंचाप्य
 विघ्नान्तम् ॥ ४ ॥ अथमुहूर्तरत्नाकराख्यः संग्रहः क्रियते
 ॥ तत्रादौहेयोपादेयविचारकल्लोलः शुभः ॥ ॥

अथनवमानानि.

ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ
१ भमानमिति:								६ गुरुमानम्
गुर्वक्षरोच्चारः	६०	पलम्	१					गुरोर्मध्यमानेन
पलानां	६०	घटिः	१					एकराशिभोगोगुरुवर्ष
घटीनां	६०	भदिनं	१					७ देवमानम्

२ चंद्रदिनमा नं	३ सावनमानः दिनं	मकरार्कादिमास षट्कं देवानां दि
एक तिथिभि तं	इनोदय ह्यंता रं	नं कर्कादिमास षट्कं
४ सौरदिनं	५ पैत्र्यदिनं	देवानां रात्रिः
प्रतिदिनं स्फुटभु क्तिमितिः	विधोर्मासः	मासादीनां वर्षः कल्पनावर्षाणां

मासादिकल्पना स्फुटैव मनोब्रह्मणस्तु संख्याक्षमानगै
र्युगैः ७१ भवेत् ब्रह्ममानं तु कल्पः सर्व एव यस्य दिनं ३०
तथा च वर्षाय नर्तु युगपूर्वकमत्र सौरान्मासास्तथा च ति
थयस्तु हिनां शुमानात् यत्कच्छुसूतकचिकित्सितवासरा
द्यंतत्सावनाच्च घटिकादिकमार्क्षमानात् नंदादितिथीनां
फलं ५ नंदासुचित्रभवनोत्सव नृत्यकर्मभद्रासुमांगलिक

चंद्र नाक्षत्र सावन सौर मानम्.				
३७१	३६६	३६५	३६०	दि०
३	१५	१५	०	घ०
५२	३०	३०	०	प०
३०	२२	२२	०	वि०
०	३०	३०	०	अ०

पोष्टिकयानभूषाः कु
र्याज्जयासुजयसाध
नमंत्रवादान्त्रिक्तासु
चोग्रमपरासुशुभं न
दर्शजानासिदेकर्मणि
पोष्टिके च ध्रुवे च शस्ताप्र

तिथीनां स्वामिनः															
ति.	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
गु.प.	अग्नि	ब्रह्मा	गौरि	गणेश	सर्प	गुरु	सूर्य	शिव	दुर्गा	यम	विश्वे	हरि	कामदे	शिव	चंद्र
क.प.	ब्रह्मा	विश्वाम	माधव	यम	चंद्र	कुमार	इंद्र	वसु	नर्ग	धर्मराज	शिव	सूर्य	मदन	कलि	विश्वदेव
नंदादितिथयः								शुभाशुभतिथयः							
नंदा	१	६	११					शुक्लपक्ष			कृष्णपक्ष				
मद्रा	२	७	१२					१	६	११	१	६	११		
जया	३	८	१३					२	७	१२	२	७	१२		
रिक्ता	४	९	१४					३	८	१३	३	८	१३		
पूर्णा	५	१०	१५					४	९	१४	४	९	१४		
								५	१०	१५	५	१०	१५		
								शु.	मध्य.	शुभ	शु.	मध्य	शु.		

तिपत्यदिष्टा व्यायामशिल्पोषधमंगलेषु यात्राविवाहादिषु च द्वि
 तीया श्रबीजोप्तिदास्यासवसंप्रयोगे ज्ञेया तृतीयो ग्रविधौ चतु
 र्थमांगल्यकृत्येषु च पंचमी स्यात् षष्ठी क्रवेकर्मणि न प्रयाणे
 २ क्रवप्रयाणाभरणादिकेषु स्यात् सप्तमी ष्ठा खलु मंगलेषु, से
 नासु यात्रादिषु चाष्टमी ष्ठा पापो ग्रसिद्धौ नवमी वरिष्ठा ३ द
 शम्यभीष्टागमने प्रवेशे मांगल्यकर्मस्विहपोष्टिके च एका
 दशी मंगलसिद्धये च क्रवक्रियायां च महानसे च ४ क्रवे सपा
 णि ग्रहणे निधाने स्याद् द्वादशी सिद्धिकरी नयाने त्रयोदशी क
 र्मणि मंगलाद्ये क्षिप्रससौभाग्यविधौ क्रवे च ५ चतुर्द
 शी सिद्धिकरुदुग्रकार्ये न तु प्रयाणे न खलु प्रवेशे मांगल्यय

(४)

सुहृतरत्नाकरः

ज्ञादिषुपौर्णमासीदर्शो नशस्तः पितृकर्मणीष्टः ६ अत्रकेषां
चिन्मतेनवमीपक्षरंध्रतिथिर्नप्रतिपत्तितामध्यमाविषमासुस
मासु २ १० शुभा.

मासु २ १० शुभा.							पक्षरंध्रतिथयः						
कर्कियोगः शुभः							४	६	८	१२	१४	९	तिथयः
							९	८	४	१४	२५	२५	वर्ज्यघट्टः
र.	चं.	मं.	बु.	रु.	शु.	श.	सर्वतोऽशुभः						
१२	११	१०	९	८	७	६	वाराः		बु.	र.	वाराः		
अमृतयोगः शुभः							तिथः		१	७	अशुभा.		
सू.	चं.	मं.	बु.	रु.	शु.	श.	अययोगः केषांचिन्मतेऽशुभो मृत्युसंज्ञः						
							तिथिस्तूयलमाशुभः						
१	२	१	३	४	२	५	१	३	५	७	९	११	१३
६	७	६	८	९	७	१०	तु	सिं.	मि.	ध.	क	ध.	रु.
११	१२	११	१३	१४	१२	१५	म.	म.	क.	क.	सिं.	मी.	मी.
दग्धादियोगाशुभाः							गृहप्र						
र	चं.	मं	बु.	रु.	शु.	श	वाराः	वेशेभौ	१२	१२	१२	१२	१२
१२	११	५	३	६	८	९	दग्धा	माश्वि	११	११	११	११	११
४	६	७	२	८	९	७	विषाः	नीया	१०	१०	१०	१०	१०
१२	६	७	८	७	१०	११	हुता	त्रायां	९	९	९	९	९
म.	वि.	आ.	मू.	रुं.	रो.	ह	यम	शनिरो	८	८	८	८	८
म.	वि.	उपा.	ध.	उपा.	ज्ये	रे	दभानि		७	७	७	७	७
त्रितीययोगः अशुभः							हिणीं विवाहे गुरु						
र.	चं.	मं.	बु.	रु.	शु.	श.	पुष्यं वर्ज्ययेत्		६	६	६	६	६
५	६	७	८	९	१०	११	विषमतिथयोपिवर्ज्या		५	५	५	५	५
ह.	मू.	अ	अ	पुष्य	रे	रो			४	४	४	४	४
यत्सितामध्यमाविषमासु समासु २।१० शुभा							न१।३।५।७।११।१३।१५ शुभाः प्रति.						

चैत्रादिषु शून्यतिथ्यादिकमशुभं

चै.	वै.	ज्ये.	आ.	श्रा.	भा.	आ.	का.	मा.	पौ.	मा.	फा.
९	१२	१३	७	३	१	१०	१४	७	४	६	३
८	१२	१४	६	२	२	११	५	८	५	५	४
कुं.	मी.	वृ.	मि.	मे.	कं.	वृ.	सु.	ध.	क.	म.	सिं.
अ.	वि.	उषा	पू.	उफा	श.	पू.	रु.	चि.	ह.	श्र.	मू.
रे.	स्वा.	पू.	ध.	श्र.	रे	फा	म.	वि.	आ.	मू.	ज्ये.

सिद्धतिथयः शुभाः

सर्वार्थसिद्धयोगः शुभः

शु.	बु.	मं.	श.	वृ.	र.	चं.	मं.	बु.	वृ.	शु.	श.
१	२	३	४	५	ह.	श्र.	अ.	रो.	रे.	रे.	श्र.
६	७	८	९	१०	मू.	रो.	अ.	अनु	अनु	अनु	रो.
११	१२	१३	१४	१५	उ.	मू.	उफा	ह.	पु.	अ.	स्वा.
वर्ज्यानि					पु.	पु.	रु.	रु.	अ.	पुन	०
६	तैलं				अ.	अनु	०	मू	०	श्र.	०
८	मांसम्				तिथयो मासशून्याश्च शून्यलग्नाः						
१४	क्षौरम्				नियान्यपिमध्यदेशे विवर्ज्याग्निः						
३०	मेथुनं				दूष्याणीतरेषु च १ पंग्वंधकाणाल-						
१३	मर्दनं				ग्नानि मासशून्याश्च राशयः गौडमा						
३०	७१९ धात्रीफलं स्नानं				लवयोस्त्याज्या अन्यदेशे न गहि						
	११३०६१९ रविवारः										

ताः कुयोगास्तिथिवारोत्यास्तिथिभोत्याभवारजाहूणवंगखशेषेव
वर्ज्यास्तिथयजास्तथा अयोगे सुयोगोपि चेत्स्यात्तदानीमयोगं
निह तेषां सिद्धिं नोति परे लग्नशुद्ध्या ॥ चंद्रसूर्योपरागश्चाह्वादिषु दंतधावनं
वर्ज्यम्

कुर्याद्दिनांशंदिनार्धंनिरंविष्टिपूर्वचशस्तमरवियोगःसूर्यभाद्वेद ४ गो ९ तर्क ६ दिग्वि १० श्व १३ नख २० संमितेचंद्रक्षरवियोगास्युर्दोषसंघविनाशकाः अत्रतिथयःदैवेपूर्वाण्हीकीग्राह्याश्चाद्धेकुतपरोहिणी पार्वणेवापराण्हस्थाव्रतेतत्कर्मकालिकी नक्तव्रतेषुप्रदोषव्यापिनीग्राह्याः यांतिथिंसमनुप्राप्यउदयंयातिभास्करः सातिथिः सकलाज्ञेयाव्रताध्ययनकर्मसु अपरेउदयमित्यत्रास्तपदमाहुः

रव्यादिवाराणां स्वामिनः

रवि.	चंद्र.	मंगळ.	बुध.	बृहस्प.	शुक्र.	शनि.	वाराः
शिव.	शिवा.	गुह.	विष्णु.	ब्रह्मा	इंद्र	काला	देवाः
वह्नि.	जल.	भूमि.	हरि.	इंद्र	इंद्राणी	ब्रह्मा	अदेवा
पुरु.	स्त्री.	पुरु.	नपुं.	पुरु.	स्त्री.	नपुं.	प्ररु.
क्षत्रि.	वैश्य.	क्षत्रि.	शूद्रा.	ब्राह्म.	ब्राह्म.	म्लेंच्छ	स्वा.
नृपाभिषेकमांगल्यसेवायानाखक- र्मापधाहवधान्यादिविधो	शंखमुक्तांबुरजतरक्षेक्षस्त्रीभूषण पुष्पगीतक्रतुक्षोरादीनि.	विषाग्निबंधनस्त्रयसंधिविग्रहक वर्णधात्वाकरप्रवालादीनि	नृत्यशिल्पकलागीतलिपिभूरससं ग्रहविवादादीनि.	यज्ञपोष्टिकमांगल्यस्वर्णवस्त्रादिभू षणशुल्महक्षादिरोपण	नृत्यगीतादिवादित्रस्वर्णस्त्रीरत्नभू षणभूषण्यौत्सवादीनि.	त्रपुशीसायसम्भ्रमादिविषदानमृग यानृतआसवस्थिराणि.	एतानिदिङ्मात्रं दर्शितानि.

सर्वकार्येषुशुभाः				उक्तेषुविहिता			
चं. बु.	सर्वकर्मसिद्धिदा		र. मं.	उक्तसिद्धिकरा.			
हृ. शु.	यकाः		श.				
ग्रहस्योपचयस्थस्य ३।६।१०।११ वारे कार्यं प्रसिद्धूतिनैवाप चयसंस्थस्य यलादपि कृतं नरैः जन्मलग्नादिदंबोध्यम्.							
अभ्यंगफलं विधिश्च.							
सू.	चं.	मं.	बु.	गु.	शु.	श.	वारा
॥॥	॥॥	॥॥	॥॥	॥॥	॥॥	॥॥	फलं
॥॥	॥॥	॥॥	॥॥	॥॥	॥॥	॥॥	पातन

इदंच तिलतैलपरम् सार्षपादिकंतु न तैलं तथा गंधवा
सितमापितैलभिन्नम् तादृशतैलाभ्यंगो न कस्मिन्नपि
दुष्टः अथवारप्रवृत्तिः चरार्द्धदेशांतरयोर्वियोगयोगो
व्यपानीयपलैश्च सम्यक् सूर्योदयादूर्ध्वमृणोधनेधोवार
प्रवृत्तिमुनयो वदन्ति इदंच सूक्ष्ममस्थूलंतु दिनमानं नि
शार्धंच पंचदश १५ समन्वितं वारप्रवृत्तिकालः कालहो
राः वारारंभाद्धूतानाड्योद्वाभ्यां पंचाभिराहताः वभेशा
त्यष्टषष्ठादिक्रमेण होरेशा भवन्ति यथा सूर्योद्गार्गवः भा
र्गवाच्चंद्र एवं वारे प्रोक्तं कालहोरा सुकर्तव्यमिति.

नक्षत्राणि

अ.	म.	क.	ग.	मृ.	आ.
नास.	यम.	वन्हि.	ब्रह्मा.	चंद्र.	रुद्र.
वस्त्रोपनयनक्षोरसीमंताभरण क्रियास्थापनेमाश्वकार्या.	वापिकूपतडागविषशस्त्रोद्यदा रुणबिलप्रवेशगणितानि.	अन्याधानास्त्रशस्त्राग्रसंविधि ग्रहदारुणसंग्रामोषधिवादि ब्रादीनि.	सीमंतोपनयनोद्वाहवस्त्रभूषा स्थिरगजवास्त्वभिषेकाः	प्रतिष्ठाभूषणोद्वाहसीमंतादिक्षो रवस्त्रयाब्रादीनि.	ध्वजतोरणसंग्रामप्राकारास्त्र क्रियाशुभाः संध्यादि.

नक्षत्राणि.

पुन.	पुष्य.	अश्ले.	मघा.	पूर्वा.	ऊष्मा.
आदि.	ईज्य.	सर्प.	पितर.	भगः.	अर्यमा.
प्रतिष्ठायानसीमंतवस्त्रवास्तूपयना यनक्षोरश्वकर्मादितिभेविधयन्धा न्यभूषण	यात्राप्रतिष्ठासीमंतव्रतबंधप्रवेश नकरग्रहविनासर्वशुभ.	अनृतव्यसनं द्यूतं क्रोधास्त्रविषदा हंकवादवाणिज्यपिशूनकर्म.	रूपिवाणिज्यगोधान्यरणोपकरणा दिकं विवाहनृसगीताद्यनिखिलं.	रणदारुणशस्त्राग्निधानुवादविवादि कं विवादभेषजकर्म. पूर्वोत्तयेमासविक्रय	वस्त्रोपनयनोद्वाहवास्तुसद्यप्रवेशन अश्वप्रतिष्ठासीमंतभिभकर्मोत्तरात्रये.

नक्षत्राणि.							
ह०	वि.	स्वा.	वि.	अ.	ज्ये.	मू.	पू.
रवि	खष्ठा	वासु	शक्रानी	मित्रं	इंद्र.	मित्र.	जलं.
प्रतिष्ठोद्वाहस्त्रीसंतानवस्त्रोपनायनं क्षौरचारस्त्रभिषेकादिशक्तम्.							
प्रवेशवस्त्रस्त्रीसंतप्रतिष्ठाव्रतबंधनंचा ह्यमेवास्तुविद्येचक्षौरभूषणकर्म.							
प्रतिष्ठोपनयोद्वाहवस्त्रस्त्रीसंतभूषणं विवाहाश्वेमकृष्यादिक्षौरकर्म.							
वस्त्रभूषणवारिज्यवसुधान्यादिसंग्रहं नृत्यगीतशिल्पलेखनकर्म.							
प्रवेशस्थापयनोद्वाहव्रतबंधाष्टमंगलं. वस्त्रभूषणवारिज्यवसुधान्यादिसंग्रहो.							
मूरास्त्राशस्त्रवारिज्यगोमहिष्यंबुकर्म यत् नृत्यगीताद्यंशिल्पलोहाशमलखनं							
विवाहकृषिवारिज्यवारिज्यलोहाशमलखनं नृत्यशिल्पास्त्रसंधिविग्रहलेखनम्.							
पूफासमम्.							

नक्षत्राणि.

उ.	अ.	अ.	घ.	श.	पू.	उ.	रे.
विश्वे	विधि:	गोविंद.	वसु.	वरुण.	अजचा.	आहिबुध्ना	पूषा.
उफासमम्.							
उफासमम्.							
प्रतिष्ठापनस्त्रीसंतक्षौरपनयनोपधम् युगरामगृहारंभयह्वयनं.							
वस्त्रोपनयनक्षौरप्रतिष्ठापनमोपधं वास्तु- स्त्रीसंतप्रवेशाश्वेमभूषणं.							
प्रवेशस्थापनक्षौरप्रतिष्ठापनमेवजं अश्व- भरणास्त्रीसंतवास्तुकर्म.							
पूफासमम्.							
पूफासमम्.							
विवाहव्रतबंधाश्चप्रतिष्ठापनभूषणम्. प्रवेशवस्त्रस्त्रीसंतक्षौरभूषणं.							

ध्रुवादिसंज्ञाः

रवि	चंद्र	भौम	बुधः	जीवः	शुक्रः	शनिः
उ. ३ रो.	स्वा पुन. श्र. ध. श.	पू. ३ भ. म.	क. वि.	ह. अ. पुष्य. अभि.	मू. रे. वि अनु.	मू. ज्ये. आ. अभि.
ध्रुव स्थिरं	चरं बल	उग्रं क्रूरं	मिथुसा धारणं	क्षिप्र लघु.	मृदु मैत्र	नीक्षण दारुण.
शान्तिपुष्टिगृहारंभाहुक्षामारो पवीजोषधध्रुवकर्मणि.	गजगोशवादिदमनसेतुबंधन प्रयाणारामकार्यालिचराणि	विषमद्यादिबधनीच्चारुनश नुप्रहारशस्त्राद्युर्गणि.	अधिकार्यदुषोत्सर्गमिश्र कर्म.	मित्रकार्यगृहग्रामप्रवेशनंर निष्पावस्त्रगीतमंगलादिच.	स्त्रीकार्यरत्यादिवाद्यादिनुला रंभच.	वेतालभूतमंत्राभिचारिकंवि द्यातरोद्रसंत्रासानि.

ऋग्वेदपुरवादिभानि.

अंधादिभानि.

उ. सुरव.	नि. सुरव.	अ. सुरव.
रो. उ. ३ ध. श. अ. पु. आ.	पू. ३ मू. क. भ. म. वि. अ. मू.	मू. रे. वि. स्वा. अनु. ह. पुष्य. ज्ये. अभि.
सुसुहर्मगृहारामचारणध्वजकर्मच. प्रासादेवेदिकोद्यानमक राद्यं.	हलप्रवाहगमनगंभीर्यजगजोष्ट्रकं. खरगोरथनौयानकुलाय हयकर्म.	बिलप्रवेशगणितंभूतमेतविलखनं. खननंशित्यकूपादिनिक्षेपोद्गरादि.

अंध.	मंद.	मध्यम	सुलो.
रो. पु. उ. वि. पू. ध. रे.	मू. अ. ह. अ. उ. श. अ.	आशाचि. ज्ये. अभि. भ.	पु. पू. स्वा. मू. अ. उ. क.
अंधेगतचस्तुलाभः पूर्वस्यादिशिवस्तु.	मंदेयलेनलाभः दक्षिणागतचस्तु.	स्यादूर्ध्ववरां पश्चिमेवस्तु.	सुलोचने अवशामपिन. उत्तरगतचस्तु.

जातिनक्षत्राणि.

बाह्य.	क्षत्रि.	वैश्य.	शूद्र.	कर्षक.	उग्र.	चांडाल.	जातयः
रु.	उ. ३	ह.	मघा. रे.	वि. मृ.	मू. आ.	भ. अश्ले	भानि.
पू. ३	पुष्य.	अभि. अश्वि. पुव.	अनु. रो.	ज्ये. ध.	स्वा. श.	वि. श्र.	

एषानक्षत्राणां उल्कापाते न भौमचारेण केतुस्पर्शनेन शनिचारेण प्रत्येक
जातीनां पीडा ज्ञेया.

धिष्ण्यवृक्षाः

अ.	भ.	रु.	रो.	मृ.	आ.	पु.	पुष्य	अ.	म.
विष.	आमल क.	उदुंबरः	जवु.	खदिर	कलि.	पिप्पल	नाग	वंश.	वट.
पु.	उ.	ह.	वि.	स्वा.	वि.	अं.	ज्ये.	मू.	पू.
पालाश	प्लक्ष.	अरिष्ट	विल्व	अर्जुन	वेतस.	बकुल	लक्ष्मी.	सर्ज.	बकुल.
उ.	अ.	घ.	श.	पू.	उ	रे.	स्वर्क्षवृक्षः पूजनीयः स्वा रिभृक्षः पीडनीयः श्रेयो र्थिना.		
पनस	अर्क	शमी	कदंब	चूत.	निंब.	मधूक			

विष्कंभादियोगाः स्वामिनो वर्ज्यनाड्यश्च.

वि	प्री	आ	सौ.	शो.	अ.	सु.	धृ.	शर.	०
यम.	विष्णु.	चंद्र.	धातु.	जीव.	चंद्रः	इंद्र.	जल.	सर्प.	०
३	०	०	०	०	६	०	०	५	०
गं.	रु.	धु.	व्या.	ह.	व.	सि.	व्य.	व.	०
गन्धि	रवि.	भूमि.	रुद्रः	वरुण	गणेश	रुद्रः	कुबेर	लघु.	०
६	०	०	५	०	५	६०	६०	०	०
प.	शि.	सि.	सा.	शु.	शक्र	ब्र	ऐ.	वै.	०
मित्र.	कुमार	सावि.	कमला	गौरी.	नासत्यौ	पितर	आदिस	अदि.	०
३०	०	०	०	०	०	.	.	२०	०

फलान्येषां नाम तुल्यानि सुधीभि रूपा निव्यती
पातयेधुलीचयस्य वर्जनीये अत्र रुतं मंगलं न सिध्यति.

करणाविचारः

शु.	१	२	३	४	५	६	७	८	९	शु.पक्षे
प.द	किं.	वा.	तै.	व.	व.	को.	गर.	वि.	वा.	प.दले.
पद.	बव.	को.	गर.	वि.	वा.	तै.	व.	व.	को.	परदले.
क.	१	२	३	४	५	६	७	८	९	रुष्णपक्षे.
प.द.	वा.	तै.	व.	व.	को.	ग.	वि.	वा.	तै.	प.द.
रद.	को.	ग.	वि.	वा.	तै.	व.	व.	को.	को.	परद.
कर.	बव.	वाल	को.	तैत.	गर.	वाणि.	वि.	शकु.	चतु.	कर.
स्वा.	इंद्र	मजाप.	मित्र.	अर्य.	भू.	लक्ष्मी	यम.	कलि.	रुद्र.	स्वामि
	रवेपौष्टिककार्या लि.	सुस्थिरवालचारणे धर्मक्रियादिजितनि	सिध्यतिमित्रकरणा निचकोलेव.	सोभाग्यसम्प्रयुहो लिचतैतिले.	रुषिबीजगृहाभ्रय जानिगरे.	गणिजिभुवकार्यव- लिक्पतय.	नहिबिष्टिकृतंविदधानि शुभस्थितिविधादिदि	पौष्टिकसौषयादिश कुनेमूलानिमन्त्राः	गोकार्याणिचतुष्यदे दिजपित्तुदृष्ट्यका याणि.	

करणाविचारः

॥ गततिथिर्दिगुणितापूर्वार्धक र

१०	११	१२	१३	१४	१५	शु.
तै.	व.	व.	को.	ग.	वि.	प.द.
गर.	वि.	वा.	तै.	व.	व.	प.द.
१०	११	१२	१३	१४	१५	क.
व.	व.	को.	ग.	वि.	चतु.	प.द.
वि.	वा.	तै.	व.	श.	नाग	प.द.
नाग- सर्व.	कंस्तु गक.					स्वा मी.

नानाविधसदाकराणां
रक्षणसिद्ध्यर्थं कर्मशक्त्यु-
त्थिताः सिद्धिमागन्त्यकर-
णानि

रणंभवेत् सै १ कस्यादपरार्धतुष
वाद्यारव्यंचरंतुयत् भूतार्धाच्छ
कुनादीनिस्थिराणि करणानिच
॥ अथभद्रानिर्णयः ॥ शु-
क्लपक्षे ८११५ पूर्वदलेभद्रा ४१११
परदलेरुष्णपक्षे ७११४ पूर्वदलेभ

द्रा ३११० परदलेभद्रा दिवाभद्रा रात्रौशुभा रात्रिभद्रादिवाशुभा.
॥ नकुयन्मंगलंविष्ट्यांजीवितार्थकदाचन कृतमज्ञानतःक्षिप्रं
तत्सर्वनाशमाप्नुयात् यत्तुभद्राकृतंकार्यं प्रसादेनैवसिध्यति.

मुहूर्तसिंधुः

(१३)

संप्राप्तेषोडशेमासेसमूलंतद्दिनश्रयति ॥ अथभद्राकृत्यम् ॥ व
धवंध विषाग्न्यस्त्रछेदनोच्चाटनादिकं ॥ तुरंगमहिषोष्ठादिकर्म
विष्ट्यांचसिध्यति ॥ १ ॥ युद्धेतथाभूपविलोकनेचभयेवनेघात
विधोहठेच ॥ वैद्यागमेपोतगमेचशत्रोरुच्चाटनेकर्मणिसंप्रति
ष्ठा ॥ २ ॥ सिंहोष्ठरासभलुलायगजाश्वकर्मसिद्धेत् विष्टिः
स्याद्धरितालिकार्चनविधाबुत्सर्गजातक्रिया वैमेयेषुशिवा
र्चयोःफलवतीहोमेसदैवार्चने सोपाकर्महुताशनीजलधरा
चापार्कयज्ञक्रिया स्वारब्धोद्धरकर्मणीष्टयजनेभूपप्रदानेतथा
॥ ३ ॥ भद्राविहितकार्याणानृपभूदेवताज्ञया ॥ नृणांसफलयत्य
र्थसावाभर्गसपर्यया ॥ ४ ॥

शुक्ले	भद्रायासुरवपुच्छे.				कृष्णे.	भद्रायासुरवपुच्छे.			
४	८	११	१५	तिथि.	३	७	१०	१४	तिथि.
५	२	७	४	या. ५५ घ. ५	८	३	६	१	यामा. घटि. ५
८	१	६	३	या. ५ घ. ३	७	२	५	४	यामे ३ त्य. घ. ३

भद्रावासः					भद्रायादिद्वयुरवम्.								
४	५	११	१२	मर्त्ये	१४	८	७	१५	४	१०	११	३	तिथि.
१	२	३	८	स्वर्गे	पू.	आ.	द.	नै.	प.	वा.	उ.	ई.	सुरव.
६	९	७	१०	पाता लुं.	५	२	३	४	५	६	७	८	प्रहरेसु खं.

भद्रांगसूचटीनां ३०						अग्रेनिंद्याष्टतः शक्रभायातुः क गली १ नंदिनी २ रौद्री ३ सुमुखी ४ दुर्मुखी ५ विश्वाच ६ वैष्णवी ७ हंसी ८ भद्रानामाष्टकं क्रमात् ॥
५	१	११	४	६	९	
विहं	निं	निं	हं	निं	हं	
मुख	गले	वक्षः	नाभिः	कटी	पुच्छः	

भद्रारूपम्.

दैत्यैर्द्रैः समरे मरेषु विजितेष्वीशः क्रुधा दृष्टवान्साकोपात्किल
निर्गतास्वरसुरवीलांगूलिनीचत्रिपात् विष्टिः सप्तभुजामृगं
द्रगलकाक्षामोदरीप्रेतगादैत्यघ्नीमुदितैः सुरैस्तुकराग्रांते
निष्ठुक्तातदा आवश्यकैर्भद्रास्तोत्रपाठः धन्यात्वधोमुखी
भद्रामहामारीस्वरानना कालरात्रिर्महारेद्रीविष्टिः श्वाकुलधू-
त्रिणी भैरवीचमहाकालीदैत्यानां चक्षयंकरी द्वादशैतानि-
नामानि प्रातरुत्थाय यः पठेत् न तु व्याधिर्भवेत्तस्य रोगीरोगा-
त्समुच्यते ॥ ग्रहाः सर्वे तु कूलाः स्युस्तस्य विघ्नं न जायते रणो रा-
जकुले धूते सर्वत्र विजयी भवेत् सर्वार्थसिद्धयस्तस्य भवन्त्य-
न्नसंशयः रत्नकोशी भद्रास्तोत्रं स्तोतव्यः पूजनीयाच्च नर-
स्तद्दोषशान्तये.

आनंदाद्विभोगाः

मुहूर्तसिंधुः

(94)

[illegible]

अनंदादियोगानामतुल्यफलदाग्रहणादिषुनक्षत्र-
ग्रहण्येमासादिषुतन्नक्षत्रवर्जनम् सर्वत्रासेमाद्ग्रहण्येमा
मासाश्चादत्रासेमासः १ ग्रस्तास्तेषु दिने ३ ग्रस्तादये पः दिने ३

मुहूर्तसिंधुः

अर्धग्रासेदिन ७ पू. ३ पर. ३ वर्ज्यानि शरभे साधारणग्रहणात्
पूर्वदि १ परदि ३ वर्ज्यकेचित्तु ३। ७ दिने उत्पातात् दिवसानियोद्धर्म
तथोत्तातममा ६ वर्ज्यम् सर्वग्रासे सप्तपंचत्रिघस्त्रान् पूर्ववर्जयेद्या
त्रामौ ज्युं ह्राहादिषु आवश्यकैक्येकं विपाशौ रावतीतीरे श

त्याज्यमुहूर्ताः								शरभाः							
र.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शर.	श.	वाराः	र.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शर.	श.	वाराः
२४	१३	४	८	१२	१६	२	कुक्ष.	१	१	१६	६	५	५	१	शु.
१४	१२	१०	८	६	४	२	कुलि.	२	५	७	२	२	६	१३	शु.
६	४	२	१४	१२	१०	८	कंठ.	५	८	३	१०	८	१०	१४	शु.
८	६	४	२	१४	१२	२	काल.	११	१५	१२	०	१०	१३	१६	शु.
७	१३	३	८	१५	५	११	अर्ध्या	१२	१२	४	०	८	१५	५	शु.
१०	८	६	४	२	१४	१२	यमघं	२	१०	२	०	०	१४	०	शु.

तद्गोश्वत्रिपुष्करे विवाहादिशरभेनेष्टं होलिकाग्राहिनाष्टकं
अत्रतीरशब्देन विंशमितधनुश्चतुष्काणां त्याज्यत्वं प्रतीयते
एवमेवशिष्टसंग्रदायोपि अस्तादीनां त्याज्यमाह अस्तमिते
भृगुतनयेनारीम्रियते बृहस्पतौ पुरुषदंपत्योऽसहभरणं उदि
तेकेतौ करग्रहणे नष्टे चंद्रे तथा शक्रेनष्टे चैव बृहस्पतौ मंगला
नितथोद्वाहं त्वरितोपि चकारयेत् भृगुः उपाकर्मोत्सर्जनंच
पवित्रंदमनार्पणं अवरोहस्तु हेमंतः सर्पाणां बलिरिष्टका ई
शानस्यर्वले विष्णोः शयनं परिवर्तनम् कुर्याच्छुक्रस्य च गु
रोर्मौढ्ये पीतिविनिश्चयात् धर्मप्रदीपे गोदावर्यंगयायांच
श्रीशौले ग्रहणाद्वये अयने विषुवे चैव चातुर्मास्यघ्रतेषु च उत्स

मुहूर्तसिंधुः

(१७)

वषुच सर्वेषु सीमतकृतकर्मसु सुरासुरेज्ययोश्चैव मौल्यदोषो न विद्य
ते बाल्यभावः स्त्रियं हन्याद्दृढभावः सति तथा तस्माद्बाल्ये च
वाध्ये च विवाहं नैव कारयेत् अथ शतक्रज्जीवचंद्रमसां बाल्य
वार्द्धके भृगोर्बाल्यं पूर्वे ३ त्रिदिनपश्चिमे १० दशादिनानि
पूर्वे भृगावस्तेषु १५ क्षंवार्धकं पश्चिमे ५ पंचदिनं जीवस्यो-
भौ १५ बाल्यवार्धकौ चंद्रस्यदिनार्द्धं बाल्यं वार्धकं त्रिदिनं
अत्र केचन पक्षांतरैर्बहुविधमाहुः दश १० दिन ७ सप्तदिन ३
त्रिदिनं गुरुशतक्रयोर्बाल्यवार्द्धक्ये अन्ये रस्तदिनचतुर्थं शि
मिते सर्वेषां बाल्यवाध्ये भिहिते देशपरत्वेनापरे यथाच ग
र्गः शतक्रोगुरुः प्राक्परतश्च बाल्ये विंध्ये दशा १० वंतिषु स
प्त ७ रात्रं हूणे षु वंगेषु च षट्चपंच ५ शेषेषु घ्नन्त्रयमेव
वर्ज्यम् न्यूनाधिमासयोः शतभकर्मनिषेधः न्यूनमासस्तुर
विसंक्रमद्वयवांश्चांद्रो मासो भवति सच बहुभिर्वत्सरेः समा
याति गतक्षयमासादपरं क्षयमासः १४१ वर्षैः समायाति क
चित् १८ वर्षैः समायाति एकएव यदा मासः संक्रांतिद्वयसंयु
तः मासद्वयगतं श्राद्धं तस्मिन्नेव प्रशस्यते तिथ्यर्धे प्रथमे
पूर्वो द्वितीयैर्धे तथोत्तरः मासाविति बुधैर्ज्ञेयो क्षयमासस्य म
ध्यगो मासक्षये म्लेच्छपतीव संधरा क्षयमासो भवेद्यस्मिं
स्तस्मिन् वर्षेथ विग्रहं दुर्भिक्षं वाथ वापीडांराष्ट्रभंगं करोति वा
अधिमासस्तुरविसंक्रमरहितश्चांद्रो मासः सच ३२।१६।४
सावयवैर्मासैर्भवति अस्मिन्परः शतद्वौ मासमासेन अत्रका

सुहृत्सिंधुः

र्याणि शब्ददेवानिकर्माणिकर्तव्यानिशुभानिच मलिनेन्य
निचोक्तानिमासिपैत्र्याणिचोभयाः गर्भाधानादिका अन्य
प्राशनांतामलिम्लुचं आक र्णैविधात्संस्कारानान्यइत्या
हभास्करः प्रवृत्तंमलमासात्प्राग्यत्काम्यमसमापितं आ
गतेमलमासेपितत्समाव्यमसंशयंद त्रयोदशाहपक्षोपि
शुभकर्मणिनिषिद्धः पक्षेविनष्टेसकलंविनष्टक सिंहस्या
दिगुरोनिषिद्धं गोदोत्तरकूलाद्वागीरथियाम्यतरांतर्विवाहंनि
षेधः सिंहसिंहांशकगुरो नान्यत्रदोषः मेयरवौनप्रतिषेधः प
रंसिंहाशकगतःसर्वत्रवर्ज्यः एवमकरस्थोपिसर्वत्रवर्ज्यः के
चिद्देशपरत्वेनाहुः एवमतीचारगोपिवर्ज्यः यात्रोद्वाहप्रतिष्ठा
श्वगृहचूडाव्रतादिकं वर्जयेद्यत्नतश्चैवर्जावेवक्रातिचारगे
शौनकः गुर्वादिन्येदशाहानिगुरोसिंहेद्दिमासिकं गुरुव-
क्रातिचाराभ्यामष्टाविंशतिवासरात् अन्यः शुभभाः

मन्वादिनिथयः

चै. शु.	वै. शु.	ज्ये. शु.	आ. शु.	आ. कृ.	भा. शु.	आ. शु.	का. शु.	मा. शु.	पो. शु.	मा. शु.	फा. शु.
३ १५	०	१५	१० १५	८ ३०	३	८	१० १५	७	११	७	१५

युगाद्याः

केंद्रादिसंज्ञा.

राशिसंज्ञा.

का. शु.	वै. शु.	भा. कृ.	मा. कृ.	केंद्र	पराका	आपो क्लिम	चर.	स्थिर	द्विस्वभा
९	३	१३	३०	१	२	३	१	२	३
				४	५	६	४	५	६
१८	६	१८	२४	७	८	९	७	८	९
				१०	११	१२	१०	११	१२

अथ दिवारात्रौ मुहूर्ताः

शिवः	अजितः	अहिर्बुधः	पूषाः	नक्षत्रः	यमः	वसिष्ठः	धातुः	चंद्रः	जीवः	विष्णुः	अकः	तक्षः	मारु	मारु	रौद्रः
शिवः	मैत्रः	सपः	पितृः	वसुः	शंभुः	विराटः	वैष्णवः	विधिः	इंद्रः	शक्राणी	रक्षः	अश्विः	अर्यमा	भगः	दिवः

दिवामुहूर्तारुद्राहिमित्राः पितृवसूजलं विश्वंभिजिद्वद्भशक्रं
 द्राग्निकांरोशपाशिनः अर्यमाभगइत्येतेरात्रेरीशाजपादि
 तः दशभेशारुद्रहीनाहरीनत्वाष्ट्रचायवः यस्मिन्नेयच्चक
 मोक्तं तत्तन्नाथमुहूर्तकेदिक्शरलाद्यंचित्तनीयं तद्वदंडश्च
 यारिद्यः अर्यमणोकेतुहिनकिरणोराक्षसब्राह्मसंज्ञौपि
 ज्येष्ठेयो क्षितिस्तदिनेचंद्रपुत्रेभिजिच्च अबाह्योभृगुस्त
 तदिनेराक्षसारव्योचजीवेभौजंगेशो सवितृतनयेवर्जनीयौ
 मुहूर्तौ पौराणिकारौद्रसितमेत्रवारभवाः क्षणाः सावित्रश्चा-
 थर्वैराजोगांधर्वश्चाष्टमोभिजित् रौहिणोबलसंज्ञश्चविजयो
 नैर्ऋतस्तथा इंद्रो जलेश्वरः पंचदशमोभगसंज्ञकः रौद्रगांध
 र्वयक्षेशाश्चारुणोमारुतो नलः रक्षोधाता तथासौम्ययम
 जोवाक्यतिस्ततः पूषाहरिर्वापुनिर्ऋतुहूर्तारात्रिसंज्ञिताः
 क्षणोत्रदिनमानस्यरात्रेश्चशरभूलवः श्वेतोमैत्रोविराज
 श्चसावित्रश्चाभिजित्तथा बलश्चविजयश्चैवमुहूर्ताः कार्य
 साधकाः अष्टमोयोभिजित्संज्ञः सणवकुतुपः स्मृतः तस्मि
 न्कालेश्चभायात्राविनायाम्यंशकभाभवेत् इतिमुहूर्तरत्नाकरे
 आदिमः संज्ञाग्राह्याग्राह्यादिकलोलः १ सामान्यतयाशुभा

शुभक्षणि रोहिण्यश्विभृगः पुष्यो हस्तवित्रोत्तरात्रयं रेव
तीश्रवणश्चैव धनिष्ठाचपुनर्वसु अनुराधातया स्वातिः शुभा
न्येतानि भानि च सर्वाणि शुभकार्याणि सिद्ध्यन्त्ये षुचभेषु च पू
र्वात्रयं विशारवा च ज्येष्ठा आर्द्रा च मूलभं शतताराभमेतेषु
कृत्यं साधारणं स्मृतम् भरणी कृत्तिका चैव मघाश्चैवात
थैव च अत्युग्रद्वयकर्माणि एषु भेषु विधीयन्ते अथ सामा
न्येन नूतन वस्त्रालंकारादधारणम्. रौ. उ. ३ रे. अश्वि. ह.
चि. स्वा. वि. अनु. पुन. पुष्य. धनि. एषु भेषु रिक्ता ४। ६। १४
३० मारहिततिथौ शनिभौमचंद्राविनाचरराशुदयं १। ४। ७
१९० विनाष्टमशुद्धे चंद्रतारानुकूले वासो धार्य्य ॥ अथ वि
शेषतः श्वेतवासो मुहूर्तम् ॥ उ. ३ रौ. ह. अश्वि. पुष्य. चि.
स्वा. वि. अनु. धनि. पुन. रे. एषु भेषु शक्रबुधजीववासो इ
तरदोषरहितेशुभम् ॥ रक्तवस्त्रधारणं ॥ अश्वि. धनिष्ठा.
ह. ५ रे. एषु भेषु रविभौमगुरु शक्रवासरे इतरदोषराहित्ये
कपिलपीतयोर्मु. ॥ ध्रुव. लघु. वि. अनु. रे. अश्वि. धनि. चि.
पुष्य. एषु भेषु बुधजीवरविवारसरेः इतरदोषराहित्ये ॥ नी-
लश्यामयोर्मुहूर्तः ॥ उ. ३ पू. ३ ध. ह. चि. स्वा. वि. पुन. अश्वि. भ
र. एषु भेषु शनिरविवारयोरितरदोषाभावे ॥ पट्टवस्त्रमुहूर्तः ॥
उ. ३ रौ. ह. अश्वि. पुष्य. चि. स्वा. वि. अनु. ध. पुन. रे. मृ. अ. एषु
भेषु चं. र. शक्र. वृ. बु. एषां दिने पूर्वोक्तदोषरहिते ॥ कोशेय
वस्त्रमु. ॥ मृ. ज्ये. आ. अश्ले. वि. कृ. एषामन्यभेर. जी. च.

CC-0 Kashmir Research Institute. Digitized by eGangotri

योगे कटकांगदकर्णकभूषारशनाहारादिधृतं शतभं स्यात् ॥

प्रत्येकं नक्षत्रवारफलानि ॥ प्रत्येकमिदं समानफलं च ॥

नक्षत्राणि.									वारा.		
आ.	भ.	क.	रो.	मृ.	आ.	पु.	ति.	आ.	र.	चं.	मं.
वस्त्रप्राप्ति	हरणम्	वस्त्रिणी	धनलोभः	राजिणी	दुष्टिनि	धनमि	श्रीगमः	शोकः	जीर्णः	म्लिष्टः	दुःस्वप्नः
मं.	पू.	उ.	ह.	वि.	स्वा.	वि.	आ.	ज्ये.	बु.	दु.	शु.
मृत्यु	राजिणी	मं पदः	कर्मसिद्धि	इष्टमि	दशनं	शम्	बलसलः	मित्रासि	धनं	मि	भीति
मृ.	पू.	उ.	आ.	ध.	श.	पू.	उ.	रे.	श.	अथ विवाहा यावश्यके द्विजा जया राजदत्तच	
अंगवस्त्रः	सलिल	रेगः	मिष्टानि	निरु	जं	विष्मि	जलधिः	रुमि	मं		

वस्त्रचक्रः.

दे.	रा.	दे.
म.	रा.	म.
दे.	रा.	दे.

अपरचक्रः.

ई	पू	आ.
उ.	०	द.
वा.	प.	मै.

अपरचक्रम्.

१२	१	२	३
११	०	०	४
१०	०	०	५
९	०	०	६

नियेपि धार्यं नूतन वस्त्रे देवाद्गन्धे स्फुरिते
पंकादिलिप्ते देवमनुष्यांशो शतभम् भोगप्राप्ति
देवतांशेन रांशे मित्रासिः रक्षोंशे मृत्युः प्रांत्ये
सर्वांशे निष्ठं अपरचक्रयोस्तु मध्यत्र्यंशे च
मध्ये च कोष्ठे चोर्ध्वाधरे मृतिः प्राच्यांतत्र भ
वेल्लक्ष्मी राग्नेर्यामग्निजंभयम् याप्यायां
जायते व्याधिर्नैर्ऋत्यां पुत्रवर्धनम् वारुण्यां
धनसंप्राप्तिर्वार्यव्यां धनलब्धये उदीच्यां तु
महोद्वेगमैशान्यां धर्मवृद्धिकृत् नवधैतक
लं ज्ञेयं कोष्ठसंधौ फलद्वयम् ध्वजपद्यां कु

शच्छत्रचंद्रदीपाकृतिः भा निंद्यात्रिकोणसूर्यादिक्कल्यादवि
कृताकृतिः कोष्ठेशभेशभंविह्वमतीवफलदंभवेत् निघेनि
द्यंतथादुष्टमन्यथामध्यमफलं वारं वारंयस्यवस्त्रं दूषितंदहनादि
भिः तस्यविघ्नंभवेदाशक्ततत्याज्यंशभमिच्छता दग्धमात्रंय
जेद्वस्त्रंस्नात्वाविधेश्वरंयजेत् एकद्व्यंगुलमानेननिंद्यंषट्पर्व
तोधिकम् नदीयोरक्तवस्त्रेस्यादौर्गाकौशौयपट्टजे भूषणेहे-
श्चिरत्नादौनित्यधौतंतिदुर्लभं एवमेवराशिचक्रेषिवस्त्रफ
लंबोध्यं वृश्चिकेचाधिकफलं बोध्यं केषांचिन्मते चत्वारोदेव
ताभागाद्वैभागौदानवानां उभौमानुषौभागश्चैकोराक्षसा
नां उत्तमंदेवताभागेदानवेरोगसंभवः मध्यमेमानुषोलाभो
राक्षसेमराणांपुनः ॥ अथवस्त्रनिर्माणम् ॥ रो.रे.चि.अनु.मृ.
उ.३ एषुभेषुशनिभौमंविनातंतुभिः पट्टसाधनंशभं ॥ अन्ये
पांमतेतु ॥ लघु.मृदु.रु.पुन.ज्ये.श.जी.चं.र. नक्षत्रवारयोः
सुलग्ने चीरनिर्माणमाहुः अन्येत्वेवमाहुः चर.मृदु.क्षिप्र.रो.
ज्ये. एषुभेषु र.चं.वृ.श. वारेषुशभलग्ने. चीरनिर्माणमवि
लंज्ञानादिकंप्राहुः ॥ तानाच दाणा. ॥ सु० ॥ चि.अ.अनु.रो.मृ.
रे.ह.ज्ये.स्वा.पु.पुष्य एषुभेषुशभवारे पुंराशौ १।३।५।७।९।
११ सूर्यक्षात् १०।१४ चंद्रनक्षत्रभिन्नेशभं अमुमेवसूचीकर्म
णिशभमाहुः ॥ वासोरंजनमुहू० ॥ पुन.पुष्य.ह.चि.स्वा.वि.
अनु.अ.धनि.अश्वि.एषुभेषु.मंगु.श. वासरं अत्रापरे चर
स्थिर.अनु.चि.मृग.आ.तिष्य.मू. एषुभेषु र.जी.चं.श.वास

रे शोभनलमेरिक्तामारहिततिथौ वस्त्ररंजनमाहुः ॥ व
स्त्रक्षालनमुहूर्तः ॥ पुनः पुष्यः अश्विः धः हः चिः स्वाः विः
अनुः एषु भेषु पुंलमे बुः शः विनारिक्ताषष्ठी आह पर्वदिनानित्य
त्का ॥ कच्छाबंधनम् त्रयोत्तरावसुपुनर्वसुरेवतीषु पुष्याश्वि
नीधातृभतस्त्रयंच एतानिकच्छाविधिबंधनानि सौम्यग्रह
स्यादिवसे च सिते च पक्षे ॥ अथोपानत्परिधानं चर्मकृत्यंच ॥
चिः पूः ३ अनुः अः ज्येः अश्लेः मंः मृः विः कः मूरेः एषु भेषुः सूः बुः
शः वासरे अपरे चैव माहुः मृः पूः ३ रेः विः ज्येः आः मूः धः हः चिः
एषु भेषु शः रः शनिवारे चर्मकृत्यं ॥ कुसुमादिधारणं ॥ अः धः शः
अश्विः पुष्यः पूषाः अनुः हः चिः स्वाः पुः रेः मृः शः भवासरे चंदन
अगरुकस्तूरिपुष्पाणां धारणं शः भम् ॥ चंदनादिधारणं ॥
मु० ॥ लघुः चरः मृदुः ज्येः पूषाः एषु भेषु पुंलमे १।३।५।७।९।११ शुभग्रहवासरे कर्पू
रकस्तूरी हिंगुल अगरु गौरोचन चंदन धारणं शुभं ॥ पुष्पमालाधारणं मु० ॥
मृः तीः अः धः शः स्वाः एषु भेषु जीवः शुः चं वासरे चंद्रालोकितविषमलमे
१।३।५।७।९।११ कुसुममालाधारणं शुभम् ॥ काचकज्जलयोर्धारणं
स्वाः धः मृदुः विः अधिः एषु भेषु रः शः शुक्रवारे शुभम् ॥ अथनवपात्रे
जलधारणम् ॥ जीवः शः चं वारेषु शः स्वाः मृः अश्विः स्थिरः धः
निः मूः मः पुनः पुष्यः एषु भेषु ॥ अथशय्यासनारंभः ॥ पुनः रोह
पुष्यः उः ३ रेः अश्विः मूः मृः चिः एषु भेषु जीः चं शः बुः वारेषु
नमृतयोगे सिद्धियोगे जययोगे च दीपिकाचामरखत्रदोलाशय्यासनादि
शः भं ॥ अथपात्रेभोजनम् ॥ अमृतयोगे सिद्धियोगेनवान्न

मुहूर्तसिंधुः

(२५)

भक्षणोक्तकाले पात्रभोगशुभः ॥ नवभांडादिसाधनं ॥ मृदु
 ध्रुवः चरः क्षिप्रः एषुभेषुशनिभौमान्यतरवारेषु शुभमतिथौ शु
 भलग्नलोहधातुअष्टममृत्काष्ठतृणपर्णादिनूतनंशुभं ॥ राज
 दर्शनमु० ॥ अ० ध० श० मृदुः क्षिप्रः ध्रुवः एषुभेषुशुभवासरेसलग्नमे
 केंद्रस्थेषुशुभेषुयात्राभिषेकोक्तयोगेश्च ॥ दीक्षासु० ॥ मृदुः ध्रुव
 चरक्षिप्र एषुभेषु अर्केवारे स्वदेवतिथिभेचशुभलग्नमे १० जीवे
 पापेर्बलहीनैर्दशमेः शुभास्थिरेचलग्नमे ॥ वीराभिचारसु० ॥ म०
 आ० भ० मू० मृ० एषुभेषुबुधवासरेकुंभलग्नमे अष्टमशुद्धेशुक्रेतुर्ये
 ॥ मद्यारंभसु० ॥ म० आ० आश्ले० मू० श० भ० पू० ३ ज्ये० एषुभेषुअ
 मृतयोगेपुंलग्नमे १।३।५।७।९।११ शुक्रचंद्रयोर्केन्द्रगयोःशनि
 वासराभावे ॥ अथसंन्याससु० ॥ उ० ३ रो० एषुभेषुजीवरविवा
 रयोःपापेर्निबलेः अष्टमहीनेविधौ ८।१०।१॥ बृहस्पतौस्थिरल
 ग्ने ३।६।११ शनौ १२।६ भार्गवेशुभाय ॥ अब्रह्मज्ञानोपदेशः ॥
 चंद्रेमिथुनकन्यागतेशुभग्रहेषुलग्नगेषुपापग्रहरहितेलग्नपा
 पलग्नरहितेशुभमतिथौ शुभवारेशुभर्देशुभः ॥ अथगोक्रय
 विक्रयो ॥ ह० अश्विः पुष्यः अभिः कृ० रे० मृ० पु० ज्ये० श० ध० एषुभेषु
 शुभवासरे अथपशुनांदमनं कृ० रो० ह० स्वा० पुष्यः अ० ध०
 मृ० एषुभेषु मू० मं० वारे रिक्तातिथौ अथवृषस्यनसाकर्मादि
 कं ॥ रे० मू० चरस्थिर वि० अनु० अश्विः ह० पुष्यः अभिः एषुभेषु
 भौमशनिबुधभिन्नवारेशुभं ॥ अथोष्णमहिषाजाव्यादीनां
 निश्चितकर्म ॥ तिर्थद्वारवनस्पते पृषाः अ० ध० श० एषुभेषु

(२६)

मुहूर्तसिंधुः

र.चं.बु.जीव.शु. वारेषु केचित् शनावपि शुभलमग्रहयारो ॥
अथाव्याघ्रादीनां पालनमाह ॥ मित्र लघु आ.रो.ज्ये.पू.३
एषु भेषु.श.र.गु.भौमवारे पालनादिकर्मशुभं ॥ अथवान
ररुर्धादिपालनमु. ॥ आ.स्थिर.लघु.चर.मृ.एषु भेषु.र.
चं.बु.जी.शु. वासरेषु खलन पालनादिशुभं ॥ अथकु.कु
टादीनां पालनमु. ॥ तिर्पि.ज्युरवर्ध्व.सुरव.भेषु र.चं.बुध.जीव
शु.एषु वारेषु शुभतिथौ शकुंत पालनमभिनवग्रह एांचशु
भं ॥ अथमत्स्यग्रह एांमु. ॥ श.स्वा.रो.पूर्वादारुणभ.ह.ए
षु भेषु.भौ.शु.र.जलजंतूनां कुबंराण्यां स्थापनं चशुभं ॥ अ
थपक्षीणां कर्मायाह ॥ चंद्रेयक्षिद्रेष्काणो लग्ने शुभयुक्ते
बुधमंदयोः सबलयोः पक्षिद्रेष्काणः तुलामध्यांते सिंहाद्यः
कुंभाद्योद्रेष्काणः पक्षिद्रेष्काणशुभस्वामियुतो दृष्टो वाचल
वान्भवति एतादृशो शुभम् ॥ अथव्यालग्रह. ॥ पू.३ भ.
म.एषु भेषु वारे भौ.शान्यो शुभम् तिथौ रिक्तायां ॥ अथसा
मान्येन पशुरक्षणप्रवेशः ॥ उ.३ रो.अ.वि.एतद्भिन्न भेषु भौ
मं विनारिक्ता ४।८।१४।८।३० रहित तिथिषु शुभयुतलग्ने अ
ष्टमशुद्धे पशुयोनिनक्षत्रे चरे लग्ने शुभः अत्रापरे भौमस्था
नेरविमाहुः क्रयविक्रयावपिनकार्योपशूनाम् ॥ अथगवां
कर्मशुद्धिः ॥ लघु.श.रे.पु.वि.ज्ये.ध.एषु भेषु चं.बु.बु.शु.
वारेषु शुभम् ॥ अथअजामेषीमहिषीणां कृत्यं ॥ पू.३ वि.
रे.मृ.मृ.ति.ध.पु.श.क्षिप्र एषु भेषु सू.चं.बु.श. वारेषु शुभं

मुहूर्तसिंधुः

(३७)

॥ वामीगुरुत्मतवरनौकृत्यं ॥ ह० अश्वि० ज्येष्ठा० मृदु० स्वा० पु० एषु
 भेषु सू० च० श० श० एषां वासरे श० भ० ॥ अथ चषमादीनां व्यव
 हारशक्तिः ॥ चर० क्षिप्र० मृदु० भ्रव० एषु भेषु च० बु० बृ० श० वासरेषु
 ४। ८। १४। ६। ८। ३० वर्जितासु तिथिषु श० भा ॥ अथ नवीनवृष-
 कृत्यं ॥ वि० पु० ज्ये० लघु० धनि० श० रे० एषु भेषु च० बु० बृ० श० वासरे
 षु श० भ० योगे शीर्षलग्नेषु श० भ० ॥ अजमेव महिषीणां कृत्यं ॥
 मू० पु० ति० श० रे० पू० ३ क्षिप्रमू० ध० वि० एषु भेषु सू० च० श० श० वासरे
 षु श० भ० ॥ अथ उष्ट्रवरयोत्कादीनां कृत्यं ॥ ह० ज्ये० अ० स्वा०
 अनु० पुन० एषु भेषु र० श० श० वारेषु प० द्यादीनां च कर्मश० भ०
 ॥ अथ पशुधनधातुवस्त्रधान्यादीनां क्रयविक्रयशक्तिः ॥ ल
 घु० अ० ध० ज्ये० रे० ति० पु० वि० चि० श० भ० ग्रहवासरे श० भ० ॥ अ
 थ विनिमयमुहूर्तः ॥ श० मू० ३ उ० आ० लघु० अ० ध० रे० ति० चि०
 एषु भेषु च० श० बृ० वासरे स्थिरलग्ने श० भेषु केन्द्रगतेषु ॥ अथ पशु
 एयक्रयविक्रयमु० ॥ पू० भा० उ० भा० पुष्य० ह० मू० स्वा० उ० रे०
 अ० मू० अनु० १०। ११। १। २। ४। ७। ५। ८ शुभैः पण्यकर्म ॥ अथ
 विक्रयमु० ॥ पू० ३ वि० क० आ० श्ले० भ० एषु भेषु कुंभविनासतिथौ
 १। ४। ७। १०। ५। ९ श० भैः ३। ६। ११ पापेशु भः ॥ अथ विपणिः ॥
 मित्रः भ्रव० क्षिप्र० एषु भेषु चंद्रश० के १२। ८ पापवर्जितयोः २। ११। १०
 श० भेषु ॥ अथ लतागुल्मवृक्षरोपणं ॥ ह० पुष्य० अश्वि० भ्रव०
 वि० मृदु० मू० श० एषु भेषु श० भ० वासरे सतिथौ १। ४। ७। १० गुरोपा
 परहिते चंद्रेवारिचरराशौ श० भ० युक्ते चतुर्थेश० भ० ॥ अथोषधी

मुहूर्तसिंधुः

भक्षणं ॥ ह. वि. स्वा. रे. अश्वि. पुष्य. अभि. मृ. अनु. श्र. ध. श.
 मू. एषुभेषु ३।६।८।१२ लग्नेषु चं. बु. वृ. शू. लग्नेवारेवासूर्येवाल
 ग्नात् ७।८।१२ शू. द्देसतिथौ जन्मर्क्षेन १ वैद्यो ४ औषधं ७ व्या
 धि १० रोगीक्रमाच्छुभयुक्तेतस्य तस्य शू. भम् पापयुक्तेतस्य-
 हासः अथरसभक्षणम् चर. मृ. तु. एषुभेषु नंदा १।६।११ भ-
 द्रा २।७।१२ आसुतिथिषु चं. र. शू. जी. एषुवारेषु पुंलग्ने १।३।
 ५।७।८।११ चंद्रेपूर्णे ॥ अथपिप्पलीहरितक्योर्भक्षणम् ॥
 लघु रे. मृ. अ. ध. श. एषुभेषु र. चं. जी. शू. वारेषु भद्रा २।७।१२
 रिक्ता ४।८।१४ रहिततिथिषु शुंठ्या श्वभक्षणं शू. भं ॥ अथा-
 हिफेनविषभक्षणम् ॥ चर. स्थिर. लघु. मृ. वि. एषुभेषु र. शू.
 चं. भौ. वारेषु ॥ अथमांसमुहूर्तं मर्क मजूनमुहूर्तं ॥ श. उग्र.
 दारुण एषुभेषु र. भौ. श. शू. वारेषु पर्वरहितदिवसे ॥ अ-
 थौषधनिर्माणम् चर. क्षिप्र. मृ. दु. ध्रुव. एषुभेषु शनि भौ. र
 हितवारेषु १।४।७।१० केंद्रगतयोः सूर्यबुधयोस्तथा शू. भेश्व
 ॥ अथरससाधनं ॥ मिश्र. अ. मू. आ. मृ. ज्ये. ध. ह. एषुभेषु.
 भौ. म. र. जी. एषुवारेषु जया ३।८।१३ तिथौ गुरुभौमयोरनसे
 धनुर्मनान्यगसूर्ये ॥ अथचूर्णादिना अमृतयोगे क्षिप्र. चर
 एषुभेषु मू. बु. वारयोः १।४ शू. भस्यामियुतदृष्टयोः इंद्रो शू. कु
 पक्षीये तैलघृतसाधनं च ॥ अथवातरोगादौ तैलोपवेशनं
 ॥ आश्ले. म. मू. वि. आ. भ. कृ. एभ्योविना चं. बु. श. वासरेतृ
 तीयात्रि ३।८।१३ के ॥ अथवमनविरेचनधूमपानस्वेदनर

मुहूर्तसिंधुः

(२९)

क्तस्त्रावाणांमु० ॥ ह० चि० स्वा० पुष्य० अश्वि० श० रो० मृ० अ० अनु०
ज्ये० एषुभेषु सू० भौ० जी० वासरे श० भतिथौरक्तस्त्रावे भौमहोराभौ
मवारो १।४।७।१० कुजेशनौरवौवाकेंद्रे ८ वर्जितेरव ले युवस्वरे
षष्ठेसकूरेचर १।४।७।१० लग्नेकर्मपंचकंश० भ० अथहुताश
शस्त्रक्रियासु ॥ मिश्र० श० दारुण० अश्वि० चि० पू० ३ एषुभेषु भौ०
र० वारयोः श० भ० ॥ अथनूतनरक्षेभ्यो फलपुष्पाद्याहरणम्
॥ कर्कटाद्याहकाणेश० भस्वामियुते श० भवारे श० भतिथौ श० भ
नक्षत्रेच ॥ अथसूचिकर्म ॥ पु० ध० चि० अनु० मृ० अश्वि० एषु
भेषु श० भवारे श० भतिथौ श० भयुक्तेक्षितेतनौ ॥ अथाश्वकृत्य
म् ॥ स्वा० पु० ध० श० क्षिप्रह० अश्वि० पुष्य० अभि० मृदुस्थिरएषु भेषु
रिक्तारहिततिथौ भौमरहितवारे ऽपितुविशेषात्सूर्यवासरेचरे
१।४।७।१० लग्नेश० भे ३।११।०।४।७।१० आयकेंद्रगैः वाजिक
र्महितंस्यात् लग्नेगु० श० युते २।७।४ चंद्रेशेषैः ३।६।११ हय
कर्मश० भं घृताद्रिचणकक्षीरनवतृणादिभक्षणो अन्नप्रा-
शनवत् सर्वाणिकार्याणि पुरुषाणामिवविचार्याणि ॥ अ
थाश्वारोहणं ॥ रे० अश्वि० श० स्वा० मृ० चि० पु० ह० पुष्य एषुभे
षु भौमः श० विना सतिथौकें १।४।७।१० द्रव्यैर्केपरैः ३।६।११
श० भलग्ने अथाश्वचक्रे ॥ सूर्यभात्पस्कंधे १० पृष्ठे २पुच्छे
४ पादे ५ उदरे २ मुरवे अर्थलाभो मुरवे ज्ञेयो वा जी
नश्यति चोदरे चरणस्थरणे भंगो जायापुच्छे विनश्यति अ
र्थसिद्धिर्भवेत्पृष्ठे स्कंदे स्कंधयतिर्भवेत् चक्रेश्वेशिरपंच

मुहूर्तसिंधुः

केसरवकराः पृष्ठे च दिग्गामदा पुच्छे देगृहिणी विनाशनकराः पा
देब्धिभंगो भवेत् नाराचोदरपंचभिश्च कुरुते चास्येद्विगामो भ
वेत् देहे चानयरोहणे फलमिदं सूर्यर्क्षतो वा क्रमात् सूर्यर्क्षात् बो
ध्यम् ५ शिर १० पृष्ठे २ पुच्छे ४ पादे ५ उदो २ मुखे.

पल्याणचक्रं दिन ३ समस्ते अथयि.

क्षौद्रियं नूतनप ३ मुखे कामाय.

ल्याणनिर्माणे आ ५ हृदये श्रेष्ठाः

रोहणे च ध्येयं ४ अग्रपदोः दुष्टा

अथ गजकर्म ४ पश्चात्पदोः मांदादा.

४ पृष्ठे व्यर्थाः

अनु. मृ. रे. चि. ह.

४ पुच्छे - हानि.

अश्वि. प. मि. स्वा. पुन. अ.

४ मुखे धनं.

ध. श. एषु भेषु रिक्ताभौ मंशानि विना ३

३ शिरे. - लाभं.

१२। ८। ऐषु शतभव्यतिरेके ३। ६। ११ पापे

४ पृष्ठे - श्रियम्

राजयोगसत्वे दशमशतद्धौ च शतभम्

८ पादे - भयं.

अथ गजस्यां कुशं शतभदिने शतभति

६ हृदये - सुखं.

शौ शानिवासरे १०। ११ लग्ने ॥ ध्वज अंवारिगदीमुहूर्त ॥ ल

घु. चि. पुन. स्वा. चर. स्थिर. आ. पुष्य. शतभवासरे शतभं ॥ दं

त छेदमु. ॥ पौषचैत्ररहिते मासे अचतुर्मासे कृष्णपक्षे न

रात्रौ न भौमार्कदिनव्याते रिक्ते शतभदिने शतभर्क्षे अन्यत्कर्म म

नुजइव ॥ अथ गजबंधनमु. ॥ तिर्यङ्मुखवनक्षत्रेषु गजच

मुहूर्तसिंधुः

(३१)

क्रशब्देषु शंखजीव वारेषु स्थिरलग्ने शब्दे केंद्रत्रिकोणे १॥४
७॥१०॥५॥६ शतभतिथौ शतभं ॥ अथ गजारोहणं ॥ अश्वि-
रे-श-स्वा-मृ-चि-पु-पुष्य-अ-एषु भेषु शतभवासरे शतभति-
थौ शतभलग्ने ३॥६

अथ गजचक्रमसूर्यभात		
३	कुंभे	लक्ष्मी
३	शंभे	लक्ष्मी
२	मुरवे	मरणं
३	लृदि	सख्यं
४	अग्रपादौ	व्याधि
४	पश्चात्पदौ	भीति
४	पुच्छे	मृति
४	पृष्ठे	व्याधि

अत्र चक्रे खिलगजकार्याणां
शब्दिर्बोध्या ॥ अथ भूषण
घटनं ॥ त्रिपुष्करदिने स्वा-पु-
अ-ध-श-ह-अश्वि-पुष्य-अ-
भि-उ-३-रो-रिक्ताभौ मरहितेशु
भग्नहयुते लग्ने ॥ अथ स्वर्ण
कारस्य मु० ॥ चर-मिश्र-चि-मृ-
लघु-एषु भेषु चं-बु-श-र-वास
रे ३॥८॥१३॥५॥१०॥१५ आसक्ति

थिषु तथा ३॥६॥२७॥६॥१२ एषु लग्नेषु चंद्रजीवयुक्तेषु ॥ अ-
थ त्रिपुष्करद्विपुष्करो ॥ २॥७॥१२ तिथौ सू-मं-श-वासरे-पु-उ-
फा-वि-उषा-पू-भा-नक्षत्रे त्रयाणां योगे त्रिपुष्करः पूर्वोक्तति-
थिवारयोः मृ-चि-ध-भानि स्यु द्विपुष्करः एतौ हानि वृद्धिकार्ये-
षु त्रिगुणद्विगुणदो त्रिपुष्करमृते पंचकइव शांतिः कर्तव्या
त्रिपुष्करे त्रयः कार्याः पुत्तलादौ द्विपुष्करे मृतस्य च समीपे च
स्थाप्यापिष्टमयास्तथा कार्योदाहस्तु तत्सार्धं सूतकांते तु शां-
तिकृत् कृत्वा गाश्च हिरण्यं च दद्यादन्नं च शक्तितः त्रिपुष्करमृ

मुहूर्तसिंधुः

तेदद्याद्भोजनं मूल्यमेव वा द्विपुष्करे च गोयुग्मं ततो दाहो न-
 दोषकृत् ॥ अथ रत्नयुग्मभूषणघटनं ॥ ज्ये. मू. आश्ले. आ.
 पू. ३ भ. श. एभ्यो विना. १।५।६ लग्ने ॥ अथ मुक्तासहितं ॥
 स्वा. पु. अ. ध. श. उ. ३ रो. मू. रे. चि. अनु. ह. अश्वि. पुष्य. अ.
 भि. एषु भेषु सन्निधौ शतभवासरे शतग्रहाणां लग्ने ॥ अथ पा-
 त्रभोजनं ॥ रो. मू. ह. चि. स्वाती. रे. अ. अ. ध. श. पु. पुष्य. अनु.
 उ. ३ सन्निधौ शतभवासरे ॥ अथ शस्त्रघटनं ॥ क्रूर. तीक्ष्ण.
 मिश्र. एषु भेषु वज्रयोगे श. जी. मं. वारेषु शतभं मू. रो. पुष्य. अ.
 अश्वि. अनु. शतके चंद्रे वारे नंदा पूर्णातिथौ मृत्युयोगे बुधवा-
 रे च घटितं पराजयकरम् स्वा. रे. ध. श. एषु भेषु घटितं कोशप-
 लीनाशनं चि. उ. ३ एषु भेषु घटितं शस्त्रं पुत्रनाशदं मू. ह. पु. ए-
 षु भेषु घटितं भयदं भवति कृ. वि. एषु भेषु भौमे जया ३।८।१३ ति-
 थौ घटितं शस्त्रं संग्रामे जयदं ॥ अथ शस्त्राभ्यासः ॥ ह. चि.
 स्वा. अ. अश्वि. पुष्य. पु. कृ. उ. ३ जन्मभेसर्वशस्त्राणां अभ्या-
 सः बु. जी. भौ. र. एषां होरायामेषामेव लग्ने सबलैः केंद्रगैः बु.
 जी. भौ. रविभिस्तथा उपचय ३।६।१०।११ गैः शतभैः अथवा क्र-
 वमृदु. लघु. अ. ध. एषु केचन कथयन्ति ॥ अथ धनुरभ्यासः ॥
 ह. चि. स्वा. ति. अश्वि. पु. कृ. उ. ३ शतभतिथौ शतभवासरे शतभः ॥
 अथ धनुषिगुणारोपः ॥ स्थिरवारलग्नयोः शतभर्क्षतिथौ ॥
 अथ सामान्येन शस्त्रधृतिः ॥ पु. ति. ह. चि. रो. मू. वि. अनु.
 ज्येष्ठा. उत्तरा ३ अश्विनी. रेवती. एषु. भेषु. मू. जी. श. वारे रिक्ता

रहिततिथौगोचरेणारवेः शुद्धिरपेक्षितापुंराशौजययोगेयुव
स्वरोदये ॥ अथनूतनसन्नाहरवेटकमुचिः पुंश्रुः अनुःरोः अ
श्विः उ० ३ रोः एषुभेषु जी० श० श० र० वासरे लग्ने चंद्रयुक्ते शुभैः
७।४।१० पापैः ११ गतैः ॥ अथरवङ्ग तोमरकटारिकाधार
ण० ॥ रे० स्वा० बृहत्संज्ञपुष्य० ह० ज्ये० चि० आ० ध० एषुभेषु श०
श० र० भौमवासरे तथैषां लग्ने च ॥ अथबाणधनुर्भिडिपाल
धा० ॥ अ० ह० आ० रो० पूषा नस्थिर० ति० ध० मृदु० चि० एषुभेषु च०
भौ० श० र० वासरे भद्रा० पूर्णा० जया० आसुतिथिः श० भल्लमे
श० भाश्रिते ॥ अथनलिकादिशस्त्रविधाने ॥ उग्र० दारुण०
स्वा० ने० चि० ति० ह० अ० मिश्र० एषुभेषु श० भौ० र० वासरे रिक्ता
जयातिथिषु पापैः ३।६।१०।११ उपचयंगैः वृश्चिककुंभवृ
षसिंहलग्ने बन्धिसुक्तपरमास्त्रविधानं सत् ॥ अथशत्रुसं
धि० ॥ अनु० म० ति० एषुभेषु विष्ट्यांतैति लेसदृष्टे लग्ने ८।१२ ति
थ्यो ॥ अथनवांगनाभोगः ॥ अ० ध० श० उ० ३ स्वा० मृ० ह०
अनु० रो० एषुभेषु श० भतिथ्यो श० भवासरे द्विपदचलचरराशि
लग्ने श० भयुतदृष्टे उपचयंगे चंद्रेयर्वरहितदिवसे श० भं ॥ अथ
स्त्रीसंभोगः ॥ पर्वरहितेदिवसे निदाद्ये १५ दिनेः हेमंते नित्यं
अन्यर्तुषु न्यहैः कामयेत अपरे व्यहादसंतशरदोः पक्षादूर्ध्वा
निदाद्ययोः सेवेत कामतः कामं हेमंते शिशिरे नली ॥ अथर्गा
तनृत्यादिकृ० ॥ रे० अनु० ध० श० ह० रो० मृ० ति० उ० ३ एषुभेषु रि
क्तारहिततिथौ श० भवासरे श० भम् ॥ अथनटनर्तकाकृत्यम् ॥

मुहूर्तसिंधू.

मू० आ० रो० पु० ति० अश्वि० अ० ध० श० चि० उ० ३ मू० एषु भेषु शुभं
ग्रहसूर्ये शोभनलग्ने ॥ वंशचक्रंचविलोकनीयं रविभात् ॥ अथ
दुन्दुभिमृदंगादिवाद्यारंभः सामान्येन ॥ ह० चि० स्वा० अनु० रे०

४	मूर्ध्नि	शुभं
४	मध्ये	शुभं
४	पूर्व	कामनाश
४	दक्षिणे	कामनाश
४	पश्चिमे	कामनाश
४	उत्तर	कामनाश
४	तले	शुभं.

पु० ति० अ० ध० श० १ अश्वि० शुभं यदि
ने जया पूर्णा तिथिषु शुभम् ॥ अथ
भेर्यावादने मु० ॥ मैत्र० चर० लघु०
बुधरहितवासरे शुभलग्ने जया पूर्णा
तिथिषु वीणादिचशुभं ॥ अथ काह
लशुद्धि० ॥ आश्ले० मू० ज्ये० भ० पू० ३
एषु भेषु रिक्त तिथौ यापग्रहवारे ॥ अथ

वादित्रसमयशु० अमृतसिन्ध्यादियोगे भद्रारहिते १।३।३।५
६ एषु लग्नेषु शुभम् ॥ अथ मृगया ॥ तीक्ष्ण० चर० उग्र०
मिश्र० एषु भेषु व्रत पर्वदिने र० श० भौ० वासरे अष्टमद्वादश
शुद्धे अर्कभादिव ०।१४।२० सभे मृगो बद्धः शेषैः समैर्ग
तः विषमैरातः
१० तरुणा १०
भाः अंधाबंधा
एते त्वारव्य
ध्यस्यावद्धास
सहितौ मृगया
गतौ मृगया भंगदौ लग्ने शुभे सप्तमगे क्रूरे सिद्धिः जलरा

वागुरा अंधाः ३ बंधाः ४ खंजाः
दूरे आतिरवंजाविद्धा अपि दुर्ल
लभ्यं ते दिनक्रसा दध्यभांतंग
र्क्षादिनक्षान्तिं अंधारत्तु कोष्ठम-
र्वत्र बंधिताः कन ७ लग्ने १ शौ
सिद्धिदौ कुजबुधौ पापांशका

मुहूर्तसिंधू.

(३५)

शौजलग्रहेर्जलजमृगयास्थलजैरस्थलजाः शक्रभेलग्नं ७ स
 त्रमंयावतां दृष्टिस्तावत्संख्यप्राणिवधः वक्त्रेऽच्चेत्रिगुणंशक्र
 भभेशक्रभंपापेक्लेशः पायवेधेशीघ्रंदिनर्क्षयोर्मध्येयावन्ति पा
 यविध्दानितावतांवधः शक्रभयुक्तानांपलायनं नक्षत्रजातिव
 ज्जातिंपापसंयोगाच्चतुश्चरणेषु अग्रपश्चात्प्राकृष्टयोर्ब्रू
 यात् घातंस्वांशेग्रहेद्विगुणंद्रेष्काणोस्वीयेवक्त्रोच्चेत्रिगुणंवदे
 त् योनयोविवाहप्रकरणे वक्ष्य माणाबोध्याः॥ अथजल-
 यंत्रमुहूर्तः ॥ म.सू.मृ.आस्ते.पू.३श.एषुभेषुर.चं.बु.जी.
 शक्र.वारेरिक्तारहिततिथौ शक्रपक्षे जलराशिगतेचंद्रे उत्तरा
 यणे चैत्ररहिते मार्गसहिते गुरुशक्रोदये शक्रभं हरहटचक्रंसू
 र्यभात्बोध्यं ॥ अथसर्वजलाश

५	मस्तक	शक्रभ
६	गर्भ	अनिष्ट
५	मध्य	अनिष्ट
५	मस्तके	शक्रभ
७	तले	शक्रभ

यमुहूर्तसाधारण्येन ॥ अनु.ह.
 उ.३रौ.ध.श.म.रे.ति.मृ.एषुभेषुचं
 द्रे वारिराशौपापेर्हीनबलैः बु.वृ.
 लग्नेभृगुः१०चं.बु.वृ.शक्र.वासरे-
 शक्रभतिथौ तत्रादौ जलदिग्ज्ञान
 म् पुरात्ग्रामाद्वाहुताशनैर्ऋ
 त्य वायव्यदिशोमुक्ताजलाशयः कार्यः मतांतरं.श.पु.म.
 तिर्गवि.पृषा.स्थिर.मृ.ह.ध.एषुभेषुचं.शक्र.जी.वारेषुउत्त
 रायणे विचैत्रेसमार्गे गुरुशक्रोदये चंद्रशक्रजीवयुतल
 ग्ने न्यूनाधिकमासराहित्ये वापीकासारकूपकुंडानांसि

धिः कूपचक्रं रोहिण्यादिभानि ॥ अथकासारचक्रं भानिरोहिण्यादीनि.

कूपचक्र.			कासारचक्र.		
३	मध्ये	शुभ	३	मध्य	शुभ
३	पूर्व	शुभ	३	पूर्व	अशुभ
३	आग्ने	शुभ.	३	आग्ने०	अशुभ.
३	दक्षिणे	दुष्ट	३	दक्षि.	अशुभ
३	नैर्ऋ०	शुभ	३	नैर्ऋत्य	शुभः
३	पश्चिमे	दुष्ट	३	पश्चि०	अशुभः
३	वायव	दुष्ट	३	वायव्य	शुभ.
३	उत्तरे	शुभ	३	उत्तरे	अशुभ
३	ईशाने	दुष्ट	३	ईशान्ये	अशुभः

वापिचक्रं पिरोहिण्यादिभानि ॥ अथकुंडचक्रं भानिरोहिण्यादीनि.

वापीचक्रं			कुंडचक्रम			केचिद्विभात्कूपचक्रमानुः		
४	कोष्ठ	शुभजलं	३	मध्ये	१ शुभ	३	मध्ये	शुभ
४	नाभौ	बुद्धिनाश	४	पूर्वे	१ शुभ	३	पूर्वे	शुभ
४	हृदि	स्थिरता	२	आग्ने	शुभ	३	आग्ने	दुष्ट
४	गले	कलि	४	दक्षि०	१ शुभ	३	दक्षि	दुष्ट
४	नेत्रे	द्विविणं	२	नैर्ऋ०	शुभ	३	नैर्ऋत्य	दुष्ट
८	पादौ	अनर्थ	४	पश्चिमे	१ शुभ	३	पश्चि	शुभः
अथरथकृतं चक्रमैत्रलघु.रो.ज्ये. वि. एषुभेषु. रुचं. बु. शु. ल. वारेजया नंदापूर्णातिथिषु बुध. जी. शुक्र. स्वा. मिकलम् ७१४८ शुभमहः			२	वाय०	१ शुभ	३	वाय.	दुष्टः
			४	उत्तरे	शुभ	३	उत्तरे	शुभः
			२	ईशाने	शुभ.	३	ईशाने	शुभः

अथरथचक्रं सूर्यभातवाध्यम् ॥ शिविकासमस्तक. उ. ३ ज्ये. लघु. मे.

३	अग्ने	कलि
३	कूर्वरे	मृति
६	शक्रयो	जय
६	संध्या	धननाश
६	अतस्साधो	भीति
३	गर्भे	शुभं.

अथशिविकाच. सूर्यक्षति

५	पूर्वे	सुखं
५	दक्षिणे	रोगं
५	पश्चिमे	भयं
५	उत्तरे	पीडां
३	मौलो	शुभं
४	दंडयो	शुभं

अथनौकचक्रं रविभात.

२	अग्ने	अशुभ
६	मध्ये	शुभ
३	मुखे	१ शुभ
३	हृदि	शुभ
१	पाठाणे	१ शुभ
३	अग्ने	शुभ
३	सुरवाणे	१ शुभ
६	मध्ये.	शुभ.

च. चर. एषु भेषु चं. बु. वृ. श. वासरेन
दाजयापूर्णातिथिषु केंद्रे १।४।७।१०

शुभग्रहे श. ३।६।१०।११ उपचये पापेषु

शुभदं ॥ अथतरिघटनमाह ॥ मू.

अश्वि. ति. मृदु. अ. ध. पू. स्वा. एषु भेषु

चं. बु. वृ. शु. वारेषु चरलग्ने १।४।७।१० नं

दाभद्रातिथ्योः शुभयुतलग्ने ॥ अथ

जलेतरिमोचनं ॥ लघु. अ. ध. अनु. मृ.

एषु भेषु चंद्रजीवश. वासरे जयापूर्णाति

तिथिषु जलचर रा शौलग्ने चंद्रबले च ॥

अथास्यारज्वायं त्रणामाह ॥ वृश्चि

करहिते लग्ने बुधजीवयुक्ते रवले र्वल

रहितेः १० शक्रे चंद्रे जलचर रा शौ ॥

अथास्याः कूपकमु. ॥ श. आ. अ. उ. ३

रो. ध. तिष्य एषु भेषु रिक्ता रहित तिथौ

र. भौ. श. वासरे ॥ अथास्यां वस्तु पूर

णं ॥ स्थिर. मृदु. क्षिप्र. एषु भेषु पूर्णा. ज

यानं दातिथिषु चं. बु. जी. श. वासरे स्थिरलग्ने चतुर्थाष्टमशुध्दे ॥

अथास्यां यात्रामाह ॥ स्थिर. मृदु. क्षिप्र. एषु भेषु जयातिथौ शु

भवासरे बृहद्यात्रोन्मयोगे अजन्म दशानुकूले दिवसे ॥ अथ संतु

बंधनसु. ॥ पूषा. श. मृ. लघु. अ. आ. ध. एषु भेषु र. जी. शत. श. वा
सरे रिक्तारहिततिथौ नक्षत्रेषु वेधरहितेषु सूर्याक्रमणवर्जिते

षु ५।१२।२।११।८।३ लघुषुकेंद्रेश	५	पादौ	शतभाः
भसहिते पापै ३।६।१०।११ शतभं ॥ अ	५	अंशे	शतभाः
थसेतुबंधचक्रे सूर्यभाजानि ॥ अ	७	उदरे	शतभाः
थप्रयासुहृत्तः ॥ भद्राक्षयदिनचद्ररि	५	स्कंदे	१ शतभाः
क्ता. एतान्वर्जयित्वा. जलराशौ चंद्रे ४	५	पादे.	१ शतभाः

गे ५।८।८।१।४।७।१० शतध्दे शतभ गृहक्षेत्रादि क्रयविक्रयः
मृ. मृ. पू. ३ अश्वि. म. रे. वि. अनु. पु. एषु भेषु जी. शत. वासरे
नंदापूर्णातिथौ अष्टमशतध्दे आयगते बलवति ॥ अथवा
णिज्यं ॥ अनु. उ. ३ पू. रे. रो. मृ. ह. वि. अश्वि. एषु भेषु शतभ
दिने शतभतिथौ च शतभावहं भवति लग्नादिशतध्दिश्चापेक्षि
ता ॥ अथद्रव्यनिधीनां गुप्तस्थापनसु. मृदु. ति. अश्वि. रे.
पु. वि. अ. ध. श. एषु पित्रांधमे ४।१ शतभयुक्ते जीववासरे श-
निवारे च ८।५।२।१।४।७।१० शतभैः पापैः १२ ही नैः लग्नच-
स्थिरमेव ग्राह्यम् पूर्णातिथौ च ॥ अथ दत्त द्रव्यस्यालाभः ॥
मृ. ज्ये. आ आश्ले. वि. कृ. उ. ३ रो. पू. ३ भ. स्वा. मृ. एषु भेषु य-
द्रव्यं दत्तं यच्च स्थापितं ऋणदत्तं चोरेण हृतं नष्टं च तन्न ल-
भ्यते एवं विष्ट्यां पाते च फलम् ॥ अथ द्रव्यप्रयोगः ॥ स्वा.
पु. मृ. रे. वि. अनु. वि. पुष्य. अ. ध. श. एषु भेषु चरे लग्ने ५।८
।८ शतध्दे एषु शतभमृणदानम् ॥ अथ ऋण ग्रहणनिधि

ददकालः ॥ भौमे हस्ते क्वारे संक्रांतौ पंचके त्रिपुष्करद्वि-
पुष्करयोश्च यदृणां तन्नयाति वृद्धियोगे संक्रमापरदिने
च नर्णा गृहीयात् ऋणछेदं कुजे कुर्यात्संचयं सोमनंद-
ने धनादिस्थापने चूराः ३।११।६ रवि १० शक्रभा ८।१२ चर्जि-
ताः कृष्णोपक्षे चंद्रः शक्रभोन ॥ अथ वृध्यर्थे धान्यदानं ॥
वि.रो. ज्ये.पु. आश्वि.श. पू.भा. ३ उ. स्वा. ति. शक्रभतिथिवारयोः
॥ अथ हलप्रवहणमु० ॥ सू. वि. म. स्वा. पु. अ. ध. श. उ. ३ रो.
मृ. रे. चि. अनु. ह. अश्वि. ति. अभि. एषु भेषु. सू. श. विना पापै-
र्हीनबलैर्जलचरराशौ चंद्रे सति च. श. पुष्टे सति गुरुलगे
२।३।६।८।९।१२ लगेषु रिक्तावष्टीर्यिना सूर्यभुक्तनक्षत्रात्
३५ शक्रभः ततः ८ शक्रभः ततः ६।२ शक्रभः ततः ८ शक्रभः एता-
दृशो दिने हलप्रवहणं शक्रभं अपरे चैव माहुः कृ. भ. आ. अ-
श्ले. पू. ३ ज्ये. एतानि नक्षत्राणि भौ. बु. श. वारान् दुष्टयोगयु-
क्तिथि तथा २।४।६।८।९।१२।१४।३० एताश्च त्यक्त्वा अड-
लं च भद्रां च विवर्जयेत् लगे २।३।६।९ ताराबले च हलच-

भाङ्गणनावोद्ध्या			
३	अशक्रभं	३	५ शक्रभं
५	शक्रभं	३	शक्रभं
३	५ अशक्रभं	३	५ शक्रभं
५	शक्रभं	५	शक्रभं
३	५ शक्रभं	३	५ शक्रभं
३	शक्रभं	५	शक्रभं
३	५ शक्रभं	३	५ शक्रभं
३	शक्रभं	३	शक्रभं

क्रशब्दे भेरविगत शक्रचिर्भूत्वा
गंधाक्षतैर्भूमिं पूजयित्वा य-
हान्मजापतींश्च प्रदक्षिणां कृ-
त्वा फाले हेमं संधर्ष्य उत्तरा-
भिमुखो नवाभ्यां वृषभाभ्यां
पंचयोग्याः कुर्यात् तस्मिन्स-

मये यदिदृषमौ युद्धे ते तदा विघ्नं यदि कूर्म उत्पद्यते तदा जा-
यावधः अग्निभयं च ईषाभंगे मरणं युगे भग्ने पुत्रनाशः अ-
परस्मिन्वा लक्षणं योऽच्छेदं देशास्य हानिः व्यासंगः यद्येको-
वृषभः पतेत् अथवा बंधच्छेदः तथा ज्वराति साररोगेण कृषि-
भंगः युक्तमात्र एव शीघ्रं चलति चतुर्गुणं शस्यं यदि सर्प उत्पद्य-
ते तदा जीवितसंदेहः अनिष्टेषु शांतिः स्वर्णहलं विप्राय देय-
मंत्रेणाहुतयो विधेयाः वसवः शक्रः पृथुः रामचंद्रमापरा-
शरः बलभद्रः स्मर्त्तव्याः सर्वविघ्नोपशान्तये ॥ अथ योक्ता-
दिसाधनशक्रः ॥ मृदुः स्थिरः क्षिप्रः मूः चरः एषु भेषु सूः चंबुः
जीः शक्रः वारेषु पूर्णाजया नंदातिथिषु अमावर्जितासु ॥
अथ बीजोक्तिः ॥ मैत्रः स्थिरः लघुः कूः मूः धः अः एषु भेषु चंबुः
जीः शक्रः रः वासरे रिक्ता ४।१४।९।३० मारहिततिथौ कृपांबु-

कीटभि	३	शिरः	१ शक्रभ	८	१ शक्रभ
कज्जलं	३	गल	१ शक्रभ	३	१ शक्रभ
अन्नवृ	१२	मध्यः	१ शक्रभ	१	१ शक्रभ
निस्तंडुलं	४	पुच्छ	१ शुभ	३	१ शक्रभ
ईतिभ	५	पुच्छा	१ शुभ	१	१ शक्रभ
फणिचक्रं राहुभात्			३	१ शक्रभ	
			१	१ शक्रभ	
			३	१ शक्रभ	
			४	१ शक्रभ	

सिद्धबीज वापे मघाहस्तौ
रवीबुधौ त्यक्तौ पूषास्वी
कृतापुंलगे बीजवापः-
शक्रभः ५ मूर्ध्नि त्रीणि गले
त्रयंच जठरे धिस्थानि च
द्वादशः स्यात्पुच्छे भव
तुष्टयंच हिरतो भानां स्थि-
तं पंचकं कीटं कज्जल
मन्नवृद्धिरधिकानिस्तं

दुलत्वं क्रमात्स्यादीति प्रभवं भयं च पुषितो बीजोऽपिकाले क
भात् पूर्वलिखतचक्रे एवरविभाज्जणयेत् चंद्रोत्तमे गुरुः केंद्रे
कर्मलग्नयोः शक्रमदृष्टयोः शक्रमशकुने पृथ्व्यादिपूजोत्तरं रो.रे.
ह.ति. अनु. उ. ३ एषु भेषु च. बु. जी. श. वासरे २।१२।६।८ लग्ने
षु मंत्रः त्वं वैवसुं धरे देवि शीतपुष्पफलप्रदे नमस्ते मे शक्रमंकृत्यं
कृषिमेधाकरी शुभे ॥ कुद्दालककृत्यं ॥ हलप्रवाहमुहूर्ते हलचक्र
शक्रध्वौ अथ सस्यां कुररोपः ॥ ह. चि. स्वा. उ. ३ मू. ध. रो. मृ. पुष्प.
अश्वि. अनु. म. एषु भेषु शक्रमवासरे विरिक्त तिथौ ॥ अथ सस्या
चक्षुलतानां वापनं सेचनं च ॥ अश्वि. रे. मृ. अनु. पु. मू. ध. रो. चि.
स्वा. उ. ३ शुभवासरे शुभ तिथौ ॥ अथ कुल्याबंधनं ॥ स्थिर. मैत्र.
एषु भेषु स्थिरलग्ने २।५।८।११।४।१०।१२ भौमरहितवारे ॥ अथ
कुल्यामूलबंधनं ॥ अथ ध. श. ह. ति. अ. म. शुभवासरे शुभ ति
थौ स्थिरलग्ने वारिबंधनं शुभम् अथ धान्यमध्याह्नाच्छेदमु.
॥ चर. क्षिप्र. एषु भेषु र. च. बु. जी. श. वासरे विरिक्तामा ४।८।१४
१३० दिने चरतनौ १।४।७।१० शुभं ॥ अथ क्षेत्रे करीषादिक्षेपणं
॥ चर. मू. आ. पू. भा. ति. एषु भेषु शक्रमवासरे विरिक्तामा ति ४।८।
१४।३० थौ शक्रमम् ॥ अथ क्षेत्ररक्षोत्तजं ॥ अथ. मैत्र. एषु भेषु
पंचकहीनेषु मं. र. वारो वर्जयित्वा कृ. वि. रहितदिने विरिक्ते शुभः
॥ अथ धान्यच्छेदः ॥ रे. ह. मू. अ. पू. फा. अनु. म. मृ. ज्ये. एषु भेषु
शु. जी. वारयो रिक्तामारहित ४।८।१४।३० तिथौ तथा सिंहलग्ने
चंद्रयुते अथवा पु. ३ म. उ. ३ म. ज्ये. आ. अ. ध. कृ. मृ. ति.

ह.चि.स्वा. एषु भेषु विभौमशानिरिक्तामासु ॥ अथ धान्यसंग्रहः ॥
 ॥ रो.उ.३ ति. भ.ज्ये.मू.रे. ह. अश्वि.वि.अ.अनु.पु.चि.वि. ए
 षु भेषु जी.र. चं.श. वारेषु रिक्तामारहिततिथौ स्थिरलग्नेषु ॥
 अथ जीवसंग्रहः ॥ ह.चि.पु.स्वा.रे.अ.ध. एषु भेषु जी. वारेषु.
 शक्र.वारयोश्च स्थिरलग्ने ॥ अथ जीवबंधनं ॥ रो.रे.मू.स्वा.ह.मू.
 पूषा.उ.३ पूषा. एषु भेषु शक्रवारे विरिक्तामातिथौ ॥ अथ धान्य-
 स्थापनं भ.पु.म.ज्ये.उ.३ एषु भेषु शक्रवारे मीनलग्ने अष्टमशुद्धे
 तनौ ॥ अथ निक्रमणं धान्यानां उ.३ रो.ध.श. एषु भेषु शक्रभा-
 सरे शक्रमतिथौ शक्रमलग्ने च ॥ अथ कणमर्दनं ॥ अनु.अ.मू.रे.
 म.पूषा.उषा.ज्ये.रो. एषु भेषु शक्रमतिथौ शक्रभासरे शक्रमलग्ने
 च ॥ अथ तृणरज्जुभिर्धान्यवं ॥ स्वा.मू.ह.रे.पूषा.उषा.पू.
 भां.उषा.रो.मू. एषु भेषु सतिथौ शक्रः ॥ अथ धान्यानामानय-
 नं ॥ ह.चि.स्वा.उ.३ मू.ध.रो.मू.ति. अश्वि.अनु.म. एषु भेषु श.
 भौवासरे ॥ अथ स्थलांतरे धान्यस्थापनं ॥ चि.पूषा.रो.मू.श.
 उषा.शक्रभासरे ॥ अथ सूयाद्यन्नादिपाकक्रिया ॥ मू.चि.अनु.
 वि.रू.मू.उ.३ रो.ज्ये.रे. चरलग्नं विनापक्षरंध्रतिथिं विनाशानिंवि-
 ना ॥ अथ कोष्ठादिषु धान्यस्थिति ॥ मू.पु.रे.अनु.अ.ध.श.अ.
 श्वि.ति.रो.उ. एषु भेषु सतिथौ मू.चं.ह.श.वारे ॥ अथ धर्मक्रि-
 या जपहोम रुद्रानुष्ठानरूपा मू.रे.चि.अनु.ह.अश्वि.ति.अभि-
 स्वा.पु.अ.ध.श.उ.३ रो. एषु भेषु शक्रभासरे ३।६।९।१२ लग्नेषु
 एषां वर्गे च कर्तुर्गुरुबले सति शुभमतिथौ अथ पितृतर्पणं शस्त

स्तापस्तपसिमधुकामाधेवेमासियोग्यं मैत्रं पूषा ध्रुवकरसहितं चार्क
भं चादितिश्च नंदापूर्णा जयति तिथिश्च भावासरे चंद्रजीवे सौम्ये
शक्रे मुरवकरजलोत्सर्गकर्म प्रकुर्यात् ॥ अथ दास दासीसं
ग्रहः ॥ उ. ३ रो. श भवासरे सन्निधौ ॥ अथ सुद्रापातनं ॥ उ. ३
रो. मृ. रे. चि. अनु. स्वा. पु. श्र. ध. श. ह. अश्वि. ति. अभि. एषु भे
षु शनि चंद्रौ विना ३।५।८।१०।१३।१५ तिथिषु गुरु शक्रास्तेन
कार्यं लग्ने शभग्रहे सति शभम् ॥ अथ शांतिमुहूर्ताः ॥ ह. अश्वि
पुष्य. अभि. रे. उ. ३ रो. पु. स्वा. अ. ध. श. अनु. म. एषु भेषु शभग्र
हवासरे शभतिथौ च गुरु शक्रास्तादिरहिते. आवश्यकेशक्रा
स्तादावपि विधेया ४ विधौ १० रवौ १ जीवे ८।१ पापवर्जिते च ॥
अथ वतारं भोत्सर्गो ॥ मृदु. ध्रुव. क्षिप्र. चर. एषु भेषु शभवास-
रे तत्तदेव तिथौ शशांकार्कसुरेज्यबले १ गुरौ ८।१२।३।६ लग्ने
षु सौम्यायने याम्यायनरात्रतानां न दोषः क्षयमलाभ्यामूने
शुभैः केंद्रत्रिकोणैः अस्तादिवर्जिते अथ होमे ग्रहसुरवे आ
हृतयः पापग्रहेन शुभं ॥ अत्र जन्यादिसंस्कारनिधान

सूर्यभातः								
र	बु.	शु.	श	चं	मं	वृ.	रा.	के.
३	३	३	३	३	३	३	३	३
र.	बु.	चं	श.	शु.	मं	वृ.	रा.	के.

होमे होमे दिरायाश्च हरेः
क्रतौ स्यात् नित्ये ग्रहेषु
चहुताशचक्रं नैमित्तिके
दोषचहं न शश्वत जात-

कर्मादिविधिहोमेलक्ष्याहोमे हरेर्होमे नित्ययज्ञे ग्रहेषु ग्रह
पते वैश्वदेवहोमे यामिनकविचारो न ॥ अथ होमादौ बन्धवा-

सवः॥ तिथ्यः शुक्लादिरीत्या सैकाकार्यावारयुता चतुर्भि
स्तष्टाशेषे ०।३ भुविवन्निवासः सौरव्याय एक १ शेषे स्वर्गवा
सः प्राण नाशद्वि २ शेषे पातालवासः अर्थनाशः इदमपि पृ
र्वोक्तेष्वनावश्यकम् ॥ अथ शत्रुबंधनं ॥ मं. श. वारयोः वृद्धियो
गे वृद्धस्वरे शंखलादृकाणे १२।४ अंत्यः वृश्चिकस्याद्यमध्ये
एषु ४ दृकाणेषु शुभं ॥ अथ मंत्रिसु ॥ शक्रे ७ जीवे १ वा ७
शनौ १ शुक्रे वा ६ शनौ १ सितेश्च भतिथौ शक्रभासरभयोः आ

कष्टावली.														
अ.	भ.	क.	रो.	म.	आ.	पु.	ति.	अं.	मं.	पु.	उ.	ह.	चि.	भानि.
६	११	६	७	३०	म.	७	७	म.	२०	म.	७	१५	११	दिवसा
मं.	मं.	मं.	मं.	मं.	मं.	मं.	मं.	मं.	मं.	मं.	मं.	मं.	मं.	मं.
मं.	मं.	मं.	मं.	मं.	मं.	मं.	मं.	मं.	मं.	मं.	मं.	मं.	मं.	मं.
स्वा.	वि.	अं.	ज्ये.	म.	पु.	उ.	अ.	ध.	श.	प.	उ.	रे.	०	भानि.
म.	१५	स्थि.	म.	६	म.	३०	११	१५	११	म.	७	स्थि.	०	
मं.	मं.	मं.	मं.	मं.	मं.	मं.	मं.	मं.	मं.	मं.	मं.	मं.	०	मं.

अश्ले. ज्ये. श. भ. पू. ३ वि. ध. क. एषु भेषु सू. मं. श. वारे ४।६
१४।६।१२ तिथिषु त्रयाणां योगे रोगे मृत्युः ॥ अथ सर्पदंष्ट्रेफ
लं ॥ भ. अश्ले. म. क. चि. आर्द्रा. म. एषु सर्पदंशने मृत्युः ॥
अथ रोगसुक्तरस्य स्नानं ॥ रे. पु. उ. ३ रो. म. स्वा. अश्ले. एभ्यो
विनारिक्तातिथौ ४।६।१४ चंद्रशुद्धिरहिते चं शक्र. भिन्नवा
रेचलग्ने ३।११।१४।१५।१६।१७।१८ शक्रभैः ॥ अथोपधिस्नानं ॥

लाजा कुट फुल प्रियंगु सुंथा गौर सर्षप हल्दी दारुहल्दी लोध ए
भिः ॥ अथरोगनिर्मुक्तस्य बर्हिगमनं ॥ अश्वि.मृ.पुष्य.अनु.
पु.रे.ह.अ.ध.शुभवासरे शीर्षेदियलमे २।१।६।४।३।१० अ
थनराश्वचषभादीनां लिंगांड छेदनमु.रे.ति.ह.स्वा.अ.ध.ए
पुंभेषुरविभौमयोः ॥ अथतैलिककर्म ॥ अश्वि.रे.ह.चि.अनु.
ज्ये.ध.पु.ति.एषुभेषुशुभवारे विरिक्तमाऽयोगेषु शुभराशौ ल
ग्ने शुभग्रहयुक्तकेन्द्रे ॥ अथतैलिकचक्रं इक्षुरसादियंत्रच
क्रंचसूर्यभात् गणना ॥ अथोपलविदारक कर्माह तयातक्षाः

तैलिकचक्रम्.		
७	शृंगे	संपत्
३	अंत	शोक
२	तले	विपत्
७	कर्णे	धनम्
३	दारुयु.	ऋद्धि
५	संभार	सुरवं.

॥ ह.चि.मिश्र.स्वा.दारुण ए
षु भेषु १३।८।११।१२ आसुति
थिषु अशुभग्रहवारे चरलग्ने
रवलरवेदयुते पाषाणलोह म
णिकाष्ठ विदारणचक्रम् अथ
कुंभकारकर्मणिभादिशुद्धिपु.
ह.मृदु.ज्ये.रे.अ.स्वा.रो.एषुभे
षु शुभसूर्यवारे चरलग्ने जलचरल
ग्नयुक्शनो ॥

उपलविदारिणाचक्रं			कुलालचक्रं.	
२	शुभं	४	आध.	१ शुभम्
५	शुभं	४	पूर्व	१ शुभम्
५	दुष्टम्	४	दक्षि	१ शुभम्
५	शुभं ३४	४	पश्चि	शुभम्
५	चतुर्विंश	४	उत्तर	शुभम्
५	०	४	कुंभ.	शुभम्
५	०	४	दंडे	शुभम्

अथो कुलालचक्रं रविभात्.
अथ लोहकारकर्म स्वा.ज्ये.मृ.
चि.आ.भ.रु.रो.एषुभेषुर.मंश
वारे स्थिरलग्ने शुभतिथौ शुभं ॥

अथमणिकार कर्म भ. कृ. ध. ज्ये. स्वा. रो. चि. आ. वि. एषुभे
 षु र. भौ. शनिवारे स्थिरलग्ने ॥ अथनापितकर्म ॥ चर. ज्ये.
 चि. लघु. रे. मृ. एषुभेषु शभवासरे लग्ने च शभयुते उषोस्त्रि
 तेकाले शभनारयाविरिक्ता मातिथौ ॥ अथमातिकर्म
 ॥ पूषा. चर. अश्वि. ति. म. चि. मृ. एषुभेषु चं. जी. श. वासरे न
 रराशौ लग्ने पापेषु कंटकभिन्नेषु ॥ अथपलगंडुकर्मणिभा
 दि. ॥ ध्रुव. चि. अ. क्षिप्र. ज्ये. रे. एषुभेषु र. मं. श. वासरे स्थि
 रोदये चतुर्थदशमयोः शभयोगे ॥ अथतंतुवायकर्म ॥ चर.
 मृदु. क्षिप्र. रो. ज्ये. एषुभेषु र. चं. श. जी. वासरे शभग्रहाणां
 राशौ लग्ने ॥ अत्रैवशूचिकर्मशभदं प्रोक्तं ॥ अथचित्रकर
 कर्माह ॥ क्षिप्र. पु. पूषा. चि. अनु. स्वा. मृ. अ. ध. श. एषुभेषु
 र. चं. श. वासरे शभतिथिलग्नौ ॥ अथचर्मकार्यकार्ये ॥ मृ.
 पू३रे. वि. ज्ये. आ. मृ. ध. ह. चि. एषुभेषु श. र. श. वारे ॥ अथ
 जायाजीवबलवयोक्तं ॥ चर. स्थिर. मैत्र. चि. मृ. आ. ति. मृ.
 एषुभेषु र. जी. श. वासरे शभलग्नौ ॥ अथव्याधदासकोटिक
 आंत्यवशापिनांक ॥ पू. ३ स्वा. वि. श. भ. तीक्ष्ण. उग्र. एषुभेषु
 र. मं. श. वासरे पापलग्नौ ११ पापग्रहे ॥ अथग्लेच्छकर्मणि
 शु. ॥ आ. मृ. अश्ले. भ. पूषा. उभा. वि. एषुभेषु चं. श. श. वा
 सरे पापलग्नौ पापयुक्ते ॥ अथशिलेष्टिकाकारयोः कर्म ॥ ज्ये.
 मृ. धीर. रे. लघु. अ. मि. अ. चि. एषुभेषु र. जी. श. वासरे शुभ
 तिथौ ॥ अथचौरकर्म पूषा. उभा. दारुण उग्र. चि. वि. मयारहि

तेष्वेषु भेषु. र. श. श. भौ. वारे रिक्ता जयातिथिषु शकुनप्राच
 ल्ये ॥ निर्ग्रन्थि चार्वाकयोः कर्म ॥ चल. मृ. अश्वि. चि. एषु भेषु बु.
 चं. श. वारेषु. जया पूर्णातिथौ चरलग्ने श. भा. क्रांते ॥ अथ लि-
 पिकरकर्म ॥ चर. मू. ह. चि. मू. आ. श्र. एषु भेषु श. जी. बु. गलग्न
 ह रहितदिने केंद्र १।४।७।१० गते जीवे २ बुधे ११ शुभे ६ पापेश. भ
 ग्रहलग्ने ॥ गलग्नहास्तु ॥ चतुर्दश्यादिच १४।१५।३०।१ त्वारि
 सप्तम्यादिदिनत्र ७।८।९ यं चतुर्थीचैकतः प्रोक्ता अष्टावेते
 गलग्नहाः ॥ अथ पल्लुवाशिनां कर्माह ॥ अ. थ. श. पु. लघु. वि.
 ज्ये. मृ. पू. भा. रे. एषु भेषु बु. र. चं. एषां वारे ३०।८ रिक्ता ४।९
 १४ रहिततिथौ ॥ स्वर्णकारकर्म ॥ चल. मिश्र. चि. मू. लघु. ए
 षु भेषु चं. जी. श. र. भौ. एषां लग्ने चं. जी. युक्ते ॥ अथ ब्राम्ह
 णकर्मणि ॥ अध्यापनं १ अध्ययनं २ दानं ३ याजनं ४ यजनं
 ५ प्रतिग्रहः ६ ॥ क्षत्रियस्य ॥ अध्ययनं १ दानं २ यजनं ३ ॥ वै
 श्यस्य ॥ व्यापारः १ शूद्रस्य गोद्विजशुश्रूषा १ अंत्यजानां ॥
 सर्वाणि निषिद्धानि स्युः ॥ यद्यद्द्वर्गजस्तत्तत्कर्म सिद्ध्यति त-
 त्कर्मकाले ॥ अथैषां स्वभावकृत्या न्याह ॥ शमः दमः सत्यं-
 अर्ज वं क्षमा. शौचं. तपः. ज्ञानं. कथा. स्मरार्चनं. तीर्थ. आस्ति
 वय. सत्संगः. यज्ञः. व्रतं. ब्राह्मणानां ॥ शौर्यं. बलं. धैर्यं. धृतिः. धृ-
 तिः. मृधं. ईश्वरता. विद्या. सुदीक्षा. दानं. क्षत्रियाणां ॥ वाणिज्यं. गो
 जीवनं. कर्षणं. वैश्यानां ॥ द्विजसेवा. ब्राह्मणाजया. धर्मचरणं
 शूद्राणां स्वभावकर्म हित्वा अंत्यज एव भवति ॥ अथ विप्रकृत्ये

शुद्धिमाह. ति. रो. ह. श्र. मृ. उषा. एषु भेषु र. जी. शु० वारे लग्ने
 रिक्तामारहिततिथौ ॥ अथ क्षत्रियकर्मरंभे ॥ मिश्र. ज्ये. ह.
 श. उ. ३ श्र. अश्विरे. अनु. एषु भेषु. र. मं. चं. जी. जयापूर्णाति
 थौ सुयोगे ॥ अथ वैश्यकृत्ये भादि ॥ श्र. ध. पु. ति. मृ. अश्वि.
 चि. अनु. मृ. एषु भेषु. शु. जी. बु. चं. शुभतिथौ कुयोगराहित्य
 ॥ अथ शूद्रकर्मरंभेशुद्धिः ॥ पू. ३ उ. ३ अश्वि. आ. चि. अनु.
 मृ. स्वा. ध. रे. एषु. भेषु बु. चं. शु. वारे विपर्वरिक्ते ॥ अथैषां च
 तुर्णालग्नशुद्धिमाह ॥ पुंलग्नेस्वग्रहदृष्टयुते ३।६।११ अश्व
 भैः केंद्रे १।४।७।१० शुभयुते शीर्षोदयलग्नेशुभाधिष्ठितेशुभा
 य ॥ अथ धूर्तकार्य ॥ ध. स्वा. ज्ये. म. ह. वि. म. श. पू. ३ ति. एषु भेषु
 शु. जी. चं. वारे नंदा १।६।११ पूर्णा ५।१०।१५ तिथौ ११।६।८ लग्नेषु
 भं ॥ अथ मल्लयुद्धसु० ॥ अश्वि. मृ. रे. ऋ. एषु भेषु मं. बु. र. वारे
 जया ३।८।१३ तिथौ ४।५।१० लग्ने ॥ अथ सर्पग्रहणविद्यारंभः ॥
 ह. चि. अनु. रे. पू. ३ म. वि. कृ. एषु भेषु ॥ अथ मंत्रग्रहणम् ॥ अ
 श्वि. रो. स्वा. वि. ह. ज्ये. उफा. उषा. एषु भेषु वै. आ. का. अश्वि. मा
 र्ग. चै. फा. एषु मासेषु. चं. श. वर्जितवारे. २।५।७।१०।१३।१५ तिथु
 शु अष्टम्यां संक्रांतौ रविचंद्रग्रहेषु माघोपिविहितः त्रिषडायग
 ताः पापाशुभाः केंद्रगाः ॥ अथ शिल्पविद्यारंभः ॥ मृ. रे. चि. अ
 नु. उ. ३ रो. ह. अश्वि. ति. अभि. स्वा. पु. श्र. ध. श. एषु भेषु बु. वृ.
 लग्ने १० चं. बु. जीव. वर्गे ॥ अथ फारसीतुरुष्कविद्यारंभः ॥ ज्ये.
 अश्ले. मृ. पू. ३ रे. म. कृ. वि. आ. उषा. श. पापवासरे स्थिरे लग्ने ॥

॥ अथ जैनविद्यारंभः ॥ पू. ३ अनु. भ. स्वा. पु. अ. ध. श. एषु भेषु
जयापूर्णातिथौ सू. शु. वासरे. श्रु. भ. लमे ॥ अथ शयनेदिवफलं
॥ पूर्वेलक्ष्मीः दक्षिणेऽस्मत् पश्चिमे चिंता उत्तरे हानिः ॥ अथ परी
क्षादीनां विवादीनां ह. पु. अ. ज्ये. ति. एषु भेषु ८।१४ रहिततिथौ
भद्रा श. मं. विना जन्मनक्षत्रमासरहिते जन्मनक्षत्रतः १०।१।१६
नाडिनक्षत्रमासरहिते जन्मराशितः ८ सूर्यचंद्रोत्पत्कास्थिररहि
ते लगे नवांशे च शशिगुरुताराश्रद्धौ ॥ अथ मंथनं ॥ अश्वि. क.
मृ. ति. म. पू. फा. ह. चि. अनु. मृ. पू. वा. अ. ध. पू. भा. एषु भेषु शुभ
वासरे अमारहिततिथौ ॥ अथ गोदोहनं ॥ भ. पु. अ. श्ले. स्वा. ज्ये.
श. एषु भेषु विषमदिने ॥ अथ सेवासु. ॥ ह. अश्वि. ति. अभि. मृ.
रे. चि. अनु. एषु भेषु सू. बु. वृ. श्रु. चारे श्रु. भ. लमे र. मं. ११।१० सति
अथ अभिसाध्यकृत्यं वि. कृ. मृ. रे. रो. ति. ज्ये. उ. ३ ह. अनु. अ.
स्वा. उषा. पु. अश्वि. ध. एषु भेषु चं. बु. वृ. श्रु. चारे १।४।७।१०।६
।५। सू. चं. मं. वृ. ३।६।११ बु. श्रु. श. ॥ अथ नूतनसंमार्जनी ॥ मृ.
स्वा. अश्वि. पु. ति. ध. चि. ज्ये. अनु. अ. एषु भेषु चं. श्रु. जी. वारे शु
भतिथौ परमत्रयः शंवर्ज्ये पंचकगत्वात् ॥ अथ पंचकंतत्कृत्यं
च ॥ धनिष्ठोत्तररवंडादारभ्य रेवत्यंतं पंचकं अथवा धनिष्ठामा
रभ्यैव अत्र प्रेतदाहं दक्षिणगमनं ॥ शय्यावितानं गृहगोपनं
काष्ठादिसंग्रहो गोमयसंग्रहश्च वर्ज्यः तृणसंग्रहः केचिदत्र
अवगमप्यंगीकृत्य निषेधयंति ज्योतिःसागरे छेदनसंग्र
हंचैव काष्ठादीनां नकारयेत् अवगादौ बुधः षट्केन गच्छेद्दक्षि-

णांदिशं ॥ अग्निदाहो भयंरोगो राजपीडाधनक्षयः क्रमाद्
 निष्ठादिषुकृत्येतृणादिसंग्रहे अग्निभी. कली. रोगः दंडः
 अर्थहानिः क्रमाद्स्वादिषु पूर्वार्द्धेनाति दोषायदाह तक्षण
 संग्रहे यानगोपनशय्यायांसंपूर्णवासवंचर्ज्य केप्याहुः सं
 करे पंचनाडिकाः क्रमा ३।१।२ द्धनिष्ठादीनांचर्ज्या ॥ अपरे
 वृद्धपंचकंचाहुः ॥ धनिष्ठापंचकेचंद्रेसूर्येपैत्रादिफंचके ॥ छे
 दनादिनकर्तव्यंगृहार्थतृणकाष्ठयोः पंचकमृतेदाहेचशांतिपु
 त्तलो पंचकदाहेपुत्तलविधिः शांतिर्नपंचकमृते अश्विन्यांदा
 हेशांतिः पुत्तलदाहो नएवंभरण्यामपिशांतिः चत्वारः पुत्तलाद
 भिमयाः स्थाप्याः दाहयितव्यश्च सूतकांतेशांतिः कांस्यपात्रं-
 घृतंचतिलगोहिरण्यदानंचवासवेवस्त्रं शतेगुडंपूभा. स्वर्णं उ
 भा. गोद्वयंरेवसुवर्णंवास्त्रंवादद्यात्कल्योक्तांशांतिंकुर्यात् ॥
 अथपुत्तलदाहः ॥ सूतकमध्येयथासंभवंवर्षाभ्यंतरेयाम्याय
 ने वर्षानंतरं सोम्यायने शुक्लपक्षे सू. चं. बु. वृ. वारेषु मू. ज्ये. आ.
 अश्ले. पू. ३५. म. रे. श. एभ्योविनात्रिपुष्करंविनान्यूनाधिमासगु
 रुशुक्रास्तभद्रावैधृतिसमुदायेपिनकार्यम् ॥ अखिलकर्मणि ॥
 भादि ॥ व्ययाष्ट १२।८ शुद्धेजन्मराशिभ्यां ३।६।१०।११ उपचये
 लग्नेशभट्टगुते चंद्रेपीट्टश्येवसर्वारंभाः सिध्यन्ति ॥ अथगंडां
 तं ॥ तच्चत्रिविधं तिथिभ. लग्नस्वरूपं तिथ्यंतं. द्विघटिभांतं ॥
 ३ घटित्रयं लग्नांतार्धघटी ०।३० त्याज्यं. नाक्षत्रमातरं तिथिजं
 पितरं लग्नजमात्मानं क्रमतोहंतिदिवाजंपितरं रात्रिजंमातरं

संध्याजमात्मानं हंति नक्षत्रगंडे तिथिगंडे संध्यायां मातरं रात्रौ तातं दिवा स्वात्मानं लग्नगंडे संध्यायां तातं रात्रावात्मा

अश्विन्यादीनां तारास्वरूपम्.														
अ.	भ.	क.	रो.	मृ.	आ.	पु.	ति.	आ.	म.	पू.	उ.	ह.	वि.	भाभि
३	३	६	५	३	१	४	३	१	५	२	२	५	१	तारा
अश्विमुं	भगवत्	कुरुवत्	शक्रं	एलास्यं	मृगिं	पुं	तिं	आं	मं	पूं	उं	हं	विं	भाभिं
स्वा.	वि.	अनु	ज्ये.	मृ.	पु.	उ.	अभि	अ.	ध.	श.	पू.	उ.	रे.	भाभि
१	४	३	३	११	२	२	३	३	४	१००	२	२	३२	तारा
विष्णुं	नारं	वह्निं	कुं	सिंहं	गजं	मं	रं	विं	मं	पूं	उं	हं	विं	भाभिं

नं दिवा मातरं हंति शौनकीये पुत्रो यदि पितुर्गंडे दिवा चेव प्रजायते कन्यका जननं रात्रौ मातृगंडे तथैव च संध्ययोर्धनगंडे च प्रसूतिर्यदि जायते विनाशो जायते शीघ्रं मध्यमं तद्विपर्यये यत्र गंडे भूरयुते महादोषकरं भवेत् शतभयग्रहसमायोगे ईषच्छुभकरं भवेत् एवमेव दिनक्षयव्यतीपातव्याधात विष्टिचैधृतिशूलगंडातिगंडपरिघयमघंटब्रह्मदंडमृत्युयोगसंक्रांतिशिनीवालीकुहूदर्श. ३० कृष्णचतुर्दशी सोदरपितृसमजननभमधाचंद्रसूर्योपरागेषु जातः शांत्यर्हो भवति अथात्यरिष्टदः गंडजातानां परित्यागः शांतिः षणमासादर्शनं चेति त्रयः पक्षाः विवाहे मृत्युः जातके कुलकष्टं यात्रायां धननाशः अन्यकर्मणिकार्यनाशः गंडांते साधारण्येन १६ पलमितकांश्यपात्रस्थितां

राजतचंद्रप्रतिमांशवेतपुष्प १००० सहस्रेभ्यर्च्यतांतिलपात्रं
चब्राह्मणाय कल्पोक्तप्रकारेण दद्यात् ॥ अथोभुक्तमूलवि-
चारः ॥ बृहस्पतिः ज्येष्ठांत्यघटी १ मूलाद्यघटी २ द्वयं ज्येष्ठांत्य
घटिकार्धमूलार्धघटिकाद्यंतल्लुः ज्येष्ठांत्यघटी १ मूलादौघटि

अथोभुक्तमूलपुरुषस्यांगेघटीन्यासः

मूर्ध्नि	मुखे	कंधे	बाह्वौ	हस्ते	हृदि	नाभौ	मुखे	जानु	पाद	अंग
५	७	४	८	३	६	२	१०	६	६	घटि
नृपोभवे	विज्जोर्ध्वे	महालं	चलि	हृदि	मूर्ध्नि	ब्रह्मि	क्रिं	मिध्वी	मिं	क्रिं

मूलोद्धत कन्यांगविभागः

म	म	मं	ल	वा	ह	गु	अंघ	जानु	पाद	अंग
४	६	५	१४	४	४	४	४	५	१०	घटी
पशुनाशः	धनहातिः	धनगमः	कौटिल्य	विनागम	स्वार्थम	अतिकामा	मानुनाश	जेषकाना मोक्ष	वैद्य	फलानि

मूलरक्षविचारः

मूल	मं	लचा	शारवा	पत्र	पुष्प	फल	शिरवा	अंगा
७	८	१०	११	१२	५	४	३	घ
मूलनाशः	वैशनाशः	मातृकेश	मातृकेश	मातृकेश	मातृकेश	मातृकेश	मातृकेश	मातृकेश

मूलफलः

मूलवासः

१	२	३	४	पादा	आषा	भाद्र	आश्वि	माघ	स्वर्ग
०	०	०	०	फल	आ	का	वे	यो	भूमो
पितृना	मातृनाश	धननाश	अप		फा	मार्ग	वैशा	ज्ये	पाताले

सुहृत्सिंधुः

(५३)

अश्लेषाफलम्.				
१	२	३	४	पादा.
शुभः	धननाशः	मालनाशः	पितृनाशः	

ज्येष्ठाफलम्.					
१	२	३	४	५	भागा.
मृत्युः	मृत्युः	मृत्युः	मृत्युः	मृत्युः	फलाणि
६	७	८	९	१०	भागा
मृत्युनाशः	कुलनाशः	ज्येष्ठाः	मृत्युः	धननाशः	फलाणि

अश्लेषायाः पुरुषचक्रम्.											
मू.	सु.	ने.	प्री.	स्कं.	ह.	लह.	नाभौ.	गु.	पादे.	अं.	
५	७	२	३	४	८	११	६	९	५	५	बल.
राज्यं	पितृहं	मालहं	लेयल	मू	बलिः	मृत्युः	भूमः	नक्रोच्यन	मृद्विहं	फलदाः	

अश्लेषावृक्षम्.							
फल.	पु.	दल.	शा.	त्व.	ल.	कं.	भा.
१०	५	८	७	१३	१२	४	घ.
श्रीः	श्रीः	राजश्रीः	हिः	मालहं	पितृहं	मालहं	कं

रुषाचतुर्दशीचक्रं.						
१	२	३	४	५	६	भागा.
मृत्युः	पितृहं	मालहं	मालहं	वशहं	धनहं	

कार्धकं नारदः ज्येष्ठांत्यघटी
२ हयं मूलादिघटी २ हयं ज्ये
ष्ठांत्यघटी ४ मूलादिघटी ४

घटीचतुष्कं सार्षपमद्याभयोरपि अन्ये ज्येष्ठांत्यघटी ५ मूलादि
घट्यः ८ एषु जातं शिशुं त्यजेदथवाष्टसमासुरवं न विलोकयेत् ॥
नारदः अभुक्तमूलजं पुत्रं पुत्रीं वापि परित्यजेत् अथवा द्वाष्ट
कं यावन्मुरवं च न विलोकयेत् अश्विनी रे. म. भेषि शांतिः कर्तव्या

घटिकाक्रमः ॥ अथात्र किमपि परामर्शः ॥ बादरायणः ॥ सारप
 नैर्ऋतिगंडांतविषकन्यादियोगजा नस्युरुक्तफलं लग्नेयदित
 द्रुंगदाग्रहाः मूलसार्प्यादिजंदौष्ट्यं स्यादपश्यति लग्नपे सन्न
 रे ज्ञे च विबलेश भद्राष्टिविवर्जिते किंच पितृमात्ररिष्टमपि मू
 लजनने तदैव यदार्कशानीदिवा जन्मनि ओजराशिगौनचंद्रशु
 क्रौसमराशिगौन ॥ पितृमातृग्रहौ नस्तोयद्योगसमराशिगौ ॥
 कूर्मयामले ॥ आद्यः षष्ठस्त्रयोविंशो द्वितीयो नवमो षष्ठमः अष्टा
 विंशश्च मूलस्य मुहूर्तादुःखदा जनो रवि युक्ता श्विनी सौम्यादित्य
 हस्तादिकं त्रयं मैत्रं च रेवती ज्येष्ठा तदा मूलं न दोषकृत् रवौ अ
 श्वः मृः पुः हः चिः स्वाः अनुः रेः ज्येः गते मूलो न दोषाय तृतीया
 दशमी षष्ठी शनिभौमसमन्विता शक्राचतुर्दशी मूले जातः संह
 रते कुलं शाक्रे १५ पक्षं च गंडांतं मूले चाष्टसमा मता मासानां
 नवकं सारपेत्य जेत्संदर्शनं शिशोः भुक्तमूलर्क्षजं बालं षणमासं
 नावलोकयेत् भुक्तसारपर्क्षजं दिनानि २७ सप्तविंशतिः अंत्ये
 पिशांत्यादिकं विधाय पिता लोकयेत् शांतिमुहूर्तः सद्दारे
 सन्तिथौ सद्दे गुरुपुष्ये सुलग्ने चंद्रबले तत्तद्गंडांतदिने न्यास्मि
 न्वादिने अथ सामान्येन मूलशांतिरन्येषां शांतिश्च अथातः
 संप्रवक्ष्यामि मूलजातहिताय च मातापित्रोर्धनस्यापि कुलशां
 तिहिताय च ॥ सुसमे भूप्रदेशे तु मंडलं कारयेद्बुधः पुण्यगर्भम
 भित्तैस्तोयैः प्रोक्षितायां क्षितौ ततः तत्रोदकुंभं सुशुद्धं रक्तं च
 एविवर्जितं अक्षुष्टमूलं निर्गुणं पूरयेत् निर्मलां भसा वस्त्राव

गुणितंकुर्यात्पूरयेत्तीर्थवारिणा कूर्चहेमसमायुक्तंमूलपल
वशोभितं स्वस्तिकोपरिविन्यस्यक्षीरद्रुममुपल्लवैः द्रोणव्री
हांश्चनिक्षिप्यईशान्यांचनिवेदयेत् । पंचरत्नानिनिक्षिप्यस
र्वौषधिसमन्वितं अर्चितंगंधपुष्पाद्यैः श्रीरुद्रंचजपन्मृशे-
त् इत्यादिमंत्रैः पंचामृतंपंचगव्यंपंचत्वक्पंचपल्लवाः सप्त
मृदःपंचरत्नानि सप्तधान्यानि शतमूलं दशमूलंवाकलशेनि
क्षिप्य नक्षत्रदेवतारूपं वर्णेनविधाय पंचगव्यं गोमूत्रं गो-
मयं२ क्षीरं३ दधि४ सर्पि५ गजमदं६ पंचरत्नं वज्रं१ मौक्ति
कं२ वैदूर्यं३ पुष्परगं४ इंद्रनीलं५ पक्षेतु रजतं१ कांचनं२ ता
म्रं३ विद्रुमं४ तीर्थवारि५ पंचत्वक्पल्लवे उदुंबर१ वट२ अश्व
त्थ३ प्लक्ष४ आम्र५ दशमूलं कुष्ठ१ मांसी२ हरिद्रा३ मुरा४
शलेयं५ चंदनं६ वच्चा ७ चंपकं ८ मुस्ता ९ मृदः१० अश्वस्था
न१२ गजस्थान२ वल्मीक३ संगम४ हृद५ गजद्वार६ गोष्ठ७
तिल१ माष२ यव३ व्रीहि४ गोधूम५ प्रियंगू६ चणक७ श
तौषधीनामानि बर्हिश्शिरवा१ हरिक्रांता२ सहदेवी३ पुनर्न
वा४ शरपुंरवा५ वराही६ काकजंघा ७ लक्ष्मणा ८ तुंबिका
९ कर्कंधु१० कर्पूरा११ कारवल्लीका१२ कर्कोटिका१३ चक्रांका
१४ श्वेतार्क१५ व्याघ्रपत्र१६ रुदंती१७ अश्वगंधा१८ मुश
ली१९ गिरिकर्णिका२० इंद्रवारुणी२१ अपामार्ग२२ शंखपु
ष्पी२३ कुमारिका२४ सल्लुकी२५ गंधारी२६ निर्गुंडी२७ देव
दारु२८ वट२९ शमी३० प्लक्ष३१ पलाश३२ अश्वत्थ३३ चूत

त३४ उदुंबर ३५ जंबु ३६ नंदीवृक्ष ३७ वेतस ३८ पुन्नाग ३९ अर्जुन ४० शाक ४१ बकुल ४२ अशमंत ४३ शाल ४४ ताल ४५ तमाल ४६ पाटल ४७ शतपत्र ४८ मधूक ४९ शिरीष ५० श्रीवृक्ष ५१ बृहतीद्वयं ५३ बला ५४ अतिबला ५५ पाठा ५६ नागबला ५७ जाति ५८ चकुल ५९ केतकी ६० कदली ६१ मातुलंगी ६२ जयंती ६३ यचानी ६४ पुंडिका ६५ द्रोणपुष्पी ६६ कुंभी ६७ श्रीपर्णी ६८ दमन ६९ चंपक ७० पद्मकं ७१ कांचनपुष्पिका ७२ सिद्धेश्वरी ७३ बदरी ७४ राजवृक्ष ७५ धव ७६ कुंद ७७ मुचुकुंद ७८ गोजिह्वा ७९ क्षीरकंदुका ८० दाडिमी ८१ बीजपुरी ८२ ब्राह्मी ८३ आमलकी ८४ भृंगराज ८५ अधोमुखी ८६ मत्स्याक्षी ८७ अटसूषीका ८८ तरंगिणी ८९ गुडूची ९० निशा ९१ शतमूला ९२ वाकुची ९३ काकजंघा ९४ चर्वरा ९५ तुलसी ९६ कुश ९७ काश ९८ इक्षुमूलं ९९ सर्षपमूलं १०० अत्राभेचोक्तवृक्षाणां सद्वृक्षाणां समाहरेत् मूलनामानि गृहीयाद्भुताभावेविशेषतः शांत्युक्तप्रकारेण शांतिं कुर्यात् मूलादिजातायाः कन्यायाविशेषतः ॥ मूलजाश्वसुरं हंति च्यालजाचतदंगनां माहेंद्रजाग्रजं हंति देवरंतु द्विदेवजा ज्येष्ठायां अश्लेषायांचैव एकनक्षत्रजनने पिशांतिः चतुर्दशी शिनीवाली कुहूददर्शनां शांतयो विधेयानि बंधेभ्यः व्यतिपातादिषु चापि इति नक्षत्रप्रकरणं २ अथ संक्रांतिप्रकरणम् ॥

संक्रांतीनांसंज्ञा.

र.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	वा.	३	९	८	११	षडशीत्यान
उग्र	लघु	चर	मैत्र	स्थिर	मित्र	तीक्ष्ण	भानि	२	५	८	११	विष्णुपद.
घोरा	धांसी	महोद	मंदा	मिथ्या	राक्षसी	संज्ञा		१०	११	१२	१	सौम्यायन.
ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	४	५	६	७	ॐ
ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	८	९			ॐ

दिनस्यप्रथमत्रयंशे मेषादिसंक्रमणे नृपजान्दंति मध्यत्रयंशे हि
जान् परत्रयंशे वैश्यान् संध्यायां शूद्रान् निशाप्रथमे पिशाचान्
द्वितीयेन कंचरान् तृतीयेन दान् चतुर्थे पशुपालान्दंति सूर्योद
ये सकललिंगिजनंदंति दिवाजसंक्रमेनर्थकलहो रात्रौ सुभि
क्षं संध्ययोर्दृष्टिः १०।४।११।२।१२ संक्रांतयोनिशिसुरवदा. ३।५
।६।७।८।११ एतादिवाशभदाव्यत्यये व्यत्ययदाः मेषादिवा तुलां
रात्रौ तदाशभं यस्यां तिथौ तुलासंक्रांतिसुप्तस्यामेव यावन्मेषसं-
क्रमेशभं न्यूनातिचारे दुर्भिक्षं राष्ट्रभंगं जनक्षयं कुजार्काकिर्वारे
संक्रमे दुर्भिक्षादयः॥ अथ पुण्यकालनिर्णयः॥ संक्रांतिसम
यादुभयत्र १६ षोडशघटिकापुण्यकालः रात्र्यर्धात्पूर्वं संक्रमे पू
र्वदिनार्धोत्तरं रात्र्यर्धात्परं संक्रमे आगामि दिनार्धपर्यंतं पुण्य
कालः रात्र्यर्धे संक्रमे पूर्वापराहंति मपूर्वार्धयोः पुण्यं कर्मकारयो
र्विशेषः यद्यर्धरात्रात्परे याम्यसंक्रांतिर्भवति तदा तस्मिन्नेव दिने
मध्याह्नोत्तरं पुण्यं अर्धरात्रतः पूर्वयदि सौम्यसंक्रांतिर्भवति त
दा परदिने पुण्यं अत्रापि विशेषः अर्धविंबास्तात्रिनाडी प्रमाता-

सायंसंध्या अर्धविंबोदयात्पूर्वत्रिना डीप्रमिताप्रातःसंध्या.
 यदि सायंसंध्यायां सौम्यायनं भवति तदा तस्मिन्नेव दिने पुण्यं
 यदि प्रातःसंध्यायां याम्यायनं भवति तदा परदिने पुण्यं यदि दि-
 ने संक्रमे सति तदा ४।५।२।११।८ एषामादौ पुण्यकालः १।७
 मध्येकालः पुण्यस्य ६।३।६।१२।१० एषामन्ते पुण्यकालः स्पष्टका-
 लानयनं षष्टि ६० अर्धविंबं ग्रहभुक्तिभक्तं संक्रान्तिना डयो विलधर्म-
 कृत्ये सर्वेषां धन्यः १६।१।१३।४।३।४।४।६।८।८ रव्यादिनां अ-
 थायनांशसंस्कृतसंक्रान्त्यानयनं ॥ अयनांशाः षष्टि निघ्नाभा-
 नुभुक्तिविभाजिताः लब्धेनो नाभवेयुस्ताश्चत्वारव्यातीव पुण्य-
 दा ॥ अथात्रैवायनांशज्ञानं ॥ भूनेत्रवेद ४।२१ रहितशाकः -
 स्वाशांश १० हीनितः षष्टिभक्तो यनांशारव्याः सौराश्चालन-
 चालिताः नवभरविराशयर्ध सुता यथा शको १८०४ भूने-
 त्रवेद ४२१ रहितः १३८३ स्वाशांश १३८।१८ हीनित १२
 ४४।४२ षष्टि ६० भक्त २।४४।४२ अयनांशकाः प्रतिमासे-
 ४।३० विकलाद्यद्धिः अथ संक्रांतौ विरुद्धायां स्नानंतगर १
 सरोरुहपत्र २ हरिद्रा ३ श्वेतसर्षप ४ लोध्र ५ सर्वासु संक्रान्ति-
 षु साधारण्येन.

प्रत्येकसंक्रांतिषुस्नानम्.

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
कुंकु. रोचनं	कुंकु. एला	उशीरं पद्मक	रोचन वाल.	पुत्रकं रोचनं	हरिद्रा वाल	रोचन अगरं	प्रियंगु स्फटि.	प्रवाल मौक्तिक	रोच वाल	ग्रंथिय एला	रुपूरं फलि.
मांसी	सिद्धा	कुष्ठ	मुस्ता	मुस्ता	कुष्ठ	कुष्ठ	मांसी	कुष्ठं	पद्म	केशरं	एला
मुरा	रोचनं	रोचनं	मुरा	मांसी	मांसी	पद्मक	पत्रक	रोचन	कुष्ठ	जाति पत्र	मांसी
चंदन.	चंदन.	ग्रंथिय.	शैलेय.	लग.	चंदन.	उशीर.	रोचनां.	धत.	उशीर.	रोचन.	चंदन.
वाल.	श्वेत.	कुंकुम.	चंदनं	चंदनं	रोचनं.	लक.	अगुरु	पद्मक.	पत्रक.	०	पद्मक
हरिद्रा.	गोमुत्र.	अगरु.	हरिद्रा.	०	०	हरिद्रा.	मुस्ता.	मुरा	हरिद्रा.	०	वालकं.
करपू.	०	०	कुष्ठ.	०	०	वाल.	कुष्ठ.	मांसी	वाल.	०	चन.
०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	उशीर.

लवङ्ग

आद्याय महामरुत करणी

दिनांक

अथ रविसंक्रांतौ करणपरत्वे वाहनचस्त्रादयः

बव १	बालव ३	कौतव ३	तैतिल ४	गर्ज ५	वणिज ६	विष्टि ७	शकु ८	नाग ९	चतु १०	किं. ११	करणा
सिंह	व्याघ्र.	वराह	गधा	गज	महि.	अश्व	शवा.	मे.	गौ.	णायु.	वाह.
श्वेत	पीत.	हरि	पांडु	रक्त	ईषत्त	रुषा	वित्र	कंब	तग्र	मेघव.	वासां.
शुभं	गदा	खड्ग	दंड	धनु	तोम	कुंज	पाश	अंकु.	शस्त्र	बाण	आयु
अन्न	पायस	भिक्षा.	भिक्षा	पक्वान	दुग्ध.	दधि.	चित्रान्न	गुड	घृत	शर्करा	भक्षा.
कस्तुरी	कुंकुम	चंदन	मृगम.	गोरोच.	महाब.	विला.	हरिता.	कज्जु	काला	कर्पूर	लेपा.
देवता	भूत.	सर्प.	पक्षी.	पशू.	मृग.	ब्राह्मण	क्षत्रि.	वैश्य	शूद्र.	संकर	
नागकें	शर.	जलव.	बकुल	केतकी	बिल्व.	अर्क.	दूर्वा	कर्पूर.	मालति	गुलाब	गुल्हड
निवि	निवि	उत्थित	सुप्त.	निवि	निवि.	निवि.	उत्थित	स्वप्न	सुप्त	उत्थि.	अवस्था.
सम	सम	इष्ट	श्रुति	सम	सम	सम	इष्ट	श्रुति	अनि	इष्ट	फला.

संक्रांतिमुहूर्तः

उ.३ रो.वि. पु.	सं. रहत्	मु. ५
म. रे. वि. अनु.	सं.	मु.
ह. अश्वि. ति. अ.		
ध. क. मि. पू. ३ मू.	सम	३०
उत्थि.		
ज्ये. अश्ले. आ.	सं.	३०
स्वा. भ.	जघ.	१५

रविसंक्रांतिभातृजन्मभातृ.

७	शीर्षे	भूपाल.
३	मुखे	पंडितः
५	हृदये	धनलाभ
३	आस्त्रे	वधूं लाभ.
३	वामे	भिक्षा.
३	द.पादे	यात्रा.
३	वा.पा.	मृत्यु.

तुलासंक्रांतिफल.

६	शिर	मानं.
५	मुखे	वैरं.
४	हृदय.	लाभं.
१०	हस्ते	भोगं.
२	चरण	त्रासं.
३	इदमपि रवि	संक्रांति
भाज्ज	नभ्यात्.	

मकरसंक्रांति.			कर्कसंक्रांति.			षडशीतिशदानां१२सं.		
३	पूर्धि	अर्थ लाभ.	३	शीर्ष.	लाभ.	१	मुखे.	दुःखं.
३	मुखे	मिष्टपान.	३	मुखे.	मिष्टान्न.	५	द.हस्ते.	लाभ.
१	द.हस्ते.	ऐश्वर्य.	५	हृदये.	ईहित.	२	द.पदे.	भ्रमण.
१	वा.हस्ते	मान	४	द.हस्ते	ऐश्वर्य.	२	वा.पदे	भ्रमण.
२	द.स्कन्धे	अनुपद्रव.	४	वा.ह.	अनश्वर्य.	५	हृदये.	कांतासौरय.
२	वा.स्कं.	लाभकिंचित्	४	द.पादे	प्रवास.	४	वा.ह.	बंधनं.
५	हृदय	ईहित.	४	वा.याद	यात्रा.	२	नेत्रे.	सन्मान.
१	नाभौ	किंचिल्लाभ.				२	नेत्रे.	सन्मान.
१	गुदे	ईहित.				३	मस्तके	आयुष्य.
८	पक्षे.	प्रवास.				१	गुत्थे.	मृत्क.
सर्वसंक्रांति.								
१	शूले	मृत्क.				विष्णुपदीपुरुष.		
२	पार्श्वे	लाभः				१	मुखे	रोग.
२	पार्श्वे	लाभः				४	द.बाहौ	भोग.
२	मध्ये	सखं.				३	द.पदे.	अध्वा.
५	पूर्वे	जय.				३	वा.पदे	बंधनं
५	दक्षिणे	धन.				४	वा.हस्ते	बंधनं.
५	पश्चिमे	विभूती.				५	हृदि	भ्रम.
५	उत्तरे	राजमान.				४	नेत्रे.	ऐश्वर्य
	साधा	रण्येन.				२	नाभौ	राजपूजा.
						१	गुदे.	अप मृत्क.

प्रवास.	भोगं.	लाभः.	हानिः.	अग्निः.	अग्निष्ट.	त्रिकोणं समं. तत्तमसंक्रांतिमा ज्जन्मांतं गणनीयं तत्र प्रवासो भोगः लाभश्च ज्ञेयः स्नायं संपदो विज यो मृत्यु र्थास्तिः फ.
३	५	२	५	३		

त्रिकोणचक्रम्			
१	१०	१९	प्रवासः
२	११	२०	भोगला.
३	१२	२१	ज्वरः
४	१३	२२	अग्निभी
५	१४	२३	ताप.
६	१५	२४	संपत्
७	१६	२५	विजय.
८	१७	२६	मृत्यु.
९	१८	२७	अर्थाप्ति

लमेतद्यथाक्रमम् क्रमेणप्रथमदश
 मैकोनविंशभेषुप्रवासःइत्याद्यपरत्रायि
 बोध्यम् रविभौममांदियुत संक्रांतौ
 दुर्भिस्सादयःशेषवारेषु शक्रं इतिसं-
 क्रान्तिः ३ अथगोचरंतच्च जन्मरा-
 शेर्नामराशेर्चा विवाहेसर्वमंगल्ये-
 यात्रादौ ग्रहगोचरे जन्मराशेःप्रधा-
 नत्वंनामराशिंनचिंतयेत् देशेग्रा-
 मेगृहेषुध्वेसेवायांज्यवहारके ना-
 मराशेःप्रधानत्वंजन्मराशिंनचिंतये-
 त् काकिन्यांवर्गशुद्धौचवादेद्युतेस्वरोदये मंत्रेषुनभूवरणेनाम-
 राशेःप्रधानता जन्मनज्ञायतेयेषांतेषांनास्त्रोगवेष्यते नामच-
 प्रसुप्तोयेन जागर्तियेनगच्छतिशब्दितः तत्रनाम्न्यादि मोवर्णे
 ग्राह्यस्तस्माद्गुणिर्णयः बहूनीयस्यनामानिनरस्यस्युःकथंचन
 तस्यपश्चाद्भवंनामग्राह्यंस्वरविशारदैः यवनास्तु यत्रस्थितःशीत-
 करोनराणां तजन्मराशिंसमुदाहरंति यथातथायेषुस्वर्गाःसलग्नः
 स्थितानतेसप्तकुतोभवन्ति अतोष्टराशिर्मनुजः अथकुत्रकोराशि-
 र्ग्राह्यः भोगादौलग्नभंयोज्यं राजकार्येर्कभंतथा चंद्रभंशक्रभकार्ये-
 षु संग्रामादौचभौमभं विद्याभ्यासेषुधर्षचविवाहेगुरुभंस्मृतं शु-
 क्रं पुगमंप्रयाणेचदीक्षायांशनिभंबुधैः अथात्र शतपथारव्य-
 मवकहडचक्रम् ॥

मुहूर्तसिंधु.

(६३)

शतपथम्.

अ	भ.	क.	गो.	मृ.	आ.	पु.	ति.	अ.	म.	पू.	उ.	ह.	वि.	भा.
बु.	लि.	अ.	ओ.	वे.	कु.	के.	हु.	डि.	म.	मो.	रे.	पु.	वे.	मा. ^१
चै.	लु.	इ.	व.	बो.	य.	को.	हे.	डु.	मि.	र.	रो.	ष.	पो.	पा. ^२
चो.	ले.	उ.	वि.	क.	ड.	ह.	हो.	डे.	मु.	रि.	प.	ए.	र.	पा. ^३
ल.	लो.	ए.	बु.	कि.	छ.	हि.	उ.	डो.	मे.	दु.	पि.	र.	रि.	पा. ^४
स्वा.	वि.	अ.	ज्ये	मू	पू	उ	अ	अ.	ध.	श.	पू.	उ.	रे.	भा.
रु.	ति.	न	नो	पे	भू	आ	जु	सि.	ग.	गो.	से.	ड.	दे.	पा. ^१
रे.	तु.	नि	य	यो	ध	भो	जे	खु.	गी.	सा.	सो.	थे.	दो.	या. ^२
रो.	ते.	नु	पि	भ	फ	ज	जो	खे.	गु.	सि.	द.	रु.	च.	या. ^३
त.	तो.	न	मु	भि	ट	जि	खं	खो	गे	सु.	दि.	अ.	चि.	पा. ^४

अथनवपादैः प्रत्येकं राशयः

मे.	रु.	मि.	क.	सिं.	कं.	तु.	रु.	ध.	म.	कुं.	मी.	रा.
बु.	इ.	क.	हि.	म.	रो.	र.	तो.	ये.	भो.	पु.	दि.	अ.
वे.	उ.	कि.	ह.	मि.	प.	रि.	न.	यो.	ज.	गे.	ड.	अ.
चो.	ऐ.	कु.	हे.	मु.	पि.	रु.	नि.	भ.	जि.	गो.	थ.	अ.
ल.	डो.	य.	हो.	मे.	पु.	रे.	नु.	भिजु	जु.	स.	झ.	अ.
लि.	व.	ड.	ड.	मो.	व.	रो.	ने.	भु.	जे.	सि.	अ.	अ.
लु.	वि.	छ.	डि.	ट.	ए.	त.	नो.	ध.	जो.	सु.	दे.	अ.
ले.	बु.	के.	डु.	रि.	रु.	ति.	व.	फ.	खु.	से.	दो.	अ.
लो.	वे.	को.	डे.	डु.	पे.	तु.	पि.	रु.	खो.	सो.	च.	अ.
अ.	बो.	ह.	डो.	रे.	पो.	ते.	यु.	भे.	खो.	रु.	चि.	अ.

अथगोचरफलं वेधश्चः

सू.	चं.	मं.	बु.	ह.	शु.	श.	रा.	के.	ग्रह.
स्थान नाश.	अन्न लाभ	शत्रुभी	बंधं.	भयं.	क्षयं	भ्रंशं	हानिं	रोगं	१
भयं.	वित्तना.	धनना.	धनं	धनं	धनं	कलेशं	नैरवं	वैरं	२
त्रियं	द्रव्यं	धनं	शत्रुभी.	भयं	सुखं	लाभं	धनं	सुखं.	३
मानस चं.	कुक्षिरो श.	शत्रुभी ति.	धनला	अर्थना	धनं	शत्रुदृष्टि	वैरं	भीति.	४
दैर्न्यं	कार्यना	धनना.	मांद्यं	सुखं	पुत्रं	पुत्रादि ना.	शोकं	शुचं.	५
रिपुनाश	वित्तला भ.	धनं	स्थिति	शुचं	शत्रुदृष्टि	लाभं	वित्तं	वित्तं	६
यात्रां.	द्रव्यला	धनना.	पीडां.	भूपमा.	शोकद.	दोषं	कलि.	गतिं.	७
पीडां.	अपमृ- त्क.	भयं	धनला	मृत्युरो	धनद.	पीडां	व्यसुं	गदं	८
पुण्यना श.	रूपभ चं	शुचं	धनना.	सुखं.	लाभं	धनना	पापं	पापं.	९
कर्मसि द्धि.	सुखं	शुचं	सुखं	दैर्न्यं	असुखं	वैमनस्यं	वैरं	शोकं	१०
लाभं	धनं	लाभं	अर्थ	धनं.	धनं	वित्तं	सुखं	यशः	११
०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
द्रव्यना	रुजं	धनना श.	धननाशं	पीडां	धनं	अनर्थ	हानि	वैरं	१२
३१९९ ६१९०	७१६ ९०१९ ३१९९	३१६ ९११९०	२१४१६ ८१९० ९९	२१९९ ७१७ ५	९२१८ ९१२१३ ३१५६	९९१३ ६	३१९९ ६१९०	३१९९ ६१९०	शुभा.
६१५ ९३१४ शनिचिजित.	९३१४ ९३१४ चिजित.	९३१५५	३१३१९ ८१३१९ चिजित.	९२१८ ३१४१९०	६१५५८ ७१९१९० ६१३१९९	५१९२५ चिजित.	९२१५५	९२१५५	वेधः

सुहृत्सिंधू.

(६५)

रविवेधः				चंद्रवेधः						भौ.	श.	रा.के.
र.	र.	र.	र.	चं.	चं.	चं.	चं.	चं.	चं.	भौ.	श.	रा.के.
६	१०	३	११	१०	३	११	१	६	७	६	११	३
१२	४	९	५	४	९	८	५	१२	२	९	५	१२

बुधवेधः				जीवेधः				भृगुवेधः				
२	४	६	८	१०	११	५	२	९	७	११	१	३
५	३	९	१	८	१२	४	१२	१०	३	८	८	७

इदं च ग्रहाधिष्ठित राशितोवेधमाहुः अपरे जन्मराशितो नाम राशितो वा विपरीतवेधे शुभाशुभवैपरीत्यं यथा ६ सूर्यः शुभः चेन्नद्वादश शनिवर्जितः कोपिग्रहश्चेत्तत्र तदानशुभः १२ सूर्यः अशुभः चेद्वि ६ पुगतः शनिवर्जितग्रहो नग्रहाश्चैन्नाशुभः

साधारण्येन गोचरम्.								
सू.	चं.	भौ.	बु.	जी.	शु.	श.	रा.के.	ग्रहाः
३।६	१।२।३	३।६	२।६	२।५।७	१।२।३	३।६	३।६	शुभाः
१०।११	५।६।७	१०।११	१०।११	९।११	९।११	१०।११	०१०।११	
१।२।५	०	१।२।५	१।३	१।३	५।६	१।२।५	१।२।५	पूज्याः
७।९		७।९	५।७।९	७।१०	७।१०	७।९	९।७	
४।८	४।८	४।८	४।८	४।८	४।८	४।८	४।८	निंद्याः
१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	

अथ रव्यादिषु विरुद्धेषु स्थानौषध्यः

सू.	चं.	भौ.	बु.	वृ.	शु.	श.	रा.	के.	सूर्य.	चंद्र.
केशर	पंचगव्य	चंदन	कृष्णसिं	सिंहा	वालक	गला.	लोध्र	तिलपत्री	तिल	वालक
अहि	स्मरिक	विन्व	पुष्कर	अहि	गला.	गज्जलि	वनस	मुस्ता	कमल	शमी.
मधु	गजमद	हिंगुलि	अमृत	मधु	मल	तिल	गजमद	कस्तुरी	वीररा	रक्तकमल
पद्मक	विल्व.	प्रियंगु	मुक्ता	गीर	केशर	अमृत	कस्तुरी	गजमद	देवदारु	तिल.
गला	मुक्ता	गला	गीरोच	मालती	कमल	गोध्र	वालक	वालक	सर्वप	देवदारु
ममसि.	कमल	मांसि.	क्षौद्रक.	चमेलि	मनसि	मुस्ता	मुस्ता	लोध्र	मधु.	केशर.
उसीर	शुक्ति.	रक्तपुष्प	पंचगव्य	मालति	० ०	शतप्रसू	विल्व	मेघशृङ्ग	शमी.	सिंहार्य
वाटला	शंख	वाटक	०	धव्याप	०	०	केशर	करक	इंद्रयव	दुर्वा.
हंकार	०	नगकेश	०	०	०	०	लोहितव	पुडुचि	दुर्वा.	मधु.
०	०	जपपुष्प	०	०	०	०	दुर्वा.	०	भंगा	नागकेश

अथैषंधारणमणयः

मालिक	मुक्ता	मवाह	गारुत्त	पुष्कराग	हिक	नील	गोमद	प्रेङ्गु	०	०
मवाह	रुप्य	मवाह	स्वर्ण	मुक्ता	रुप्य	लोहं	लोहित	लोजवर्द	०	०

सुहृत्सिंधुः

(६७)

तदर्चनादादिजदेववंदनाच्छ्रेयस्कथाकर्णितोमरवेक्षणात् हो
माज्जपादागमपाठदानतो नपीडयंत्यंगभृतः खगामिनः अष्ट
वर्षांतंवालानांफलं पितरि विवाहोर्ध्वस्त्रियाभर्तरीफलपाको
बोध्यः ॥ अथग्रहणोगोचरं ॥ तच्चजन्मर्क्षमहादेवकष्टदंजन्म
र्क्षदशमेरणकोनविंशेभेग्रहणमपिकष्टदंजन्मसूर्याक्रांतराशौचेदुरुः

शांतिस्नानम् भौमादियुतो सोमाम्									
ग्रहदशनाः									
सूर्यः	नं.	भौ.	बु.	वृ.	शु.	श.	रा.	के.	मह.
रक्तवस्त्र	घृण कल	वर्षा रुण	मुद्र	गोः	घोटक	कृष्णगोः	सप्तमान	बुगा.	दा.
गुड	सितवर	प्रवाल	नीलव.	हेम	शर्करा	कृष्णव	शर्प.	वैडूर्या	दा.
हेम	वृषभः	गोधूम	रक्त	पीतव.	आज्य	माष	नीलव.	शस्त्रं.	दा.
ताम्र	शरवं	मस्तुकि	पात्रे	चणक	श्वेतव.	लोह	लोह	तेलं	दा.
मालिक्	शर्करा	रक्तव	हेम	शर्करा	नडुला.	नीलतेल	लांगुलि	कस्तुरि	दा.
गोधूम	दुग्ध.	गुड	मर्षिः	हरीद्रा	रूप्य	हेम	मेष	ऊर्णा	दा.
गोः	दधि	हेम	कांस्य	चूत	गंध	महिषी	कंबल	तिल	दा.
द्राक्षा	नडुल	कविशु	दंत	शुसक	०	कुलिश	नागा	०	दा.

ताम्रमयशृंगस्वर्णचंद्रशुक्रमस्तकः

पितृपक्षल्लेशदः चंद्राक्रांतराशौ मातृपक्षविनाशाय पितृपक्षविनाशाय
य सूर्यस्थानेभवेद्बृहः मातृपक्षविनाशाय चंद्रस्थानेभवेद्बृहः हो
रायां ग्रहणं चेन्महारोगं मरणं वा जन्मभूयापरभयोरपि ग्रहणं रो-

गादिकरं राज्याभिवेकभेचेद्ब्रह्मं तदाराज्यभंगं मित्रनाशं मरणं वा
तथासप्तमवर्षे ७।१६।२५ शयं च विंशतिमित भेष्वपि ग्रहणं कष्ट
दं तदर्थं जपहोमशान्तयः नागदानं वा विधेयं निबन्धोक्तम् ॥

जन्मराशेः सकाशात् ग्रहणो फलम्.

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
वृ.	मृ.	मृ.	मृ.	मृ.	मृ.	मृ.	मृ.	मृ.	मृ.	मृ.	मृ.

अथ ताराबलमाह ॥ कृष्णाष्टम्यूर्ध्वतो ग्राह्यं दशाहं तारका
बलं ॥ परतोऽबलं ग्राह्यं सर्वमंगलकर्मसु जन्मसंपद्विपत्
क्षेमप्रत्यारिः साधको वधः मैत्राति मैत्रताराः स्युस्तारानामस
हस्यफला ताराबलेन हीनोऽपि चंद्रः शक्रक्लेबली शुभः शक्रं
ताराबलं कृष्णं यदि चंद्रोऽप्यनिष्टदः न बलं शशिनः कृष्णो शक्र
क्ले ताराबलं न वै याते स्वामिनिदेशं जाया प्रकरोति सर्वका
र्याणि अत्रापि तारापतिवीर्यमेव वदंति पक्षद्वितयेऽपि के-
चित् केचिच्च ताराबलयुक्तमिदं बलं सदा देयमिति ब्रुवंति कृ
ष्णोऽपि पक्षे विधुवीर्यमेव भवेत्प्रधानं न तु तारकायाः स्थः कृ
शो वापतिरेव यद्वत्सर्वाणिकार्याणि विधापयति विहाय ता
राबलमौषधीशः पक्षद्वयेऽपि फलं न यस्मात् अप्राप्य जाया
नुमतं हिलोकेन कार्यसिद्धौ पुरुषः समर्थ इत्यादिवचोभिः सं
शयो भवति तथापि पूर्वोक्तमेव रमणीयम् जन्मभादि न मांतं

गणयेत्ताराभवन्ति.

जन्मनक्षत्रात्ताराचक्रं दानं चासां															
ज.	सं.	वि.	क्षे.	प्र.	सा.	व.	मै.	आ.	ज.	सं.	वि.	क्षे.	प्र.	तारा	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	भा
म.	शु.	ऽशु	शु.	ऽशु	शु.	ऽशु	शु.	ऽशु	म.	शु.	ऽशु	शु.	ऽशु	शु.	
ॐ	०	ॐ	०	ॐ	०	ॐ	०	०	ॐ	०	ॐ	०	ॐ	ॐ	
सा.	व.	मै.	आ.	ज.	सं.	वि.	क्षे.	प्र.	सा.	व.	मै.	आ.	ता	ए	
१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	भा नि.
शु.	ऽशु	शु.	शु.	म.	शु.	ऽशु	शु.	ऽशु	शु.	ऽशु	शु.	शु.	शु.	शु.	भा.
०	शु.		०	शाक	०	गुड	०	लूण		सु.		०	०	दा	
	ति.									ति.					

अथ तारायाः परिहारः प्रथमावृत्तौ मृत्युविपत्त्यस्य रयो वज्र्याः द्वि
तीयावृत्तौ विपत्त्यसि मृत्युनां क्रमात् प्रथमचरणा चतुर्थतृ
तीयचरणा वज्र्याः तृतीयावृत्तौ सर्वास्ताराशुभाः तारा
बलतश्चंद्रश्चंद्रबलाद्वा स्फुरस्तस्य बलतः सर्वे खेदाः सबला
स्तत्रापि चांद्रमेव वरम् अत्राहु गोचरः स्वतंत्रो न तत्र चांद्रप
धानं अथ चंद्रबलं चंद्रेऽस्योच्चत्रिकोणगोमित्रक्षेत्रे तारादौ स्थ
मपि न जन्मभात् ६।५।२ शकले शकभकृष्णो ३ शकभः सितादौ स
चंद्रे पक्षे शुभः सकलः कृष्णो दुष्टे चंद्रे सकलः पक्षः शकभः च
त्यये व्यत्ययं तथा च चक्रम्.

जन्मराशोः सकाशाच्चंद्रफलं											
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
पुष्टि	सुरेवं	लाभ	रोग	कार्य- ना.	द्रव्याग- म.	राजमा- न	मरणं	भयं	कार्यसा- धनं.	लाभ	व्ययं.
ज. अथषड्भानि.						राशामधिका.					
जन्म _१	कर्म _{१०}	संघा _{१२}	सामु _{१६}	विना _{२०}	मान _{२५}	देश	जाति	इति	०		
मृत्यु.	कर्मता.	वृंथुना.	सुरवता	देहना.	मनसाप	देशना.	जेतिना	श्रीना.	फलं.		

केत्वाराकिंचुतं भौमचक्रभेदेन दूषितं हतमुल्कोपरागाभ्यां स्वभा-
वान्यत्वमागतं यीदितं भवति निरुपद्रुतभोनिरामयः सुरवभाङ्गुष्ठी
पुर्वलान्वितः षडुपद्रुतभो विनश्यति त्रिभिरन्यैश्च सहावनीश्वरः शुभ
योगेशक्तं विवाहोर्ध्वगर्भसंस्कारभिन्ने कर्मणि भर्तृगोचरेण स्मि
यावलं नृनार्योः पाणिग्रहणादिविधौ तत्पित्रोर्बलं चिंतनीयं त
था कुटुंबे स्वामिनो र्थाज्ज्येष्ठस्य सेनायां मपि स्वाभिः पाणिग्रहां-
गादिविधौ नृनार्योः पित्रोरदश्चंद्रमसोर्विचिंत्य राशौ बलं नेतुरगार
काणां तथा नुगानां च युधिध्यजिन्याः अथ चंद्रबलं केषु न क्तिमि
त्याहनदोहदस्याविचारे तथा भिक्षोः तथोपात्ता ध्वरस्य सहस्रचं
द्रव्रतकर्तुश्च साध्वसाधुवानचिंतनीयं चंद्रबलं नदोहस्यामृतपिं
डसारं भिक्षोरुपात्ता ध्वरदैवतस्य सहस्रचंद्रव्रतकर्तुराधौरसाधुवा
साधुनचिंतनीयं अथ चंद्रावस्थाः गतनक्षत्राणि अश्विन्यादीनि ६
षष्टिगुणितानि वर्तमाननक्षत्रस्य स्पष्टभुक्तघटीयुतानि ४ चतुर्गुणि
तानि ४५ पंचचत्वारिंशद्भक्तानि लब्धं गता अवस्थाः स्ता अप्रवा
स १ नाश २ मरणं ३ जय ४ हास्य ५ रतिः ६ क्रीडित ७ सम ८ भुक्त ९ ज्य

मुहूर्तसिंधू.

(७१)

१० कंप ११ स्थिरता १२ मेषस्थे प्रवासाद्याः वृषगेनाशाद्याः मिथुन
 गेमरणाद्यागएनीयाः अग्रे प्ये वम् केचित्सर्वराशिषु प्रवासादिगण
 नामाहुः आह्वगवस्थो विधुस्ताह्वक फलं ददाति तेषु दिवसेषु अत्रगत
 नक्षत्रघटिकाषष्टिद्वाद् अश्विन्यादिषु स्पष्टा योज्याः ताम्रवर्तमा
 न भघटिकाः षष्टिद्वा गुणिता भभोगभाजिताः स्पष्टाः स्युर्यथा चै
 ता भवंति तथा विषघटिस्य ष्टीकृतौ विवाहे वक्ष्यते.

प्रवासादिफलम्.

प्र.	ना.	म.	ज.	हा.	र.	क्री.	सु.	मु.	ज्व.	कं.	स्थि.
प्रवास	धनना.	मृत्युभ य	जय.	विलास	रति. लाभ	सुखं	निद्रा कलि	भोजनं	तापं	हानि	सुखं

अथोप्रावश्यकैतिथ्यादीनां दानं.

ति.	वा.	भे.	नाड्यं	सुतो	चंद्रे	भद्रा	तारा.	पूज्या.
तंदुल.	रत्न	गौः	स्वर्ण	स्वर्ण	शंख	धान्य	लवण	दाना.

गंतव्यराशेः प्राक्फलं.

समयतः फलदा.

सू.	चं.	भौ.	बु.	वृ.	शु.	श.	सू.	चं.	भौ.	बु.	वृ.	शु.	श.
० ५ ०	० ० ३	० ० ०	० ० ०	२ ० ०	० ० ०	५ ० ०	आदौ	अंते	आदौ	सदा	मध्ये	मध्ये	अंते

रत्नन्यासः

इ. बु.	प. शु.	आ. चं.
पन्ना.	हति.	साति.
उ. गु.	सू.	भौ. दु.
पुंख	मणि.	गुली.
के. वा.	श. प.	राहु. नै.
लसव.	नील.	नैद.

राहुकेतवो मासत्रयं प्राक्फलदाः ग्रहदोषपरि
 हारायोर्मिकाजन्मभोषस्मिन्वारेतत्फलं तथा क-
 स्यकस्य ग्रहस्य बलेन किं किं कार्यमिति बोधना
 यचक्रन्यासः क्रमेण अथ गोचरावबोध्या

चक्रम्.

सू.	चं.	मं	बु.	वृ.	शु.	श.	रा.	के.	ग्रह.
मार्ग	अन्न	अतिभी	सन्तति	वस्त्रला	सुख	दुःख	०	०	मासभफलं
नृपालोक	सर्वकर्म	संगा	शास्त्र	विवाह	यात्रा	दोक्षा	पाप	क्रोध	कर्त.

र्थसर्वतोभद्रादिचक्रन्यासोन्यस्यते.

वेधज्ञानायसर्वतोभद्रम्								
अ.	क.	रो.	सू.	आ.	पु.	ति.	अ.	आ.
भ.	उ.	अ.	व.	क.	ह.	उ.	ऊ.	म.
अ.	ल.	लृ.	२	३	४	लृ.	म.	पू.
रे.	चं.	१	डो.	नं. मं.	डो	५	८	उ.
उ.	द.	१२	शि.शु.	पू.श.	भु. बु.	६	प.	ह.
पू.	स.	११	अ.	ज.वृ.	अ.	७	र.	वि.
श.	ग.	रे.	१०	ह.	८	रे.	त.	स्वा.
ध.	ऊ.	ख.	ज.	भ.	य.	न.	ऊ.	वि.
ई.	अ.	अ.	उ.	पू.	सू.	ज्ये.	अ.	इ.

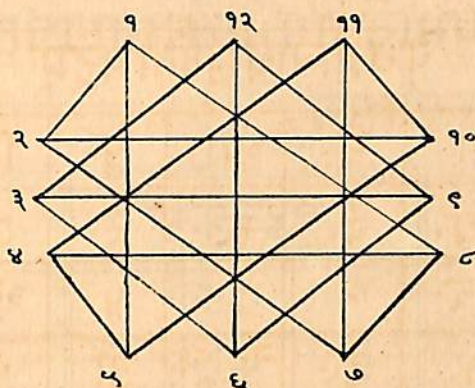
भ्रमोऽक्षरेहानिःस्वरेव्याधिर्भयंतिथौ राशिवेधेमहाविघ्नं
 पंचविद्धो न जीवति वेधश्च भरण्यकारो वृषभंचनंदां भद्रां
 तकारंश्च वरां विशारवां तुलांच विद्धो दनलक्ष्मिगः चकारमौ
 कारमुकारदास्त्रे स्वातिरंकारं मिथुनंच कन्यामभिजिदंच रो
 हिणीस्थः वेधप्रकारश्च रोहिण्यांच यदा वक्रस्तदा वेधोऽपि नी
 गतः रोहिण्यांच यदा शीघ्रो वेधः स्वात्यां तु वामतः रोहिण्यांच
 यदा मंदो विद्धं स्यादभिजित्तदा शभवेधे शभम् पायवेधे
 दुष्टम् ॥

सुहृत्सिंधू.

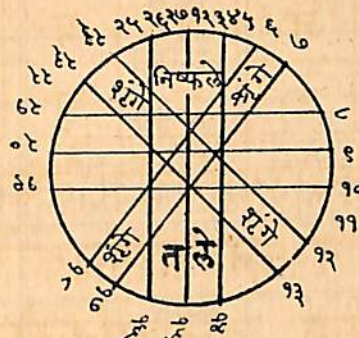
(७३)

त्रिपताकी

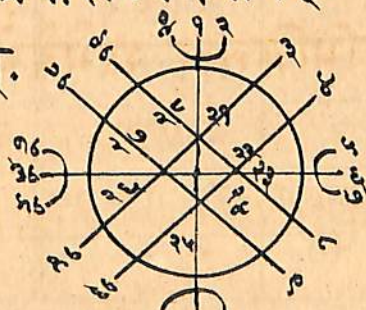
यथाराशिगान्वाहान्दत्ताराशौ विद्धे भयार्त्तयः ग्रहास्तु तद्वि
नगादेयाद्यद्विनमपेक्षितं शतभाशतभफले.

सूर्य काला नलम्.

अर्कभतः स्वनामभयन्न समायातं तादृक्फलं तले क्रमात् चिंता यधप्रति
बंधः शृंगद्वये रुग्भंगौ शूलेषु मृत्युं शेषेषु जयत्नाभाभीष्टार्थसि-
द्धय इदंगदे वादेरणे प्रयाणे चिंतनीयम्.

चंद्रकालानलम्.

त्रिशूलसंस्थं निधनाय नूनमंतर्वहिस्थं च जयाय इदमपि वर्तमानं नक्षत्राज्जन्मभातं नाम भातं वा गणनीयं गदप्रयाणयात्रादिषु विचारणीयम्.

रविचक्रम्		चंद्रचक्रम्		भौमचक्रम्	
३	भूय	१	धनं	३	सुरवं.
४	विदेश.	३	शुभे.	४	कलेश.
४	विदेश.	२	भयम्	१०	पीडाभयम्
४	दरिद्र.	४	गमनम्	४	लाभम्.
४	दरिद्र.	६	लाभ.	३	कष्टं.
५	लक्ष्मी.	४	विभु.	३	स्वरवं.
३	भोगवान्	५	साम्य	जन्मभा द्वौ मभातंग	
जन्मभा	सूर्यभांगणये	२	स्वरवं.	गणयेत्	फलं ध्येयम्.
फलं क्र	माह्येयम्.	जन्मभा	द्वर्तमानभयावत्	गणयेत्.	

बुधचक्रम्.		जीवचक्रम्.		शक्रचक्रम्.	
३	धनम्	४	नृपती	३	कांतिं
३	स्वरवम्	३	धनम्	८	स्वरव
८	अस्वरवं	४	मृत्यु	२	रोग.
१	स्वरवम्	६	भयरोगी	५	जयम्.
५	लाभ	५	धनस्वरवं	६	भयम्
६	लाभ	१	सुरवम्	३	निधनम्.
१	कष्टम्	४	धनलाभ.	जन्मभा द्वार्गवभातंगणयेत्	
जन्मभा	बुधभातंगणये	जन्मभा	जीवभातंगण		
त्.		येत्.			

मुहूर्तसिंधु.

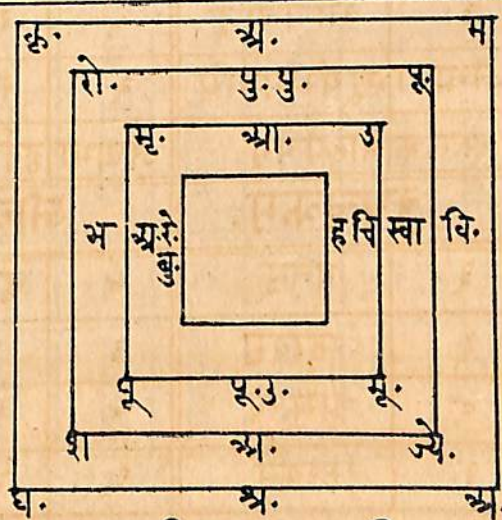
(७५)

शनिचक्रम्.		शनिचक्रम्.		राहुचक्रम्.	
५	धनम्	१	मु. भोजनम्	७	अर्थहानि.
२	नृपति	४	देह लाभ.	५	सन्ताप.
८	दुःखम्	६	पदोऽपर्यट.	३	भयम्.
३	स्वरवम्	४	वा. वा. रोग.	२	वृत्तिकाश्यं.
३	दुःखम्	५	हृदि श्रीः	१	कुभोजन.
२	कष्टम्	३	मस्तं राज्यं	५	मृत्यु.
शनिभा	ज्जनिभातंग	२	नेत्रे स्वरव.	१	नाश.
एणयेत्		२	गुह्ये मृत्यु.	३	प्राणनाश.
		शनिभाज्जन्मभातंगणयेत्.		राहुभाज्जन्मभातंगणयेत्.	

केतुचक्रम्

कोटचक्रम्.

२	नेत्रे. शोक.
५	मुखे. लाभ.
३	मस्त. राज्य.
४	देह. पश.
४	वा. ह. भय.
१	नाभौ. नाशः
२	गुह्ये. मृत्यु.
६	पादयो. धननाश.

अत्रचक्रे क. ति. अश्ले. घ. वा. भ. स्वा. वि. अनु. अभि. अ. ध. अशि. भ. १२ एतानिबहिः रो. पू. पू. फा. चि. ज्ये. उ. श. रे. ८ एता निप्रकारे मृ. आ. उ. ह. मृ. पूषा. पूमा. उमा. एतानिमध्ये अ स्मिन्बहिः पापयोगेशुभं अतः पापयोगेकष्टं विस्तरमन्यतो ध्येयमिति इतिगोचरम्. वायुसंस्कारकुहोलः ५ ॥

तत्रादौ प्रथमार्त्तवफलमाहः क्रमाद्वारनिधियोगभ समयमा
सलग्नादीनां फलबोधाय प्रत्येकं चक्राणि

निधिफलानि.						वारफलानि.		
१	२	३	४	५	६	७	८	९
सुभगा	भाग्यवती	सुताद्या	विधवा	धनाद्या	मेधाभा.	धनाद्या	राक्षसी	आत्महानी
५	०	५	५	५	५	५	५	५
पापा.	घोतिशुता	सुताद्या.	दुर्भगा.	दात्री.	चुम्बली.	सुभगा.	चैरा.	कुम्बली.

अथ नक्षत्रफलानि.

५	५	५	५	५	५	५	५	५
धनाद्या	दोषयुता	सुभगा	सुताद्या	भर्तृप्रिया	पतिवता	पतिवता	चुम्बली.	चुवती.
५	५	५	५	५	५	५	५	५
चुवती.	मारका.	मारका	धनाद्या	विधवा.	विधवा.	नित्या.	सुभगा.	सुभगा.

भगव.

योगफलानि.

करणफलम्.

५	५	५	५	५	५	५	५	५
सुभगा	स्वैरिणी	भाग्यं	दुर्भगा	चंधा	श्रवती	पुंश्चली	आत्मघा	नाश
५	५	५	५	५	५	५	५	५
भाग्य.	सुभगा.	भर्तृप्रिया	स्वैरि	पतिवती.	चंधा	मारगि.	० ० ०	विधवा.

मुहूर्तसिंधु.

(७७)

मासफलानि.

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
धनवती.	रोगिणी.	मृतापत्या.	धनान्विता.	दुर्भगा.	तपस्विनी.	अत्यायु.	बहुप्रजा.	पुंश्चली.	पुत्राढ्या.	श्रीमती.	विधवा.

लग्नफलम्.

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
आत्महत्या.	पुत्रिणी.	कन्याप.	मृतापत्या.	वैधव्यं.	कन्याप.	बहुपुत्रा.	दुष्टकर्म.	पुत्राढ्या.	सुरिनी.	एकपुत्रा.	इत्यप्रजा.

समयफलम्.

पूर्वा	मध्या	अप	संध्या	पूर्वरा.	मध्यरा.	अ.रात्री	सर्व.	संधि.
पुत्रवती	शुभा.	स्वैरिणी.	वैश्या	विधवा	वंध्या	दुर्भगा.	दुर्भगा.	०००

॥ नीलवस्त्रे विधवा पीते भोगिनी दृढवस्त्रे पतिव्रता शीर्णवस्त्रे पतिद्वेषा शोभनवस्त्रे सुभगा देवस्थाने पितृस्थाने निंद्यस्थाने अन्यस्थाने चांडालस्थाने मार्गे च निंद्यफलम् ॥ वर्णफलम् ॥ शुक्ले सुपुत्रा शशशोणिता लक्तकमे कन्यापुत्रवती नीले मृतप्रजा कर्बुरे स्वयं म्रियते पिङ्गले मृतप्रजा कृष्णे विधवा पांडुरे काकवंध्या पीते स्वैरिणी गुंजाभे सुभगा सिंदूराभे कन्याप्रजा ॥ अथ शोणितप्रमाणं ॥ शोणिते बिंदुमात्रे स्वैरिणी अल्पः शोणितावरा बहु शोणिता दुर्भगा ॥ अथैषां प्रतिप्रसवः ॥ गुरुशुक्रयुते लग्ने प्रेक्षिते वात्र पुष्यजं निंद्यफलं स-

मुहूर्तसिंधू.

मस्तुंतुनाशमेतिशभंभवेत् पुष्पं दृष्ट्वा निंदिते भेयदिस्याच्छां
 तिकुर्यात् दंगनानां च पूर्व तत्सं योगं वल्लभा वर्जयेद्यु र्याविद्वयः
 शस्त्रभेच्चैव दृष्टम् ॥ अथास्याविधिः ॥ अलंकृतामार्त्तवसें
 युतांचगेहेशभेदीपयुते निवेशयेत् तिलागुडापूपयुतं च पूगं
 स्त्रीभ्यश्च दद्यात् द्विजमत्र पूजयेत् आरोपयेत् दिमां पुंजे स्व
 क्षतानां सुमंत्रिते पुण्याहं वाचयित्वा तु ब्राह्मणान्मोजयेत् सु
 धीः ॥ अथास्याः शुद्धिः ॥ भर्तृस्पृश्या चतुर्थे न्हि देवे पित्र्ये
 च पंचमे ॥ अथ शांतिः कल्योक्ता ॥ धृतदूर्वा तिलाक्षतैरक्षोत्तर
 शतं जुहुयादिति स्वर्णगोभूदानं च विस्तरस्त्वत्र निबंधेभ्यः ॥
 अथास्याधर्माः ॥ आर्तवाभिषुतानारी नैकवेश्मनि संश्रयेत्
 नखां त्यजन संस्पर्शं स्पर्शं कुर्यान्न करस्य चित् स्ववाक्यं श्रावये
 नैव न कुर्याद्वृत्तधावनं न कुर्यादार्त्तवेनारीग्रहाणामीक्षणं तथा
 अजनाभ्यं जनैस्नानं प्रवासं वर्जयेत्ततः नखादिक्लृप्तं न रज्जुता
 लपत्रादिबंधनं ओदनं नैव भुंजीत तोयं चांजलिना पिबेत्
 स्नानं शौचं तथा गानं रोदनं हसनं तथा दिवा स्वापं विशेषेण त
 था वैदंतधावनं मेषुनं च तथा मांसं वाचिकं देवतार्चनं वर्जये
 त्सर्वयत्नेन नमस्कारं रजस्वला रजस्वलांगं संस्पर्शं भाषणं
 च रजस्वला त्यागं चैव च वस्त्राणां वर्जयेत् सर्वयत्नतः स्नाता
 न्यपुरुषं नारी न स्पृशेत्तु रजस्वला विलोकयेदुमाकांतं ब्रह्म
 कूर्चं ततः पिबेत् पूर्वपश्येदुत्तरस्नातां यादृशं नरमंगना तादृ
 शं जनयेत् पुत्रमतः पश्येत्स्वकं पतिम् ॥ अथ रजोदर्शनस्नानं ॥

मुहूर्तसिंधू.

(७९)

॥ ह. स्वा. अश्वि. मृ. अनु. ध. उ. ३. रो. ज्ये. एषु भेषु शतभित्तौ
 शतभासरे शतमलनेशीघ्रंगर्भलभते ॥ अथगर्भाधानं ॥
 त्रिविधंगंडांतं जन्मतारां सू. म. अ. रे ग्रहणादिने व्यतिपात
 वैधृति आधृदिन दिवापरिधाद्यर्धं उत्पातहतं जन्मराशिनो
 ऽष्टमं पापग्रहस्याभवनं भद्रापर्यदिन ४।८।१४।६तिथि
 शु संध्यायां. सू. मं. श. वासरान् रजोदर्शनाच्चतुर्थरात्रौ नशु
 भः उ. ३. सू. ह. अनु. रो. स्वा. अ. ध. श. एषु भेषु १।४।७।१०।५
 १६ शतभैः ३।६।११ पापैः सू. मं. गु. इष्टे लग्नेष्विषमराशिनवांश
 केचंद्रेशभं चि. पु. ति. एषु मध्यं ॥ अथात्र किमपि विशेषः ॥
 आधानादिगर्भसंस्कृतौ स्त्रियागोचरोपि स्त्रियोजन्मदिने आ
 धानं न तद्यानिशीथे पितया चरोदये तथा लग्ननाथे सूर्यांशुगे
 तथा षष्ठ्यां च नयायात् युग्मासु पुत्रा जायन्ते स्त्रियोऽयुग्मासु

अतुरात्रीणां फलानि.

४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
पुत्रः अत्युत्तमः	कन्याः पुत्रव सी.	पुत्रः मध्यमः	कन्याः अत्युत्तमा	पुत्रः ईश्वरः	कन्याः सुभगा	पुत्रः श्रेष्ठः	कन्याः पापा	पुत्रः सर्वव्याप	कन्याः पापा	पुत्रः सर्वव्याप

१५	१६	रात्रय.
कन्याः प सिद्धता.	पुत्रः सर्वभूता अपः	फलानि.

अथात्र शतकास्तादिषु विशेषं उ
 त्सवेषु च सर्वेषु सीमंतं अतुजन्मसु
 सुरासुरेज्ययोश्चैव मौढ्यदोषो न विद्यते
 अनेनैव मलमासेपि कार्यम् स
 न्नियोगशिष्टत्वात्.

॥ अथ पुंसवनं ॥ २ द्वितीये तृतीये वामासि पुंसवनं भवेत् व्य
 क्ते गर्भे भवेत् कार्यं रसीमन्तेन सह यथा इदं च प्रतिगर्भं कर्त्तव्यं
 ह. मू. अ. पू. मृ. ति. अनु. अश्वि. पू. भा. एषु. मेषु रिक्ता ४
 ११४। ६ प्रतिपत् पर्याने तिथौ सू. भौ. जी. वासरे मिथुनर
 हिते पुंलग्ने सत्त्वामिके शतभौ ६। ८। १२ वर्जितैः पापैः ६। ११। ३
 जीवे ५। ६। ११। ४। ७। १०। ११ गते पुंसवनं शतभं अत्र पराशरः
 वैश्यशूद्रयोः सप्तमे मासि ग्राह्ये रेवतीं चाधिका भेषु अथ पुं
 सवने वारफलं मृत्युश्च सौरेस्तनूनि निरिंदौ मृतप्रजापुंसव
 ने बुधस्य काकारव्यवंध्या भवती ह शक्रे स्त्री पुत्रलाभोरधिभौ
 मजीवे ॥ अथात्रैवैषु अनवलोभनारव्यं संस्कारमुक्तं ॥ अ
 थ सीमंतः ॥ ३ चतुर्थे वाषष्ठे मासि मासाधिपतौ सबले दंपत्यो
 श्वद्रातारा शुद्धौ ति. ह. पु. अ. मृ. रे. रो. उ. ३ एषु भेषु ४। ८। ८।
 ६। १२। ३० रिक्ता तिथौ शक्रे ४। १४ शतभा र. भौ. जी. वासरे रु
 ष्यापक्षे १० स्यंतं पुंलग्ने शतभेषु ५। ६। ११। ४। ७। १० पापेषु ६। ११। ३
 चंद्रे १२। ८। ११। ६ वर्जिते जन्मलग्ने राशिभ्यामष्टमभिन्नलग्ने पाप
 एकोपि ८। ५। १२ गर्भधातदः लग्नादष्टमरा शीशकेंद्रगः शुभवी
 क्षितः यद्यदष्टममस्योक्तं दोषमाशक्त्यपोहति केचित् पुंसवने
 भेषे वेदं कथयन्ति इदं च ब्रह्मस्य मध्यमपादद्वये कार्यं दिव्यैव
 कार्यैः संस्कारावुभौ वैश्यशूद्रयोर्निश्चयि इदं च सकृदेव का
 र्यं अत्र भोजने प्रायश्चित्तमप्युक्तं ॥ अथ अधिकागर्भिणी ध
 र्माः ॥ अंगारभस्मास्थिकपालचुलीशूर्पादिकेषूपविशेन्न-

नारीसौलखलाद्येदृषदादिकेच यंत्रेतुषाद्येनतथोपविष्टा-
नोमार्जनीगोमयपिंडकादौ कुर्यान्नवारिण्यवगाहनंसा अंग-
रभूत्पाननरेवेर्लिखेत्स्मांकलिवपुर्भगमथोनकुर्यात् नोमुक्त-
केशीविवसाथवास्याङ्गुक्तेनसंध्यावसरेनशेते नामंगलंवा-
क्यमुदीरयेत्सा शून्यालयेदृक्षतलंनयायात् कटुतीक्ष्ण-
कषायाणि अत्युष्णालवणानिच आयासंचव्यबायंचग-
र्भिणीवर्जयेत्सदा गर्भिणीकुंजराश्वादिशैलहर्म्यादिरोह-
णं व्यायामंशीघ्रगमनंशकदारोहणंत्यजेत् शोकंरक्तपि-
मोक्षंचसाहसंकुक्कुटासनं व्यवसायंदिवास्वापंरात्रौजाग-
रणंत्यजेत् हरिद्रांकुंकुमंचैवसिंदूरंकज्जलंतथा कूर्पासकं-
चतांबूलंमंगल्याभरणंशुभम् केशसंस्कारकबरीकरकर्ण-
विभूषणं भर्तुरायुष्यमिच्छंतीधारयेद्गर्भिणीसदा केचिन्न-
धारयेदितिप्राहुः परंबहुवाक्यविरोधाच्चोपेक्ष्य एतेनियमाः
सीमंतोर्ध्वमवश्यमनुसर्त्तव्याः गर्भिणीपतिधर्माः सुंडनपिं-
डदानंचघेतकर्मचसर्वशः नजीवत्यितृकःकुर्याद्गुर्विणीपतिरे-
वच आध्वभोजनमपिनकर्तव्यं सप्तमान्मासात् सुंडनश-
ब्देनैवकर्त्तननिषेधोपि पिंडदाननिषेधस्तु पित्रोःपिंडदान-
भिन्नविषयः समुद्रस्नानंचापिनिषिद्धं तीर्थयानंच तच्चग-
याव्यतिरेके अत्रसीमंतेजन्मभनिषेधः बालान्भुक्तौघ्नतबंध-
नेच राजाभिषेकेखलुजन्मधिष्यं शतंत्वनिष्टंसततंविवाह-
सीमंतयात्रादिषुमंगलेधितिवसिष्ठोक्तेः ॥ अथविष्णुपूजा॥

सुहृत्सिंधू.

अष्टमेमासि अ.रो.ति. एषु मेषु शतभलमेश भवासरे शतभतिथ्या
वष्टमशुद्धे विधेयमिति अथ सूतिकायाः सूतिग्रहप्रवेशः ॥

मासेषाः									
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
शत.	मं.	वृ.	र.	चं.	श.	बु.	लप.	चंद्र	र.

रो.सृ.पुष्य.स्वा.श.पु.रे.ह.ध.ह.३ अनु.चि.अश्वि.एषु मेषु शतभवासरे शतभतिथ्यौ रिक्ताषष्ठ्यष्टमीवर्जितेशतभलमेश मेषु केंद्र
गेषु पापेषु त्रिषडाद्यगेषु शुभांशेषु भट्टष्टौ च अथ सूतिकागार
म् ॥ दशाहं सूतिकागारमायुर्वैश्वविशेषतः वह्निना तिडुका
त्मातैः पूर्णकुम्भैः प्रदीपकैः सुशलेन तथा वारिवर्णकैश्च विशेषतः
पुण्याहवाचनपूर्वकं प्रवेशयेत् ॥ अथ जातकर्म ॥ श्रुत्वा जातं
पितापुत्रं सचैलं स्नानमाचरेत् एतच्च रात्रावपि कर्तव्यं आध्वा
दिचहेम्ना कर्तव्यं तत्काले भावे रतृत्कांते पिकर्तव्यं तदानक्ष
त्रादिकं तु मृदु.ध्रुव.चर.क्षिप्र.एषु मेषु शतभवासरतिथ्यौ ल
भेच गुरुशुक्रयोः केंद्रगयोः कर्तव्यम् ॥ अथ जातकर्मान्त
रकृत्यम् ॥ लग्नं निरीक्ष्य तत्स्थग्रहदौ स्थ्यपरिहाराद्यग्रहदानं
नंजपं वा कुर्यात् जातमात्रस्य मूलाद्य उत्पन्नस्य सुखमा लोक्यं
स्नायात् ॥ अथ जन्मदेवतानां पूजनादि ॥ प्रथमे हनिषष्ठे वा
दशमे चैव सर्वदा त्रिधा शौचं न कुर्वीत सूतके पुत्रजन्मनि चकारा
त्यंच माष्टमयोरपि तत्र प्रथमे हि आभ्युदयिकं ॥ यंच मे जन्मदा
षष्टिकयोः पूजनम् दशमे बलिदानं अष्टमे अन्नदानं ॥ अथ-

स्तनपानम् ॥ उ० ३ रो० अश्वि० रे० पु० ति० अनु० ह० चि० मृ० ध० अ० श०
 श्रुभतिथौ श्रुभवासरे स्थिरलग्ने ॥ अथ सूतिकापथ्यम् ॥
 अन्नप्राशनोक्तमेतिथौ च दुर्योगादिविना ॥ अथ सूतिकाक्का-
 थः ॥ भैषज्यगदिते वारेन क्षत्रे च दुर्योगरहिते च शिशोरपि ॥ अ-
 थ सूतिकास्नानम् ॥ ह० मृ० अनु० रो० रे० अश्वि० उ० ३ स्वा० एषु भेषु
 रिक्ता रहिततिथौ पंचमशुद्धलग्ने शुभग्रहयुते दोषवर्जिते शुभ-
 वासरे अथ शतभिषकुस्नानफलं स्नानं कुर्वति यानार्थश्चंद्रेश
 तभिषक्माते सप्तजन्मभवेयुस्ताविधवा दुर्भगा भृशं यदा शत-
 भिषकुस्नानं नारीणां यदि जायते पूजयेत्स्वामिनं भक्त्या आ-
 त्मनः सदसत्कृतम् ॥ अथ नामकर्म ॥ सूतकांते नामकर्म
 कर्तव्यं स्वकुलोचितम् व्यासः नामधेयं दशम्यांतुकेचिदि-
 छंति सूरयः द्वादश्यामाहुरन्येतुमासे पूर्णेतथापरे अष्टादशे
 हनितथा वदंत्येके मनीषिणः बृहस्पतिः द्वादशे दिवसे वापि
 जन्मतो दिवसे श्रुभे षोडशे विंशतौ चैव द्वाविंशे वर्णतः क्रमा-
 त् मृ० रे० चि० अनु० उ० ३ रो० ह० अश्वि० ति० आभि० स्वा० पु० अ०
 ध० श० एषु भेषु शुभदिने व्यतीपातसंक्रांत्यमा यक्षच्छिद्ररि-
 क्ता पूर्णा वैधृती शकुनिविष्टि करणादीन् वर्जयित्वा शुभलग्ने शु-
 भांशेष्टमशुद्धौ स्थिरलग्ने ८।१२ सर्वे न शुभाः सौम्याः १।४।७
 १०।५।८ पा ३।६।११ पा चंद्रताराबले पितृपुत्रयोः दिवा पूर्वा-
 ण्ह एव कर्तव्यं तच्च वर्णक्रमेण शर्मवर्मगुप्तदासांतं विधेयं ॥
 अथ वा जननमासनामकं मासनामानि ॥ कृष्णो नंतो च्यु

प्राणि महा रज कर

तश्चक्री वैकुण्ठोत्थजनार्दनः उपेन्द्रोयज्ञपुरुषोवासुदेवस्तथा
हरिः योगीशः पुंडरीकाक्षोमासनामान्यनुक्रमात् अत्र
मार्गशीर्षादिश्चैत्रादिर्वाक्रमः नाक्षत्रनामापिकार्यमभिवा
दनार्थं तच्चयस्मिन्नेयदक्षरंतदक्षरादिकं रोरेममृज्येचिषु
वृद्धिरादौ ढांत्येचवांत्यश्चवशाश्वयुषुशेषेषुनाम्नोः कपरस
रोत्यः स्वाधारदीर्घः सविसर्गइष्टः आपरेकुलेदेवतासंबद्ध-
माहुः आपरेगुरुसंबद्धमाहुः सर्वेषु तद्वक्षरंवाचतुरक्षरंवावि
वर्जयेदंतलकाररेफं दक्षिणैकैर्गं कथयेत्पितासूतकांतकर
णेतुमलमासशुक्रास्तादिविचारो न कर्तव्यः अतिक्रान्तकाल
करणेतु सर्वविचार्यम् ॥ अत्रकुमारीणांविशेषः ॥ कन्यानदी
पर्वतपादपानानांस्नीतथापुष्यभयक्षिनास्नी लताभुजंगारव्य
रत्नांतनास्नीं प्राज्ञो न कुर्याच्चहितायनित्यं अथग्रथममासे
षुदंतजननफलं क्रमात्.

चक्रम्.												
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	सास
मृ.पु.	मृ.पु.	मृ.पु.	मृ.पु.	मृ.पु.	मृ.पु.	मृ.पु.	मृ.पु.	मृ.पु.	मृ.पु.	मृ.पु.	मृ.पु.	मृ.पु.

जन्मकाले एव सदशन आत्मानं पितरं मातरं च नाशयति ऊर्ध्वपं-
क्तौ दंतागमे विहिता विहितकालयोरपि स्वपित्रादिहा तदर्थं शांति
विधेया कल्पोक्ता अथदोलारोहणं ॥ रविभुग्भात् ५ नैरुज्यंत
तः ५ मृति ततः ५ कृशता ततो व्याधितः ७ सौरव्यं १।१२।१६।३२
एषु दिवसेषु शुभवासरे मृ.रे.चि.अनु.ह.अश्वि.पुष्य.अभि.उ.३

सुहृत्सिंधु.

(८५)

रोहणभेषु रिक्तामारहिततिथौ चरलग्नेशमैः ४।११।७।८।१०।५।६
 अशमैः ३।६।११।१२।१३।१४।१५।१६।१७।१८।१९।२०।२१।२२।२३।२४।२५।२६।२७।२८।२९।३०।
 क्षिप्रः एषु भेषु रिक्तामारहिततिथौ शतमवासरे १०।१२।१६।२२।२३।२४।२५।२६।२७।२८।२९।३०।
 रसं बालं हरिस्मरणपूर्वकं न्यसेत् अथवा १२ बालानां १३ कुमारी
 रणां ॥ अथ दुग्धपानं ॥ उ० ३६।३७।३८।३९।४०।४१।४२।४३।४४।४५।४६।४७।४८।४९।५०।
 ति० रो० मृ० अनु० एषु भेषु ६।१४।६।१४।८।३०। रहिततिथौ विष्टिस्थि
 रकरणानि वर्जयित्वा अशुभयोगान् वर्जयित्वा कृष्णदशम्यो
 र्ध्वं वर्जयित्वा मासादूर्ध्वं पूर्वान्हे मध्यान्हे दिवा वलराशिषु रा
 हुरुद्रयोगिनीसुरवं वर्जयित्वा चरयोगिन्याश्च योगिनीचरयो
 गिन्यो यात्रायां वेक्ष्यते राहुरुद्रौ चक्रेध्येयौ.

राहुचक्रम्.							
सू.	चं.	मं.	बु.	शु.	श.	श.	
पू.	द.	प.	उ.	पू.	द.	उ.	दिशा.
रुद्रचक्रम्.							
७॥	१५	२२॥	३०	३७॥	४५	५२॥	६० घट्य.
पू.	उत्त	आग्नि.	नैऋ.	दक्षि.	पश्चिम	वायु	ईशान दि.

॥ अथ सूर्यावलोकनम् ॥ तृतीये मासि शतमवासरे शतमतिथौ-
 शतमभेषु चंद्रताराशुद्धौ चतुर्थे मासि अग्निश्चंद्रस्य दर्शनं ॥ अ
 थ निष्क्रमणं ॥ उ० ५०।५१।५२।५३।५४।५५।५६।५७।५८।५९।६०।
 पु० ति० रो० एषु भेषु शतकल्पक्षे कृष्णोप्यंत्यत्रिकं विनारिक्ता ४।६
 १४।६।८।१२।३० दीन् वर्जयित्वा अशुभयोगविष्टिशकुन्यादीन्या

र्जयित्वा २।८।१ लग्नांस्तथाचांद्रं वर्जितव्यं शुभलग्ने शुभवा
 सरे शक्रांशेष्वमशुद्धेश्च भौः ११।४।७।१०।५।६ पापैः ३।६।११
 स्नापितं कृतस्वस्त्ययनं बालं देवतालयेनीत्वा तत्र देवतां संपूज्य
 पुनर्मातुलादिग्रहं नयेत् ॥ अथ कक्षाबंधनम् ॥ शक्रलेखके
 ह.चि.स्वा.वि.अनु.उ.३रो.पु.अश्वि.म.रे.शक्रभासरे सतिथौ
 ॥ अथ भूम्युपवेशनं कटिसूत्रबंधनं च ॥ पृथ्वीवराहं चाभि
 पूज्य भौमबले पंचमेमासि उ.रो.मृ.ज्ये.अनु.अश्वि.ति.अभि.
 रिक्ता रहिततिथौ शक्रभासरे स्थिरे लग्ने बाले क्षुद्रघंटिकाबंधनं
 कृत्वा भूमावुपवेशयेत् मंत्रः रक्षेन्न वसुधे देवी सदा सर्वगतं शक्र
 भम् आयुःप्राणं निखिलं निक्षिप्य च हारिप्रिये बालाग्रोऽहमा
 निस्थापयेत् वस्त्रं शस्त्रं लेखनी पुस्तकं स्वर्णं रत्नं च बालो
 गृण्हाति तैराजीवी भवेत् ॥ अथान्नप्राशनं ॥ बालानां षष्ठ
 मासादारभ्य सप्तमासेषु कन्यकानां च सप्तमासादारभ्य विषम
 मासेषु कार्त्तिके मृ.रे.चित्रा.अनु.ह.अश्वि.ति.अभि.स्वा.पु.अ.
 ध.श.उ.३रो.एषु भेषु २।३।५।७।१०।१३।१५ तिथिषु शुभभासरे
 मीनमेघौलग्नौ त्याज्यौ जन्मलग्नराशिभ्यां अष्टमभिन्ने लग्ने
 १।४।७।१०।५।६ शुभैः ३।६।११ पापैः १० शक्रद्वे ६।६ रहिते चंद्रे
 जन्मभ्रूक्षमथ शक्रभंडितिकेचित् गर्माधानादिसंस्कारे तथान्न
 प्राशने शिशोः न तत्र गुरुशक्रास्तमलमासादिदूषणां ॥ अ
 थात्र विशेषः ॥ जन्मर्क्षे श्रीक्षयं विंशत्कर्मर्क्षे चापि सौख्यकृतं
 ॥ आधानर्क्षे च बालानां भोजनं रोगनाशनं मिष्टान्नभुग्जीव

वनिशाकराभ्यां शक्रेण वाग्मीरविणाद रिद्री कुजेन रोगीश
 शिजेन भोगीक्षीणा सुरादित्यस्कतस्य वारे अर्कांगारकमंदा
 नां वाराश्चापिशक्रभाचहाः यदि वाराधियस्तिष्ठेत्स्वोच्चमित्रगृ
 हेतदा गुर्वीक्षितश्च जीवसौम्यसिताचांद्रेष्काणादिवसांश-
 काश्च भव्याः चंद्रार्काकजासृजामश्रुभाः २।११।७।६।५।४।
 १० राशयः शुभाः १।८ मेष वृश्चिकौ वज्र्यौ केंद्रत्रिकोणगैः श्रुभैः
 पापे स्त्रिषष्ठलाभगैः १२।६।८ एषु चंद्रो नश्रुभः लग्नस्थो नीचगश्च
 निंद्यः रवौ लग्ने कुक्षीधरणि तनये पित्तगदाभाक् शनौ वातव्याधिः
 कृशशशिनिभिस्सादनकरः बुधे ज्ञानी भोगीत्यक्षशनसिचिरायुः सु
 रगुरो विधौ पूर्णे यज्वा भवति च नरः सत्रदइह अत्र लग्नपदेम १
 १२।६।८।१।४।७।१० भावागृहीतव्या इति केचिदाहुः अनुरा
 धारविदिनं षष्ठीं च निंदयंति इति च बहुसम्मतं ॥ अथ तांबूलभ-
 क्षणं ॥ उ.३ रो.मृ.रे.चि.अनु.ह. अश्वि.ति. ५ भि.अ.मू.पु.ज्ये.
 स्वा.ध. एषु भेषु ३।६।६।१०।११।१२ लग्नेषु सौम्यग्रहाणां वारे १।
 ४।७।१०।६।५ श्रुभैः ३।६ पापैः सार्धमासद्वयसमये न्नाशने वा
 ॥ अथ कर्णवेधः ॥ १२।१६ दिने ततो ६।७।८ मासिततो विषमव-
 र्षे चैत्र.पौ. चातुर्मास्यं विना जन्ममासरिक्ता अमा अवमादिन
 समवर्षे जन्मतारा १।१०।१६ विना अ.ध.पु.मृ.रे.चि.अनु.ह.
 ५ अश्वि.ति.भि. एषु भेषु श्रुभवासरे षष्ठमश्रुधूलुग्ने १।४।७।१०।६।५
 श्रुभैः ३।६।११ पापैः २।७।६।१२ लग्नेषु गुरुसुतेषु कर्णवेधः शु
 भः सौवर्णी राजपुत्रस्य राजतीविप्रपेशययोः शूद्रस्य चायसी सू-

सूनोश्चोलादिनाशयेत् उक्तंच प्रचेतसा यस्यमांगलिकंकृत्यं
तस्यमातारजस्वला तदासमृत्युमाप्नोतिपंचमंदिवसंविना ज्ये
ष्ठापत्यस्यनज्येष्ठइतिकेचित्जन्ममासेपिनिषेधः उक्तंच योज
न्ममासेक्षुरकर्मयात्रांकार्गस्यवेधंकुरुतेतिमोहात् नूनंसरो-
गीधनपुत्रनाशंप्राप्नोतिमूढोवधबंधनादि अथात्रविशेषः २।
४।६।७।१०।१२ लभेषुलभात्सप्तमेरवोमृत्युः भौमेचशुक्रेसौरव्यं
विनाशः मंदभाग्यंशनैश्चरे त्रिकोणकंदकेषुशतभैर्वाबलोत्तम
गुरोचूडायोगः १२ गतेशतक्रेत्वभगे १० रवौकेंद्रगेगुरोचचूडायो
गः ॥ अथवाशनौ ४ कर्क ५ सिंहगयोर्बुधशुक्रयोः २।३ वृष-
मिथुनाद्यन्यतमेरवोयोगः ॥ ११ रवौ १२ बुधे १ शतक्रेकेंद्रगेचंद्रे-
चूडायोगः ॥ अनिष्टगोपिशतभांशगोलभालोकिगुरुणादृष्टःशु
भावहोभवति ॥ अथसामान्यक्षौरमु ॥ चैल्लोदितवारभे
क्षौरदिनादनवमदिने संध्यारिक्तापर्वरात्रिआसनरहितभु-
क्त्वा अभ्यज्यचन तथायज्ञेविवाहे पित्रोर्मरणेकारामोक्षेहि
जाजयाचकुर्यात् क्षौरेप्राणहरात्याज्यामघाभैत्रंचरोहिणी उ
त्तराकृतिकावाराभानुभौमशनैश्चराः अक्षौरेपिचनक्षत्रेकर्त
व्यंबुधसोमयोः तत्रापिचनकर्तव्यंसहचूलानुराधयोः चं
द्रशुद्धिर्यदानास्तितारायाश्चविशेषतः अक्षौरेपिचनक्षत्रेक-
र्तव्यंबुधसोमयोः प्राणान्क्षौरेहंतिगुरुःशतक्रःशुक्रंधनंरविः
आयुरंगारकोहंति सर्वहंतिशनैश्चरः राजकार्यनियुक्तानां
राणांरूपजीविनां श्मश्रुलोमनखच्छेदे नास्तिकालविशोधनं

षट्कृतिकाः पंचमघस्त्रिमेत्रो ब्राह्मणकोयश्चतुरुरुत्तरोश्च क्षौ
 रंसवर्षचतुराननोपिनघ्राणितीतिस्फुटः प्रवादः ॥ अथराजां
 श्चक्रकर्म ॥ नृपाणां पंचमेदिने क्षौरे नक्षत्रे श्मश्रुकर्मविहितं
 यदा पंचमदिने क्षौरमक्षत्राभावस्तदा तन्नक्षत्रस्यामिनो मुहूर्त
 तैकार्यं ॥ अथ सन्यासिप्रभृतीनां क्षौरकर्म ॥ पूर्णमावस्ययोः
 सन्यासिनां विधवायास्तु सदा ॥ शतध्वादिविचारस्तु नोपेक्षि
 तः ॥ अथाक्षरारंभः ॥ उत्तरायणे ५ पंचमेब्दे गणेशसरस्वती
 कुलदेवान्नत्वाभ्यर्च्य ह. पु. स्वा. अनु. ज्ये. रे. अश्वि. चित्रा. अ.
 एषु. भेषु. शु. जी. बु. वासरे सन्तिथौ २।३।५।१२।११ उभय ३।६।८
 १।१२ त नावंशे च शक्ये यक्षे च अष्टमशुद्धे लग्ने कुंभमासं विना-
 शुभः अथात्रचक्रं रविभात् ॥ अथमंगलांकुरार्यणं ॥ शुभ

३	मध्ये	मृत्यु
४	विंदौ	भीति
४	प्रणवे	शुभं
४	ने	भयं
४	मे	शुभं
४	सौ	शुभं
४	द्विमी	शुभं

वासरतिथिभोदयेषु चंद्रताराशुद्धौ
 चविद्येयं ॥ अथोपनयनमुहूर्तम् ॥
 विप्राणां गर्भतो जन्मतो वा ८ वर्षे वा ५
 वर्षे सत्रियाणां ६।११ वैश्यानां ८।१२
 द्विगुणोगौणं ब्रह्मवर्चसकामस्य कार्यं
 विप्रस्य पंचमे राज्ञो बलार्थिनः षष्ठे वै
 श्यस्यार्थार्थिनो षष्ठे अत्र फलश्रवणा

काम्यत्वं वस्तु तस्तु आपस्तंबः गर्भाष्टमे ब्राह्मणमुपनयेत् गर्भे
 कादशे राजन्यं गर्भद्वादशे वैश्यं तस्मिन् द्विगुणे तद्गौणं उत्तरायणे
 तत्र कन्याविवाहे कुमारस्योपनायने गुरुबलं २।५।७।८।११ अष्टे १०

६।३।१ पूज्यः ४।८।१२ निंद्यः गुरुबलादपिकालबलंबलवत् कुमा-
रस्योपनायने विवाहेऽपि रविबलं ३।६।१०।११ श्रेष्ठः १।२।५।७।८
पूज्यः ४।८।१२ निंद्यः २।५।८ त्रयोदशाहात्परतः शुभः उत्तराय-
णे आषाढशुद्धे दशम्यंतं चैत्रे मासिरसौ मीने विबलेऽपि गुरोर्बरोः
व्रतबंधः प्रशस्तः स्याच्चैत्रे मीनगते रवौ शुद्धिर्न विद्यते यस्य वर्षे
प्राप्तेषु मे यदि चैत्रे मीनगते भानौ तस्योपनयनं शुभम् गोचराष्ट-
कवर्गाभ्यां यदि शुद्धिर्न विद्यते तदोपनयनं कार्यं चैत्रे मीनगते र-
वौ ॥ गुरुणा गलग्रहोऽपि निषिद्धः ॥ प्रदोषे निश्चयनध्याये मंदे रु-
घ्योगलग्रहे मधुं विनोपनीतस्तु पुनः संस्कारमर्हति प्रदोषस्तु सर्व-
मासेषु तृतीयाषष्ठीद्वादशीनां क्रमात् १।१॥-२ एकसाधैर्द्विप्र-
हरात्रौ चतुर्थीसप्तमीत्रयोदशीप्रवेशः अनध्यायास्तु आषा-
ढ १० ज्येष्ठ २ पौष ११ माशु १२ तथा १४।१५।३०।१।८ संक्रांति-
श्च पुनर्वसौ न ब्राह्मणस्य व्रतं न श्यात् पुनर्वसौ इति वचनात् व्रते
रोगबाणमपि निंद्यं ॥ व्रते मासफलं ॥ माघे मासिमहाधनो धन-
पतिः प्राज्ञो बलं फाल्गुने मेधावान् भवति व्रतोपनयने चैत्रे च वेदा-
न्वितः वैशाखे सुभगः सुखी पदपतिर्ज्येष्ठे वरिष्ठो बुधः आषा-
ढे च महाविपक्षविजयी रज्यातो महापंडितः ॥ वारफलम् ॥ मे-
धां भानुदिने पटुः शशिदिने चंद्रात्मजे बोधिताम् पंचत्वं कुजमंद-
योर्भृगुस्ते वाग्मी बलीयान् बुधः षट्कर्मानिरतः सुरवी सुरगु-
रो विद्वांश्चिरायुर्नरो धिष्ये पापनिपीडिते न हिरवगोमूदोगता-
युर्भवेत् ॥ अत्र विशेषः ॥ तस्माद्गृहेभ्यः कालत्वाद्दूरी संवत्स-

रः परः शान्तिर्ग्रहाणां कर्तव्यानतुसंवत्सरस्य साव्रतकालेतुसंप्रा-
 मेयस्य शतद्धिर्न विद्यते कृत्वा च शक्तिः पश्चाद् विधेयं मौं जि-
 बंधनं शरत्प्रीषावसन्तेषु व्युत्क्रमात्तुहिजन्मनां सुरव्यंसाधार-
 एतेषां तपोमासादिपंचसु ज्येष्ठमासे विशेषेण सर्वज्येष्ठस्य चै-
 वहि उपनीतरस्य पुत्रस्य जडत्वं मृत्युरेव वा विवाहे चोपनयने
 जन्ममासं विवर्जयेत् विशेषाज्जन्मपक्षंतु वसिष्ठाद्यैरुदाहृ-
 तं जातं दिनं दूषयते वशिष्ठोत्पलौ च गार्गीनियतं दशात्रिः जा-
 तस्य पक्षं किल भागुरिश्च शेषाप्रशस्ताः खलु जन्ममासि जन्म-
 मासनिषेधेऽपि दिनानि दशवर्जयेत् आरभ्य जन्मदिवसाच्छुभाः
 स्युः स्थिरयः पराः यच्च कृष्णपक्षवचांसि श्रेष्ठार्थकता बोधका-
 नि तानि तु द्वितीयसंस्कारविषयकाणि अनध्यायस्य पूर्वोक्त-
 नध्यायात्परेहनि व्रतबंधं विसर्गं च विद्यारंभं न कारयेत् ॥ अस्य
 विभागः ॥ व्रतस्य पूर्वोक्तनिष्ठकालोत्पन्ननिष्ठकारी यजुषां वटू-
 नां तदन्दिदौष्ट्यं खलु सामगानां मथर्वणानां मयरेन्दिदौष्ट्यं अ-
 ष्टकासु च सर्वास्तु युगमन्वन्तरादिषु अनध्यायं प्रकुर्वीत तथा-
 सोपपदास्वपि अयने विषुवे च सिताज्येष्ठे द्वितीया च आश्वि-
 ने दशमी सिता चतुर्थी द्वादशी माघे एताः सोपपदाः स्मृताः य-
 तु वृद्धगर्गः अनध्यायेऽपि कुर्वीत यस्तु नैमित्तिको भवेत् सप्तमी
 माघशक्ले तु तृतीया चाक्षया तथा फाल्गुनकृष्णतृतीया च व्रत-
 बंधेश्च भातया तथा कृष्णप्रतिपदि चैवं सर्वप्रायश्चित्तार्थोपन-
 यनविषयं स्वाध्यायविद्युजोद्यस्त्राः कृष्णप्रतिपदादयः प्राय-

श्रित्तिनिमित्तेतु मेखलाबंधनेमता इतितेनैवोक्तेः तथाजन्मभद्र
वजन्मभात् १०।१६।१८।२३।२५ एतन्मितभेषुशुभंनचरेदिति
आचार्यसौम्यकाव्यानां वाराः शस्ताः शशीनयोः वारौतौमध्यक
लदावितरौनिंदितौव्रते सर्वेषांजीवसर्वज्ञ वाराः शस्ताव्रतेतथा
चंद्राकौमध्यमौसौमबाहुजयोःकुजः अस्तंगतस्यसौम्यस्य
वारोवर्ज्योद्विजन्मनांकृष्णोचंद्रस्यवारसरः॥ अथनक्षत्राणि
॥ अश्विः॥ ह॥ पुष्यः॥ मि॥ उ॥ ३ रो॥ ३ श्ले॥ स्वा॥ पु॥ अ॥ ध॥ श॥ मू॥ मृ॥ रे॥
चि॥ अनु॥ पू॥ ३ कुत्रचिज्येषापिगृहीता सू॥ चं॥ बु॥ वृ॥ शु॥ वारेषु अ
स्तबुधस्यवारोवर्ज्यः२।३।५।१०।११।१२ तिथिषुकेनचित्पष्ट्य
पिशुभाप्रोक्ताशुक्लेपक्षेकृष्णोपचंम्यंतं अपराह्णेनत्रिधाविभ
ज्यदिवसंतत्रादौकर्मवैवैदिकं द्वितीयेमानुषंकार्यंतृतीयेशेतु
यैतृकं॥ अथलग्नशुद्धिः॥ शु॥ च॥ चं॥ लग्नेश॥ ६।८ नशुभाःचं
द्रभार्गवौलग्नाद्वादशेनशुभदो १।५।८ पापानशुभदाभवन्ति
६।८।१२ सौम्यानशुभाः ३।६।११ पापाःशुभदाः पूर्णचंद्रोदृष
कर्कगतोलग्नेश्रेष्ठोन्यथानयस्मिन्कस्मिन्नाशौचंद्रःशुभनवां
शेचेत्तदाव्रतीविद्यानिरतः पापांशकेचंद्रेदरिद्रः यदिकर्कशे
तदादुःखसहित यदि अ॥ पु॥ नक्षत्रगचंद्रः कर्कशगस्तदा
धनवान्भवेत् वेदेशवारेलग्नेचसद्वलेसत् सप्तशलाकाच
क्रेवेद्योपिद्वष्ट्योभेवेदेशशारवेशयोर्बलं शारवाधिपतिवार
श्च शारवाधिपचलं शिशोःशारवाधियनिलग्नंचदुर्लभंत्रि
तये वटोवर्णोधिपतेबलोपेते उपनीतक्रियाहिता सर्वेषांचगु

वेदस्वामिनोवेदभानिच.				
ऋग्.	यजुः	साम	अथर्वः	वेदः
जीव.	शक्र.	मंग.	बुध.	स्वामिनं
अश्ले. ह.	रे. ह.	अश्वि.	सू. रे. ह.	भानि.
वि. स्वा.	अनु. सू.	ध. ति. ह.	अश्वि.	
मू. पू.	पुति.	उ. ३ आ.	पू. ५ नु.	
मू. आ.	उ. ३ रो.	अश्ले.	पु. ध.	

रौसूर्ये चंद्रेचब
लशालिनि जी
वेभृगो रिपुगृहे
विजिनेचनीचे
स्याद्देदशास्त्र
विधिनारहितो
मनुष्यः अथ

राजांकुष्ठिकाबंधः चैत्ररहितव्रतोक्तमासतिथ्यादिषु भौमा
स्तेन अथकेशांतसमावर्तने ॥ केशांतं षोडशे वर्षे चौलो-

वर्णचक्रम्					
ब्राह्म	क्षत्री	वैश्य	शूद्र	स्लेच्छ	वर्ण
जीव.	सूर्य	चं.	बु.	श.	स्वा
शक्र.	मंग.				मी.

क्तदिवसेशभं
व्रतोक्तदिवसादौ
हिसमावर्त्तनमि
ष्यते ॥ अथा

आपरोविशेषः ॥ क्षितिकंयनकालतोव्रतं नभसस्तारकपा
तकालतः नबन्धुर्ग्रहतोशुचंद्रयोरगभिद्यामधु गश्चितंबुधाः
प्रथमामरुंडमूर्तिभृद्गनेकेतुरुदेतिचेत्तदा व्रतकृत्यमसि
द्धिलब्धिवत्स्मृतमाहायन सागमांवकैः अत्रागभिद्यामधु
गपदेनमासत्रयंबोध्यते गर्गस्तु ग्रहेरविंद्वारवनिप्रकंपकेतु
द्गमोत्कापतनानिदोषे व्रतेदशाहानिवदंतितज्ज्ञास्त्रयो
दशाहानिवदंतिकेचित् चंडेश्वरस्तु दाहेदिशांचैवधराप्र-
कंपैवज्जप्रयातेचविदारणाय केतोतथोत्कापतनादिदोषेच

हंनकुयद्वितमंगलानि एषां व्यवस्था कालनैकत्येन न्यायो-
 द्या ॥ अथ ब्राह्मणादीनां पूजामाह ॥ सदा सपर्याद्विगु-
 णातिदुष्टे ४।८।१२ शस्तागुरावादिभुवांतथेदौरवौ नृपाणां त्रि-
 गुणाविशांसा चतुर्गुणात्मीयवलि क्रियार्हा अथ गोचरा-
 शब्दावष्टकवर्गेणापिशब्द्विर्विलोकयितव्या त्रैवर्णिकविर्णो-
 भावेन पक्षौ व्रते प्रोक्तौ कृष्णदशम्यंतं शंखंस्तु ४।८।१४।८।१३
 १७।१।१५ एताविनोभयोः पक्षयोर्व्रतबंधमाह अत्रिस्तु १०
 १९।५।१२।६।३ शक्रदे २५।१०।६।३ कृष्णोशभाः अथ वेदप-
 तौ केन्द्रगेशभं ५ बुद्धिं शक्रगुरू षष्ठो मृतिदौ वर्णेशवेदेशा-
 वष्टमावपि जीवे १ शक्रे ५।६ चंद्रे वाकाव्यांशे वेदवेत्ता भवेत्
 ॥ अथ क्रूरयुतगुरु शक्रविधूनां फलं क्रूरयुता अष्टमगाः पापां

शकाः कुलनाशाय.

केन्द्रभावफलम्.									
सू.	चं.	मं.	बु.	बु.	श.	श.	रा.	के.	ग्रहाः
के.	के.	के.	के.	के.	के.	के.	के.	के.	भावा.
राजसे वी.	कर्षक.	शस्त्रजी	अतिवि द्या.	गुणी	यज्ञक र.	वाडाली गामी.	अंत्य ज.	अंत्य ज.	फल.

नवांशफलम्.

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	रा.
शु.	शुतिमां.	वक्ता.	जडः	शु.	शुति.	शुति.	शु.	शुति.	वक्ता.	शुति.	शुति.	फल.

ग्रहांशफलं.						
र.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.
कूरः	जटुः	पापी.	पटुः	यज्वा	दीक्षितां	मूर्खः

असद्ग्रहाः ३।६।११
 सदुपकारफलं कुर्वन्ति
 षड्वर्गलग्नस्य चिन्तनी
 यं चंद्रकूरास्तनौनेष्टाः

सर्वेनंदे व्ययेकविः सितेन्दुलग्नपाः षष्ठे मौंजिविद्यासकर्मसुलग्ने
 भानुरपिशुभदः शुभदो बलवान्भानुर्लग्नगोदशमस्तथा सर्वशा-
 र्वाधिपोभानुस्सर्वेषां व्रतबंधने चंद्रः स्वोच्चगोपिलग्ने निषिद्धः
 नारदः स्वोच्चसंस्थोपिशीलांशुर्व्रतिनो यदि लग्नगः तं करोति शि-
 शुंभिः स्वंसततं क्षयरोगीणां सितेपक्षे भवेद्यज्वास्यभेतुंगे विशेष
 त इति बृहस्पतिः अनयोर्विरोधे बृहस्पतिवचनमेव समंजसं ब-
 हुसंमतत्वात् अपरे तु केन्द्रगंभानौ व्रतिनो वंशनाशनं भौमेशिष्या
 चार्यविनाशनं मंदेतुलगदाः राहुदृत्तवित्तविनाशं केतावपीति सु-
 हूर्तसमये स्वसूत्रप्रेषस्ततो गायत्र्युपदेशः स एव देवारंभः ॥
 अथ महानाम्नीव्रतं ॥ तिथिनक्षत्रवारांशवर्गोदयनिरीक्षणं
 चौलवत्सर्वमारब्धातंसगोदानव्रतेषु च ॥ अथ समावर्तनं ॥
 अथात्र कांश्चिद्योगान्प्रदर्शयितुं चक्रं न्यसेत्.

चक्रम्.

सू.	चं.	मं.	बु.	वृ.	शु.	श.	रा.	के.	वे.	व.	ग्रहा.
१२	०	०	२	कं. ति.	१२	०	०	०	०	०	वेदज्ञः
६	०	३	०	कं. त्रि.	३	११	०	०	०	०	वेदज्ञः पु रुसाक्षिभ
०	०	०	०	के को	१२	मीन वृषो.	०	०	०	०	धनी.
११	शुंडशे	०	१	०	१०	०	०	०	०	०	धनी.
५	५	०	कं.	कं.	कं.	०	०	०	५	०	धनी प दितः
०	०	२	०	०	०	२	०	०	०	०	विद्याना श.
०	०	१२	०	०	०	१२	०	०	०	०	बंधदो.
०	शु डशे	०	०	१	त्रि.	०	०	०	०	०	वेदवित्
३ ११	१२ १०	६ ११	कं.	कं.	कं.	६ ११	६ ११	६ ११	५	५	शुभा.
१२	०	भीह	०	०	०	रु.	०	०	०	०	विद्याहा नि.
०	६				१२	लग्नेशो षडष्ट.					मालाहा नि.
१ ०	०	१ ५	०	०	०	१ ५	१ ५	१ ५	०	०	मरणं.
११	०	०	१०	०	१	०	०	०	०	०	धनी.
३ ११	०	६ ११	०	०	०	६ ११	६ ११	६ ११	०	०	सौरयं
२ ५ १२	०	२ ५ १२	०	०	०	२ ५ १२	२ ५ १२	२ ५ १२	०	०	जड.

व्रतनक्षत्रे भौ.श.वारभिन्न तदाचंद्रविशुद्धौ मध्याह्नकाले उत्त
रायणोच ॥ अथवदोर्वनगमनशुद्धिः ॥ चरलग्नेव्रतोक्ततिथिभो
दयेषु ॥ अथवनात्मत्यागमनेशुद्धिः ॥ स्थिरलग्नेव्रतोक्तभेशुभ
वासरशुद्धौच ॥ अथराज्ञां चूरिकाबंधः विवाहोक्तमासेषु

शक्रपक्षे व्रतोक्तशब्दो सङ्गो दयेष्टमशब्दो २।५।८।१।४।७।१०
शक्रमैः ३।६।११ परैर्बिभृयात् तस्माच्च आयामं विस्तरेण गुणयि
त्वाष्टभिः शेषयेत् क्रमेणैकादिसेवे.

फलम्.								
१	२	३	४	५	६	७	८	शेषा.
मि.	मि.	मि.	मि.	मि.	मि.	मि.	मि.	मि.

॥ अथविद्यारंभः ॥ उत्तरायणे आश्विने बुधप्रावत्ये गणेशगि-
रावभ्यर्च्य ह. वि. स्वा. शु. ध. श. पू. ३ मु. आ. पु. ति. ५ श्ले. मू.
आश्वि. रे. अनु. शुक्ले पक्षे २।३।५।६।१०।११।१२ तिथिषु ७।१३ वा
कृष्णे आद्यन्यंशेन ध्याय पर्वणि विहाय बु. जी. शु. वासरे ५ क
भौमलग्नान्वर्जयित्वा द्विमूर्तिलग्न्येषु ३।६।११ पापेषु ५।८।१।४।
७।१० शक्रेषु पापभिन्नपंचमे अष्टमशब्दौ चरेलग्न्येभ्यः स्थिरेजा
ड्यंभवति सर्वविद्यारंभः अनध्यायस्य पूर्वपरदिवसौ चापि व-
र्जनीयो केषांचिन्मते न सार्प्यमपि निंद्यं बोध्यम् बुधवारे ३।६ ल
ग्न्ये बुधलग्न्ये बुध होरायां बुधांशे च विद्यायोगः सोमवारे हस्ते भे बु
धांशे चरेलग्न्ये र. चं. बु. युक्ते विद्यायोगः बुधवारे हस्ते भे बुधहो
रायां बुधांशकगौ बुधे हिलग्न्ये गौ विद्यायोगः कन्यालग्न्ये बुधे प
रमोच्चगेरवि युक्ते बुधवारे च विद्यायोगः चंद्ररविवारयोर्मृगह
स्तभयोः कर्कसिंहलग्नयोः बुधांशके योगौ बुधे वर्गोत्तमे गुर्व
शे बु. र. शु. केंद्रगेषु १३ तिथौ १२ लग्न्ये विद्यायोगः कर्कलग्न्ये पंचमे

शे गुरुलमे गुरुवारे गुरुहोरायां युष्यर्क्षचागीश्वरोयोगः विद्या
रंभे बुधस्तूदितः सबलश्चापेक्ष्यः पूर्वोक्तचक्रं मातृकारव्यमत्रा
पि वीक्ष्यं ॥ ज्योतिःशास्त्रमु. ॥ मू. पु. ति. अ. रे. ह. श. ऽश्वि. एषु
भेषु शतभतारायां शनिभौमं विना शतभेत्तग्ने पंचमे शतध्दे ॥ अ
थ गणितविद्यारंभः ॥ श. पू. भा. ऽनु. ऽऽर्द्रा. रो. रे. ह. ति. एषु भे
षु शतभतिथौ बु. वृ. वासरे ॥ अथ व्याकरणन्यायवेदस्मृतिध-
र्मशास्त्रारंभणं ॥ उ. ३ रो. पु. ति. अ. ह. ऽश्वि. श. स्वा. एषु भेषु स
न्तिथौ ॥ अथ वाधर्मशास्त्रपुराणारंभः ॥ ह. चि. स्वा. वि. अनु.
पू. रे. अश्वि. मृ. श. अ. ध. एषु भेषु सन्तिथौ ॥ अथ वैद्यगारुडवि
द्यारंभः ॥ ह. चि. स्वा. नु. पु. अ. ध. श. मू. रे. ऽश्वि. ति. स्ते. अ. मृ.
एषु भेषु सन्तिथौ. सू. चं. मं. वारे ज्येष्ठाहीने गारुडि ॥ अथ सारव्य
वेदान्तयोर्मु. पू. ३ उ. ३ अ. ध. मृ. दु. क्षिप्र. आ. रो. एषु भेषु शुभवा
सरसन्तिथौ ॥ अथ नाट्यशास्त्रमु. ॥ ह. ति. पू. फा. मृ. ज्ये. नु. उ
वा. अ. स्वा. ध. श. रे. एषु भेषु शतभवासरे ॥ अथ लिप्यारंभ. ॥ रे.
ऽश्वि. अ. ऽनु. आ. पु. ति. ह. चि. स्वा. एषु भेषु शतभतिथौ शतभवा-
सरे ॥ अथ धनुर्विद्यारंभः ॥ ऽनु. ति. म. मृ. एषु भेषु ८।१२ तिथौ
शतभवासरे अन्येतु ह. चि. स्वा. वि. ऽनु. ज्ये. मू. आ. अ. पू. षा. पू.
फा. ऽश्वि. मृ. रो. ति. श. एषु भेषु शु. र. मं. वासरे सन्तिथौ ॥ अथ
शित्यशास्त्रमु. ॥ स्थिर. चर. मृ. आ. एषु भेषु श. जी. बु. र. चं.
वारेषु अनध्यायभिन्ने ॥ अथ तंत्रशास्त्रमु. ॥ अ. मृ. म. उ. फा.
वि. एतन्नक्षत्रयुद्धासेषु तथा आश्विने वैदिकानपि अनध्याय-

व्यतिरिक्तदिवसे मंत्रारंभः ॥ यस्य देवस्य तद्वारे तद्देवस्य मंत्रा-
दिकं दारुणे आ. ति. ज्ये. ५. श्वि. श्र. स्वा. वि. उ. ३. रो. एषु भेषु ६। १३
१५। १०। १५। २। ७। १२ तिथिषु जी. बु. र. वारेषु केनचित् शुक्रोप्य-
गीकृतः ॥ अथ जैनधर्मारंभः ॥ उ. वा. ५. श्वि. मृ. स्वा. पु. ति. अ.

प्रयोगादिप्रारंभे चक्रं सूयभात् ॥		
१	मस्तके	सिद्धिहा
२	मुख	सिद्धिः
३	कंठः	कालकृत
४	हस्तौ	रिपु.
५	उरः	इष्ट.
६	उदरं	धनहा.
७	कटि	साधनात्फलं.
८	चरणं.	साधनात्फलं.

ध. श. एषु भेषु जया पूर्णाति
थौ मं. बु. श. वासरे शुभल
ग्ने ॥ अथ पारायणसु. ॥

दारुण उग्र एभ्योरहितभेषु-
श. भिन्नवारे ५ गलग्रहे पंच
मनवमयोर्नरराशौ एति ॥

अथ पुराणश्रवणमुहूर्तं ॥

रिक्तावर्ज्यतिथौ मं. श. भिन्न

वारेषु मृदुः भव. क्षिय. चल. पू. ३ एषु भेषु चरेलमे शुभकेंद्रगे
द्वादशीभिन्नतिथौ रामायणं प्रातर्दशघटिपर्यंतं न इतिसंस्का-
रः ५ अथ विवाहः तत्रानाश्रमीनतिष्ठेत् इतिवचनात्समाव-
र्तनोत्तरं विद्याभ्यासादनंतरंगुरोवरंदत्वा तदाज्ञयागृहीभवेत् त-
त्रप्रथमं वरं पुंस्त्वानादियुतं कुलीनं गुणिनं बलशालिनं मार्गयेत् ततो
दैवज्ञं फलपुष्प कनकादिभिरभ्यर्च्य विवाहं परीक्षयेत् शुभे लगे
शुभशकुने विवाहसिद्धिः व्ययेशो लगे लगे व्यये विवाहः स्थि-
रलगे पापाक्रांतेन चंद्रः प्रश्नतनुतः ३। ५। ७। ११। १० जीवदृष्टः ७
मे चंद्रलगे शौ कन्यालाभाय १ सप्तमेशचंद्रौ वरलाभ ४। ७। १२ लगे

षु शक्रयुतदृष्टेषु कन्यालाभः समलग्ने चंद्रशक्राभ्यांदृष्टेषुते
कन्यासिः पुंलग्ने पुंग्रहयुतेक्षितेवरासिः कन्यायक्षेप्रश्चलग्नात्म
राशौचंद्रे वापापदृष्टेषुमेवासंबंधभंगः प्रश्चलग्नादष्टमेचंद्रे ८ वर्ष
मरणं चंद्रेलग्नेभौमे ७ शीघ्रमृतिः क्षीणेदुभौमशानिरविः एषामे
कोपि १ लग्नेमरणायकूरे ७ पंचवर्षैर्वरस्यमृतिः प्रश्चः ७ रविर्मृतप्र
जां १ लग्नेपूँश्चलीकूरे १ कूरः सप्तभिरब्दैर्मरणंशानिभौमौ सप्तमासै
र्मृतिः गुरुबुधौदीर्घायुषं ५ गौपुत्रान् ७ गौधनंकुरुतः लग्ना ६। ८
चंद्रेअष्टमेब्दांतरेमृतिः लग्नेकूरः सप्तमेभौमः अष्टभिरब्दैरंडा ल
ग्नात् ५ चमःपापःशत्रुदृष्टोनीचगोवा मृतपुत्रावाकुलटावा तत्रा-
दौचरणोपयोगाष्टकंचक्रैःप्रदर्श्यते समासेनवर्णोवश्यं तथाता-
रायोनिश्चग्रहमैत्रकं गणकूटंभकूटंचनाडिचैतेगुणाधिकाः च
र्णादिषुगुणातारतम्यंयथाक्रमंध्येयं अथवास्वराशिसंख्या

वर्णचक्रम्.				
ब्रा.	स.	वै.	शू.	वर्णा.
१२	१	२	३	राश
४	५	६	७	य
८	९	१०	११	

वश्यम्.

द्विपद	चतुष्पद.	जलच.	सर्प.
मि. क.	मे. वृ. सिं.	कुं. मी.	रश्चिक.
तु. ध.	ध. ज.	म. क.	
पू. ५ ध.	५ ध.	प. ५ ध.	

दंपत्यो ४ वेदासानृशेषेशभं
अत्येमध्यं स्त्रीराशौ तुल्ये-
धिकेवाधमं अत्रवरेधिकव
र्णो १ गुणः समवर्णे अर्धगुणः
हीनवर्णेगुणाभावः फलंचय
र्णाधिकेवरे उत्तमाप्रीतिः सम
वर्णोसरव्यं हीनेवैरं ॥ अथवश्यं
॥ द्विपदराशोः सिंहंहीत्वा सर्वेवश्याः
जलचराभक्ष्याः सिंहस्यसर्वेच-

सुहृत्सिंधू.

श्याः दृष्टिकंविना वर शोः स्त्रीराशौवश्ये २ गुणाद्वयंभक्ष्ये
१ गुणः ॥ अन्यथागुणाभावः ॥ अथतारामाह ॥ कन्यक्षा
द्वरभंवरभात्कन्यक्षंगणयित्वा ८ तष्टे ३।५।७ शेषे १सत्

ताराचक्रम्.									
३	५	७	१२	१४	१६	२१	२३	२५	२७ भा.

उभयत्रै तद्विन्नशेषेगुण
त्रयं ३ अन्यतरत्रंशभे१॥
साद्वै उभयत्रा शभशेषे

शून्यंगुणः अथयोनिमैत्रमाह अतिवैरोदासीन्यमेत्रातिमे

योनिः													
ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ
अश्वि	भर.	कृत्ति.	रोहि	आ.	पु.	म.	उफा.	ह.	वि.	अनु.	पूषा	उषा	ध.
श.	रे.	ति.	मृ.	मू.	१३ले	१५फा	उभा.	स्वा.	वि.	ज्ये.	अ.	१३भि.	१५भा

एषांवैरम्.

ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ
महिष	मि.	व्याघ्र.	मेष	भे.	नाजरी	श्व.	वैरम्

त्राणांग्रहणंतथा चैक
योनी ४ गुणाः एतदेवाति
मैत्रंगोमेषादीनामैत्रंतत्र ३

गुणाः अश्वमेषादीनामौदासीन्यंतत्र २ गुणोश्चनकमार्जरा
दीनामपिवैरमत्रैकोगुणः गोव्याघ्रादीनामहद्वैरं तत्रगुणाभावः
एकयो नावपिविशेषंगर्गः एकयोनिषुकलहोगजयोः सिंहयोः
शुनोः महद्वैरेपिसमतामहिषस्यकपेस्तथा केचित्स्वभावतः क्रू
राः केचिच्छांतास्तथासमाः योनिसत्त्वाद्भजंत्यत्रस्वसीलंचत-
थामियः सद्भूतेयोनिवैरंमृत्युदंचपरित्यजेत् तत्रचेद्ग्रहयोःस

सुहृत्सिंधू.

(१०३)

रव्यं नानिदुष्टं विदुर्बुधाः योनिर्वैरं सदात्याज्यं स्त्रीपुंसोर्भिन्नलिं
गयोः एकलिंगजयोः प्रोक्तं मध्यमं नानिदोषदं ॥ अथ ग्रहमैत्रकम् ॥ ५

मैत्रीचक्रम्.							
सू.	चं.	भौ.	बु.	जी.	शु.	श.	ग्रहा.
मं. चं. जी.	सू. बु.	सू. चं. भौ.	सू. शु.	सू. चं. भौ.	बु. श.	शु. बु.	मित्र
बु.	मं. बु. शु. श.	श. शु.	मं. बु. श.	श.	भौ. बु.	च.	समा.
शु. श.	०	बु.	चं.	बु. शु.	सू. चं.	सू. भौ. चं.	शत्रवः

राश्याधियत्योरेकत्वे मैत्र्यांवा ५ गुणाः सममैत्रे ४ गुणाः मित्रश
त्रुत्वे ३ गुणा समत्वे २ गुणौ समशत्रुत्वे १ गुणाः ४ उभयशत्रुत्वे ०
यथेशयोर्भिथोभावोदंपत्योस्तादृशोभवेत् दुष्टकूटं शुभंमैत्र्या
सद्भावैरपिशस्यते राशीशौ सुहृदौ स्यातां जन्मकाले यदा तदा क
र्त्तव्यं तत्कालमैत्र्येति अथ गणकूटम् ६ एकगणो षट्गुणाः देव

गणचक्रम्.									
अ. वि.	मृ.	रे.	ह.	ति.	पु.	ऽबु.	अ.	स्वा.	देव.
पू. ३	उ. ३	आ.	रो.	भा.	०	०	०	०	मनुष्यः
क.	मं.	ऽस्ते.	वि.	श.	चि.	ज्ये.	ध.	मू.	राक्ष.

मानुषे ४ गुणाः देवराक्षसे २ गुणा द्वयं मनुष्यराक्षसे १ गुणा भा
वः स्वगणे चोत्तमाप्रीतिर्मैत्री स्यान्नरदेवयोः अपुरासुरयोर्वैरं
मृत्युमनुष्यराक्षसोः रक्षोगणो यदि नरो नृगणा कुमारी सद्वाशि
कूटखगमैत्रभयो निशुद्धिर्द्वयं द्युस्ति तत्र शतभदं करपीडनं स्याद्वा
मभ्रुवांखलुयदानहिनाडिवेधः सद्भकूटं योनिशुद्धिर्ग्रहसरव्यं

गुणत्रयं एषेक तमसद्भावेकन्यारक्षोगणाशुभा अथमकूर
माह ७ एकराशौपृथक्पृथक् पृथक्पृथक् राशौतथैकमे एकांशेपि

षडाष्टकं.						द्विदशं.						
१	३	५	७	११	८	१	३	५	७	८	११	रा.
६	८	१०	१२	४	८	२	४	६	८	१०	१२	श.

कृतोद्वाहः अष्टोमध्यो धमः क्रमात् एकराशौशुभोद्वाह एकभां
रोमृतिप्रदः यदिभिन्नं भवेद्भुवश्च शभदंशौ नकोभवीत् नाडीगणौ
चैकराशौचित्यभिन्नमयोस्तथा कृत्तिकाकुंभयोर्द्विंशस्वात्योः
पूमाजलेशयोः एकराशौद्विनक्षत्रे पुंताराप्रथमा भवेत् अतीव
शोभनाप्रोक्तौ स्त्रीताराचेद्विनश्यति शभमानि रो. आ. म. ज्ये. क.
ति. अ. रे. उभा. एक राशौ शभ्मा दंपत्योरेकनक्षत्रेभिन्नपादे
शभ्मावहं दंपत्योरेकपादेतुवर्षंतिमरणं भ्रवम् एकराशौमहा
प्रीतिश्चतुर्थदशमेशभं तृतीयैकादशो वित्तं सुप्रजासमसप्तके
समसप्तक्येशभदौघटसिंहौपाणिपीडने कथितौमकरेकर्कटे
चैवकुंभेसिंहेतथैवच परस्परंसप्तमेपिवैधव्यं निर्दिशेदरं मीना
लिभ्यांयुतेकीटकुंभे मिथुनसंयुते मकरेकन्यकायुक्तेन कुर्यान्न
वपंचमे द्विषष्टाभ्यांसमोराशिर्विषमोष्टव्ययान्विताः शभोवि
लोमतोनेष्टः सिंहोपीष्टोबलान्वितः राशिनाथयोर्मैत्र्यामत्यो
दोषः द्विदशोप्यदोषः स्यादंशोकाद्वातस्त्रियः धृत्यंशोत्यष्टि
रंशोवापुंसौशकन्यकांशकृत् आदिनाडियतिहंन्यादंत्यनाडि
चकन्यका मध्यनाडि उभौहंतितस्मान्नाडीं विवर्जयेत् समा

मुहूर्तसिंधुः

(१०५)

सन्न वेधेशीघ्रंदूरवेधेचिरेणतु वेधांतरभमानेनवर्षेदुष्टं प्रजा
यते आदिनाड्यामेवोभयोर्भेनिर्धनता मध्यनाड्यासुभयर्क्षे
विनाशः अत्यनाड्यासुभयोर्भेदोभाग्यं चतुस्त्रिद्व्यंघ्रिमोल्या
याः कन्यायात्राश्विभाल्कमात् वह्निभादिंदुभान्नाडिंत्रिचतुः
पंचपर्वसु जांगलेचचतुर्मालापांचालेपंचमालिका त्रिमाला
न्येषुदेशेषु विवाहेसुनिसंमतम् तत्रचतुर्नाडीपंचनाडिबोध
नायचक्रेविन्यसेतेयथाक्रमेण एकनाडिस्थितायत्र गुरु-

चतुर्नाडी.								पंचनाडी.					
रु.	म.	पू.	ज्ये.	मू.	आ.	उ.	प्र.	मृ.	ह.	वि.	आ.	ध.	रो.
रो.	आ.	उ.	अ.	पू.	ध.	रे.	हि.	आ.	उ.	स्वा.	उ.	श.	रु.
मृ.	ति.	ह.	वि.	उ.	श.	अ.	तृ.	पु.	पू.	वि.	पू.	पू.	भ.
आ.	पुं.	वि.	स्वा.	अ.	पू.	भ.	च.	ति.	म.	अ.	मू.	उ.	अ.
								अ.	०	ज्ये.	०	रे.	०

मंत्राश्चदेवताः तत्रद्वेषंरुजंमृत्युंक्रमेणफलमादिशेत् प्रभुः प
एयांगनामित्रंदेशंग्रामंपुरंतथा एकनाडिस्थितंभयंविरोधंवेधव
र्जितं यत्तुरोहिण्याद्रासृगैद्राघ्रिपुष्यश्रवणपौषगमं अहिर्बुध्न्य
क्षमेतेषांनाडिदोषोनविद्यते तद्द्वितीयविवाहविषयसंकीर्णवि
षयंवाशुभनाड्यांगुणाः अशहभायांनकिमपीति अथपुंजि. ६

पुंजिचक्रम्.				
र. आ.	आ. पुं. ति.	ज्ये. उ. अ.	मू. पू.	क्रमात्पू.
भ. रु.	अ. म. पू.	ध. प. उ.	श.	वर्मध्याप
रो. मृ.	उ. ह. वि.			रा.
पूर्वभाग	स्वा. वि. अ.	परभाग		भागा.
	मध्यमभा.			
पतिश्रेष्ठ	द्वयोप्रीति	कन्याश्रेष्ठ		फलानि.

पूर्वभागेपतिश्रेष्ठेमध्यभागेचकन्यका
परभागेच नक्षत्रेद्वयोःप्रीतिर्महाय
सी ॥ अथदूरं १०स्त्री राशिर्वरमदूरं
कन्यादूरंमतंबुधैः व्यस्तंनदूरमशुभं

वश्यत्वादपीष्टदम् शोनकः वर्गवैरं योनिवैरं गणवैरं चतुःकरदु
ष्टकूटफलं सर्वग्रहमैत्रेण नश्यति नारदः स्त्रीधिष्णादाद्यनय-
के स्त्रीदूरमिति निन्दितं द्वितीये मध्यमं प्रोक्तं तृतीये नयके च भम्
अथ वर्गः स्ववर्गात्पञ्चमेशत्रुः श्वतुर्यो मित्र एव च उदासीनस्तु

वर्गास्तदीशाश्च								
अ. १६	क. ५	च. ५	ट. ५	त. ५	प. ५	य. ४	श. ४	वर्गा.
गुरुः	शुक्रः	शनिः	शुक्रः	शनिः	शुक्रः	शनिः	शुक्रः	शनिः

तीयस्तु वर्गभेद

स्त्रिधामतः ए

शुपुंजि वरव

गेशभेषु गुणः १ अशतभेषु गुणाभावः ॥ अथ षष्ठाष्टके दयं ॥
षष्ठाष्टके गोमिथुनं प्रदेयं कांस्यं सरोप्यं नवपञ्चमे च देयं च वस्त्रं
कनकाश्वयुक्तं द्विद्वान्यदशे ब्राह्मणतर्पणं च निषिद्धे मेतु केशांतिं
कृत्वादानं यथोदितं ततो द्वाहं प्रकुर्वीत प्रशस्तशकुनादिषु ॥ अ
थ मेलकापवादः ॥ आजौ जिता संधिलब्धा प्रीत्या दत्ता तथा ध्य
रे स्वयमेवागता कन्या नैवास्ता शतद्धिमेतु को बहूनामेकजाता
नां कन्यकानां करग्रहे ज्येष्ठायामेलकं वीक्ष्यं लब्ध्वीनां नैव चिंतयेत्
अत्रैकायवराय बहु कन्यादाने इदम् नतु कन्याद्वयदाने तस्य नि
षिद्धत्वात् कन्याद्वयं नैकस्मिन् आसुरादिविवाहेषु राशि कूटं न चिं
तयेत् तथा व्यंगातिरुद्धानां दुर्भगानां पुनर्भुवां ॥ अथ ग्राह्या
ग्राह्यविचारः ॥ गुरोः षोडशभिर्निर्दिष्टा मध्यमा विंशतिस्तथा श्रे
ष्ठं त्रिंशद्गुणं यावत्परतस्तत्तमोत्तमं ॥ सङ्गकूटे ॥ निद्यं गुरोर्विंशति
भिर्मध्यवागाधिभ्यः कैर्मतम् तत्परैः पञ्चभिः ३० श्रेष्ठं ततः श्रेष्ठत
रंगुरोः ॥ अथैवं ज्ञातगुणायां निश्चयमुहू ॥ मृ. ह. मृ. म. अनु.

रो.उ.३ स्वा.वि.ध.आश्वि.अ. एषुभेषु सद्दारेसत्तिथौ सुलग्ने
चंद्रबले गिसान्निध्ये स्नातां पुण्यामरोगिणिं तत्कालोपस्थिते
कन्यापिता तुभ्यं प्रदास्यति यदित्वं पतितो न स्यात्सर्वदोषविवर्जि-
तः तुभ्यं कन्यां प्रदास्यामि द्विजदेवा गिसान्निधौ तुभ्यं कन्यार्थि-
नेवाचा कन्यादानं प्रयच्छति तन्निश्चयार्थं मद्भुतं गृहाण साक्षतं फ-
लम् ॥ अथ कन्यावरणम् ॥ पंचांगशुद्धदिने चंद्रताराबले उषा-
यू.३ अ.ध.रे.आनु. एषुभेषु शुभवारतिथौ प्रत्यङ्मुखः कुमारीं व-
रयेत् शुभलग्ने शुभैः ५।८।१।४।७।१० पापैः ६।३।११ उपचय-
गत ३।६।१०।११ जीवेशचीं पूज्य वस्त्रालंकारसौभाग्याष्टकानि
कन्यकायै वरोचरपुरोधावा दद्यात् ॥ अथ वरवरणम् ॥ शुभदि-
ने उ.३ क.रो.यू. एषुभेषु शुभवासरे सत्तिथौ शुभलग्ने कन्याप्रा-
तापुरोहितो वा वस्त्रयज्ञोपवीतादिभिर्वरणं कुर्यात् सौभाग्याष्ट-
कंचोभयत्रवाससिबंधयेत् हरिद्रा १ मधु पुष्पाणि २ गुडं ३ क्षीरं
४ तंडुलाः ५ धान्याकं ६ मुद्रिका ७ गुंजा ८ इदं सौभाग्याष्टकं ॥ अ-
थ विवाहसमयनिर्णयः ॥ कन्यकानां विवाहावद्वर्षानंतरं समव-
र्षेषु गुरुशुद्धिवशेन शुभः पुरुषाणां विषमवर्षेषु विशुद्धौ सत्यां-
विवाहः शुभः उभयोः कन्यावरयोश्चंद्रशुद्धौ विवाहः व्यासः
अष्टवर्षाभवे द्वौरीनववर्षाचरोहिणी दशवर्षाभवे कन्याद्वादशे
वृषलीमता दशवर्षव्यतिक्तांता कन्याशुद्धिविवर्जिता तस्याता
रेंदुलग्नानां शुद्धौ पाणिग्रहोमतः प्राप्ते च द्वादशवर्षेयः कन्यां न प्र-
यच्छति मासि मासि व्रजस्तस्य दातापि वतिनिश्चितम् पितापिता

महोभातापितृव्योमातुलस्तथा पंचैतेनरकंयांतिदृष्ट्वाकन्यांर-
जस्वलां नारदः नजन्ममासेजन्मर्क्षेनजन्मदिवसेपिवा ना
द्यगर्भस्तस्यापिदुहितुर्वाकरग्रहः जन्मर्क्षेपरिणीतास्यात्क
दाचिद्धर्तवत्तुभा आधानेकर्मणोरुत्तरासततंपतिवत्तुभा जन्म
निमासिविवाहः शतभदोजन्मर्क्षजन्मराशौचजन्मनिलभेदिव
सेशतभदोपिनजन्मगेशशिनिजन्मर्क्षेजन्ममासेचतारायामथ-
जन्मनि जन्मभेजन्मलग्नेचभवेत्कन्यापतिव्रता जन्ममासेचपु
त्राद्याधनाढ्याजन्मभोदये जन्मभेहिभवेद्यत्कन्याहिध्रुवसं
ततिः जन्मोदयर्क्षमासेक्रियतेमांगल्यपौष्टिकं कर्मअशुभंवदं-
तिचार्याः श्रुतिवेधेक्षोरयात्रासु गुरुः ज्येष्ठेनज्येष्ठयोः कार्यं
नृनार्योः करपीडनं तयोरेकतरेज्येष्ठेनज्येष्ठोदोषमावहेत्
वराहः द्वौज्येष्ठौमध्यमौग्रोक्तावेकज्येष्ठःशतभावहः ज्येष्ठत्रयं
नकुर्वीतविवाहेसर्वसंस्मृतम् ॥ अन्यावश्यकेसूर्येकृत्तिकास्थं
त्यत्काज्येष्ठायाः कन्यायाज्येष्ठवरस्यज्येष्ठेविवाहइतिकेचित्
भारद्वाजस्तु ज्येष्ठयोर्मार्गेपिनिषिद्धे मंगलं मार्गशीर्षे तथाज्ये
ष्ठेक्षौरंपरिणयंव्रतम् आद्यगर्भदुहितोस्तुयत्नतःपरिवर्जयेत्
परंचेदंदाक्षिणात्यप्रसिद्धम् ज्येष्ठायाः कन्यायाज्येष्ठपुत्रस्यवि
वाहएव न कर्तव्यः कृतेतयोर्निधनंपुत्रविवाहान्निषेधेकुले क
न्याविवाहः षण्मासमध्येनशुभः विवाहाद्वतंसुंडनंनशतभम् व
ताचूडानेष्टावधूपवेशात्सुताविनिर्गमोनेष्टः सुवत्सरभेदेनशुभः
नारदः पुत्रोद्वाहात्परंपुत्रीविवाहोनक्रतुत्रये नतयोर्व्रतमुद्वाहा

मंडनादपिमुंडनं सहजयोर्भ्रात्रोःसहोदरकन्यकेनदेयेसहोद
रभ्रात्रोःषण्मासमध्येविवाहो न विवाहमंगलं समाप्तिं यावसि
तत्क्रियाना मंगलसमाप्तावश्यमेवकर्तव्यं उक्तंच महालयेग
याश्चाद्धेमातापित्रोः क्षयेहनि सोद्वाहोपिप्रकुर्वीतपिंडननिर्वपणं
सुतइति गौरीगुरुबलेदेयारोहिणीभास्करस्यच कन्याबलेवि
धोर्देयावृषलीतनुवीर्यतः अत्रनवमाब्देकन्याविवाहस्यनिंद्यत्वे
नकथंरोहिणीसंज्ञकायाःफलतारतम्यम् अत्रोच्यते नवमपूर्व
सपाद शरत्रयेखिलयुगेषुरवगैश्चयथाबलैः शरसमेषुम ८ सप्त
मयोः कलौवल्लिभिरिष्टकरश्चकरग्रहः अनेनवचसाग्रहगोचर
शुद्धौ ५।८।७।८।१०।११ वर्षेषुसपादेषुकरग्रहः यतः भवति
संघिमहेश ११।३ समाधिकासपदियासततंहिकुमारिकामलि
तदानफलानुयथागुणेनतदनेहसितामिति नोद्वहेत् अत्रविष
मवर्षे मासत्रयानंतरं समवर्षेमासत्रयांतंविवाहः ॥ अथगोचरे
॥ अरिमीणाकगौऽवासिनोरविशुद्धिं ॥ द्रविडमालवदक्षिणा
ध्रुवलिमुष्णजागुरुशुद्धिं ॥ मगध सिंधुमरुजाशक्रजीवशुद्धिं
हिमाद्रितटजाणवसाश्चकुरुषु रवीज्ययोः शुद्धिंसकलदेशजा
श्वेद्रशुद्धिंसमीच्छंती यमहादिविचारणा गोचरादिविचारणात्रै
वर्णिकानामेवनान्येषां अत्रशुक्लेज्ययोरुदयकालोगृहीतः त
थापि अतिपातिषुकार्येषुराज्ञातकर्मकारिणांविवाहादंतिका
र्याणि मौढ्येपि गुरुशक्रयोः शांत्यादिकंकृत्वाविधेयं विधेयमेव
शांतयः कल्पोक्ताध्येया ॥ अथमेलकेविशेषः ॥ अज्ञातज-

नानां नृणां नामभेदपरिकल्पयेत् तेनैव चिंतयेत्सर्वराशिकूटादि
 जन्मवत् जन्मभंजन्मधिष्ययेन नामधिष्ययेन नामभं व्यत्ययेन
 यदा योज्यं दंपत्योर्निधनं भवेत् एवं स्वामिसेवकादीनां ध्येयं भा
 मिनी जन्मनक्षत्रद्वितीये पतिजन्मभं नशुभं भर्तृनाशाय कथितं
 ब्रम्हयामले प्रथमं सेव्यनक्षत्रं द्वितीयं सेवकस्य च नसेवास्त
 स्थिरा राजस्य जलबुधुदवस्त्रिये ऋणाग्राहकजन्मर्क्षं प्रथमं ऋ
 णदस्य भम् द्वितीयं ऋणसंबन्धो न कर्तव्यः कदाचन कदाचिद्
 व्यलोभेन क्रियते नैव लभ्यते पार्वति प्राणनाथेन प्रोक्तं डाया सं
 ग्रहे ग्रामभं प्रथमं यस्य द्वितीयं जन्मभं भवेत् न ग्राह्यं सर्वथा ग्रामो
 यतः प्राणार्थनाशदः अथ किमपि विशेषः भोजदेशे तुलावृष
 गत जीवे विवाहो न सुराजदेशे धनुर्मीनगशक्रे विवाहो न फालगुन
 शुक्ले मीनार्केऽपि विदर्भकंबुकुरुकर्णाटके विवाहः शुभः समुद्रतीरे
 वामहीनद्योरंतराले कापिलारव्यं मूढं तत्र मिथिलायां च मीनार्
 कः धनुर्मीनार्कयोर्विवाहः शुभदः अंध्रे मागधे च पौषौ च श्रिका
 कौवा शुभदः ॥ अथ विवाहमासाः ॥ नारदः माघं फालगुनं वै
 शारवज्येषु मासाः शुभावहाः कार्तिको मार्गशीर्षश्च मध्यमौ निदि
 ताः परे व्यासः माघफालगुनं वैशारवे च द्वादामार्गशीर्षके ज्ये
 ष्ठे वाषाढमासे वा शुभगावित्तसंयुता आवणो वापि पौषे वा क
 न्याभाद्रपदे तथा चैत्राश्वयुज्कार्तिकेषु याति वैधव्यतां लघु के
 चित् चैत्रपौषौ च ज्येष्ठा ३० मासानाहुः आपस्तम्बः सर्वर्तवो वि
 वाहस्य पराशरः रूयुतुर्वर्जयित्वा सर्वकालं रूयुतुर्वर्षा

शरच्च अपरेशैशिरौपरिहाय आदिममंतिमंवा अत्रमाद्य
 फाल्गुनाषाढवर्जं नवमासासुरज्यः कालः रात्रौतुद्वादशस्व
 पिकुर्यात् बौधायनसूत्रेपि सर्वमासाविवाहस्यशतचित्तपस्त
 पस्यानिवर्जयेत् सर्वकालमेकेविवाहमिच्छति इतित्वास्तरा
 दिविषयं चात्स्योचर्षमनूनमिच्छति तथारैभ्योयनंचोत्तरे श्री-
 वासंतुमृतंविहाय सुनयोमांडव्यशिष्याजगुः चैत्रंप्रोत्थपरा
 शरःपरिणयेत्यौषंचदौर्भाग्यदंत्वाषाढादिचतुष्टयंनहितदा
 कैश्चित्प्रदिष्टंबुधै रित्यादिविरोधेगृह्यसूत्रज्योतिषांकिंविधेयं
 माघादिविधयः शूद्रादिपराः ज्योतिषेयतःसूत्रेउदगयन आ
 पूर्यमाणपक्षेइत्यादिसूत्राणांबाधायोगात् देशभेदेषु भाद्र
 कार्तिकआश्विना अपिविहिताः॥ अथनक्षत्राणि विवाहस्य
 रो. मृ. म. उ. फ. ह. स्वा. अनु. मू. उषा. उभा. रे. अथतिथ
 यः मासांते पंचदिवसास्त्याज्या रिक्तावमाष्टमी अमावा-
 श्यं चवर्जयित्वा केचित्कृष्णाष्टमींविवाहेस्वीकुर्वन्ति अथवाराः
 वाराप्रशस्ताः शुभरवेचराणांसूर्याकिंवारोरवलुमध्यमौतौत्या
 ज्यः सदाभूमिसुतस्यवारः कामार्कतिथ्योरपितौप्रदोषौ अथ
 विवाहेदशमहादोषाः लज्जा१ पात२ युति३ वेध४ जा मित्रः
 ५ बुधपंचक६ एकार्गल ७ उपग्रहः८ क्रांतिसाम्य ९ दग्धाति-
 थि१० अथपात२ हर्षण वैधृति साध्यगंड शरव्यतीपात एषां
 योगानामंतेयन्नक्षत्रं तत्पातेनपतितंस्यात्॥ अथयुतिः३

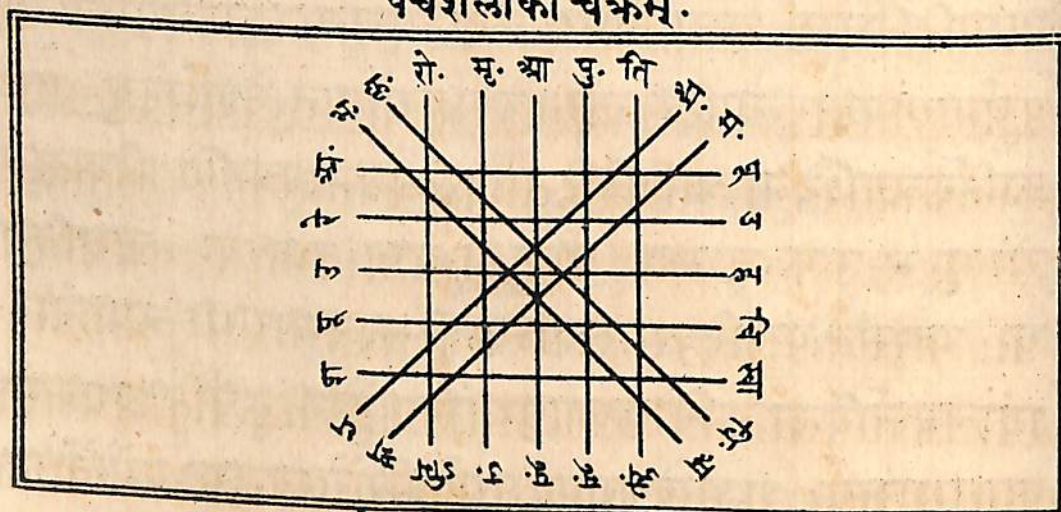
तत्रादौलताज्ञानम्-१

सू.	चं.	भो.	बु.	रु.	शु.	श.	रा.	ग्रहा.
१२	७	३	२२	६	२४	८	८	संख्या
धननाशं	शुभं	भृतिं	शुभं	शुभं	शुभं	नाशं	विनाश	फला.

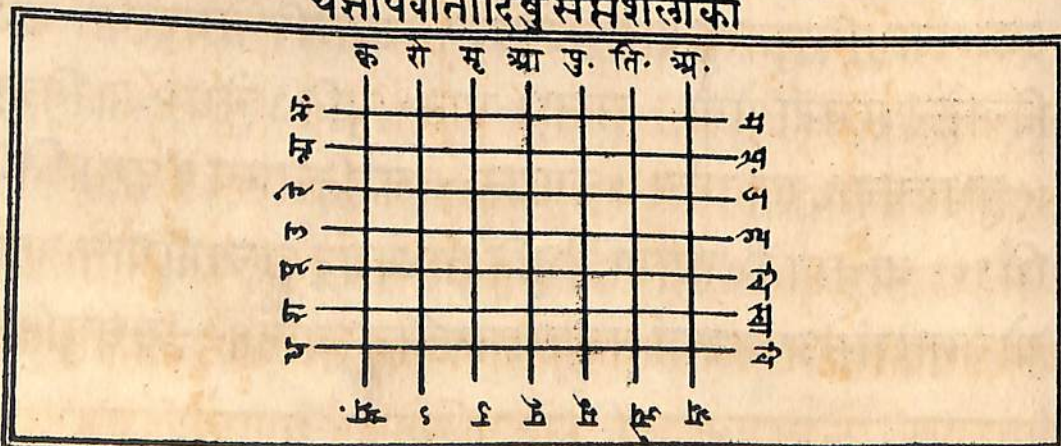
विवाहभयुति. ३

सू.	चं.	भो.	बु.	रु.	शु.	श.	रा.	के.	ग्रहा.
दरिद्र्यं	शुभं	मृत्यु	शुभं	शुभं	वैधव्यं	नाशः	नाशः	नाशः	फलानि

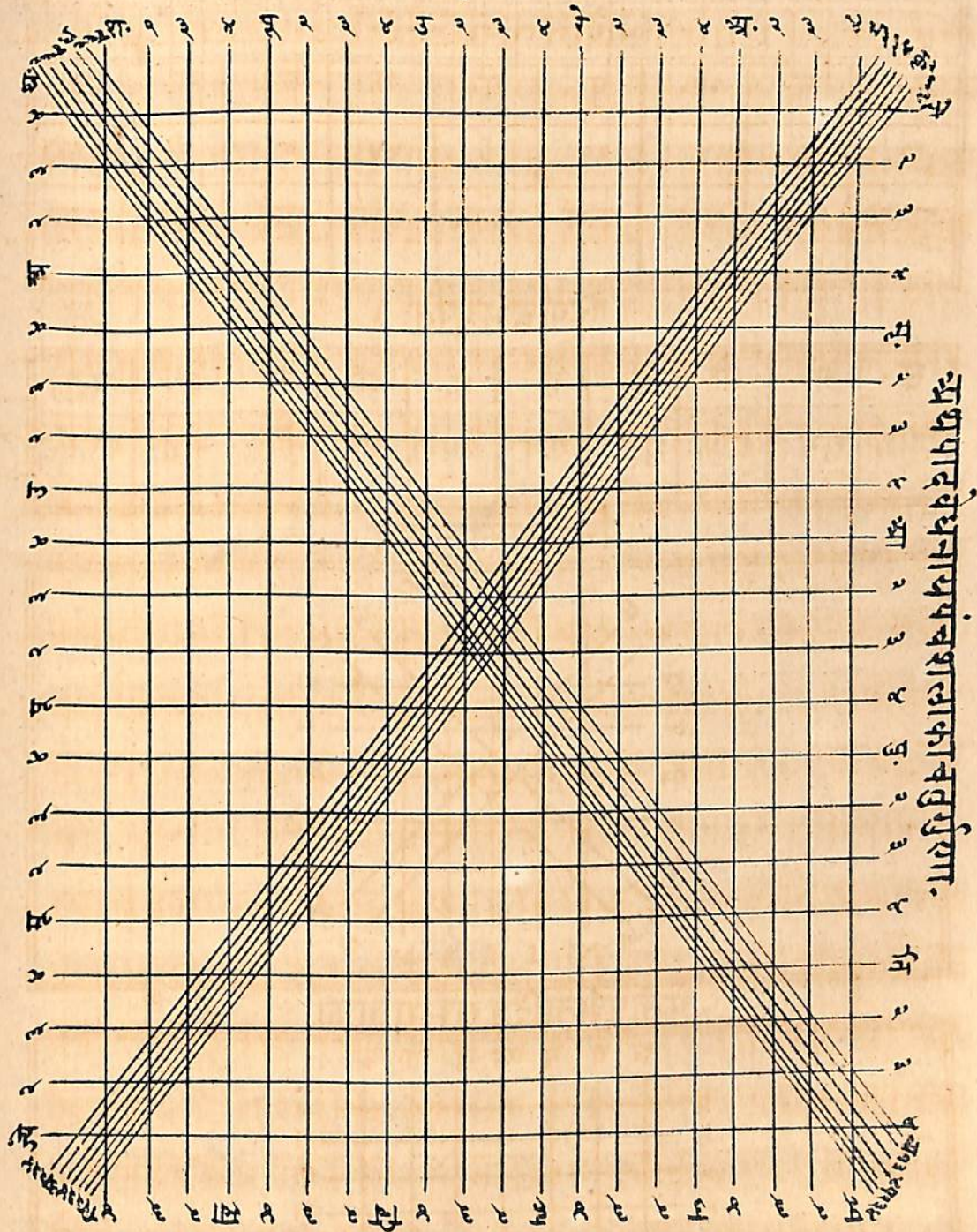
पंचशलाका चक्रम्.

यत्नोपगीतारिषु सप्तशलाका

अथ पादवेधनाय च शलाका चतुर्गुणा.

योग्यहोयत्रतत्रतंत्यस्यविचारयेत् यस्यनामाक्षरंविद्धमंशचक्रेग्रहेणतुक्र
रेरिष्टंशुभेहानिद्यादौमृत्युर्नसंशयः क्रूरोभयस्थितेमृत्युः शुभाशुभेर्विघ्नः॥

पादपेधायसमसलाकाः

शुभोभयस्थितेवेधे व्याधिपीडाचबन्धनं अत्रयस्मिन्यादे वेध
स एव वर्ज्यः परंतु पापवेधे सकलवर्ज्यं शुभवेधे पादमात्रं वर्ज्यं
माहुः विद्धवत् दग्धज्वलितधूमितभानिवर्ज्याणि तानितुभूरवि
मुक्तं दग्धं भूरयुतं ज्वलितधूमितं पुरतः विलेज्ज्वलिते दग्धे सधू-

सुहृत्सिंधू.

(११५)

मितेचापि चंद्रर्क्षेयात्राप्रवेश मंगलविवाह कर्माणि नेष्यन्ति ल
त्तायांतुरवेदयत्समश्चरणोवर्ज्यः शक्रभायां पायायां नक्षत्रणवर्ज्यः
लत्तापातयुतानि सुराज्यकच्छशंखमालवेतुष्टानि युतिर्निद्यास
र्वत्र अथ जामित्रारव्यंदोषम् ५

जामित्रचक्रम् ५											
रो	मृ.	म.	उफा.	ह	स्वा	ऽनु	मू	उषा	उभा	रे	विन
अनु.	ज्ये.	ध.	पूभा.	उभा	अ	रु	मृ.	पु.	उफा	ह	न

विवाहभाच्चतुर्दश १४ भंजामित्रं लग्नाच्चंद्रान्मदनभवनगेखेदेजामि
त्रं तदेवबाणा शक्रगलवगेपिभवेत् शक्रके १।५।८।११ जामि

जामित्रफलम्.								
सू.	चं.	भौ.	बु.	रु.	शक्र.	श.	रा.	ग्रहा.
विधवा	ससपत्ना	वंध्या	दुष्टा	मान्या	दुर्भगा	वेश्या.	गर्भस्त्राव	फलम्

वारणचक्रम् ६

८	११	४	६	१०	गतांश
१७	२१	१३	१५	१८	
२६	२९	२२	२४	२७	
रोग.	अग्नि	नृपति	चौर	मृत्यु	नामा
व्रते	ग्रहप्रवेश	सेवा	यात्रा	विवाह	वर्ज्या.
रवौ	भौमे	शनेो	भौमे	बुधे	कारवर्ज्य
रात्रौ	दिवा	दिवा	रात्रौ	संध्या	समप्रव र्ज्य.

त्रदोषोनभवतिजीवे
५।८।१।४।१० जामित्र
दोषोन॥ अथबाणा
रव्यो दोषः॥६ कुत्रक
स्मिन्वा त्याज्यं॥ रोग
मृत्यूसदा त्याज्योसंध्य

योर्बाल्हिकैर्जनैः तत्रापियत्रलग्नंचेद्वलाढ्यंतत्रनिष्फलम् वा
रेषुकेचिद्भेदेनत्याज्यतामाहुः नचतृतशेषकैक्येसशल्योभव-
ति सचाति निद्यफलः अत्रकेचित् लग्नंविवाहस्यविवाहगत
निधिषुयोज्यंइदंपूर्वोक्तमाहुः परंचैतन्नर्मदातीरवासिनामे

मुहूर्तसिंधू.

वर्धयाम एषु विरुद्धे योगेषु सूर्यनक्षत्रात्साभिजिद्विषमे वि

एकार्गलम्									
वि.	गं.	शु.	गं.	व्या.	व.	व्य	प	वै	योगा.

वाह नक्षत्रे एकार्गलः एकार्गलः समांश्चिश्चेत्तत्र लग्नं विवर्जयेत् अ
पिशक्रे ज्यसंयुक्तं विषसंयुक्तदुग्धवत् शुभैकार्गले तस्मिन्पादे एव
दोषः पापैकार्गले समांशो विषमांशो भवर्जनीयमेव मालवादिदेशेषु ए

उपग्रहदोषः											
५	८	१०	१४	७	१९	१५	२१	२२	२४	२८	न.
विद्युत	शूलः	अशनि	निपातः	भूकंपः	निर्घातः	दंडः	भूकंपः	वज्रः	मोहः	केतुः	

तेष्विदुसमेतेषुकुर्यात्कर्मनशोभनं परमिदमपि समांशयो रविचंद्रयोः
पूर्वाण्हेदंडदोषः स्यादपराण्हेतुमोदकः उल्कास्यादर्धरात्रेतु कंपोहो
रात्रदूषकं एतेषां वज्रं शिवाः ७।१२।१०।६ मासदग्धासु तिथिषु कृतं

दग्धास्तिथयः											
वै.	वै.	ज्ये.	आ.	आ.	भा.	आ.	का.	मा.	पौ.	मा.	फा.
२	६	४	८	६	१०	८	१२	१०	२	१२	४

तिथिगंडः

५	१०	१५	तिथय
१	१	१	घट्यः ऽतिमा.
१	६	११	तिथय.
१	१	१	ऽदिघट्या

क्रांतिसाम्यम्.

	१	१२	११	
२	—	—	—	१०
३	—	—	—	९
४	—	—	—	८
	५	६	७	

यन्मंगलादि
कं तत्सर्वेषां
मायातिग्रीष्मे
कुसरितो यथा

दग्धायां तिथा वपि पादो वज्रः ॥

मुहूर्तसिंधुः

(११७)

तिथिगंडः

गंडांतं मृत्युदं प्रोक्तं यात्रोद्वाहा
दिकर्मसु तिथ्यादीनां संधि-
दोषं निहंतिलाभस्थाने संस्थि-
तः शीतरश्मिः यो घटिकार्धम्.

क्रांतिसाम्यम्.

समदंडयोगोरविचंद्रयोः क्रांति
साम्यसंभावना तच्च महागणि
तैकसाध्यमिदानीं गंडशतभयोग
योः सन्निधाने भवति तस्मादपि सू-
क्ष्मः पातः हर्षणोत्पादितुं चंडायुधः

भगंडः

ज्ये	रे	अ.	भानि
२	२	२	१ घट्य
मू.	१ श्वि.	म.	भानि.
२	२	२	११ घटि.

लग्नगंडः

४	८	१२	लग्न.
०३०	३०	३०	पलंडते
५	९	१	राशि.
३०	३०	३०	११ घटी.

यमदंष्ट्रा अंतिमभेषु मूलादि
षु पूर्वेषु घोराभिधः इदमपि
चंद्रेशरुभे वालाभगते शुभ
म् ॥

मृतिप्रदं त्रितयं गंडांतयोगे जन्म
नि यथा दुष्टफलं तद्वद्यात्रायां
विचिंत्य परं शुभसुतलाभे दोषो
ल्यो भवति.

विषनाडी.

अ.	भ.	रु.	रो.	मू.	आ.	पुं.	ति.	अ.	म.	पू.	उ.
५०	२४	३०	४०	१४	२१	३०	२०	३२	३०	२०	१८
ह.	चि.	स्वा.	वि.	अ.	ज्ये.	मू.	पू.	उ.	अ.	ध.	श.
२१	२०	१४	१४	१०	१४	५६	२४	२०	१०	१०	१८
पू.	उ.	३									
१६	२४	३०									

एतत् घटिकोत्तरं चतस्रो घट्यो विषघट्य एतत्स

द्विप्रमाणेन यथा पंचांगात्कस्मिंश्चिद्दिनेभभोगंबुध्वा पुनःष
द्विप्रमाणेन तद्घटीसंगुण्यभयोगेनभजेत् ताःस्यष्टाभवंति त
दग्रेचतस्मौविषयद्वयःविषयद्विकोक्तध्रुवकोनक्षत्रगतैष्ययोगसं
गुणिताःस्वरस ६० हतःस्यष्टाःस्युक्ताघटिकाश्चतुष्टयंतथा वि
षनाड्युत्थंदोषंहन्ति सौम्यक्षरिगशशिमित्रदृष्टौथवास्वीयवर्गगो

अथसूर्यचंद्रक्षयोः२७भुक्तेवातादयः

०	१	४	६	१०	११	१५	१८	१९	२०	अंका
वात	मेघ	अग्नि	नृप	चौर	मृति	रोग	वज्र	कलि	क्षति	योग

लग्नपोपिवा तत्तद्योगेषुतद्भयंभावीतिचंद्रेजीवेवासबलेनप्रभव
तुंभवन्तिवाताक्षर्यः॥ अथापरेदोषाःकुलिकदुर्मुहूर्तादयःपूर्वाध्या
योक्तावज्ज्याजिम्भनक्षत्रगेपापेविवाहश्चांतकोयमःअत्रराहुकेतोःशनि

रव्यादीनांफलानिभावेषु.

सू.	चं.	भो.	बु.	वृ.	शु.	श.	रा.	ग्रह.
मृत्यु १	नारा १	मृत्यु १	प्रीति १	लक्ष्मी १	योग १	स्वच्छंद १	शनिव १	१
नैस्वं २	संपत् २	शोक २	बुद्धि २	कन्याणां २	धनं २	कदशन २	०	२
धनं ३	यश ३	धनं ३	गुणी ३	लाभ ३	सुरापा ३	वलभा ३	०	३
आतृहानि ४	बंधुरादि ४	आतृवेर ४	बंधुपूजा ४	यश ४	महत्वं ४	विशीलं ४	०	४
पुत्रकष्ट ५	कन्यापत्य ५	बुद्धिना ५	सुतालाभ ५	इष्टाप्ति ५	मानं ५	व्याधि ५	०	५
धनम् ६	शत्रुभि ६	लक्ष्मीला ६	नैरपत्य ६	मद्यं ६	निधनं ६	श्रीः ६	०	६
आतृहंति ७	सापत्य ७	मृति ७	पुत्रहंति ७	विरक्ति ७	सर्वना ७	मृति ७	०	७
चिरायु ८	प्रव्रज्या ८	वंशनाश ८	मृति ८	पापाशक्त ८	व्यय ८	स्वरवं ८	०	८
श्रेयोहा ९	कन्याप्रज ९	स्त्रीद्वेष ९	धर्मला ९	धर्ममति ९	धर्म ९	गर्भयात ९	०	९
व्याधि १०	धनभि १०	व्यसनं १०	पृष्ठीला १०	भूरीला १०	गुणा १०	दुताशक्ति १०	०	१०
अथर्गिभू ११	लाभं ११	पुत्रादि ११	रुद्धि ११	सौख्य ११	संपत् ११	वैमय ११	०	११
रोग १२	दास्यं १२	नृपभी १२	स्त्रीहानि १२	रिपुभी १२	धनना १२	सुरापान १२	०	१२

वत्फलंबोध्यम् अथांशफलम् ऊढाद्यषांशोधनिनीनितंविनी
 प्रमेदिनीमीननवांशकेभवेत् अवोचदेनं किलशौनकोमुनिः कर्का
 शकोढासुतवन्नमूढा तुलामिथुनकन्यांशाः शरभांशाधनुरंशोपिशु
 भः वर्गोत्तमः सर्वोपिशुभः तनुपेस्तंगतेनाशोदंपत्योरंशयेतथा सङ्क
 रेशेचहानिः स्यादंशेचंद्रयुतेमृतिः अथलग्नशुद्धिः सुरवधंतुर्ध
 मुद्वाहेद्वादशं वित्तनाशकृत् जन्मभाज्जन्मलभाद्वा मृत्युदंलग्नमष्टमं
 चतुर्थसगुणंदेयं द्वादशं चगुणाधिकं सगुणं चाष्टमं लग्नं त्याज्यमं
 शंतथाष्टमं जन्मर्क्षजन्मलभाभ्यांरंध्रेशावष्टमौचयौ विलग्नसंस्थि-
 तानेतांतद्वाश्यंशानपित्यजेत् तत्र अलिच्छषामष्टमौचेद्वयतस्तदानदो
 षः यदिजन्मेशरंध्रेशयोर्मैत्रीतदाप्यष्टमं न दोषकृत् अथवाजनिल
 ग्नाष्टमाधियतिः केंद्रेतदापिदोषोनशुभवीक्षितश्चेत् त्रिविक्रममते
 शः सू. चं. मं. १ लग्नेचज्याः चं. शर. लग्नेशधषष्टेचज्याः सर्वे ८
 सप्तमेचज्याः जीवचंद्रौसप्तमेसमौ चं. मं. बु. नृ. शु. लग्नेशाः ८ अ
 ष्टमेचज्याः सर्वाचार्यमतेनतुल्ययेशानिःखेवनिजस्तृतीयेभृगुस्त
 नौचंद्ररवलग्नशस्ताः लग्नेर्कविग्लोश्चरिपौ मृतौग्लोर्लग्नेर्दशुभा
 रश्चमदेचसर्वे ॥ अत्रविंशोपकानयनं ॥ द्वौद्वौ २ जभृगवोः पंचेदौ ५
 रामा ३ जीवेरयौ तथासार्धरामा ३ ॥ शरामंकेसार्धैकैकविंशोपकाः
 व्यायाष्टषट्सुरविकेतु तमोर्क पुत्रास्यायाणिः क्षितिस्ततोहि
 गुणायगोज्ञः सप्तव्ययाष्टरहितौजगुस्तसिताद्वा सप्तत्रिषट्क
 यगृहान्यरित्कृत्यशस्तः ॥ अथकर्त्तरी लग्नाद्वातुहिनांशोर्वा
 पापावृज्वचूज्वयार्थस्थौ कर्त्तरीसंप्रोक्तामृत्युदारिद्र्यशोकदाः

अव्ययस्य धनस्थोपोल्लङ्गांशसमाशत्वे महाकर्तरी अथकर्त
 र्यपवादः तावेवशीघ्रोयदिवक्रचारौ नकर्तरीचेति पितामहो-
 क्तिः यापयोः कर्तरि कर्त्रोः शत्रुनीचगृहस्थयोः यदिचास्तमितौ वा
 पिकर्तरी नैव दोषदा त्रिकोणकेंद्रगोः शरभैः स्त्रिलाभगोचदाश
 शीतदानदोषकर्तरीवदंतिवादरायणः नहिकर्तरीजोदोषः सौम्य
 योर्द्यदिजायते शरभग्रहयुते लग्ने कूरयोर्नास्तिकर्तरी एकार्ग-
 लोपिग्रहपातलताज्यामित्रकर्तृर्युदयास्तदोषाः नश्यन्ति चंद्रार्क
 बलोपपन्ने लग्ने यथा कर्म्युदये तु दोषाः ॥ अथगोधूलिः ॥ च
 तुर्थमभिजित्प्रसुदयर्क्षश्च सप्तमं गोधूलिकंतदुभयं विवाहे पुत्र
 पौत्रदम् ॥ प्राच्यानांतुकलिंगानां सुरव्यंगो धूलिकं मतं अभिजित्स
 र्वदेशेषु सुरव्यंदोषविनाशकृत् मध्यं दिनगते भानौ मुहूर्तौ भिजि
 दा ह्यः नाशयत्यखिलान् दोषान् पिनाकी त्रिपुरं यथा परमस्मि
 न् अभिजिति अष्टमगतभौमचंद्रौ च ज्यौ गोधूलिके चंद्रबलं समी
 क्ष्यं २।३।११ द्विगुणाय गते चंद्रे गोधूलिः शरभदामता चेत्तलभ्ये
 च्छुद्धलभंतदागोधूलिकामता शरद्धल्लग्नसमात्वाभेन गोधूलिः
 शरभप्रदा कुलिकं क्रांतिसाम्यं च चंद्रलग्नाष्टवैरिगं यदिगोधूलिके
 लग्ने न तां कुर्याच्च धूलिकाम् भृगुः गोपैर्यष्ट्या हतानां रवुरपुटद-
 लितायाति धूलिर्दिनांते सोदाहे सुंदरीणां विविधधनसुतारोग्य-
 सौभाग्यदात्री तस्मिन्काले न भ्रूक्षं न च तिथिकरणं नैव लग्नं न यो
 गः रव्यातं पुंसां सरवार्थं समयति दुरितं चोत्थितं गोरजस्तु भानोः
 कुंकुमसंकाशायावत्तारकदर्शनम् यावच्च गोरजो व्योम्नि तावत्तु

ग्नंबुधैः स्मृतं ॥ पिंडी भूते दिनकृतिहेमंततौ स्यादधास्ते तपसम-
ये गोधूलिसंपूर्णास्ते जलधरमालाकाले त्रेधा योज्या सकलशु-
भेकार्यादौ यावद्दिनांते निशि पश्चिमायां पश्येत्तृतीयं रविबिंब-
भागं तस्मात्परं नाडिकयुग्ममेके गोधूलिकालं मुनयो वदन्ति
प्राच्यां प्रायो नूनवर्णा समोजः संध्याकालं प्राहुरिष्टं न चेष्टं या-
वच्छांति गौरजो नोभ्युपैति तावल्लग्नं चित्तशुद्धिर्विवाहे मंदवारे
न कर्त्तव्यं बुधैर्लग्नं निशा मुखे गुरुवारे न कर्त्तव्यमस्तादुपरि
भास्वतः गोधूलिकं क्षत्रियादीनामेव सर्वत्राधिप गुरुदृष्टि-

भिर्न दोषः इमानि गौडादि
देशेषु त्याज्यानि ॥ अथ
कुलदेवतास्थापनम् ॥
मृ. रे. चि. अनु. स्वा. उ. ३
रो. ह. अश्वि. ति. एषु भे-
षु शुभवासरे भद्रां विना

अंधादिलग्नचक्रम्				
अंध	बधि	पंगु	कुज	संज्ञा
१११५	७१८	११	०	दिने
३१४६	८१९	१२	०	रात्रौ
०	०	०	१०११	संध्या
०	७१८	०	०	ऽपराह्ण

स्थिरलग्ने ॥ अथ सामान्यविवाहकृत्यं ॥ विवाहकृत्यं
सकलं विवाहभैर्विलोकयेन्नैव बलं हिमद्युतेः ॥ नवत्रिषष्टे
ह्नि विवाहपूर्वतो नवर्णको मंडलतैलमंगलं ॥ अत्र प्रथमं
कन्यातैलं पश्चात्तैलं वरस्य इदं च रात्रौ प्रथमयामे के-
चिद्वरोच्छिष्टतैलेन कन्यकाभिर्षिचनमाहुः ततः कंकण-
बंधनं तदपि कन्यापूर्वमोचनं कंकणस्य वरपूर्वं ॥ अथ
कांजिकादिकरणम् ॥ मूलेन्द्ररुद्रश्रवणार्कपुष्यविश्वे

स्तंभस्थापनं				
ई.	बा.	नै.	आ.	दिश
८१७ १	८१९ ३०	१०११९ ३२	२१३ ४	सू.

सचित्रानलरेवतीषु संस्था-

पनं कांजिककुंडिकायावारे

रवे भूमिसुतस्यशस्तं दलनं

कंडनं चैव व्यंजनं मोदकानि च यवार मंडपो वेदीकुंकुमं
वर्णकं तथा स्थिरभे स्थिरशोच जयानं दातिथौ शुभे वा-
रे लग्ने नवांशे च लौणिका साधनं मतं ॥

मेषादिराशीनां तैलसंख्या.											
मे.	वृ.	मि.	क.	सिं.	क.	तू.	वृ.	ध.	म.	कुं.	मी.
७	१०	५	७	६	५	५	५	५	५	७	३
											संख्या

अथ वेदीलक्षणं ॥ नारदः हस्तोच्छ्रितां चतुर्हस्तैश्चतुर-
स्यां समंततः स्तंभैश्चतुर्भिः सुश्लक्ष्णैर्वामभागे स्वसद्यनः
मंडपोद्वासनं कार्यं समेतु दिवसे बुधैः ॥ षष्ठं तु विषमं नेष्टं मु-
क्त्वासप्तमपंचमौ ॥ अथ राज्ञां रवद्भविवाहः ॥ चंद्रप-
चांगसंशुद्धौ सौम्यायनविवाहभे राज्ञो गोधूलिके लग्ने ख-
द्गोद्वाहः प्रशस्यते ॥ अथ हीनजातिविवाहे विशेषः ॥

इदं जन्मभाद्रविभां	रवद्भुचक्रं
३	यवे शुभे
३	मुष्टौ शुभौ
३	मुष्टौ शुभं
३	पाशे ५ शुभ
३	स्कंदे शुभं
३	अग्ने ५ शुभं
३	अस्फंदे शुभ
३	पाशे ५ शुभ
३	पस्कंदे शुभ

अनुक्तमासतिथ्युक्षे संकीर्णानां शुभप्र-
दः विवाहो धनपुत्रायुः प्रीतिसौख्यकरो
भवेत् ॥ अथ घर्घरणे मु० ॥ विवाह-
ताराश्रुतिवासवाद्यभैः सजेवचित्राम-
गभैरविधमाः निशीहवाराः पतितांघ्रि-
भूविशांवापदृष्ट्वापनमंगले हिताः

मुहूर्तसिंधुः

(१२३)

विवाहभानि. श्र. ध. ऽश्वि. ति. चि. पू. फा. एषु भेषु बु. श. रहितवा-
रेषु सन्तिथौ गोधूलिकलग्ने रात्रौ वा शुभः ॥ अथ घर्घरणे
केचिद्विशेषमाहुः ॥ इषाद्यपक्षस्य न भोन भस्ययो रीज्यो
शनोस्तस्य झषास्त्रिभास्वताः युतोभिस्तपैरपहायवासरा
उदीरितं घर्घरणां क्वचित्कलौ परंचात्रशुक्रास्तादिविचारेण
नशुक्रास्तादिकं किंचिच्छुद्धिवेधादिकंतथा पुनर्भुवांसं
वरणेन मासतिथिशोधनं ॥ अथ लग्नविचारः ॥ जा-

पट्टचक्रं विभात्	
३	अशुभं
३	शुभम्
३	अशुभं
३	अशुभम्
३	शुभं
३	ऽशुभं
३	ऽशुभं
३	शुभं
३	शुभं

मित्रेशः स्यात्पतिलग्नमंगंवित्तं चंद्रः
स्याद्रविर्भर्तृतातः श्वश्रूशुक्रः स्वामि
सदृष्टियोगात्तेषां सौख्यं तद्वलैर्व्यत्य
येन्यत् लग्नांशेशीलग्नमंशं द्युनांशा

गंधर्वादि विवाहे पट्टचक्रं विभात्										
४	२	३	१	१	४	६	३	१	३	भानि
ऽशुभ	शुभ	ऽशु.	शु.	ऽशु.	शु.	शु.	ऽशु.	शु.	ऽशु.	
३	३	३	३	३	३	३	३	३	०	भानि
ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	फलानि

धीशोद्यूनंसप्तमांशंप्रपश्येत् लग्नांशेशीलग्नमंशं द्युनांशा
धीशोशस्तौ पुंस्त्रियोर्वीक्षितारौ तत्रलग्नं षड्वर्गशुद्धं द्वाद-
शभावशुद्धंचापेक्षितंतत्र प्रथमंसप्तवर्गशुद्धिः कथ्यते

गृहेशाः												
मे.	वृ.	मि.	क.	सिं.	क.	तु.	वृ.	ध.	म.	कुं.	मी.	रा.
मं.	शु.	बु.	चं.	सू.	बु.	शु.	भौ.	वृ.	शौ.	श.	वृ.	स्वा.

(१२४)

मुहूर्तसिंधुः

विषमेर्केद्वोः होरा

समेजचंद्रयोः

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	
१५	१५	१५	१५	१५	१५	१५	१५	१५	१५	१५	१५	५३
सू.	चं.	सू.	चं.	सू.	चं.	सू.	चं.	सू.	चं.	सू.	चं.	स्वा.
३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	५३
चं.	सू.	चं.	सू.	चं.	सू.	चं.	सू.	चं.	सू.	चं.	सू.	स्वा.

द्वेषकाणः प्रथम १० पंच २० नवा ३० धिपानां

मे.	वृ.	मि.	के.	सिं.	कं.	तू.	वृ.	ध.	म.	कुं.	मी.	रा.
१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	५३
मं.	शु.	बु.	चं.	सू.	बु.	शु.	मं.	वृ.	श.	श.	वृ.	५३
२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	५३
र.	बु.	शु.	मं.	वृ.	श.	श.	वृ.	मं.	शु.	चं.	चं.	स्वा.
३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	
वृ.	श.	श.	वृ.	मं.	शु.	बु.	चं.	सू.	बु.	वृ.	मं.	

सप्तांशाः समे सप्तमाद्विषमे स्वस्मात्

मे.	वृ.	मि.	के.	सिं.	कं.	तू.	वृ.	ध.	म.	कुं.	मी.	मानम्
१	८	३	१०	५	१२	७	२	९	४	११	६	४/१७/८
२	९	४	११	६	१	८	३	१०	५	१२	७	८/३४/१६
३	१०	५	१२	७	२	९	४	११	६	१	८	१२/५१/२४
४	११	६	१	८	३	१०	५	१२	७	२	९	१७/८/३४
५	१२	७	२	९	४	११	६	१	८	३	१०	२१/२५/४२
६	१	८	३	१०	५	१२	७	२	९	४	११	२५/४२/५१
७	२	९	४	११	६	१	८	३	१०	५	१२	३०/००

मुहूर्तसिंधुः

(१२५)

चरे स्वात् स्थिरे नवमात् द्विस्वभावे पंचमात्

मे.	वृ.	मि.	की.	सिं.	कं.	नू.	वृ.	ध.	म.	कुं.	मी.		मानं.
१	१०	७	४	१	१०	७	४	१	१०	७	४		३।२०
२	११	८	५	२	११	८	५	२	११	८	५		६।४०
३	१२	९	६	३	१२	९	६	३	१२	९	६		१०।०
४	१	१०	७	४	१	१०	७	४	१	१०	७		१३।२०
५	२	११	८	५	२	११	८	५	२	११	८		१६।४०
६	३	१२	९	६	३	१२	९	६	३	१२	९		२०।०
७	४	१	१०	७	४	१	१०	७	४	१	१०		२३।२०
८	५	२	११	८	५	२	११	८	५	२	११		२६।४०
९	६	३	१२	९	६	३	१२	९	६	३	१२		३०।०

कुजरविज गुरुज्ञ शुक्र भागा पवनसमीरणजूककोपे-
लेयाः अयुजियुजिभे

मे.	वृ.	मि.	की.	सिं.	कं.	तू.	हृ.	ध.	म.	कुं.	मी.	
५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	इंशा
मं	शु	मं.	शु.	मं.	शु.	मं.	शु.	मं.	शु.	मं.	शु.	स्वा.
५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	इंशा
श.	बु.	श.	बु.	श.	बु.	श.	बु.	श.	बु.	श.	बु.	स्वा.
७	७	७	७	७	७	७	७	७	७	७	७	इंशा
हृ.	हृ.	हृ.	हृ.	हृ.	हृ.	हृ.	हृ.	हृ.	हृ.	हृ.	हृ.	स्वा.
८	८	८	८	८	८	८	८	८	८	८	८	इंशा
बु.	श.	बु.	श.	बु.	श.	बु.	श.	बु.	श.	बु.	श.	स्वा.
५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	इंशा
शु	मं.	शु.	मं.	शु.	मं.	शु.	मं.	शु.	मं.	शु.	मं.	स्वा.

(१२६)

मुहूर्तसिंधुः

द्वादशांशाः स्वभात्

मे.	वृ.	मि.	के.	सिं.	कं.	तू.	वृ.	ध.	म.	कुं.	मी.	मानम्
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	२।३०
२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१	५।०
३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१	२	७।३०
४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१	२	३	१०।०
५	६	७	८	९	१०	११	१२	१	२	३	४	१२।३०
६	७	८	९	१०	११	१२	१	२	३	४	५	१५।०
७	८	९	१०	११	१२	१	२	३	४	५	६	१७।३०
८	९	१०	११	१२	१	२	३	४	५	६	७	२०।०
९	१०	११	१२	१	२	३	४	५	६	७	८	२२।३०
१०	११	१२	१	२	३	४	५	६	७	८	९	२५।०
११	१२	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	२७।३०
१२	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	३०।०

रज्यादीनामुच्चनीचत्रिकोणाः

सू.	चं.	भौ.	बु.	वृ.	शु.	श.	ग्रहाः
०	१	९	५	३	११	६	उच्चाः
१०	३	२८	१५	५	२७	२०	उच्चाः
६	७	३	११	९	५	२७	नीचाः
१०	३	२८	१५	५	२७	२०	नीचाः
५	२	१	६	९	७	११	त्रिकोणाः

विवाहल-
ग्रेयःसप्तव-
र्गःशुभानां
चेत्तदात्रिव-
र्गलाभोना-
तिदूरेपरं

भावशुद्धिश्चेत् ॥ अथलग्नसाधनं ॥ तत्रेष्टकालघटिकाः पलानि
चाग्रिमसारिण्यां तदंशतन्मासीयसूर्ये योज्य पुनस्तादृशांकस-
मुदायो यत्रतत्रयथाक्रमाहृग्नंकलादिभिः सममायाति

सुहृत्सिंधुः

(१२७)

सायनालग्नसारिणी ७।३० पलभायाः													
०	मे.	वृ.	मि.	कै.	सिं.	कं.	तू.	वृ.	ध.	म.	कुं.	मी.	०
०	२ १५ २०	६ २० २०	१० ४० ४०	१६ १२ ०	२२ २० २०	२८ २० २०	३३ ५५ २०	३० ५३ २०	४५ ४४ ४०	५० ५८ ४०	५५ १७ २०	५८ ५२ २०	०
१	२ २२ ६	१० १० १८	१० ५० ३६	१६ २३ ३६	२२ १९ १८	२८ १४ ६	३३ ७० ०६	३० ४ १८	४५ ५५ ३६	५० ११ ३६	५५ २५ १८	५८ ५९ ६	१
२	२ २२ ५२	१० १८ १६	११ ३२ १२	१६ ३५ १२	२२ ३९ १६	२८ ५२ ५२	३३ १८ १८	३० १६ १६	४५ १२ १२	५० ३२ ३२	५५ ३३ ५२	५८ ५२ ५२	२
३	२ ३५ ३८	१० १६ १४	११ २० २८	१६ १६ ४८	२२ २३ १४	२८ ३० ३८	३३ ३० ३८	३० २८ १४	४५ १८ ४८	५० २८ २८	५५ ४० १४	५८ १२ ३८	३
४	२ ४२ २४	१० ३२ १२	११ २० २४	१६ ५८ २४	२२ ५५ १२	२८ ४० २४	३३ ४२ २४	३० ४० १२	४५ ३० २४	५० ३८ ३४	५५ ४९ १२	५८ ९९ २४	४
५	२ ४२ १०	१० ३२ २०	११ ३० २०	१६ ०० ०	२२ ०० १०	२८ १० १०	३३ ५५ १०	३० ५३ १०	४५ ४२ ०	५० ४८ २०	५५ ५६ १०	५८ २९ ०	५
६	२ ५५ ५५	१० ५० १८	११ ४० १६	१६ ३९ ३९	२२ १९ १८	२८ ३२ ५६	३३ ५५ ५५	३० ४१ ५	४५ ३३ ३६	५० १९ १८	५५ ५५ ८	५८ ५९ ५९	६
७	२ ५२ ४२	१० ५८ ५८	११ ५० ३२	१६ ३३ १२	२२ ३९ ४२	२८ ४२ ४२	३३ १७ ४२	३० १६ ५	४५ ५५ १२	५० १२ १२	५५ १३ ४२	५८ ४२ ४२	७
८	२ ५२ २८	१० ५८ ४८	११ ५० ४८	१६ ४८ ४८	२२ ४३ ४८	२८ ४८ ४८	३३ १९ २८	३० ४८ ४८	४५ ५८ ४८	५० १८ ४८	५५ ४९ ४८	५८ ४८ ४८	८
९	२ ५८ १६	१० ५८ २८	११ ५० ४८	१६ ५८ ४८	२२ ५५ ४८	२८ ४८ ४८	३३ १९ ४८	३० ४८ ४८	४५ ५८ ४८	५० १८ ४८	५५ ४९ ४८	५८ ४८ ४८	९
१०	२ ०३ ०३	१० २२ ०	११ २० ०	१६ ०८ ०	२२ ०६ ०	२८ ०० ०	३३ ०५ ०	३० ५३ ०	४५ ४० ०	५० ३८ ०	५५ ३६ ०	५८ ०० ०	१०
११	२ ५८ ५८	१० ५८ ५८	११ ५० ५८	१६ ५८ ५८	२२ ५५ ५८	२८ ४८ ५८	३३ १९ ५८	३० ४८ ५८	४५ ५८ ५८	५० १८ ५८	५५ ४९ ५८	५८ ४८ ५८	११
१२	२ ५८ ५८	१० ५८ ५८	११ ५० ५८	१६ ५८ ५८	२२ ५५ ५८	२८ ४८ ५८	३३ १९ ५८	३० ४८ ५८	४५ ५८ ५८	५० १८ ५८	५५ ४९ ५८	५८ ४८ ५८	१२
१३	२ ५८ ५८	१० ५८ ५८	११ ५० ५८	१६ ५८ ५८	२२ ५५ ५८	२८ ४८ ५८	३३ १९ ५८	३० ४८ ५८	४५ ५८ ५८	५० १८ ५८	५५ ४९ ५८	५८ ४८ ५८	१३
१४	२ ५८ ५८	१० ५८ ५८	११ ५० ५८	१६ ५८ ५८	२२ ५५ ५८	२८ ४८ ५८	३३ १९ ५८	३० ४८ ५८	४५ ५८ ५८	५० १८ ५८	५५ ४९ ५८	५८ ४८ ५८	१४
१५	२ ५० ५०	११ ४० ४०	१३ २८ २८	१८ ४० ४०	२५ ५० ५०	३० ५८ ५०	३६ ५२ ५०	४२ ५२ ५०	४८ ४८ ४०	५३ ५० ५०	५६ ५० ५०	५९ ५० ५०	१५
०	मे.	वृ.	मि.	कै.	सिं.	कं.	तू.	वृ.	ध.	म.	कुं.	मी.	०

लग्नसारिणी ७।३० पलभायाः

०	मे.	वृ.	मि.	क.	सिं.	कं.	तू.	वृ.	ध.	म.	कुं.	मी.	०
१६	४ १० ४८	८ २१ ३६	१३ २९ ३६	१९ १९ ४८	२५ १७ ३६	३१ १० ३६	३७ ४ ४८	४३ १ ३६	४८ ३८ ४८	५३ २५ ४८	५७ १७ ३६	० ४० ३६	१६
१७	४ १८ ३४६	८ ३१ ३२	१३ ४१ १२	१९ ३१ ४६	२५ २९ २२	३१ २२ २२	३७ १६ ४६	४३ १३ १२	४८ ४८ ३२	५३ ३३ ४६	५७ २६ २२	० ४७ २२	१७
१८	४ २६ ४४	९ ४१ २८	१३ ५२ ४४	१९ ४३ ४४	२५ ४१ ०८	३१ ३४ ०८	३७ २८ ४४	४३ २४ ४८	४८ ५९ २८	५३ ४१ ४४	५७ ३१ ०८	० ५४ ०८	१८
१९	४ ३४ ४२	९ ५१ २४	१४ ४ २४	१९ ५५ ४२	२५ ५२ ५४	३१ ४५ ५४	३७ ४० ४२	४३ ३६ २४	४९ २४ २४	५३ ४९ ४२	५७ ३७ ५४	१ ५० ५४	१९
२०	४ ४२ ४०	९ ०१ २०	१४ १६ ००	२० ४ ४०	२६ ४ ४०	३१ ५७ ४०	३७ ५२ ४०	४३ ४८ ०	४९ १९ २०	५३ ५० ४०	५७ ४४ ४०	१ ४० ४०	२०
२१	४ ५० ३८	९ ११ १६	१४ २७ ३६	२० १९ ३८	२६ १६ ३६	३१ ९ २६	३८ ४ ३८	४३ ५९ ३६	४९ २९ १६	५४ ५ ३८	५७ ५१ २६	१ १४ २६	२१
२२	४ ५८ ३६	९ २१ १२	१४ ३९ १२	२० ३१ ३६	२६ २८ १२	३१ २१ १२	३८ १६ ३६	४४ ११ १२	४९ ३९ १२	५४ १३ ३६	५७ ५८ १२	१ २ १२	२२
२३	५ ६ ३४	९ ३१ ८	१४ ५० ४८	२० ४३ ३६	२६ ३९ ५८	३१ ३२ ५८	३८ २८ ३४	४४ २२ ४८	४९ ४९ ८	५४ २९ ३३	५८ ४ ५८	१ २७ ५८	२३
२४	५ १४ ३२	९ ४१ ४	१५ २ २४	२० ५५ ३२	२६ ५१ ४४	३१ ४४ ४४	३८ ४० ३२	४४ ३४ २४	४९ ५९ ३०	५४ २९ ३०	५८ ११ ४४	१ ३४ ४४	२४
२५	५ १२ ३०	९ ५१ ०	१५ १४ ०	२१ ७ ३०	२७ ३ ३०	३२ ५६ ३०	३८ ५३ ३०	४४ ४६ ०	५० ९ ०	५४ ३० २८	५८ १८ ३०	१ ४९ ३०	२५
२६	५ ३० २८	१० ० ५६	१५ २५ ३६	२१ १९ २८	२७ १५ १६	३३ ८ १६	३९ ४ २८	४४ ५७ ३८	५० १८ ५६	५४ ४५ २६	५८ २५ १६	१ ४८ १६	२६
२७	५ ३८ २६	१० १० ५२	१५ २५ २६	२१ ३९ २६	२७ २७ २	३३ २० २	३९ १६ २६	४५ ९ १२	५० २८ ५२	५४ ५३ २४	५८ ३२ २	१ ५५ २	२७
२८	५ ४६ २४	१० २० ३८	१५ ४८ ४८	२१ ४३ २४	२७ ३८ ४८	३३ ३१ ४८	३९ २८ २४	४५ २० ४८	५० ३८ ४०	५५ १ २२	५८ ३८ ४८	१ ४९ ४८	२८
२९	५ ५४ २२	१० ३० ४४	१६ ०० २४	२१ ५५ २२	२७ ५० ३४	३३ ४३ ३४	३९ ४० २२	४५ ३२ ४४	५० ४८ २०	५५ ९ ३४	५८ ४५ ३४	१ २८ ३४	२९
०	मे.	वृ.	मि.	क.	सिं.	कं.	तू.	वृ.	ध.	म.	कुं.	मी.	०

मुहूर्तसिंधुः

(१२९)

प्रोर्ध्वाधः क्रमालङ्गनं स्फुटं यत्सूर्य राश्यंशसमानकोष्ठे घट्या
दिकं स्वेष्टघटीयुतंतत् तत्तुल्यघट्यादि भवेद्वियत्र तत्तिर्यगू-
र्ध्वाकमितंहिलङ्गनं स्वेष्टघट्यादियुक्तंतत्स्पष्टघट्यादिकोनितं
षष्टिघ्नं विभजेत्याह कलाद्यंतरतः स्फुटं ॥ अथ दशमोपयो-
गिनतं ॥ पूर्व नतं स्याद्दिनरात्रिखंडं दिवानिशोरिष्टघटीविहीनं
दिवानिशोरिष्टघटीषु शुद्धं द्युरात्रिखंडं त्वपरं नतं स्यात् दिन-
रात्र्यर्धं दिनरात्रीष्टेनहीनं पूर्व नतं दिनरात्रीष्टं दिनरात्र्यर्धो-
नमपर नतं भवति तत्र लङ्गन इव राश्यंशकोष्ठानामंकेषु न-
तघटिका संयोज्य क्रमात्पूर्वोक्ता देवलङ्गनं दशमं भवति तच्च कदा-
चित् चतुर्थमायाति ॥ अथेतर भावानां साधनं ॥ लङ्गनो-
त्तर्यतः षष्ठांशयुक्त नुस्तनोः संधिस्ततः धनभावस्ततो धन-
भावसंधिस्ततस्तृतीय भावस्ततस्तृतीय भावसंधिः पुनः
षष्ठांशं एकोनितं चतुर्थे योज्य सुखसंधिस्ततः पंचम भाव-
स्ततः पंचमसंधिस्ततः षष्ठ भावस्ततः षष्ठ भावसंधिः पुन-
रेकैकं भावसंध्यो योज्य सर्वे १२ सिद्धा भविष्यन्ति

॥दशमसारिणी॥

०	मे.	वृ.	मि.	क.	सिं.	क.	तू.	वृ.	ध.	म.	कुं.	मी.	०
०	०५३	०५६	०५३	०५३	०५३	०५३	०५३	०५६	०५३	०५३	०५३	०५३	०
१	०५३	०५६	०५३	०५३	०५३	०५३	०५३	०५६	०५३	०५३	०५३	०५३	१
२	०५३	०५६	०५३	०५३	०५३	०५३	०५३	०५६	०५३	०५३	०५३	०५३	२
३	०५३	०५६	०५३	०५३	०५३	०५३	०५३	०५६	०५३	०५३	०५३	०५३	३
४	०५३	०५६	०५३	०५३	०५३	०५३	०५३	०५६	०५३	०५३	०५३	०५३	४
५	०५३	०५६	०५३	०५३	०५३	०५३	०५३	०५६	०५३	०५३	०५३	०५३	५
६	०५३	०५६	०५३	०५३	०५३	०५३	०५३	०५६	०५३	०५३	०५३	०५३	६
७	०५३	०५६	०५३	०५३	०५३	०५३	०५३	०५६	०५३	०५३	०५३	०५३	७
८	०५३	०५६	०५३	०५३	०५३	०५३	०५३	०५६	०५३	०५३	०५३	०५३	८
९	०५३	०५६	०५३	०५३	०५३	०५३	०५३	०५६	०५३	०५३	०५३	०५३	९
१०	०५३	०५६	०५३	०५३	०५३	०५३	०५३	०५६	०५३	०५३	०५३	०५३	१०
११	०५३	०५६	०५३	०५३	०५३	०५३	०५३	०५६	०५३	०५३	०५३	०५३	११
१२	०५३	०५६	०५३	०५३	०५३	०५३	०५३	०५६	०५३	०५३	०५३	०५३	१२
१३	०५३	०५६	०५३	०५३	०५३	०५३	०५३	०५६	०५३	०५३	०५३	०५३	१३
१४	०५३	०५६	०५३	०५३	०५३	०५३	०५३	०५६	०५३	०५३	०५३	०५३	१४
१५	०५३	०५६	०५३	०५३	०५३	०५३	०५३	०५६	०५३	०५३	०५३	०५३	१५
०	मे.	वृ.	मि.	क.	सिं.	क.	तू.	वृ.	ध.	म.	कुं.	मी.	०

मुहूर्तसिंधुः

(१३१)

दशमसारिणी.

०	मे.	वृ.	मि.	क.	सिं.	क.	तू.	वृ.	ध.	म.	कुं.	मी.	०
१६	३५ ३७ ४८	१० ४९ ३६	१६ ४ ३६	२१ २२ ४८	२६ १७ ३६	३० ५५ ३६	३५ ३७ ४८	४० ४९ ३६	४६ २२ ४८	५१ २२ ४८	५६ ३६ ३६	५० ५५ ३६	१६
१७	५५ ४७ ४६	१० ५२ २२	१६ १५ २२	२१ ३२ ४६	२६ २६ ५२	३१ ४० ५२	३५ ४७ ४६	४० ५२ ५२	४६ १५ २२	५१ ३२ ४६	५६ २६ ५२	५० ४८ ५२	१७
१८	५७ ४८	११ ३३ ८	१६ २६ ८	२१ ४३ ४४	२६ ३६ ८	३१ ३६ ८	३५ ५७ ४८	४० ३३ ८	४६ २६ ८	५१ ४३ ४८	५६ ३६ ८	५० १० ८	१८
१९	६ ४२	११ १३ ५४	१६ ३६ ५४	२१ ५२ ४२	२६ ४५ २४	३१ २३ २४	३५ ७ ४२	४० १३ ५४	४६ ३६ ५४	५१ ५२ ४२	५६ ४५ २४	५० २३ ४२	१९
२०	१७ ४०	११ २४ ४०	१६ ४७ ४०	२१ २ ४०	२६ ५४ ४०	३१ ३२ ४०	३५ १७ ४०	४० २४ ४०	४६ ४७ ४०	५१ २ ४०	५६ ५४ ४०	५० ३२ ४०	२०
२१	६ २७ ३८	११ ३५ २६	१६ ५८ २६	२१ १२ ३८	२६ ३ ५६	३१ ४९ ५६	३५ २७ ३८	४० ३५ २६	४६ ५८ २६	५१ १२ ३८	५६ ३३ ५६	५० ४९ ५६	२१
२२	३६ ३७ ३६	११ ४६ १२	१७ ० १२	२२ २२ ३६	२७ ३३ १२	३१ ५२ १२	३६ ३७ ३६	४१ ४६ ३२	४७ १ ३२	५२ २२ ३६	५७ १३ १२	५१ ५२ ५२	२२
२३	६ ४७ ३४	११ ५५ ५८	१७ १९ ५८	२२ ३३ ३४	२७ २३ २८	३१ ० २८	३६ ४७ ३४	४१ ५८ ५८	४७ १९ ५८	५२ ३२ ३४	५७ २२ २८	५१ ० २८	२३
२४	६ ५७ ३२	१२ ७ ४४	१७ २० ४४	२२ ४२ ३२	२७ ३१ ४४	३२ ९ ४४	३६ ५७ ३२	४२ ७ ४४	४७ ३० ४४	५२ ४२ ३२	५७ ३१ ४४	५१ ९ ४४	२४
२५	७ ७ ३०	१२ १८ ३०	१७ ४९ ३०	२२ ५२ ३०	२७ ४९ ०	३२ ९९ ०	३७ ३७ ३०	४२ १० ३०	४७ ४५ ३०	५२ ५२ ३०	५७ ४९ ०	५१ ९९ ०	२५
२६	७ १७ २८	१२ २९ १६	१७ ५२ १६	२३ २ २८	२७ ५० १६	३२ २८ १६	३७ १७ २८	४२ २९ १६	४७ ५२ १६	५२ २ २८	५७ ५० १६	५१ २८ १६	२६
२७	७ २७ २६	१२ ४० २	१८ ३ २	२३ १२ २६	२७ ५९ ३२	३२ ३७ ३२	३७ २७ २६	४२ ४० २	४८ ३ २	५३ १२ २६	५७ ५९ ३२	५१ ३७ ३२	२७
२८	७ ३७ २४	१२ ५० ४८	१८ ४८ ४८	२३ २२ २४	२८ ४८ ४८	३२ ४८ ४८	३७ ३७ २४	४२ ५० ४८	४८ १३ ४८	५३ २२ ४८	५८ ८ ४८	५१ ४८ ४८	२८
२९	७ ४७ २२	१३ २४ ३४	१८ २४ ३४	२३ ३२ २२	२८ १८ ४	३२ ५६ ४	३७ ४७ २२	४२ १ ३४	४८ २४ ३४	५३ ३२ २२	५८ १८ ०४	५१ ५६ ४	२९
०	मे.	वृ.	मि.	क.	सिं.	क.	तू.	वृ.	ध.	म.	कुं.	मी.	०

तथा चानया परिपाट्या भावान्निर्मायलग्नं सप्तवर्गं शुद्धं चेन्महो-
 तमं लग्नं भावसमेषु ग्रहेषु फलं पूर्णसंधि समेषु फलाभावः व्या-
 सः सप्तवर्गं च षड्वर्गं पंचवर्गं शु भावहं चतुर्वर्गं च संग्राह्यं त्रिव-
 र्गं हानिकृद्भवेत् वसिष्ठः इष्टैश्च चेष्टादिबलोपपन्नैश्चतुर्भिर्-
 प्यंबरगैर्विलग्नं अनिष्ट षड्वर्गमपीष्टमाहुः स्वशिक्षिते गौत-
 मगालवाद्याः अथात्रोक्ता अपि स्मृत्यर्थमेकविंशतिदोषाः
 कुपंचांग भवः १ संक्रातिः २ सग्रहो विधुः ३ कर्तरी ४ षण्मृति
 लग्नचंद्रः ५ त्रैविध्यंगंडांतं ६ कुषड्वर्गः ७ भृगूरिपुगः ८ भौ-
 मः ९ लग्नास्तदोषः १० कुमुहूर्तः ११ पुंस्त्रीजनूराशिगृहाष्टम
 लग्नं १२ विषानाड्यः १३ अनुक्तभांशाः १४ एकार्गलं १५ वार
 दोषः १६ औत्पातभं १७ ग्रहएर्क्ष १८ क्रूरविद्धं १९ क्रूरग-
 म्यं २० पात २१ अन्येपिवर्ज्याः अकालवर्षा १ करकापातः २
 अतिगर्जनः ३ हिमपातः ४ प्रचंडानिलः ५ परिवेषाः ६ प्रत्य-
 र्कचंद्रः ७ इंद्रधनुः ८ तिथ्यृक्षवारभवाः कुयोगाः ९ एते पूर्वो-
 क्ताश्च सतिसंभवे वर्ज्याः अथ प्रतिकूलविचारः वरवध्वोः
 कुले विवाहनिश्चये जाते सति मरणे त्रिपौरुषे मासो-
 त्तरं विवाहः गुरुमरणेतुवत्सरादूर्ध्वं विवाहः निश्चयस्तुवा-
 ग्दाने कृते नां दीश्राद्धे जाते वा देशाचाराज्ज्ञेयं सूतकनिर्गमे
 शान्त्या वा करणीयं गुरुभिन्ने इत्युद्वाहः ६॥ अथ वधूप्र-
 वेशः ॥ नूतनपरिणीताया वध्वाः प्रथमो भर्तृगृहे प्रवेशो व-
 धूप्रवेशः सच विवाह दिवसात् २।४।६।८।१०।१२।१४।५।७।९

दिवसेषु शुभः उर्ध्वं विषममासवर्षयोः पंचवर्षात्परतः कामचारः नारदः सममासे समवर्षे यदिललना भर्तृगृहमुपयाति भर्तृहरते ह्यायुः स्वयमपिरिष्टं समाप्नोति फलोदये वधूप्रवेशो ब्रतबंधमोक्षां पुंसां पुनर्दारपरिग्रहं च नाब्दे द्वितीये विदधीत विद्वान् प्राहुर्वसिष्ठा त्रिपराशराद्याः उ. ३ रो. ह. ऽश्वि. ति. अभि. मृ. रे. चि. अनु. श्र. ध. मूं. म. स्वा. एषु भेषु सू. भौ. बु. विनास्थिरलग्ने द्विस्वभावे वा पूर्णा जया. नंदातिथिषु विवाहमासे च केचिद्बुधमंगी कुर्वन्ति वारेषु विवाहभातिरिक्तभानि निषेधयन्ति तथा रात्रावेव वधूप्रवेश इति च कथयन्ति रात्रौ विवाहभेशस्तः सन्मुहूर्ते स्थिरोदयः वधूप्रवेशो नैवात्र प्रतिशुक्राद्भयं विदुरिति

विवाहात्प्रथममासेषु						पितृगृहे
ज्येष्ठे	मलमा.	आषा.	पौषे	क्षयमा.	भर्तृगृहे	चैत्रे
ज्येष्ठं	पतिं	श्वश्रूं	श्वशुरं	स्वयंमृता	फलं	स्वपितरं

वधूप्रवेशः अथ भर्तृगृहात् पितृगृहागमनमुहूर्तदारुणः उग्रभिन्नेषु भेषु रा. सू. भौ. भिन्नवारे सतिथौ लग्ने च कुयोगराहित्ये ॥ अथ दीपमालिकायां दीपवृद्धापनं चंद्रताराबले सायं मेषलग्ने नारीकृतनीराजनं अतएव कृतोपयामोपि पुमान्गृहीत्वं वृद्धापन्नादीपदिने समेति अतो दीपोत्सवदिने चंद्रताराशुद्धावेव वधूप्रवेशद्विरागमौ कार्यौ परमागामि

दीपावल्यामव्यवहितायां न तत्र गुरुशुक्रयोरस्तादिविचारः सिं-
हगतादिविचारश्च ॥ अथ द्विरागमः ॥ सचकृतविवाहाया द्वि-
तीयवारं भर्तृगमो द्विरागमः विवाहतो विषमाब्दमासयोः मेष
वृश्चिककुंभगत रवौ शुक्लपक्षे शुभवारे वरस्य रविगुरुशुद्धौ
ह.ऽश्वि.ति.ऽभि.उ.३रो.स्वा.पु.श्र.ध.श.मृ.रे.चि.अनु.मू.ए-
षु भेषु २।३।६।१२ लग्नेषु सन्मुषदक्षिणयोः शुक्रं वर्जयित्वा बां-
लकगर्भवती नवोढा यात्रिकश्च संमुखदक्षिणशुक्रेन गच्छेयुः
गच्छन्ति चेत् बालो म्रियते गर्भवती स्त्रवद्गर्भा भवति नवोढा वं-
ध्या भवति यात्रिको हतार्थो भवति ॥ अथास्य प्रतिप्रसवः ॥
देशाद्युपद्रवे राजोपद्रवे दुर्भिक्षोपद्रवे विवाहयात्रायां तीर्थ-
यात्रायां राजभये वधूप्रवेशे च शुक्रदोषेन एक ग्रामेपि पि-
त्र्ये गृहे कुचपुष्पसंभवेपि शुक्रदोषेन रवीज्यादिशुद्धिरपि
कृताकृताकुचपुष्पसंभवे कुचपुष्पौ यदा पित्र्येन शुद्धिरविजीव-
योः वरस्य वध्वाकाव्यश्च सन्मुखो दक्षिणो थवा शुभे लग्ने
चंद्रवले सन्तिथौ धवसद्वनि यायान्तारीतदानस्यादोषो ल्यो
धर्मसंकटात् भृगुः अंगीर वत्स वसिष्ठ कश्यप अत्रीणां कु-
लेपि न दोषः रेवत्यादिकृत्तिकांतं चंद्रे शुक्रं धो भवति तदापि न
दोषः ॥ अथ नूतनवध्वाः पाककर्म ॥ मृगोत्तरातिष्यकृशानुशा-
क्रे श्रुतित्रये ब्रह्मद्विदैवपौष्मे शुभे तिथौ व्याररवौ प्रकुर्यात्
नवावधू नूतन पाककर्म स्थिरे लग्ने सुखे शुद्धे सप्तमे च बला-
न्विते रंध्रे खेटविहीने च नवोढा पाकमाचरेत् ॥ द्विरागमः ॥

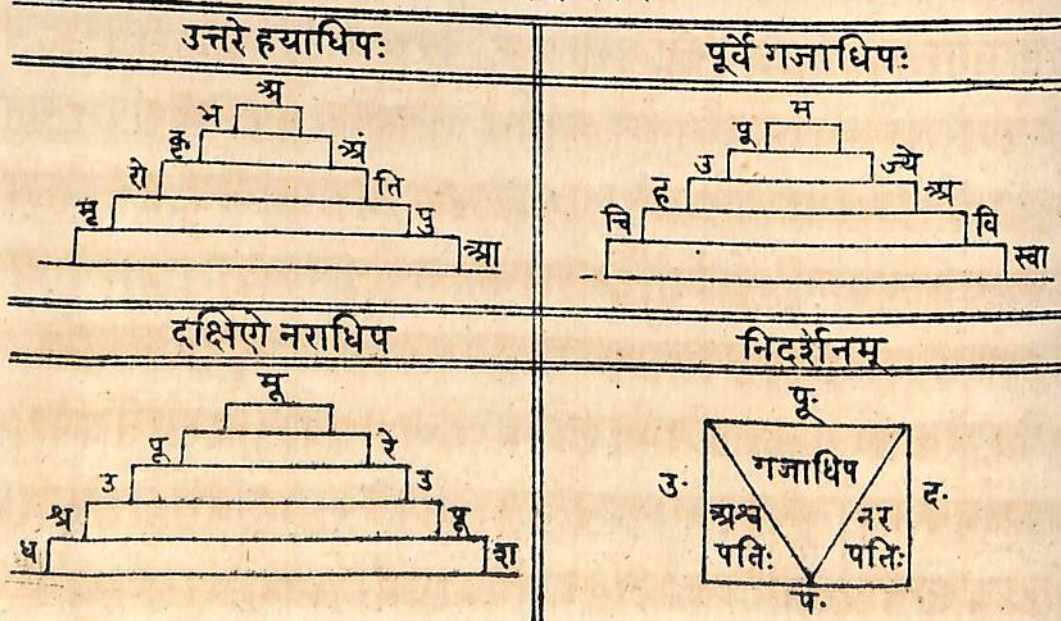
॥ अथाग्न्याधानम् ॥ १ ॥ अग्न्याधानं दारकाले दायाद्यकाले
 वा उत्तरायणगे रवौ तथा स्वशाखाधिपोदये कचिदक्षिणा-
 यनेपि तथा जनके ग्रजेवोपासिताग्नेौ तथा गुरुशुक्रोदये क्ष-
 याधिकमासराहित्ये जनकाग्रजयो राज्ञयाच चंद्रबले रिक्ता
 रहिततिथौ शनिवर्जितवारे ज्ये. कृ. ति. मृ. रे. उ. ३ रो. वि. एषु
 भेषु केचित् ह. चि. पु. कथयन्ति अधिकानि ११।४।१२।१०
 एतद्विन्नलग्ने एषां नवांशोपिन चंद्रोपिलग्नेन शुभः रवि-
 वारे चेदग्न्याधानं रविर्नवमः चंद्रवारे चंद्रः पंचमः भौमे भौ
 मस्तृतीयः जीवे जीवोलाभे बुधे बुधः २।११।१०।५।३ एतद्वाव-
 गतः शुभफलो भवत्यविरताग्निः धनुर्लग्ने जीवयुते अथवा मे-
 षगभौमे ७।१० गते ३।६।११ गतेषु र. चं. श. राहुषु शुभो यो-
 गः अष्टमगे चंद्रे स्त्री नश्यति पापेष्टमगे स्वयं नश्यति शुभे
 ष्टमे उभयो रोगः लग्नस्वामिनि नीचे युद्धजिते च खलु ग्रहैर्दु-
 ष्टांगतिं याति जीवचंद्रमंगलैः नीचैरस्तगैर्विजितैः शत्रुग्रहगै
 रष्टमगैर्वा अग्न्याधानं न कुर्यात् तथा चैत्रे मेषरवावपिन चतु-
 र्थ प्रहरे दक्षिणायने रात्रौ च नारंभः अथ पाकयज्ञानां कालं
 नामानि च तत्तद्देदोदित भवारकालेषु पाकयज्ञाः ७ ते च अ-
 ग्न्याधेयः १ अग्निहोत्रं २ दर्शपूर्णमास्यौ ३ चातुर्मास्यानि ४
 वैश्वदेव पर्व वरुण प्रधास पर्व शाक वेध पर्व शुनासीरीयपर्व ४
 पशुबंध ५ सौत्रामणी ६ पाकयज्ञः ७ एते सप्तहविर्यज्ञसंस्थाः
 अथ सोमसंस्थाः अग्निष्टोमः १ अत्यग्निष्टोम २ उक्थ ३

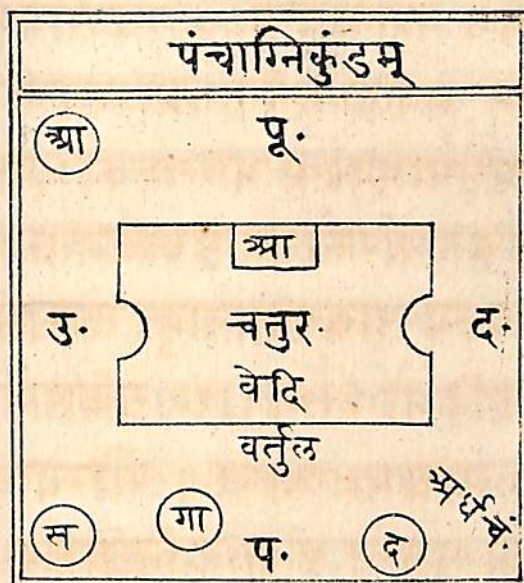
(१३६)

मुहूर्तसिंधुः

षोडशी ४ अतिरात्र ५ वाजपेय ६ आसौर्यामः ७ एते सोमसं-
स्थाः अथ पाकयज्ञसंस्थाः ७ श्रवणाकर्म १ आश्वयुजी
कर्म २ आग्रहायणी कर्म ३ अपूपाष्टका ४ मांसाष्टका ५ शा-
काष्टकाः ६ वर्षाष्टका ७ एते शुक्र गुर्वोरस्तेग्रहणोक्षयमलमा-
सौ संक्रांतिश्चैतान्दोषान्परित्यज्य पाकयज्ञानाहुः सोमसं-
स्थानमधौ निदाघे शिशिरे वेदविभौ २।७।१।१२ राशिगते
ग्न्याधानोक्ततिथिवारभेषु ॥ अथ महाहोमः ॥ सौम्याय-
ने दूषणमुक्तवासरे शुभतिथौ सुलग्ने पूज.नं.तिथिषु रु-
चं.बु.शु.जी. वासरे आ.श्र.रो.पू.भा.ह. एषु भेष्वपि अ-
ग्न्याधानोक्त भेष्वपि महारुद्रादिहोमान् जगुः अथ पूर्णाहु-
तिः पूर्णातिथौ पूर्वोक्ताहुति भे शुभवासरशुभलग्ने ॥ अथा-
वभृथस्नानम् ॥ नंदाजयासुपूर्णायां शुभलग्ने शुभवारे शु-
भयोगे च अथात्र चक्रत्रयंदर्शयति

एषु यथा क्रमात्पापवेधे भंगं
बोध्यं आधारे पराधीनः आ-
सने नीतियुक्तो प्रधानपुरुषदे-
शी प्रजाशांतिकरः पहर्षे पू-
तुल्यः सिंहैः सिंहैः संग्रामप्रियः
मंत्रिणामप्यसाध्यः सिंहासने
तेजस्वी भीषणाकृतिश्चलचित्तो
महाक्रोधी प्रजा पीडाकरः

अस्मिन्पापवेधोपनिर्घः चंद्रे शुभावस्थागते पुंलग्ने च अ-
भिषिक्तो नरपतिर्ब्राह्मणश्च शिवभाक् भवति अथैषु आवश्य-
कविचारो वाजपेयादिकर्तुर्ब्राह्मणस्य इतरेषां तुरंगमेशस्य तुरं-
गमे गजेशस्य गजेनरेशस्य रथेशु द्विर्बोध्या अथैषु क्रमात्
फलं शनिफलं च प्रदर्श्यते

तुरंगचक्रं तुरंगभात्				मज चक्रं गजभात्			
२	मुखं	शुभ	०	२	मुखं	शुभ	०
२	नेत्रे	शुभ	०	२	शुंडा	शुभ	०
२	कर्णे	शुभ	०	२	नेत्रे	शुभ	०
२	शिर	शुभ	शनी	२	कर्णे	शुभ	शनी
२	युद्धं	शुभ	शनी	२	मौलि	शुभ	०
८	अंग्घ्री	शुभ	शनी	८	पादौ	शुभ	शनी
५	उदर	शुभ	०	२	लांगू	शुभ	शनी
५	पृष्ठे	शुभ	शनी	४	पृष्ठ	शुभ	शनी
				४	उदरं	शुभ	०

रथचक्रैरविभुक्त भात्			
३	षोडशे	शुभ	०
३	नीडे	शुभ	०
३	दंडे	ऽशुभ	शनौ
३	ध्वजे	ऽशुभ	शनौ
३	मध्ये	शुभ	०
३	पाष्णी	शुभ	०
३	युगे	ऽशुभ	शनौ
३	अधः	शुभ	०
३	उर्ध्वं	ऽशुभ	शनौ

दुष्टांशकेजे यदिहेल्पपत्यं तदास्य
 पूज्यं पटबंधनं युतं मखाभिषेको हय
 हन्तृपद्मं बलक्षयंतं त्रहस्रकमात्स्या-
 त् गजेकुदेशे यदिहंस संततिर्नवा-
 जपेयादिमखांत मज्जनात् पट्टा-
 भिषेकादनुवेति संगरात्सम्राडि
 लेशश्चयशोजयश्रियम् रथिनो

यदिनामभंशु भांगे हरिजस्तत्स्थलजो मखा भिषेकः न समाहि-
 तवन्दिनाच राज्ञाक्रियते पट्टरथाधिरोहणं इति सत्रविरामम-
 ज्जनं ह्युदितं यल्लिखितं मयैतदत्र त्रिविधावनिपाभिषेककाले
 त्रिविधैतद्वलयेक्षणोपयोगः ॥ अथवानप्रस्थमुहूर्तः ॥ प्रतिपौ-
 त्रमुखं विलोक्य महामखव्रतान्निर्वर्त्य देवशायनभिन्ने अ-
 स्तवर्जिते चंद्रबले लघु. धीर. आ. मृ. रे. श्र. ध. पु. ह. एषु भे-
 षु शुभवारे ५।६।३।७।८।११।१२ लग्नेषु शुभेषु केन्द्रगेषु ९।५।
 बु. शु. जीवयुते पूर्णाजयानंदातिथिषु ॥ अथ सन्यास मु. ॥ श्र.
 ध. ह. आ. रो. मृ. ति. उ. ३ एषु भेषु रिक्ता रहित तिथौ चं. बृ. बु.
 सू. वारेषु २।५।८ लग्नेषु केन्द्रे शुभयुते ॥ अथ दीक्षामाह पूर्वो-
 क्त भेष्वदितियुतेषु आर्द्रारहितेषु पुंलग्ने सशुभे शुभवासरे
 लग्ने आतुरश्चेत्सर्वकालं ॥ अथ स्त्रीशूद्रयोर्विशेषः पू. ३
 श. अश्वि. मैत्रभे. पु. ध. ह. एषु भेषु श. सू. बु. शु. वारेषु विप-
 र्वरिक्ते तिथौ ॥ अथ पुष्पादिस्नानशुद्धिमाह ॥ शुद्धकाले र. चं

शु.च. वासरे उग्रदारुणवर्जितभे शुभलग्ने कुयोगविष्ट्यादि
रहिते आषाढ कृष्णपक्षं भाद्रपदाश्विन मासौ वर्जयित्वा कृष्ण
दशम्यंतं तथा गुरुशुक्रयोरुदये पुष्पस्नानं एकवासस्नानं
च विधेयम् इत्यग्न्याधानं ९ ॥ अथ राजाभिषेकः १० ॥ उ-
त्तरायणगे रवौ तथा वृश्चिकार्के तुलार्के कन्यार्के च सार्वभौमा-
नां मंडलाधीशानां आषाढ श्रावण भाद्रपदव्यतिरिक्तमा-
से तथा मलमासक्षयमासरहिते गुरुशुक्रोदये चंद्रबले च
भौमरविजन्मेशदशमेशानामुदये जन्मदशा साबल्ये च
दुर्गाधिपं मंडलाधीशवत् ग्रामाधीशं सदारिक्तातिथिव-
र्जिते भद्रादिकुयोगराहित्ये जी. चं. र. बु. शु. वारेषु सब-
लेषु उदितेषु भौमवारेषु क्षत्रियराज्ञोभिषेकः कैश्चनचै-
त्रोनिषिद्धः उ. ३ रो. मृ. ज्ये. ह. ऽश्वि. ति. ऽभि. श्र. ऽनु. रे.
चि. एषु भेषु ५।६।७।८।३।११।१२ शीर्षोदये लग्ने स्वजन्मल-
ग्नराशिभ्यामुपचये ३।६।१०।११ पापैः ३।६।११ गतैः शुभैः
१।४।७।१०।९।५।२ गतैः शीर्षोदयांशे गुरुलग्नकोणे १।
५।९ भौमः ६ शुक्रः १० एतद्योगे भिषिक्तो राजलक्ष्म्या मो-
दते पापग्रहे २।१२ गतैः निःस्वः १ लग्नोपगैरोगी ७।४ सप्त
चतुर्थगैः पदच्युतः ५ पुत्रगैः सर्वसुखहीनः १० कर्मगैर्भ्र-
ष्टोत्सवोऽमृत्युगैरनायुः १२।८।६ चंद्रः प्राणहापापै ३।६।
११ जीवि १० बुधे ४ राजलक्ष्मीसिद्धिः शुभै ५।९।१।४।७।१०
।३।२।११ गतैः पापै ३।६।११ गतै ६।८।१।१२ एतद्वावभि-

(१४०)

मुहूर्तसिंधुः

न चंद्रेणाभिषेकः शुभः ३।११ सू. श. १०।४ जीवः स्थिर-
राज्यः ॥ अथातः पत्रचक्रमाह ॥

सूर्यभात्		
२	तले	बलार्थहितं
४	स्कंदयुगे	श्रेष्ठम्
४	पश्चात्	मरणम्
४	पूर्वे	कीर्तिवर्द्धनम्
२	भद्रासने	भीतिम्
४	चामरयोः	हितम्
४	पत्रकरणे	मरणम्
३	मौलो	सार्वभौमताम्

गहनक्षत्रयोगे छत्रधृतिः

हं	
हं	पुनर्वसु
क्षं	कृत्तिका
हं	उ.भाद्रपदा
हं	श्रवणं
हं	मूलं
हं	स्वातिः
हं	पू.फाल्गुनी

उभयचक्रशुद्धशुद्धौ अभिषेके महाराजः स्यात् अथ तत्कालाभिषेकमाह तपोधनाराधितराज्यलब्धौ तत्कालमार्यास्त्यभिषेकमूचुः स्ववंशराज्येन्यविभाइतेवा राज्यावसाने नरदेवतायाः सूर्यव्यतिरिक्तैः पंचभिरुच्चैर्नीचकुलजोपिराजा तस्याप्यभिषेकादिर्नजन्मतोभिषिक्तत्वात् हारितः छत्रमंडले भशुद्धिं स्वीकरोति सत्याचार्यादयस्तु सिंहासने भशुद्धिं कथयन्ति वत्सः पताकाशुद्धौ स्वीकरोति अपरे चामरे भशुद्धिं

स्वीकुर्वन्ति एतदग्न्याधाने गजपत्यादि पर्यायैर्दर्शितं वशिष्ट
 रैभ्यान्निपराशरादिभिरातपत्रचक्रभशुद्धौ स्वीकृतं ॥ अथ स-
 भारचनामाह ॥ शुभवासरतिथिभोदयेषु गोचरशुद्धौ धनुरा-
 कारान्यस्तनृपासनोदरां विदध्यात् ॥ अथ सभाप्रवेशमाह ॥
 सध्वजं गजेन्द्रमग्ने कृत्वा तुरंगान्सादिनोरथान्द्वारपालान्मन्त्रिण-
 श्चपुरोहितोक्तसमये राजयोगयुते लग्ने प्रविशेत् गणेशादिपू-
 जनपूर्वकं भद्रासनादिरोहणं कुर्यात् शिल्पवर्गपुरोधसंचगो-
 भूहिरण्यादिभिः संतोषयेत् ॥ अथ दामबंधनमुहूर्तः ॥ नृपाभि-
 षेकोक्तदिने गृहनगरग्रामादिषु ॥ अथ पटमंडपमुः ॥ उ० ३ रो-
 मृ० रे० चि० ५ नु० श्र० ध० एषु भेषु चं० बु० जी० शु० वासरे रिक्ता र-
 हिततिथ्यौ ॥ अथ वितानादिबंधनमुहूर्तः ॥ शु० जी० चं० र० वा-
 सरे उर्ध्वास्यभैः शुभयुक्तस्थिरलग्ने कंटके शुभयोगेरिक्ता
 रहिततिथ्यौ कुयोगराहित्ये ॥ अथ सेनारचनमुः ॥ स्वा० भ० ५५
 श्ले० ध० रे० ह० ५ नु० पु० उ० ३ रो० एषु भेषु जया ३।८।११ तिथिषु र-
 भौ० वारयोः स्थिरलग्ने षष्ठे पापयुते अष्टमशुद्धे लग्ने ॥ अथ
 युवराजाभिषेकस्तु ॥ राजाभिषेकवत् ॥ अथ राज्ञांचामरछ-
 त्रदोलासिंहासनादिधारणमुः ॥ रो० उ० ३ अनु० कि० मृ० रे० ५ भि-
 ति० ५ श्वि० ह० ज्ये० श्र० एषु भेषु जयानंदातिथ्योः शुभवासरल-
 ग्ने दशमाष्टमशुद्धे इति राज्याभिषेकः ॥ १० ॥ अथ यात्रामुः ११ स्व-
 देशादितरत्रगमनं ग्रामांतरगमनं गेहाद्देहांतरगमनं वा यात्रा
 अस्यांचराज्ञः प्रतिशुक्रादिको दोषः यतो वसिष्ठः प्रतिशुक्रं

प्रतिबुधं प्रत्यंगारकमेव च अपिशक्रसमो राजा हतसैन्यो निवर्त्त-
 ते नृणां तु साधारणो दोषः यत्तु प्रतिशुक्रादिदोषोयं प्रथमेग-
 मने नृणां राज्ञां विजययात्रायां प्रतिशुक्रं च दुष्यतीति वचसा
 राज्ञां दोषाभावः तत्तुच्छम् विजययात्रेत्यस्य विजयदशम्यामार-
 व्य यात्रायामित्यर्थः तदारब्धायां प्रतिशुक्रादिदोषो भवत्येव पू-
 र्वोक्तगोत्राणां तथा रेवत्यादिमृगांत भेषु चंद्रैश्च दोषेन यात्रामुहू-
 र्ततुज्ञातजन्मनामेव नृणां अज्ञातजन्मनांतु प्रश्नशकुनादिभिः
 गर्गः सदशायां शुभायात्रा अष्टवर्गेशु भेसमा न्यूनात्काल-
 लग्नादौ तिथ्यादावर्धमामता ॥ जननराशितनूयदिलग्नगौ तद-
 धिपौ यदि वा ततएव वा ॥ त्रिरिपुरवायगृहं यदि चोदयो विजय एव
 भवेद्दसुधापतेः रिपुजन्मलग्नभमथाधिपौ तयोस्ततएव
 वोपचयस ३।६।१०।११ अचेद्भवेत् हिवुकेद्युनेथ शुभवर्गक-
 स्तनौ यदि मस्तकोदयगृहं तदा जयः स्वजन्मभात् १।३।५।७
 तारकानेष्टा ॥ अथ यात्राभेदाः ॥ लघु १ मध्य २ दीर्घ ३ द्वादश
 योजनांतं लघु १ पंचविंशतियोजनांतं मध्या २ अतः परं दी-
 र्घा तथा युद्धयात्रा १ तीर्थयात्रा २ लाभयात्रा ३ अथ यात्रास-
 मयः सर्वासु यात्रासु शुक्रास्ते नगंतव्यम् तथा जन्मेशो जन्मद-
 शेशोस्तंगतेऽपि नगंतव्यं तीर्थयात्रासु गुरुशुक्रयोरस्तकालो
 वर्ज्यः सिंहगो गुरुश्च नीचगोपिवर्ज्यः न तीर्थकामः सति फा-
 णिजायुधे नृजौ शिशौ वृद्धघने च नीचगे नरो मरार्थ्ये गमनं प्र-
 कारयेद्विनैव कुंभस्थलग्नौ तमी गयाः तिथौ चतुर्थ्यामथ पंच-

मुहूर्तसिंधुः

(१४३)

यात्रामासाः				ऋतुफलम्				
मे.	सिं.	ध.	रवौ	श्रेष्ठा	वर्षा	शरत्	शिशिर	वसंतः
मि.क.	वृ. तु.	कुं. मी.	रवौ	मध्या	निंद्या	शुभा	शुभा	शुभा
कर्क	वृश्चिक	मीन	रवौ	ऽध.	हिम.	निषि	ग्रीष्म	निषि

यात्राभान्याह

अश्वि	पु.	ऽनु.	मृ.	ति.	रे.	ह.	श्र.	ध.	शुभा
रो.	उ.३	पू.३	ज्ये.	मू.	श.	०	०	०	मध्या
भ.	कृ.	आ.	ऽश्ले	म.	चि.	स्वा.	वि.	०	निंद्या
श्र.	ह.	मृ.	पुष्य	०	०	०	०	सर्वदा	शुभा
पू.३	कृ	म.	भ.	स्वा.	वि.	ज्ये.	ऽश्ले.	चि.	आवश्यक
१६	२१	११	७	१४	१४	१४	१४	४०	त्याज्यघटि

तिथयः

क	२	३	५	७	१०	११	१३	उभयप
विनाशमोदप्रतिपत्त्यानु	वसुंधरालाभवती	अश्विनिगमनतोपि	अनेकविधसौख्यफलं	अभीष्टफलसमिफलं	अभिप्रेतमभिप्रायार्थ	विविधसौख्यसमिहि- ताय.	कोशफलानुवृद्धिः	फलानि

दश्यां षष्ठ्यां नवम्यामुपयाति यातां शत्रोर्वशं याति शतैकदंति दानांबुसंसिक्तमहीतलोपि योद्वादशीं प्राप्य चतुर्दशीं वा मतिं प्रयाणे कुरुतेष्टमीं वा सनाशमायात्यचिरेण राजा राजानुमा मात्यविलोमचेष्टः बृहस्पतिः सर्वाः स्युस्तिथयः श्रेष्ठाः शुक्ले त्वाद्यद्वयं विना कृष्णेप्यंत्यत्रयं चैव षष्ठीं रिक्तां परित्यजेत्

नारदः षष्ठ्यष्टमी द्वादशीषु रिक्तामापूर्णिमासु च यात्राशु-
 कृ प्रतिपदि निधनायाधनाय च ॥ अथ मासेषु विशेषः ॥ चंद्र
 सूर्ययोः समायनत्वे सर्वदिक्षु गमः शुभो दिवा रात्रौ च

वारफलम्							
सू.	चं.	मं.	बु.	वृ.	शु.	श.	वाराः
सू.	चं.	मं.	बु.	वृ.	शु.	श.	फलानि

दिक्शूलं समुदायेन

ई.		पूर्व		आ.
	बु. श.	प्रातः चं. श. ज्ये.	चं. जी.	
उ.	अर्द्धरात्रे मं. बु. उ. भा.		मध्याह्ने जी. पू. भा.	द.
	बु. सू.	संध्यायां सू. शु. रो.	जी. शु.	
वाय.		पश्चिम		नै. क.

अत्रोत्तरस्यां पूर्वस्या अंतर्भावः दक्षिणस्यां पश्चिमाया
 अंतर्भावः भिन्नायनत्वे दिवारविदिशं रात्रौ चंद्रदिशं
 चातुर्मास्ये फाल्गुनशुक्लपक्षे च बृहद्यात्रा निषिद्धा तथा
 सूर्य भौमशानिभिर्विषमैस्तथोपरागदूषितायने च समुद्र
 यात्रा बृहद्यात्रा च न तथा द्विस्वभाव राशिगसूर्ये बृहद्या-
 त्रान तथा २।५।८ गते सूर्ये नौ यात्रान तथा भाद्रपदे बृ
 हन्मध्ययात्रेन आश्विने तीर्थयात्रान

मुहूर्तसिंधुः

(१४५)

अथवारकाल			वारपाशः					
ई	पू	आ	ई. बु	पू. भौ	आ. चं.			
उ. सू.	वारकाः	जी. द	उ. जी.	वारपाश	सू. द			
वा. चं.	प. मं.	नै. बु.	वा. शु.	प. श.	नै. कृत्य			
चंद्रवासो वर्ण फ.			तिथिपाश					
०	पू-युध १५/९ रक्त	०	ई.	पू. ४१२/२० २८	आ.			
कृष्ण उ. ४१८/१२ वृत्क	चंद्रवासः	सिद्धि २६/१० व. श्वेत	उ. ६/१४ ९/२२	तिथिपाश	२३/२ १०/१८ द.			
०	पीत ३१७/११ लक्ष्मी प.	०	वा.	प. १२/२० २८/३०	नै. क.			
योगिनी			तिथिकालादि					
ई चासुं.	पू.	आ.		पू.				
८/३०	ब्राम्ही १/९	कोमारी ३/११	०	७/८/१५/१९ २३/२४	०			
माहे उ. श्वरी २/१०	योगि नी	वाराही ५/१३ द.	उ. १/२/९ २/१०/१७ १८ २५/२६	तिथिकाला दिच.	२/५/६/१३ द १४/२१ २२/२९/३०			
चंडिका वा. १५	इंद्राणी ६/१४ प.	वैष्णवी ४/१२ नै	०	३/४/११/१२ ५/४/११/२० २१/२८ प.	०			
अथैकस्मिन्दिनेपि योगिनी भोगः								
पू.	वा.	द.	ई.	प.	आ.	उ.	नै.	दिशः
३	७	१९	१५	१८	२२	२६	३०	घट्यः
४५	३०	४५	०	४५	३०	१५	०	
३३	३७	४१	४५	४८	५२	५६	६०	घट्य
४५	३०	४५	०	४५	३०	१५	०	

अथ पाशकाल घातादीनांगणितमुच्यते ॥ गतचंद्रदिनेचतुः

स्थिते स्वयमाब्ज्यंग ०।२।४।६ युते हते गजैः ८ स्वदिशित्य-
जपाशघातकेभिमुखेकालनिपातकेगमिन् अत्रगतचांद्रदि-
नेचतुःस्थापिते क्रमात् ०।२।४।६ युते अष्टशेषितेशेषांकस-
मदिशिक्रमात्पाशघातकालनिपातनानि भवन्ति अथ योगि-
नी विचारः तिथयः संमुख वामगानशस्ताः तथा दक्षेष्टेयो-
गिनी राहुयुक्ता यस्यैकोपिशत्रुलक्षं निहन्ति कार्यसिद्धौ च
योगिनी संमुखाद्युते गमे युद्धे च मृत्युदा अशुभादक्षिणे भा-
गे वामेष्टे शुभप्रभा अत्रैकस्या एव योगिन्याः कार्यविशे-
षेण विरोधपरिहारः तादृशवाक्यसमुदायेन समरसारीय
वाक्यं यामलमूलं नरपतिमूलं वानत्रच जयलक्ष्म्या युद्धया-
त्रायां वामेऽशुभादक्षे शुभा फलार्थियात्रायां वामे शुभादक्षे
ऽशुभा शकुन इव अतएव ज्योतिर्निबन्धेऽपि रिपोर्जयार्थि-
नां याने योगिनी दक्षिणेशुभा व्यवहारार्थिनां याने वामेश
स्ता समीरिता तीक्ष्णधारासिहस्ता च युद्धे दक्षिणगाशु-
भा परंचेदं न मनोरमं एवं च यात्राद्वैविध्यप्रसंगः चंद्रा-
दीनामपि युद्धयात्रायां वैलक्षण्यं वक्तुमुचितं नहि च तादृ-
शोपलं भः अतो न्यथा समाधिः यामिले राहुयुक्ता यदा द-
क्षिणगाशुभा राहुयुतानचेत्तदान निर्बलत्वात् यत उक्तं
योगिनी राहुयुक्ता चेद्दक्षे स्याच्छुभदायिका वियुताराहु-
णा सा तु वामेऽपि शुभदायिका परं मन्मते विकल्प एव स-
मंजसो न च विषयविभागो निर्मूलत्वात् कल्पना मूलक

त्वेतु दोषांतरापत्रेरसक्यपरिहार्यत्वात् अथदिवारा-
त्रिविभागोयात्रायाः गुणपतितिथावनिष्टेधिष्मेगमनंदि-
वा प्रशंसति गुणपतिधिष्मे रात्रौतिथौच गुणवर्जिते
मुनयः स्नात्वागच्छेद्विधोर्वारि अस्नात्वाबुधशुक्रयोः
अभुक्त्वा गुरुभानुभ्यां भुक्त्वा भौमशनेश्वरे अथचं-
द्रफलम् सम्मुखे अर्थलाभाय दक्षिणे सुखसंपदः पृ-
ष्ठतो मरणं चैव वामे चंद्रे धनक्षयः सर्वे दोषालयं यांति
पूर्णे चंद्रे हि संमुखे

घटिकात्मकचंद्रवासचक्रम्								
पू.	द.	प.	उ.	पू.	द.	प.	उ.	दिशि
१७	१५	२१	१६	१७	१४	२०	१४	घट्यः
दिवारात्रौचराहुचक्रं				लालाटिका			केचिद्दृष्ट दिक्ष्वेवेद माहुः चतु र्दिक्षु बहु सम्मत मिदम्	
ई १६	पू ४	आ. २४	बृ. ६	र.	शु ३	शु.		
उ. २८	यामार्ध राहु	१२ द.	बु	प्रागाद्याः	भौ.			
वा. ८	२० प.	३२ नै	चं चं	श.	रा. रा.			

अथ लालाटिका ॥ लालाटिकाः पूर्वदिशोऽशुभाः स्यु-
र्लग्नेरवीरिष्क भवे भृगुश्च खेस्तृक् नवाष्टा गुरगार्कि

रंगधीदुः सुरवेज्ञस्त्रिधने सुरेज्यः उषप्रशस्तते गर्गः शकुनंच
 बृहस्पतिः अंगिरामनउत्साहं विप्रवाक्यं जनार्दनः उषः का-
 लो विनापूर्वा गोधूलिः पश्चिमांविना विनोत्तरा निशीथः सन् या-
 नेयाम्यांविनाभिजित् अथ सर्वत्र घटिकात्मकचारे चंद्रयो-
 गिनीराह्यात्मके स्पष्टानाड्यो बोध्याः अत्रयात्रालग्नं शीर्षो-
 दयेयातुरभीष्टसिद्धि ५।६।७।८।९ कुंभो मीनौ शीर्षोदय
 गावपिनिंद्यो यातव्यकाष्ठा मुखमिष्ट लग्नं जन्मोदयेसिद्धि
 करं प्रयाणं नजन्मराशेरुदये उभाभ्यां मुपचये जन्मलग्न-
 स्थरविराशिद्वितीयराशौ वेशिसंज्ञकेच शुभम् दिवादिन-
 वले ५।६।७।८।९१।९२ रात्रौ रात्रिवले २।१।९।४।३।१०
 गंतव्यंचरेशुभम् व्यंगेमध्यमस्थिरेधमं येचभावालगे शु-
 भसंयुतास्ते ग्राह्या ४।८।२ लग्नानिश्रेष्ठानि नस्वराशिवश्य
 लगेयात्रा अथात्रैवरक्षक वर्धक ताननायक कारकउ-
 पनायक संज्ञाग्रहाणाम् जन्मसूर्याद्वितीयगः शुभस्वेदयु
 तो राशिर्यात्रायां लग्नगश्चेद्रक्षको भवति जन्मलग्नाद्विशमगः
 शुभयुतो वर्धको भवति जन्मचंद्रादुपचयगोराशिः शुभयुत
 स्तान् संज्ञः जन्मन्युपचय संस्थानायक संज्ञा ग्रहाभावाश्च
 संज्ञिनो बोध्याः जन्मलग्नस्थः सुखस्थः दशमस्थ एकदश
 स्थश्च परस्परं कारक संज्ञकः उंगसहस्वगृहांशेकारः अ-
 स्माद्विशमगः कारक संज्ञकः स्वोच्चत्रिकोण संस्थानायक सं-
 ज्ञा भाग्यगता उपनायक संज्ञा रक्षका वर्धका स्ययेच जन्मनि

नायकाः तेषां लग्नेषु निःशंकं यात्रा लग्नेनियोजयेत् अशस्तोपि
 भवेच्छस्तः शस्तोपि विफलायते ग्रहोराशिश्च लग्नस्थो रक्षका-
 दिप्रभेदतः दिगीश्वरो ललाटस्थो यदि वा दिग्बलान्वितः वधवं
 ध प्रदोयातुः केन्द्रगस्तजयार्थदः दिगीशाः सूर्यशुक्रारराह्वा
 किं दुजसूरयः दिगीश्वरे ललाटस्थे यातुर्न पुनरागमः लला-
 टेग्निभयंकरोति दिनकृत्कोशक्षयं लोहितः शत्रूणां विजयः
 शशांकतनयः सेनाविमर्दगुरुः मृत्कं भास्करनन्दनो नरपते
 र्याधिं तथा विप्रराट् एतान्येव समस्त रवेचरफला न्येकः सि
 तोयत्सातिरिपोर्वारि विलग्नगः सौम्योपिन शुभदः मित्रवारे पा-
 पोपि शुभदः साम्भोजीवसि.

(१५०)

मुहूर्तसिंधुः

तौ नाथौ दंडस्य कुजभास्करो चंद्रो दानस्य भेदस्य राहुकेतुबुधार्कजाः
 यांतिसामादयः सिद्धिं केन्द्रोपचयसंस्थितैः स्वनाथैर्वीर्यसंयुक्तौ स्त
 द्वारैर्वीर्यदंशकैः विंशोपकाः शस्ताः क्रूराः ३।११।६।१० सौम्याः ३
 ११।१० चंद्रः ६।१।१२ त्यक्ताः शुक्रो नेष्टः १० शनिर्नेष्टः यात्रांगेशो
 ८।६।७।१२ इष्टो न अथ प्रत्येकभावफलं

रव्यादीनाम्								
	र.	चं.	मं.	बु.	वृ.	शु.	श.	रा. के.
१	संतापं	कलहं	सर्पभीः	स्वरं	संपत्तिः	विलासं	बंधवधे	ए
२	अर्थनाश	धनं	सैन्यभेदं	धनदः	धनं	धनं	धनहानि	ए
३	भूमिदः	धनं	धनादि	लाभः	श्रमं	स्वरं	रिपुनाश	ए
४	बंधुद्वेषः	बंधुलाभं	बंधुहानि	सुरं	राज्यसम्पत्ति	श्रियं	विनाशय	ए
५	दुर्मतिं	अर्थप्रदः	शत्रुपीडा	पुत्रादि	ईप्सितं	मानं	धननाश	ए
६	वाञ्छितं	शत्रुदः	शत्रुनाश	शत्रुभीतिः	शत्रुवश्य	शत्रुवश्य	शत्रुनाश	शीघ्रफलं
७	स्त्रीविरो.	धनभूमि लाभदः	अर्थक्षयं	वरांगना	कीर्ति	राज्यं हस्तिः	उत्साह भंगः	ए
८	मानारोगं	शोकदः	मृत्युदः	श्रीभामं	प्राणदा	ईप्सितं	शस्त्रभी.	ए
९	धर्महा धनदः	श्रीः	धर्महत्	धर्म	धर्म	कामं	धर्मनाशं	ए
१०	सन्मानं	धनहा	शस्तः	ईप्सितं	कीर्ति	प्रभूत धनं	कर्मनाशं	शुभदो
११	लाभं	ऐश्वर्यं	लाभः	लाभः	श्रियं	धनं	लाभं	ए
१२	व्ययं	भयं	ग्रणकृत	धनहा.	सुरवदुः	अभीष्टं	अनर्थदः	ए
रुशश्चेत्क ष्टदः			उत्सोधन हा					

अथात्रविशेषः अपूर्णः शोकदश्चंद्रोलम्ने क्षीणस्तथारिपौः कर्कि
 गोज ४।२।१ स्थितः षष्ठो निजदुष्टफलापहः सूर्यो राजभयंक
 रोति शशिना युक्तोर्थहानिभृगुः स्थानभ्रंशकरो गुरुः शशिसु
 तः संतापदोषमहत् मृत्युं सूर्यसुतो ददातिनियतं शस्त्रान्तथाभू
 सुत तस्माच्चंद्रयुतिं विहाय मतिमान्यात्रां प्रकुर्यात्सदा त्रिकर्मा
 योपगोराहु प्रयाणे सत्फलप्रदः केतुर्यातव्यकाष्ठायां सन्नताग्रे
 शुचप्रदः अथ प्रत्येकफलम्. दिनकृद्विसेतथांशके यात्रालम्न
 गतेथवारवौ संतापयतिस्मरातुरं वेश्येवार्थविवर्जितनरम् उ-
 दये शशिनेंशके ह्निवाभवति गतो नचिरण दुर्मनाः प्रमदामिव
 यातद्यौवनारत्यर्थं समवाध्य कर्कशाम् भौमेदये शोह निवासया-
 त्रा करोति वधं वधमर्थनाशं संसेविनः पापपराङ्मुखेन मनोभ-
 वार्त्तेन परांगनेव बुधस्य लग्नांशक वासरेषु यात्रानरं प्रीणयति
 प्रकामं भावानुरक्ता प्रवरांगनेव विदग्धचेष्टामदनाभितप्तान् गु-
 रोर्विलग्नंशदिनेषु यात्रा हितानुबन्धेप्सित कामदाच जायेव भ-
 क्तमनसोनुकूला कलाभिवृद्धैरतिदाहिताच यात्रा भृगोरंशदि
 नोदयेषु प्रीणातिकर्मैर्विविधै धियासुं विलासिनी कामवसेनयानं
 भोगैरनेकैर्मदनातुरेव - द्युलग्नभागेषु शनेश्च यात्रा प्राणछिदा
 दीन्प्रकरोति दोषान् अन्यप्रसक्ता वनितेव मोहाभिषेविता मन्मथ
 मोहितेन - अथ जीवमृतपक्षौ राहुयुतं भं कर्तरी संज्ञं तदग्रिम १३
 त्रयोदश भा नि जीवपक्षः सूर्यमृतजीवपक्षे चंद्रे जीवपक्षे ये यात्रा
 शुभा सूर्यचंद्रो वा जीवपक्षे न दपि शुभा सूर्यो जीवपक्षे चन्द्रे

(१५२)

मुहूर्तसिंधुः

मृतपक्षे यात्रानशुभा सूर्यचन्द्रौ द्वावपि मृतपक्षगौ तदा यात्रा उति
क्षयदा यः स्थितः सस्थाई तस्य सूर्यो धीराः यः स्थानादन्यत्र या-
ति सयायी तत्स्वामी चन्द्रः जीवपक्षे तस्य तस्य जयः यथाराहु रधु
नानुराधायां तद्भक्तरी ज्येष्ठातः भरण्यांतं जीवपक्षः विशाषा तो
भानि १३ त्रयोदशमृतपक्षः कृत्तिका १५ भंग्रस्तं अत्रोभौ जीवपक्षे
संधिकरौ मृते उभयोर्हानिदाविति नरपत्नौ विस्तरः

उदाहृति			अकुलचक्रम्	कुलचक्रम्
मृ.	क.	जी.	स्वा.भ. उ० ले धं.	पू. ३ उ० वि. ति. म. मृ.
वि.	अ.	ज्ये.		
स्वा.		मृ.	रे. ह. उ० पु. पू. उ. ३	अ. क. वि. ज्ये. वि.
वि.		पू.		
ह.		उ.	रो ११ ३५ ७ १९ ११	नक्ष. मं. शु. वा स.
उ.		उ० वि.		
पू.		अ.	१३ १५ ति. र. चं.	४ ३० १२ १४ ति थ.
म.		ध.		
उ० ले.		श.	वृ. श. एषु बुद्धे.	एषु बुद्धारं भेस्थायी जयी स्यात्
पु.		पू.		
पु.		उ.	यायी जयी भवति.	
आ.		रे.		
मृ.		अ.	कु.	म.
रो.	क.	भ.		

कुलाकुलम् मृ. श. आ. रो. बुधे २। ५। १० तिथयः
एषु बुद्धारं भेसंधिः स्यात् कुलाकुलादिकं जीवपक्षमृतपक्षौ अवश्य यो-
धयोर्विचार्य्य तथा च क्रूरयात्रायामवश्यं वोध्यं शुभायां नात्यावश्यकतायतः
कुलाकुलं वीक्ष्यं यौद्धे कर्मणि सर्वदा राहुभक्तादिकं चापि वीक्ष्यं तत्रै-
व सर्वथा शुभायां नातियोज्यं हि योज्यं चोभय पक्षयोः क्रूरयात्रा रा-
हुवले षडंगे कालचक्रके चंद्रकालानलोवापी सूर्यकालानले तथा

मृगया यामपि तथा बोध्यं बुद्धिमतासदा कुलाकुलादिषु राहु
योगिन्योश्चंद्रस्य च बलं चापि विचार्य नहि कुलाकुलमेवाव
लं व्येतर सामग्री चोपेक्ष्येति.

षोडशमासादितिथयः

पौ.	मा.	फा.	चै.	चै.	जे.	आ.	आ.	भा.	आ.	का.	मा.	पूर्व.	दक्षिण	पश्चिम	उत्तर.
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	सौरव्य कुंश	कुंश	प्रीतिः	अर्थोर्ग
२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१	शुक्ल	ने	ने	मित्र
३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१	२	दुःख कुंश	दुःख	इष्ट	घला
४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१	२	३	लाभ	सौरव्य	मं	द्रुला
५	६	७	८	९	१०	११	१२	१	२	३	४	लाभ	द्रुला	घन	सौ.
६	७	८	९	१०	११	१२	१	२	३	४	५	प्रीति	लाभ	मुं	द्रुला
७	८	९	१०	११	१२	१	२	३	४	५	६	लाभ	कलह	लाभ	दुःख
८	९	१०	११	१२	१	२	३	४	५	६	७	कष्ट	सौरव्य	कुंश	लाभ
९	१०	११	१२	१	२	३	४	५	६	७	८	सौरव्य	लाभ	सि.	क.
१०	११	१२	१	२	३	४	५	६	७	८	९	कुंश	कष्ट	द्रुला	घला
११	१२	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	सुक्ल	लाभ	द्रुला	शुं
१२	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	शुं	सौरव्य	मुं	वैधक

धर्मार्थकामादि चक्रम्.							
अ.	नि.	ऽश्वे.	ध.	श.	वि.	ऽनु.	धर्मे
भ.	पूभा	ज्ये.	श्र.	पू.	म.	स्वा.	अर्थे
रु.	आ.	उभा.	वि.	मृ.	ऽभि.	पूभा.	कामे
रो.	पूपा.	मृ.	रे.	उषा.	उभा.	ह.	मोक्षे

धर्मगेमास्करेवित्तमोक्षे
शशीवित्तगे धर्ममोक्षार्थ
गः शस्यते कामगे धर्ममो-
क्षार्थगः शोभने मोक्षगे-
केवलं धर्मगः प्रोच्यते शू-
न्यंशः वारेशमैद्यां विनि-

वेश्यपश्येत्पदक्षिणस्थानगताक्रमेण- चामार्धभोगः शनिर-
स्तियस्यांतदानयायात्ककुभंतदाताम् अथ सर्वांकयोगोति-
थि भ. वारनामाक्षरयोगे त्रिस्थे क्रमात् २-३-४ द्वित्रिच-
तुर्भिर्गुणिते क्रमात् ६-७-८ रससप्ताष्टभाजिते क्रमात्
०-०-० आदिशून्ये हानिः मध्यशून्ये भयम् अंत्यशून्ये मृत्युः
स्थानत्रये शून्ययोगे निश्चितं मृत्युः स्थानत्रये कयुजिजयः अ-
तिथयः शुक्लप्रतिपत्तः अपरे तिथिवारभयोगैक्यं त्रिषु स्थाने-
षु क्रमात् ७-८-९ सप्ताष्टगुणशेषितं स्थानत्रये कयोगे स-
र्वांकः अथ महाडला भ्रमो- सूर्यभाद्दिनभमितिः ७ सप्तत-
ष्टा २-७ शेषे महाडलः ३-६ शेषेऽभ्रमः उभावपि निर्दो- अ-
भ्रमस्तयात्रायामेव निषिद्धः महाडलस्तयात्रायंत्र हलप्रवाह
समरे चौर्ये च संधौ तथा कूपारामतडागबंधनविधौ त्याज्यं सदै-
वाडलम् यस्मान्नात्र शुभेषु मंगलविधौ दोषो न तस्य क्वचित् अ-
थ द्विवरं दिनभं रविभाद्राद्यं शुक्लादितिथ्यावारेण च युतं नवमं ७
शेषं चेद्विवरं गमने श्रेष्ठम् अथ घवाडकः रविभाद्दिनभंगणादि-

मुहूर्तमिंधुः

(१५५)

त्वाश्रुणंतिथियुतं च ७ शेषितं ३ शेषे घवाडकं यात्रायां शुभदम् ब्राह्मे शनौ तु गमनं बहु विघ्नदं स्यात्.

अथ विघ्न कालचक्रम्				योवारस्तस्यां विदिक्षुः मुखं तस्य वर्जयेत् यात्रायां अस्य मुखं पृष्ठे कृत्वा यात्रायां जयः
ई.	बु.	पू.	आ. र. वृ.	
उ.			द.	
वा. मं. श.	प.	चं. शु. नै.		

केचिद्रात्रिशेष ४ घटीभ्यदिना- र्धयामांतं पूर्वाज्ज- लिताः तत्र त्रिष्व- पि यात्रा न शुभ- दा	दग्धादि दिशः उदयात्.									
		७ ३०	१५ ०	२२ ३०	३० ०	३७ ३०	४५ ०	५३ ३०	६० ०	नाड्या
	इष्टहर	पू.	आ.	द.	नै.	प.	वा.	उ.	ई.	ज्वली.
	अमम्	आ.	द.	नै.	प.	वा.	उ.	ई.	पू.	धूमित
अभंग	ई.	पू.	आ.	द.	नै.	प.	वा.	उ.	दग्ध-	

परिघदंडः

अन्यच्छ्रद्वावपिमतिमतापारि-	कु. रो. मृ. आ. पु. ति. आ. म.
घोडलंघनीयः आवश्यके शूला	पूर्व
भावे तनुबलेच परिघः सुलंघ्यो भवति	पूर्व पश्चिमयोः
योगिनी राहोरपि शुद्धिश्चेत्तदा.	परिघः
	दक्षिणोत्तरयोश्च.
	१६ १५ १४ १३ १२ ११ १० ९ ८ ७ ६ ५ ४ ३ २ १

अथ राशीनां घातचक्रम्

-	मे.	वृ.	मि.	क.	सिं.	क.	तु.	वृ.	ध.	म.	कुं.	मी.	-
र.	४	८	१२	५	४	१	६	१०	७	११	२	३	र.
चं.	१	५	९	२	६	१०	३	७	४	८	११	१२	चं.
मौ.	५	९	१	६	१०	२	७	११	८	१२	५	४	मौ.
बु.	२	६	१०	३	७	११	४	८	५	९	१२	१	बु.
वृ.	६	३	२	७	११	७	६	१२	९	१	४	५	वृ.
शु.	३	७	११	४	८	१२	५	९	६	१०	१	२	शु.
श.	७	११	३	८	१२	४	९	१	१०	२	५	६	श.
रा.	८	१२	४	९	१	५	१०	२	१०	३	६	७	रा.
के.	९	११	५	१०	२	६	११	३	११	४	५	६	के.
मा.	का.	मार्ग.	पौ.	मा.	फा.	बै.	वै.	ज्ये.	३३	आ.	भा.	आ.	मा.
ति.	नं.	पू.	भ.	ज.	पू.	भ.	रि.	नं.	भ.	रि.	ज.	पू.	ती.
नं.	म.	ह.	स्वा.	उनु.	सू.	श्र.	श.	रे.	भ.	रो.	आ.	ह.	न.
यो.	ह.	वि.	स्वा.	सा.	क्र.	सा.	प.	शु.	सा.	व.	धु.	व्या.	मो.
वा.	श.	वृ.	चं.	बु.	श.	चं.	वृ.	श.	शु.	भौ.	स्फ.	शु.	वा.

अथास्यविचारः

युद्धे विवाहे च कुमारि पूजने याने ऋषोराजनिषेवने च विचिंतयेद्वा-
तफलं मनस्वी विवाहचूडादि शुभेन चिंतयेत् अथ परिघदोषनिर्मु-
क्तभानि मैत्रार्कपुष्पाश्विनिर्भैरुक्ता यात्राशुभा सर्वदिशा सुपं-
डितैः एवं विलम्बेऽपि गंतव्यकाष्ठेऽन्मुखे जयः दक्षिणस्थे मध्यम-
वामस्थे हानिः पृष्ठस्थे महाभीतिः चक्रीकेन्द्रगतः अस्य वर्गचनि-
षिद्धम् जन्मराशि तनुभ्यामष्टमे वास्वारिभाद्रिगुभे तदधिपालम्
गाश्चेत्तदारिष्टं दायान्ना बोध्या

मुहूर्तसिंधुः

(१५७)

अथस्पष्टविदिक्ष्वपिप्रद-
क्षिणगतासु यथाग्नेयींप्रा
गुक्तवार भलमे यथायाम्यै
निर्ऋतिदिशमेवं मन्यासु
च गच्छेत् शुभम्

दिग्गन्धानि.				
सू.	द.	प.	उ.	दि.
१ ५९	२ ६१०	३ ७११	४ ८१२	शुभ
२ ६१०	३ ७११	४ ८१२	५ ९१३	मध्य.
३ ७१२	४ ८१३	५ ९१४	६ १०१५	भयं.
४ ८१३	५ ९१४	६ १०१५	७ १११६	महाभय

अथ यात्रालम्ने योगाः

र.	चं.	भौ.	बु.	वृ.	शु.	श.	रा.	ग्रहाः
३	१०	६	४	१	५	६	६	वशीकरः
११	०	६	०	१	पृष्ठगता	३	३	जययोगः
६	८	०	०	१	०	०	०	जयकरः
२।११	२।११	२।११	२।११	२।११	२।११	२।११	२।११	जयकरः
१	७	०	२	२	२	०	०	जयकरः
२	०	०	२	०	१	०	०	जयकरः
१	१	०	०	०	०	६	६	वशीकरः
१०	०	१	१० ११	०	१० ११	१	०	वशीकरः
०	०	३ ६११	वली	वली	वली	वली	३ ६११	विजयदः
३	७	३	४	१	४	३	०	वशीकरः
११	७	३	१०	१	१०	३	६	विजय
१० ११	४	१० ११	७	१	७	१० ११	६	राजाधिराज

लग्नयोगाः								
र.	चं.	भौ.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	ग्रहाः
०	८	०	०	१	६	०	२	विजयः
०	७	०	४	०	४	०	०	विजयः
०	४	०	३।५	०	३	०	०	विजयः
६	०	३	७	१	८	०	०	विजयः
११	१	३	१०	१	१०	३	६	विजयः
०	८	०	०	१	७	०	०	विजयः
०	७	०	४	०	४	०	०	विजयः
०	३।६ ३।१३।१३	०	बली	केंद्रे	०	०	०	धनलाभः
११	७	३	१०	१	१०	३	६	धनलाभः
६	०	६	०	३	४	३	०	धनलाभः
मे पे १	०	मकरे १	०	कर्के १	०	तुले १	०	धनलाभः
११	२	११	२	१	२	११	११	धनलाभः
०	आपो	०	०	केंद्रे	१०	०	०	कार्यसिद्धिः
३	०	६	४	१	४	६	०	धनलाभः
३	११	६	०	१	उज्जु.	०	०	सर्वार्थसि.
६	०	३	७	५	८	०	०	सर्वसमृद्धे.
०	१०	०	०	कें.	०	०	०	जयमो
०	०	०	०	१	बर्षोत्तम	०	०	जयः
०	७	०	४	गुरुदृष्टे	४	०	०	विजयः
०	४	०	७	०	७	०	०	जयः
०	७	०	७	०	७	०	०	विजयः
१	७	०	२	०	०	०	०	विजयः
३	६	६	कें.	कें.	कें.	३.	३.	महाजयः
३ ६	०	३ ६	०	०	०	३ ६	३ ६	बलदः
३	२	०	०	०	१	०	०	जयदः

होराप्रोक्ते राज्ञां योगैर्गन्तुः सिद्धिर्भूयोभूयात् योगैः सिद्धिर्भूपतीनां

सुधिष्येर्विप्राणांस्याच्छाकुनैस्तस्करादेसन्मोहूर्तैः प्राकृताना-
मिहोक्ता सर्वेषां वैचित्तलमर्क्षशुद्धा अथयोगादेयः केन्द्रत्रिको-
णस्थसितज्ञजीवैर्योगाधियोगः कथितेव्ययेव्यात् क्षेमंचत्रा-
बृहधजन्यहर्षः क्षेमोरिबंधावनिलाभएषु एकेनयोगः फलंक्षेमं
द्वाभ्यामधियोगः क्षेमोरिपूणांवधः त्रिभिर्योगाधियोगः क्षेमरि
पुवधावनिलाभानि अथविजयादशमी आश्विनादिदशमीविज-
यायाभूमिपालगमनेविजयाय विष्णुधिष्यसहितायदिसास्या
द्वांछितार्थसहितासुतरांस्यात् अत्रविजयारव्यमुहूर्ते यात्रास-
चैकादशो मुहूर्तः अथवा ईषत्संध्या मतिक्रान्तः किंचिदुद्दिन्नतारकः
विजयोनामकालोयं सर्वकार्यार्थसाधकः अथतिथ्यादिपुनिर्णिहं
पु लभ्यवले सति दोहदबलेन गच्छेत्

तिथि दोहदं.

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
शुक्र	तुल	वृत्त	समुक	हविष्य	स्वर्णसर्प	अश्व	अनार	कमलनल	गोमूत्र	यवान	पायस	गुड	रुधिर	मुद्राभ

नक्षत्रदोहदं.

अ.	भ.	क.	मे.	मु.	आ.	पु.	ति.	श्रु.	म.	पु.	उ.	ह.	चि.	स्वा.	वि.	जु.	ये.	म.
शुक्र	तुल	मरुत	गोदाधि	मरुत	वृत्त	हृत्	मुनामा	कृत्तर	पायस	पपीहा	सहा	सहिवा	पुनी	अश्वस	तिरस	अश्वफ	कर्म	सारिका
पू.	उ.	अ.	ध.	श.	पू.	उ.	रे.	०										
शशमां	सिंहमां	कृशराभ	भक्त	अवपिष्ट	मत्स्थान	चित्रान	दध्योदन	०										

वारदोहदं.							
र.	चं.	भौ.	बु.	बृ.	शु.	श.	म.
घृतखंड	पायस	कांजी	तमदुग्ध	दधि	दुग्धक.	तिलान्न	भक्ष्य.
कुं कुं.	चंदन	मृदं.	यवान्	दधि	घृतं	नैलं	चंदनं
तक्रं	चंदन	मृदं.	पुष्पं	दधि	घृतं	खिल्ल	दानं धा- र्यं.
घृतं	पय	गुडं	तिलान्न	दधि	यवान्	मारवान्	भक्ष्यं
प्रियंवद	शय्यासृ	शरन्नधु.	हारधृक्	भस्मधु.	यष्टिभृ.	कलही	कृत्यं.
पाटली	श्वेती	रक्ती	हरिती	पीती	चित्री	नीली	धार्यं.

दिग्दोहदं.							वाहनानि.					
पू.	आ.	व.	मै.	प.	वा.	उ.	ई.	दि.	बृ.	व.	प.	उ.
घृत	तंडुल	तिल	समुक	मस्त्य	गोधूम	निल	पायस	मस्त्य	गजेन	रथेन	अश्वेन	नरेण

प्रस्थितिदि.				दिक्षु प्रस्थानदिनानि				
राजा	सामं	इतर	पू.	द.	प.	उ.	दिश	विदि
१०	७	५ ३	७	५	३	२	दिना	क्षपि प्राद क्षि.

अथचेदोहदेषु भक्ष्यं चेत्तदाविलोकयेत्स्पर्शनं वा कुर्व्यात्. अथप्र-
स्थानविधिः सुमुहूर्ते गंधाक्षतादिपूजितमुपवीतमायुधं क्षौद्रमाम-
लकं हृद्यं वाद्यारहिते देवायतनादिस्थले धनुः ५०० अथवा २०० ध-
नुर्मितं १० धनुर्मितं गेहाद्वेहांतरे प्रस्थानं संप्रस्थितो यद्दहमंदिरतः प्र-
यातो गंतव्यदिक्षु तदापि प्रयतेन कार्यम् दुग्धं ३ दिनं क्षौरं ५ दिनं.

मैथुनं ७ दिनत्याज्यं अत्यावश्यकेऽशक्तौवा क्षौर क्रोध रोदन मां
स तैल गुड मैथुनानि यात्रादिवसे त्यजेत् कृत्वाच मैथुनं रात्रौ
प्रभातेयोधिगच्छति नासौफलमवाप्नोति कृच्छ्रेणापि निवर्तते.
यावद्भजतिचा ध्यानं यावत्कार्यं न सिध्यति यावद्वापि निवर्तते
तावद्दर्जहि मैथुनम् ऋतुकाले न दोषः श्रौतविधेः प्राबल्यात् अ-
कालवृष्ट्यावपियात्रा निषेधः साच पौषादिमासचतुष्क भवा वृष्टिः
नारदः अकाल जेषु नृपतिर्विद्युद्गर्जति वृष्टिषु त्रिप्रकारे तथोत्पाते
सप्तरात्रं तु न प्रजेत् गमने शांतिं कृत्वा सूर्येन्दोर्दानं च अथ गमनवि-
धिः अथ शंख वेणु वीणा दुंदुभिनिद्योपवर्धितोत्साहः ध्वज च-
मरातपन्नः सितांगरागांवरोष्णीषः संतर्प्य वह्निं हविषा द्विजांश्च
गोभूहिरण्यादिभिरावृतः सन् ज्येष्ठान्नमस्कृत्य कलत्रमित्रं पु-
त्रांश्च संतोष्य नृपः प्रयायात् नत्वेष्टदेवं स्वदिगिश्चरं च श्रद्धासमे-
तः सितमाल्यवरन्नः स्वरानुरूपं विनिधाय पादं वा दक्षिणं चाग्रत
एव यायात्- उद्धृत्य प्रथमत एव दक्षिणां घ्निं द्वात्रिंशत्पदमभिगत्य
दिश्यमानं आरोहेत्तिल घृत हेम ताम्रपात्रं दत्वा दौ गणक वराय
च प्रणच्छेत् देवगृहाद्वा गुरुसदनाद्वा स्वगृहान्मुख्य कलत्रगृहा-
द्वा प्राश्य हविष्यं विप्रानुमतः पश्यन् शृण्वन्मंगलमेयात् मंगलानि च पू-
र्णकुंभं ध्वजं छत्रं दीपं शंखं च चामरम् हिरण्यं शरन्नमादित्यं प्रा-
हुर्मंगलमष्टकम्- अथ वारपरत्वेन स्वरमु- जी- श- र- भौ- दक्षः
शुभः चंद्र- शु- श- वामः निर्गमेवामः शुभः प्रवेशे दक्षः शुभः अ-
थावश्यके अभिजिदादौ पूर्वाह्णे नोत्तरे मध्याह्णे पूर्वतः अपरा-

हे यास्याम्-

अथशकुनानि												
मोर	चाष	नकुल	रज्जुबद्ध जश	मांस	सहचः	पुष्य	गन्ना	कुंभ	छत्र	मुक्तिका	कन्या	रत्न
उष्णीष	वेतोक्षा	मधु	सपुत्रा	दीप्ताग्नि	आदर्श	अंजन	धौतवा स	मत्स्य	धृत	सिंहा- सन	रोदनही- नशव	पताका
विष्ठाः २।३	अथ	गज	फल	अन्न	दुग्ध	दधि	गौः	सर्षप	कमल	स्वच्छ क	वेद्या	वाद्य
०	०	०	मधु	मेष	अस्त्र	गोरोच	भारद्वा ज	शिबि- का	वेदश ब्द	मंगल श	गीत	अंकुश
अथापशकुनानि												
०	वैध्या स्त्री-	चर्म	तुष	अस्थि	सर्ष	लवण	अंगार	इंधन	नपुंसक	विष्ठा	तैल	उन्मत्त
चर्वी	श्रौष-	शत्रु	जटिल	संन्या-	तृण	कुष्ठी	कुमार हीना	तैला भ्यंग	वि- कोश	०	पतित	अंगही- न
क्षुधि ता-	रुधिर	स्त्री पुष्य	किरला	स्वगेह दहन	ओतुयु	क्षु त	काषपी	०	तक्र	गुड	यस्त्रा दिपत	पंक
विध यास्त्री	ऊष	गृहक	महिष यु-	उष्णधा- न्य-	कपाह	रुई	०	यमन	दक्षेग धुं	क्रोध	गर्भव ती	मुंडित
आर्द्र वास्त	दुर्वास्य	अंध	बधिर	रजस्व-	अस गो-	मूषक	शुका	०	०	०	मद्यप	०

मध्यरात्रे पश्चिमांनतस्यांगारकोविष्टिर्नशनेश्वरजंभयं व्यती
पातो न दुष्येत यस्या को दक्षिणे स्थितः पृष्ठतो वारविं कृत्वा गच्छे
दक्षिणतो वया अष्टौ पादा बुधे स्यान्नवधरणी सुते सप्त जीवे प-
दानि ज्ञेयान्येकादशार्के शशि शनि भृगु जे सार्ध चत्वारि पादाः
तस्मिन्काले मुहूर्तः सकल गुणयुतः सर्वकार्यार्थसिद्धौ ना-
स्मिन्पंचांगशुद्धिर्नचरवचरबलं भाषितं गर्गमुख्यैः कृत ४ नृ-
प १६ मुनि ७ तिथि १५ पक्ष २ द्वादश १२ रुद्रांगुलानि तु प्रोक्ताः
सिद्धाश्छायाः क्रमशोख्यादिषु सर्वसिद्धिकरी अपरे रवि २०
चं १६ मं १५ बु १४ जी १३ शु १२ श १२ एतन्मितांगुला

निशंकुमूले छायागमने घटिकैकाभिजित् तत्र सर्वकार्यसिद्धिः
जातः सन् राजाव्यापारे चोत्तमासिद्धिः विवाहादिषु न ओष-
ध्यादीनां च सिद्धिः अथ शकुनापशकुनविचारः आद्ये पशकु-
ने स्थित्वा प्राणानेकादश व्रजेत् द्वितीये षोडशप्राणौस्तृती-
येन कचिद्व्रजेत् अत्र पूर्वोक्तोदग्धज्वलितधूमितादिविचारो-
पि शकुने मुख्यः दग्धेषु दग्धं ज्वलितं ज्वलत्सु फलं ज्वलिष्यत्यथ
धूमितेषु शेषेषु शांतेषु सदानराणां सिद्ध्यंति कार्याणि सुखेन स-
म्यक् कोकिला, पल्ली, पोतकी, सूकरी, तित्तिरी, हंसी, छुंछुंदरी,
खरशब्दवामेशुभाः नद्युत्तारे भये पलायने गृहादिप्रवेशे सं-
ग्रामे राजदर्शने विपरीतांशकुना शुभाः असगोह सर्प जाडू-
चूहा सूकर एषां यात्रासमये कीर्तनं स्वमुखे नान्यमुखेन वा कीर्त-
नं शुभम् नवा दर्शनश्रवणे वानरक्रक्षाणां नाम कीर्तनं न शुभ-
म् दर्शनश्रवणौ शुभौ भवेदिडायां परिपूरितायां सर्वोपिवामः
शकुनः प्रशस्तः स्यात्पिंगलायां परिपूरितायां सर्वोप्यसव्यः
शकुनः प्रशस्तः अथाद्य शकुनम् भूषा शस्त्रयुताः समानम-
नुजा गोः पक्ष्मनाथे गनायुक्ता पूर्णघटेन शीतकिरणेश्वा ब्रह्म-
चारी मृगः सौम्ये शस्त्रयुतानराः क्षितिस्रुते देवार्चिते ब्राह्मणा
शुक्रे सुंदरिवालिका हयमृगा मंदेचराः कौरवाः स्थाने वीर्य्य यु-
तार्कसीतकिरणादीनां वदेदादिमं पश्चादशः सकुतात्प्रया-
णसमये भूपादिकानां नृणाम् अथ छिक्काफलम् क्षुतं निषिद्धं
सर्वत्र गोक्षुतं निधनप्रदम् वामे पृष्ठे शुभम् तच्च दक्षिणाग्रे च नो

शुभप्रतियामंचपूर्वादौ क्रमात्सुतफलं विदुः विघ्नशोकः क्षतिः

दिवारात्रौ च चतुर्घटिकात्मकम्								
र.	चं.	मौ.	बु.	वृ.	श्र.	श.	दिने	घट्यः
उ.	अ.	रो.	ला.	शु.	च.	का.	दिने	३॥
च.	का.	उ.	अ.	रो.	ला.	शु.	दिने	७॥
ला.	शु.	च.	का.	उ.	अ.	रो.	दिने	११॥
अ.	रो.	ला.	शु.	च.	का.	उ.	दिने	१५
का.	उ.	अ.	रो.	ला.	शु.	च.	दिने.	१८॥
शु.	च.	का.	उ.	अ.	रो.	ला.	दिने.	२२॥
रो.	ला.	शु.	च.	का.	उ.	अ.	दिने	२६॥
उ.	अ.	रो.	ला.	शु.	च.	का.	दिने	३०
रात्रौ	रात्रौ	रात्रौ	रात्रौ	रात्रौ	रात्रौ	रात्रौ	रात्रौ	
शु.	च.	का.	उ.	अ.	रो.	ला.	रात्रौ	३॥
अ.	रो.	ला.	शु.	च.	का.	उ.	रात्रौ	७॥
च.	का.	उ.	अ.	रो.	ला.	शु.	रात्रौ	११॥
रो.	ला.	शु.	च.	का.	उ.	अ.	रात्रौ	१५
का.	उ.	अ.	रो.	ला.	शु.	च.	रात्रौ	१८॥
भा.	शु.	च.	का.	उ.	अ.	रो.	रात्रौ	२२॥
उ.	अ.	रो.	ला.	शु.	च.	का.	रात्रौ	२६॥
शु.	च.	का.	उ.	अ.	रो.	ला.	रात्रौ	३०

छिक्काविचार

पू	आ	द	नैर्ऋ	प	वा	उ	ई	दिशः
विघ्नः	विलंबः	उत्तमः	मृतिः	शुभं	आगमं	लाभः	शुभं	रथौ
लाभ	विलंब	मृति	लाभ	शुभ	उत्तम	अल्प	लाभं	चंद्रे
मित्रा	लाभ	विलंब	मृति	लाभ	विदेश	सुख	मित्रा	भोमे
सिद्धि	शरीरक	अरिष्ट	विलंब	मृति	धनना	चौरमी	मित्रा	बुधे
चिंतना	वार्ता	विलंब	उत्तम	चौर	मृतिः	कष्ट	शत्रुना	जीवे
धनसि	कलह	मित्राग	अर्थ	उत्तम	विलं	मरण	धनना	शुक्रे
अर्थना	कष्टना	वार्ता	मित्र	उत्तम	शुभ	विलंब	मृति	शनी

लभो भोज्यं वार्ता कलिः सुखं इंदिरामरणं सिद्धिः पीडा भोगः स्फ-
 र्वासुखे निष्फलं चोपविष्टस्य पूर्वतः क्षुतजं फलम् प्रागन्यपुंसः
 परतस्तत्रैव च पुनः पुनः हृदात्कफाच्छिशोर्वृद्ध्याक्षतं जातवृथाज-
 गुः स्वप्नस्याद्यंतयोः शस्तं क्षुतं नो भोजनाग्रतः भोजनांत्यदिभ-
 वेद्भोज्यलाभः परेहनि अंतर्वलि कुमारीच किन्नरीमद्यकारिका
 वरटीचर्मकारीच निंद्यमासां क्षुतं सदा प्रयोजनेयत्नकृते पिजातं क्षुतं क्ष-
 णात्तद्विनिहंत्य वश्यं कार्येत्सुकेनापि मनागपीदं तस्मादपेक्ष्यं न
 विचक्षणेन औषधे वाहनारोहे विवादे शयनाशने विद्यारंभे बी-
 जवापे क्षुतं सप्तसुशोभनम् अथाश्वंगितम् मुहुर्मुहुर्मूषमलं
 करोति संताड्य मानोप्यनुलोमगामी अकार्यं भीतो भ्रुविलोचनश्च
 शिवं न भर्तुस्तुरगो विधत्ते आरोहति क्षितिपतौ विनयोपपन्नो यात्रा

नुगोन्यतुरगं प्रतिहेषितश्च वक्र एवास्पृशति दक्षिणमात्मपार्थ
 योश्चः सभर्तुरचिरात्प्रतनोतिलक्ष्मीम् अथ हस्तींगितम् भूमौ न्य
 स्त करस्तब्धः कर्णो मुकुलिते क्षणः भीतश्च सन्गजो याने भंग कृ-
 तस्खलितस्तथा अनुलोमगतिर्दृष्टो वक्रमुन्नम्य याति च वल्मीक
 स्थान गुल्मादिमथनः सिद्धिदोगजः अथ सारमेयेंगितम् नृतुरग
 करिकुंभपर्याणसक्षीरवृक्षेष्टिकासंचय छत्रशय्यासनोभूरवला
 नि ध्वजं चामरं शाङ्खं पुष्पितं वा प्रदेशं यदाश्वावमूल्याग्रतो या-
 तियातुस्तदा कार्यसिद्धिर्भवेद्दार्द्रके गोमयेभिष्टभोज्यागमः शुष्क
 संमूत्रणे शुष्कमन्नं गुडोमोदकावाप्तिरेवाथवा अथ विषतरुकंद
 कीकाष्ठपाषाणशुष्कद्रुमास्थिरमशानानि मूत्रावहत्याथवा याधिनो
 ग्रेसरो निष्ठमारव्यातिशय्या कुलालादिभांडान्यभक्तान्यभिन्नानि
 वा मूत्रयन्कन्यकादोषकृद्गुज्यमानानि चेद्दुष्टतां तद्दृष्ट्वा स्तथास्या
 दुपानत्फलं गोस्तु संमूत्रणे वर्णजः संकरः गमनमुखमुपानहसंप्र
 गृह्योपतिष्ठेद्यदास्यात्तदा सिद्धये मांसपूर्णानि नर्थाप्तिरार्द्रेण च
 स्थाशुभं साग्न्यलातेन शुष्केण चास्त्रागृहीतेन मृत्युः प्रशांतोत्सु-
 केनाभिघातोथ पुंसः शिरोहस्तपादादिवक्त्रे क्वबोह्यागमो वस्त्रयो
 रादिभिर्व्यापदः केचिदाहुः सवस्त्रेषु भ्रमं प्रविशति तु गृहं सश-
 ष्कास्थिवक्त्रे प्रधानस्य तस्मिन् वधः शृंखलाशीर्णवल्लीवस्त्रादिवा-
 बंधनंचोपगृह्योपतिष्ठेत् यदास्यात्तदा बंधनं लेढि पादौ विधुन्यन्त्वक
 र्णा उपर्याक्रमन्श्चापि विघ्नाय यातु विरोधे विरोधस्तथा स्वांगकंदू
 यने स्यात्स्वयंचोर्ध्वपादः सदादोषकृत् वामं जिघ्रेष्णानुवित्ताग-

मायस्त्रिभिः साकं विग्रहो दक्षिणं चेत् ऊरुं वामं चेन्द्रियार्थोपभोगः
 सव्यं जिघ्रेदिष्टमित्रैर्विरोधः पादौ जिघ्रेद्यायिनश्चेदयात्रां प्राहा-
 र्थाप्तिर्वाछितां निश्चलस्य स्थानस्थस्य स्वोपानहौ चेद्दिजिघ्रेत्
 क्षिप्रं यात्रां सारमेयः करोति उभयोरपि जिघ्रेणेहि बाह्वो विज्ञे-
 योरिपुचौरसंप्रयोगः याने भवन्तो भयदाश्च पश्चात् अथ काकं-
 गितं गमने कर्णसमश्चेत्क्षेमाय न सिद्धये भवति अभिमुखमुपै-
 ति विरुवन्निवर्तयेद्यात्राम् वामेर्वाशित्वादौ दक्षिणपार्श्वे नुवा-
 शते यातुः अर्थापहारकारी तद्विपरीतोर्थसिद्धिकरः यदि वामे-
 व विरुयात् मुहुर्मुहुर्यायिनो नुलोमगतिः अर्थस्य भवति सिद्धौ प्रा-
 च्यानां दक्षिणश्चैवम् वामः अतिलोमगतिर्वाशान्गमनस्य विघ्न-
 कृद्भवति तत्र स्थस्यैव फलं कथयति यद्वांछितं गमने दक्षिणवि-
 रुतं कृत्वा वामे विरुयाद्यथेप्सिता वाप्तिः प्रतिवाश्य पुरोयायात्
 द्रुतमग्रे र्थागमोति महान् प्रतिवाश्य पृष्ठतो दक्षिणेन यायादद्रुतं
 क्षतजकर्त्ता एकचरणोर्कमीक्षान्विरुवंश्च पुरोरुधिरहेतुः

अथ स्वरशास्त्रमवलंब्य कतिचिच्चक्राणि

५	५	३	३	३	६	६	८	८	८	९
अ	आ	इ	ई	उ	ऊ	ए	ऐ	ओ	औ	अं
क	ख	ग	घ	च	छ	ज	झ	ट	ठ	ड
ढ	ण	त	थ	द	ध	न	प	फ	ब	भ
म	य	र	ल	व	श	ष	स	ह	-	-

अत्रययोर्मटयोजयपराजयविलोकनं तयोर्नामाक्षराणां ह
लामचांययोगं कृत्वा २ व्याप्तं १ शेषेतस्यजयः शून्यशेषेतस्यप
राजयः अथवायोगे ८ तष्टे- ४।६।५।७।३।१।२ शेषेअएग्रा
प्र्योजेताभवेत् अथप्रकारांतरेण-

अथप्रकारांतरेण.										
६	३	२	४	८	६	९	७	३	०	१
अ	आ	इ	ई	उ	ऊ	ए	ऐ	ओ	औ	अं.
क	ख	ग	घ	च	छ	ज	झ	ट	ठ	ड
ढ	ण	त	थ	द	ध	न	प	फ	ब	भ
म	य	र	ल	व	श	ष	स	ह	-	-

अत्रापिभटयोर्नामिहलचांयोगं १२ दशहीनं ८ अष्टतष्टं य-
स्याधिकः शेषः सएवजेतासेनाधिपः कर्तव्यः यथारामराव-
णयोःक्रमेण रु-२ आ-३ मं.६ अ-६ एषांयोगः १७ राव-
णस्य रु-२ आ-३ व-८ अ-६ ए-३ अ-६ एषांयोगः ए-
षांयोगः २८ उभयत्र १२ हीने शेषौ ५।६ अष्टतष्टेरामएवजे-
ताउभयोः समशेषत्वे संधिर्बोध्याच्चक्रत्रयेपिनामाङ्गलांसर्व-
त्रेह शोकानां भेदोवैलक्षण्यकारकः

अथापरममात्राचक्रम्

८	५	६	४	७	१	३	२
अ-आ ई.	क.	ख.	ट	त-	प-	य.	श.
ई उ ऊ	ख-	छ.	ठ	थ-	फ-	र-	ष.
अ३२ तु३ र-रे.	ग-	ज	झ	द-	व	ल	स.
ओ. औ	घ-	ञ	ट	ध	भ	य	ह-
अं अः	ङ-	अ	ए.	न	म		

अत्राप्युभयोः संख्यैक्ये ७ तष्टे अधिकभाक् जयी भवति पं-
चाण्डः स्वरास्ते कछठधवमुखेष्वङ्ग अव्यंजनेषु स्युर्नदादे-
स्तिथेस्तेतिथिकपि ११ लवतोप्यंतराभोगभाजः नाम्नावालः कु-
मारो युवसजरमृतास्त्वादिवर्णास्वरास्ते सिद्ध्युत्कर्षेयुवांतो
पचयद्वतरयोर्युध्यतांद्युणमृताचि भौमेनयोर्ज्ञाशिनोश्चगुरो
भृगोस्ते क्षेत्रेशानेरुदयिनोप्यनवांशकेजात् भारे २४ करे २१
तुपरतोतिमभानिसप्त ७ स्त्वादित्यतस्त्विमसुरवा अपिपंच
केषु रूपा १२ द्वेषापिहायनर्तुषुचतेतत्काय ११ भागांतराभुक्त्या
वाच्यपरेयनेत्वद्वरिमौ कृष्णान्ययोः राधेभाद्रपदे सहस्यद्वरिषा
वाढेनभस्युर्मधौ पौषेधैरपिशुक्र उर्ज उदयी माघांत्ययोरोस्तथा

अथैषामवांतरभोगचक्राणि-

द्वादशवार्षिकांतः						वार्षिकांतरभोगः					
अ.	ई.	उ.	ए.	ओ.	स्व.	अ.	इ.	उ.	ए.	ओ.	स्व.
१	१	१	१	१	क.	१	१	१	१	१	मा.
१	१	१	१	१	भा.	५	५	५	५	५	दि.
२	२	२	२	२	दि.	४२	४२	४२	४२	४२	घ.
४३	४३	४३	४३	४३	घ.	८	८	८	८	८	प.
३८	३८	३८	३८	३८	प.	५५	५५	५५	५५	५५	वि.

अथयस्योदजं तस्यत्रिवारं भोगः आदौ मध्ये तैश्च

वर्गस्विरचक्रम				
अ	इ	उ	ए	ओ
क.	ख.	ग.	घ.	च.
छ.	ज.	झ.	ट.	ठ.
ड.	ढ.	त.	थ.	द.
ध.	न.	प.	फ.	ब.
भ.	म.	य.	र.	ल.
व.	श.	ष.	स.	ह.
नदा	भद्रा	जया	रिक्ता	पूर्णा
मं.र.	बु.चं.	बु.	शु.	श.
२४	२१	२१	२१	२१
रे.७	पू.५.	उ.५.	अनू.५.	अ.५.
प्रभुव	प्रभा१२	खर१२	शोभ१२	
वाल	कुमा.	बु.वा	बृ.इ	मृत
वैभामा	आ.आ	चै.पो	ज्ये.का.	मा.फा.

अयनचक्रमवांतरचक्रं					
अ.	ई.	अ.	ई.	अ.	ई.
द.	उ.	कू.	शु.	कू.	शु.
१५	१५	१५	१५	१५	दिनाः
२१	२१	२१	२१	२१	घटयः
४८	४८	४८	४८	४८	पलाः

अनुस्वरम्					
अ	ई	ऊ	ए	ओ	स्व.
७२	७२	७२	७२	७२	दिन
६	६	६	६	६	दि.
३२	३२	३२	३२	३२	घ.
४३	४३	४३	४३	४३	प.

मासांतरभोग पक्षांतरभोग दी. १ घ. २१ पृष्ठ					
अ	ई	ऊ	ए	ओ	स्व.
२	२	२	२	२	दि.
४३	४३	४३	४३	४३	घ.
३८	३८	३८	३८	३८	प.

अथाष्टौ स्वराः नामाचः पूर्वोद्यः
समात्रास्वरः यथारामस्यः अः
नाम्नोहलचामैक्यं पंचभक्तं शे-
षोजीवस्वरः यथारामस्य उः
मात्रास्वरवर्णस्वरैक्यं ५ भक्तं

पिंडस्वरः यथारामस्य उः मात्रास्वरवर्णस्वर ग्रहस्वरपिंडस्व-
र जीवस्वर भस्वरराशिस्वर एषामैक्यं पंचभक्तं यौगिकस्व-
रः यथारामस्य अकारः मात्रा च अः वर्णाच एः ग्रहाच्च
पिंडाच्च उः भिच्च उः राक्ष्यच्च एः एषामैक्यं २६ पंचतष्टं शे-
षमेकं प्रथमोकारो यौगिको रामस्य योगाद्वादशवर्षे स्युरवस्था

अथ श्रीरामः स्याष्टौ स्वराः कार्याणि							
ए.	अ.	ए.	ओ.	ओ.	उ.	ए.	अ.
वर्ण	मात्रा	ग्रह	पिंड	जीव	भस्वरः	राशि	यौगिकः
स. का. संग्राम	मंत्रसिद्धौ	शुभे	सेनारचने	शुभे	शुभे	शुभे	योगमंजनम्

पिंडके ब्दके भस्वरादय-
ने ज्ञेयाराशिस्वरादितुस्वरे
जीवान्मासस्वरे वस्था
ग्रहात्पक्षस्वरे तथा वर्णा
दीनस्वरे ज्ञेयामात्राचः

स्याद्घटीस्वरे योगाचा योगभजनं वर्णाचा सर्वमावहेत् विषे
षतस्तु संग्रामे सहि सर्वस्वरो ग्रणीः विचारश्चायं नाम्न एव
बोध्यः

अत्रापिनामोर्हलचामि
तिःपंचहताअधिकाज-
यंहीनामृतिंसाम्येसंधि-
कथयति अथभूवल-
स्य सुखंजयेद्युनिजय-
श्चघातात्स्यादाद्ययोःअं-
तिमयोर्नजयः स्वशत्रुव-

जयपराजयम्				
३	१	४	२	१
अ.	ई.	उ.	ए.	ओ.
क.	ख.	ग.	घ.	च.
छ.	ज.	झ.	ट.	ठ.
ड.	ढ.	त.	थ.	द.
ध.	न.	प.	फ.	ब.
भ.	म.	य.	र.	ल.
व.	श.	ष.	स.	ह.

भूवलम्		
	पू.	
	अ.	
उं. ए.	ओ.	इ. द.
	उ.	
	प.	

लावलाभ्यांभुवमाददीत इदंचधूतेचतुरंगे वश्यंविचार्यस्वी-
य युवस्वरवत्यादिक्षुजयः वालकुमारवत्यांघातात्.

राशिचक्रम्.			रविहृत			चंद्रहृतदिक्		
ई. शु.	पू.	आ.		पू.		ई		आ.
२।७	१।०	श. १।११		६।७		२।११		५।१
उ. शु. गु.		र. द. ५	उ. ४।५	यामार्धम्	१।० द.			
१२								
बु.	चं.	गु. नै. ८		प.				
६।३ वा.	प. ४			२।३		वा. ६।३		९ नै.

गूढराहु

ई. ७	पू. ४	आ. १
ठ. २		६ द
वा. ५	प. ८	नै. ३

पृष्ठेर्कोयदिदक्षिणेपिपुरतःश्छायाथवा
मेजयः किंत्वर्केवहतीहयायिनिविधौवा-
हस्थितेस्थायिनी छायापृष्ठगदक्षिणानि-
शिशाशीवामेग्रतोवाजयो यातुश्चंद्रवहे प-
रस्पतुरवे वामः शशीष्टःक्षयी चंद्रवलम् प्राचीमुदीचींचाचं-
द्रे गतेस्थायीजयी भवेत् प्रतीचींदक्षिणां प्राप्ते यायी विजय
माप्नुयात् वायुवलम् वायुःपृष्ठे दक्षिणेच वहन्सूचयतेच-

मुहूर्तसिंधु

(१७३)

लम् संमुखीनश्चवामश्च भटानां भंगसूचकः

मोहूर्तिकराहुः			योगिन्यर्धप्रहरम्		
ई. ११८१७७२५	४१२ पू. २१२८	७१५ आ. २३	ई. ८	पू. १	३ आ.
उ. २२१५ १४१३०	मोहू.	२१७० द. १८१२६	उ. २.		द. ५
३१११ पा. १८१२७	८१५ प. २४	५११३ नै. २११२८	ब. ७	प. ६	नै. ४

मौहूर्तिकोराहुरपियामार्धराहुरिवदक्षे पृष्ठेशुभः अर्धयाम-
योगिन्यपि दक्षे पृष्ठेशुभा दक्षे पृष्ठे योगिनीराहुयुक्ताय स्यैको-
पि शत्रुलक्षं निहंता श्रेष्ठं सर्वेभ्यो वलेभ्यस्तदेतत्सक्षेपोयं सर्व-
सारोभ्य धायी अथ यामार्धकालौ तावपि जयार्थी त्यागं कुर्या-
त् युद्धे द्यूते चापि सूर्यादिवारेषु क्रमात्तौ बोध्यौ.

अर्धयाम-							काल						
र.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	र.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.
४	७	२	५	८	३	६	८	३	६	१	४	७	२

अथ पापहोरा स्वराशि शत्रु ग्रहीयाहोरापि वर्जनीयाः

शन्यंशः							
र.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	ग्र.
७	६	५	४	३	२	१	यामार्ध.
उ.	वा.	प.	नै.	द.	आ.	पू.	दिश

यामार्धभोगाच्छनिरस्ति
रस्यां तदानयायात्कुभं
तदाताम् अथ विरुद्धया-
मार्धादिषु युद्धे प्रहारस्थला.

मुहूर्तसिंधु

याम	गूढज	राहोः	रवेः	चंद्रः	श-ग्रह	श-ग्र-होर
वामांशे	प्राग्भागे	कुचादिषु	श्रुत्यादि	आस्यादि	हृदि	मुखे

जन्मगोचराभ्यां विरुद्धेषु.

र.	चं.	मं.	बु.	वृ.	शु.	श.	रा.	के.	वास्तु	सूनु	काल.
१	१२	११	१०	९	८	४	५	६	२	३	७
ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ

त्रिनाडिकम्

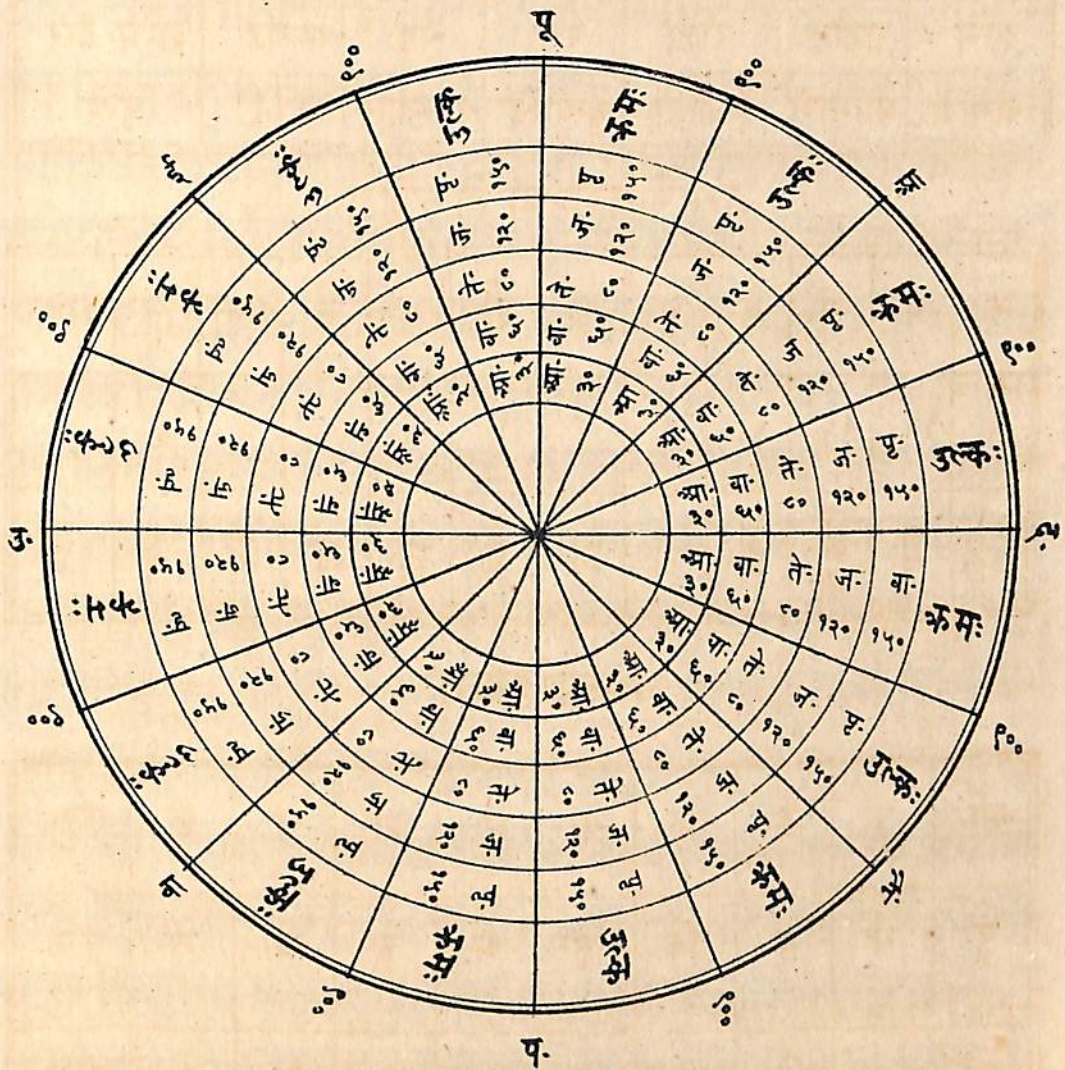
आ.	पू.	उ.	अ.	ज्ये.	ध.	श.	भ.	क.	एक
पु.	म.	ह.	वि.	मू.	अ.	पू.	अ.	रो.	एक
पू.	अ.	चि.	स्वा.	पू.	उ.	उ.	रे.	मू.	एक

यद्येक नाड्यां नामार्कचंद्रभानि प्रधनेत्याज्यानि अथ तात्कालिक नक्षत्रमाह भक्तनाड्यः ९ नवगुणाः २० विंशतिभक्ता गतभानि भवन्ति रव्यादि गतिनुतिलवार्धग्रहघटिका भवन्ति तत्तदग्रहाणां इदंच सूक्ष्मविचारे बोध्यमिति.

मुहूर्तसिंधुः हंसचारफलम्

(१७५)

एकैकस्मिन्यत्रे एकैकस्यस्वरस्य क्रमादसवः पुनरुक्रमात् एवम-
ष्टपत्रे ७२०० असवः तेषां घटयः २० एवमहर्निशं त्रिवृत्ति अथ
कस्मिन्यत्रे प्राणाः पूर्वे प्राणवायोरणायचित्तं आग्नेये भोक्तुं द-
क्षिणे रुषे नैऋत- विषयाय पश्चि- मुदे वाय- गमाय उत्त- दयायै
ईशे- नृपास्यदाय पत्रद्वयांतरचरे परस्य मुदे धरांबुनी शुभे महं

विमिश्रितं मरुन्नभसीदुःखदे हेदेपत्रेक्रमादिनेंदुवहतः शुक्लप्र-
तिपदादिभिधत्तं हिमगुः ततोरविः ततश्चंद्रः एवमेव क्रमाक्रमप्रः
वृत्तौ प्रत्युषतः श्रेयः चेदेकनाड्यां ५ दिनममितत्वं वहतिमृतिर्भ-
वेत् अर्कस्वरेमितत्ववहने एकोबहून् जयति स्वशून्ये विपक्षं कृत्वा-
पिजयति दक्षवहे दक्षनगरेण वामगवहे वामनगरेण पृष्ठेजयः व्य-
त्यासेन अथ दक्षवहे विषमाक्षराणि तदपिजयेः पुरः स्थितो वा-
मगो बोध्यः पृष्ठगो दक्षिणो बोध्यः श्वासांतर्गमे वामे दक्षे वाजयः
श्वासानिर्गमे वामे दक्षे पराजयः नृपविलोकन गेह वेशपद्याभि-
षेक मुखकर्माणि चंद्रेशुभानि च कर्माणि मज्जन वधूरतिभुक्ति
युद्धमुख्यं अशुभकर्म च सूर्ये कर्तव्यं अंगनायाश्चंद्रस्वरे वहति
वारितत्व वहने पुरुषस्थरविस्वरे वहितत्व वहने चंद्रेति शीघ्रं द्रवति
अथ सुत्ताया चंद्रनाडीं मनुजः सूर्येण चंद्रं पिबेत्कांता मामृत्योर्व-
शयति कांताचेत्कांतरविंस्वचंद्रेण पिबति कांतमामृत्योर्वशयति
अथ द्यूते विशेषमाह स्वरच्छाया निलार्केन्दुयोगिनी राहुभुवलेः
अन्यैश्च द्यूतमावधन्जयत्येव धनं बहु अथ जयदौषध्यः पुष्या
र्के धृतातालजटा केतकदल खार्जूरक तगर सधृतभुक्तानिर-
शनैः शिरसि धृतावाशरानिवारका तंडुलां पुना पाठाजटापीट-
शी अंकोला लक्ष्मणा पुंखा सर्पाक्षी शिखी मूली विष्णुकांता
काकजंघा नीली सहदेवी- पाटला भुजास्य मूर्धगा भुक्ता तज्ज-
टैकापि वारयेत् रणे दारुणशरश्रोघं अथ पीत कपर्दिकायां वृ-
हती रसधृष्टः पारदः सवृहतीजटः सिक्थमुद्रितः मुखे धृतो वि-

मुहूर्तसिंधुः

(१७७)

वादेजयदः चक्रमर्दगोजिह्वाशिखिचूडा-पुष्पार्कधृताभु-
जास्यमूर्धगावादजयदा अत्रकोटसर्वतोभद्रकालनलान्य-
पि विचार्याणि-अथसंग्रामेशुभं चिह्नम् जिह्वाशोषः प्रकंपश्च
तांबुले रागहीनतावर्णः सगद्गदोयस्यतस्यमृत्युरणे भवेत्
अथशुभलक्षणम् प्रफुल्लितभुजौचैव रोमांचीस्थिरदृग्भटः
धैर्योपेतः समुत्साही विजयी सरणे भवेत् अथावश्यकेशिवा
लिखितं प्रोच्यते तत्रादौ तेषां कर्मा

रौद्रादयः १६

सावि-	मना	सौ-	यम	नंद	विभि	वाल	राव	आभि	तुर-	वैरो	जयदे	चाव	मैज	धैत	रौद्र
विद्याभ्यास	स्त्रीसंग	समोपवेश	मरणं	यंत्रचालन	शुभकर्म	शुद्धकार्य	वैरसाधनं	ग्रामप्रवेश	शस्त्रसाधनं	पट्टनिषेक	सर्वार्थदं	स्त्राप्रतिषे	दानादिकं	गजवधनं	रौद्रकर्मणि

नतिथिर्नचनक्षत्रं नयोगकरणानिवानशूलं योगिनी कालो न
होरा नतमः सितः व्यतिपाते च संक्रांतौ भद्रायामशुभे द्रष्टव्यं च शि-
वालेख्यं सर्वविघ्नोपशान्तये शून्येशून्यं भवेत्कार्यं विघ्नमावर्तके भवेत्
कालवेलाध्रुवं मृत्युः सर्वसिद्धिस्तथामृते-अमृतस्योर्ध्वरेखेकाका
लेखेखात्रयंतथाविघ्नस्यावर्तकं दंडं विदुः शून्यस्य लक्षणं-मा.फा.वै.चै.आ.भा.

रथौ नभा केशवविघ्नराजौ गोविंदनामानभ आरवुगामी.

०	।	।	।	६	०	६	०	।	।	।	०	६	०	६	०
रौ.	स्व.	मै.	चा.	ज.	वै.	तु.	आ.	रा.	वा.	वि.	नं.	य.	सौ.	भ.	सा.
त.	त.	स.	स.	र.	र.	त.	त.	स.	स.	र.	र.	त.	त.	स.	म.
र.	र.	शु.	शु.	वु.	वु.	चं.	चं.	श.	श.	जी.	जी.	भो.	भो.	र.	र.
उ.	उ.	अ.	अ.	रो.	रो.	ला.	का.	शु.	शु.	च.	च.	अ.	अ.	उ.	उ.

रात्रौ नृसिंहो युगुलं नभः खं लक्ष्मीशलं वोदररामसंज्ञः

०	१	१	६	०	०	०	१	१	१	६	६	६	०	१	१
२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१
र.	र.	त.	त.	स.	स.	र.	र.	त.	त.	स.	स.	र.	र.	त.	त.
६	६	४	४	२	२	७	७	५	५	३	३	१	१	६	६
अ.	अ.	रो.	रो.	ला.	ला.	शु.	शु.	च.	च.	अ.	अ.	उ.	उ.	अ.	अ.

सोमे हरिर्विघ्नपतिः सुरेशः शून्यं च गौरी स्तुत विष्णुनामा.

१	१	६	०	६	०	१	१	१	०	६	०	६	०	१	१
३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१	२
१	१	२	२	३	३	१	१	२	२	३	३	१	१	२	२
२	२	७	७	५	५	३	३	१	१	६	६	४	४	२	२
ला.	ला.	शु.	शु.	च.	च.	अ.	अ.	उ.	उ.	अ.	अ.	रो.	रो.	ला.	ला.

पदं निशायां खरविष्णु शून्यं युग्मं च नारायणविघ्ननाथौ

७	०	०	१	१	०	६	०	१	१	१	१	६	०	६	०
४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१	२	३
३	३	१	१	२	२	३	३	१	१	२	२	३	३	१	१
७	७	५	५	३	३	१	१	६	६	४	४	२	२	७	७
शु.	शु.	च.	च.	अ.	अ.	उ.	उ.	अ.	अ.	रो.	रो.	ला.	ला.	शु.	शु.

भौमे यमौ मारमणीय युग्मं युगं हरिश्चैव गजाननश्च.

७	७	१	१	१	१	६	०	६	०	१	१	०	६	०	६
५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१	२	३	४
२	२	३	३	१	१	२	२	३	३	१	१	२	२	३	३
३	३	१	१	६	६	४	४	२	२	७	७	५	५	३	३
अ.	अ.	उ.	उ.	अ.	अ.	रो.	रो.	ला.	ला.	शु.	शु.	च.	च.	अ.	अ.

नक्तंचविघ्नं द्विपदं सुकुंदपदत्रयं श्रीनिधिपत्नसिद्धिः

६	०	५	५	१	१	१	५	५	५	१	१	१	५	१	१
६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१	२	३	४	५
१	१	२	२	३	३	१	१	२	२	३	३	१	१	२	२
१	१	६	६	४	४	२	२	७	७	५	५	३	३	१	१
उ.	उ.	अ.	अ.	रो.	रो.	ला.	ला.	शु.	शु.	च.	च.	अ.	अ.	उ.	उ.

बुधेधनुः कृष्णयमौचशौरिः शौरिधनुः शौरियमौ.

६	६	१	१	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५
७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१	२	३	४	५	६
३	३	१	१	२	२	३	३	१	१	२	२	३	३	१	१
६	६	४	४	२	२	७	७	५	५	३	३	१	१	६	६
रो.	रो.	ला.	ला.	शु.	शु.	च.	च.	अ.	अ.	उ.	उ.	अ.	अ.	रो.	रो.

रात्रौ सुवर्णा ध्वज एव पंचयुगं स्वदामोदर कुंजरास्याः

१	१	१	१	१	६	०	-	१	१	१	१	०	०	०	०
८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१	२	३	४	५	६	७
२	२	३	३	१	१	२	२	३	३	१	१	२	२	३	३
४	४	२	२	५	५	७	७	३	३	१	१	६	६	४	४
४	४	५	५	६	६	७	७	१	१	२	२	३	३	४	४

गुरौ गोपनाथस्ततो विघ्ननाथो नभः केशवः कुंजरास्यः

१	१	१	१	१	६	०	०	१	१	१	१	६	०	६	०
९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१	२	३	४	५	६	७	८
१	१	२	२	३	३	१	१	२	२	३	३	१	१	२	२ मुणाः
३	३	१	१	६	६	४	४	२	२	७	७	५	५	३	३ ग्रहाः
७	७	१	१	२	२	३	३	४	४	५	५	६	६	७	७ बैला

निशायांपदं नंदजः सूर्यसूनुर्नभोमाधवश्चापमेकं हरिः

७	१	१	१	७	७	७	७	०	१	१	१	६	०	१	१
१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१	२	३	४	५	६	७	८	९
३	३	१	१	२	२	३	३	१	१	२	२	३	३	१	१
१	१	६	६	४	४	२	२	३	३	५	५	३	३	१	१
७	७	१	१	२	२	३	३	४	४	५	५	६	६	७	७

शुक्रे कृष्णः कालशून्यो मुरारिर्गौरीपुत्रो गोपतिः शून्यम्

१	१	७	७	०	१	१	१	६	०	६	०	१	१	१	०
११	१२	१३	१४	१५	१६	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
२	२	३	३	१	१	२	२	३	३	१	१	२	२	३	३
६	६	४	४	२	२	७	७	५	५	३	३	१	१	६	६
३	३	३	३	४	४	५	५	६	६	७	७	१	१	२	२

नक्तं कालः कंसहाशून्ययोगपादे हं हं वामनः खंचपादौ

७	७	१	१	१	०	६	०	७	७	१	१	१	०	७	७
१२	१३	१४	१५	१६	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
१	१	२	२	३	३	१	१	२	२	३	३	१	१	२	२
४	४	२	२	७	७	५	५	३	३	१	१	६	६	४	४
३	३	४	४	५	५	६	६	७	७	१	१	२	२	३	३

शनौ पदं श्रीश्च नभश्च नाको नारायणो नो हरिखं हरिखं

७	१	०	०	०	१	१	१	१	०	१	१	०	१	१	०
१३	१४	१५	१६	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
३	३	१	१	२	२	३	३	१	१	२	२	३	३	१	१
२	२	७	७	५	५	३	३	१	१	६	६	४	४	२	२
६	६	७	७	१	१	२	२	३	३	४	४	५	५	६	६

रात्रौचतुर्थ्यं पदमाधवश्च स्वविघ्नराजो नृहरिश्च चापः															
०	७	७	१	१	१	०	६	०	६	०	१	१	१	६	०
१४	१५	१६	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
२	२	३	३	१	१	२	२	३	३	१	१	२	२	३	३
७	७	५	५	३	३	१	१	६	६	४	४	२	२	७	७
३	३	४	४	५	५	६	६	७	७	१	१	२	२	३	३

अथाश्विने कार्तिक मार्ग-पौषे मासेषु अग्रिमवाक्येः सूर्ये इ-
त्यादिभिः गुरु सोमदिने सत्वरजश्चांगारके भृगोरविमंदबुधेष्वेव
तमोनाडिचतुष्टयं उद्देगाद्यमृतारोगालाभाशुभाचला स्थि-
राक्रमात् वारात्षष्ठो भवेत् वारो निशास्वेवं विधिस्मृतः इत्या-
दिविस्तरः

सूर्येनृसिंहोद्विपदंचचापं हरिर्नमोतः पदमच्युतोद्भिः															
१	१	१	७	७	६	०	६	०	०	०	०	१	१	१	७
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
३	३	१	१	२	२	३	३	१	१	२	२	३	३	१	१

रात्रौ पदंचाप रवमच्युतश्च युग्मेयमोविषगुखसिद्धिपादं															
७	६	०	०	१	१	१	०	०	७	७	१	१	०	१	७
२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१
२	२	३	३	१	१	२	२	३	३	१	१	२	२	३	३

सोमं धिचापं नभसीमुकुंदो नभश्च युग्मं हरिखं हरिश्च.

ॐ	६	०	०	०	१	१	१	०	६	०	१	१	०	१	१
३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१	२
१	१	२	२	३	३	१	१	२	२	३	३	१	१	२	२

पदं निशायां युगरखं सुरारिर्विनायको विष्णु नभश्च विष्णुः

ॐ	६	०	०	१	१	१	६	०	६	०	१	१	०	१	१
४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१	२	३
३	३	१	१	२	२	३	३	१	१	२	२	३	३	१	१

भौमे महेभास्य नभश्च विष्णु खं स्या युगं गोपतिखं च युग्मं

६	०	६	०	०	१	१	०	६	०	१	१	१	०	६	०
५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१	२	३	४
२	२	३	३	१	१	२	२	३	३	१	१	२	२	३	३

नक्तं करिंद्रास्य खमच्युतश्च योगश्च भूतं नृहरि योगो

६	०	६	०	०	१	१	१	६	०	०	१	१	१	६	०
६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१	२	३	४	५
१	१	२	२	३	३	१	१	२	२	३	३	१	१	२	२

बुधे धनुः श्रीकरपाद युग्मं गदाधरो योगणनाथसिद्धिः

६	०	१	१	१	ॐ	ॐ	१	१	१	१	६	०	६	०	१
७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१	२	३	४	५	६
३	३	१	१	२	२	३	३	१	१	२	२	३	३	१	१

रात्रौचकालोहरिशून्यकालो गोविंदगौरीसुतशून्यसिद्धिः

ॐ	ॐ	१	१	०	ॐ	ॐ	१	१	१	६	०	६	०	०	१
८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१	२	३	४	५	६	७
२	२	३	३	१	१	२	२	३	३	१	१	२	२	३	३

गुरौहरिः शून्ययुगं सुरेज्यः श्रीविघ्नराजोगगनेश्रीः

१	१	०	६	०	१	१	१	१	६	०	६	०	०	०	१
९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१	२	३	४	५	६	७	८
१	१	२	२	३	३	१	१	२	२	३	३	१	१	२	२

निश्यांघ्रिदैत्यारिखकार्मुकंचपदेमुरारिखयुगंश्रीः

ॐ	१	१	१	०	६	०	ॐ	ॐ	१	१	१	०	६	०	१
१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१	२	३	४	५	६	७	८	९
३	३	१	१	२	२	३	३	१	१	२	२	३	३	१	१

शुक्रेरमाचापमरींदवश्चलंबोदरः केशवशून्यपादः

१	६	०	१	१	१	१	६	०	६	०	१	१	१	०	ॐ
११	१२	१३	१४	१५	१६	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
२	२	३	३	१	१	२	२	३	३	१	१	२	२	३	३

नक्तंयुगंश्रीपतिखंचयुगंयुगंमुरारिगगनंचयुगं

६	०	१	१	१	०	६	०	६	०	१	१	१	०	६	०
१२	१३	१४	१५	१६	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
१	१	२	२	३	३	१	१	२	२	३	३	१	१	२	२

मुहूर्तसिंधुः

शानोपदं श्रीर्नमश्च नैव नारायणो नो हरिखं हरिर्नोः

ॐ	१	०	०	०	१	१	०	१	ॐ	१	१	१	०	०	०
१३	१४	१५	१६	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
३	३	१	१	२	२	३	३	१	१	२	२	३	३	१	१

रात्रौ पदं खं पदमाधवः खंगजाननोगोपति शून्यपादं

ॐ	०	ॐ	१	१	१	०	०	०	०	०	१	१	१	०	ॐ
१४	१५	१६	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
२	२	३	३	१	१	२	२	३	३	१	१	२	२	३	३

ग्रीष्मर्तौ ज्येष्ठापादयोः सूर्यादिवारेषु मुहूर्तरचना बोध्याः अग्रिमकोष्टेः अर्केशून्यमिति.

अर्केशून्यं च कृष्णो युगपदस्वहरिर्विष्णुचापंच शून्ये.															
०	०	१	१	०	०	ॐ	०	१	१	१	१	०	०	१	१
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
३	३	१	१	२	२	३	३	१	१	२	२	३	३	१	१

रात्रौ विश्वेशयुग्मं युगलहरियुगं युग्म कृष्णं च शून्यम्.

१	१	१	०	०	०	०	१	१	०	०	०	०	१	१	०
२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१
२	२	३	३	१	१	२	२	३	३	१	१	२	२	३	३

सोमेचापद्वयं नो नृहरिखयुगलं पीतवासाच शून्यम्.

०	०	०	०	०	१	१	१	०	०	०	१	१	१	१	०
३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१	२
१	१	२	२	३	३	१	१	२	२	३	३	१	१	२	२

चापद्वंद्वनिशायामजरवपदमजश्चापपद्मेशपादम् ॥

				o	u							u			
४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१	२	३
३	३	१	१	२	२	३	३	१	१	२	२	३	३	१	१

भौमेशून्येचकृष्णायुगगनमजरशीणिचापानिसिद्धिः

०	०	१	१	०	०	१	१	०	०	०	०	१
५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१
२	२	३	३	१	१	२	२	३	३	१	१	२

नक्तं युग्मं च शून्यं युगयुगलपदं श्रीखचापे च चक्री ॥

	०		०			३	१	०			१	१			
६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१	२	३	४	५
१	१	२	२	३	३	१	१	२	२	३	३	१	१	२	२

सौम्येशीर्विघ्ननाथोथहरि गणपतिः पद्मनाभश्चापादं

१	०	०	०	०	१	१	०	०	०	०	१	१	१	१	३
७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१	२	३	४	५	६
३	३	१	१	२	२	३	३	१	१	२	२	३	३	१	१

तद्वात्रौ सिद्धियुग्मं हरिखगजमुखः कृष्णशून्ये कृष्णः

१	०	०	१	१	०	०	०	१	१	०	०	१	१		
८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१	२	३	४	५	६	७
२	२	३	३	१	१	२	२	३	३	१	१	२	२	३	३

ग्रहवेलाचक्र मतिमद्भिर्बोद्ध्याः

(१८६)

मुहूर्तसिंधुः

जीवे विष्णुः स्वचापे गगनमजितखं श्रंघ्रियुगमं नृसिंहः

१	१	०	०	०	१	१	१	०	३	०	१	१	१		
९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१	२	३	४	५	६	७	८
१	१	२	२	३	३	१	१	२	२	३	३	१	१	२	२

रात्रौ नोखं मुकुंदो नहिच मुरारिपुः शंभुसूनुश्च विष्णुः

०	०	१	१	१	०	१	१	१	१	०	०	१	१		
१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१	२	३	४	५	६	७	८	९
३	३	१	१	२	२	३	३	१	१	२	२	३	३	१	१

शुक्रैर्युगमं मुरारिर्गगनयुगमजो विधराजोऽथ गोपः

०	०	१	१	१	०	०	०	१	१	०	०	१	१		
११	१२	१३	१४	१५	१६	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
२	२	३	३	१	१	२	२	३	३	१	१	२	२	३	३

रात्रौ युगमगोपीपतियुगगगनः श्रीपतिः स्वंपदे श्रीः

०	१	१	१	१	०	०	१	१	१	०	३	३	१	१	
१२	१३	१४	१५	१६	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
१	१	२	२	३	३	१	१	२	२	३	३	१	१	२	२

मंदेश्री युगमलक्ष्मीः हरिनभ मृतिरखंपदेस्वरमारखं

१	०	१	१	०	३	३	०	३	३	०	३	३	१	१	
१३	१४	१५	१६	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
३	३	१	१	२	२	३	३	१	१	२	२	३	३	१	१

मुहूर्तसिंधुः

(१८७)

तन्मत्तं श्रीर्युगद्यो नभस्वयुगहरी नैवगोविंदश्चन्यम्

१	०	०	१	१	०	०	०	०	१	१	०	१	१	१	०
१४	१५	१६	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
२	२	३	३	१	१	२	२	३	३	१	१	२	२	३	३

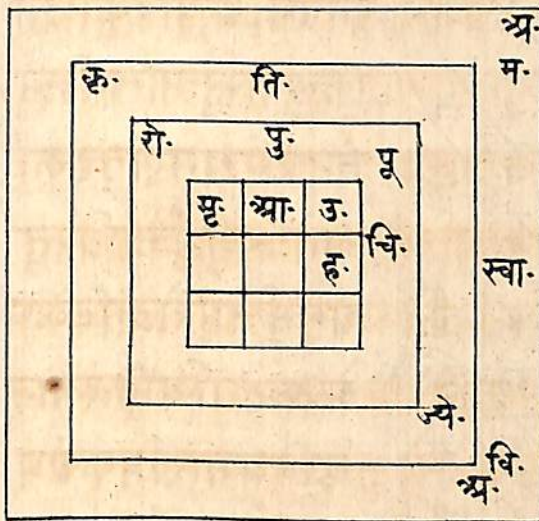
शिवेनलिखितंयस्माच्छिवालिखितमुच्यते अत्रदिनमानंषोडशभक्तंरौद्रादिमानंभवति- स्पष्टंतुहोराइवनानेयमूरव्युदयस्यावधित्वादिति अथनक्षत्रफलम् अनु-मृ-ह-ध-रे-ति-स्थितिः ज्ये-आ-चि-स्वा-रो- पुनर्यात्रा- मू-पु-वि- इत्यादि- प्रावेशिकं ध्येयमिति बोध्यम् इतियात्रा ११ अथवास्तुनिर्माणम् १२ नारदः निर्माणोपत्तनग्रामगृहादीनां समासतः क्षेत्रमादौपरीक्षेत गंधवर्णरसादिभिः श्वेताशस्ताद्विजेद्राणां रक्ताभूमिर्महीभुजां विशांपीताचशूद्राणां कृष्णान्येषांचमिश्रिता मधुपुष्पाम्लपिशित गंधान्विप्रानुपूर्वकं मधुरंकटुकं तिक्तं कषायश्चरसाः क्रमात् अत्यंतवृद्धिदं नृणामीशानप्रागुदकप्लवं- मनसश्चक्षुषोयत्र संतोषोजायतेभुवि- तस्यांकार्थ्यं गृहंसर्वैरितिगर्गादिसंमतं छत्रंयंत्रंपताकावाहास्यंस्त्रीणांचदृश्यते क्रीडितंयंत्रवाहानां विहितत्रमहाधनम् अथसाधारणगंधाः काश्मीरीचंदनामोद कर्पूरागुरुगंधिनी कमलोत्पलगंधाचजातीचंपकगंधिनी सरला मल्लिका गंधा नागकेशरगंधिनी दधिक्षीराज्यगंधाच शुभगंधयुताचया सर्वेषामेववर्णानां भूमिः साधार-

एता मता ॥ अथ भूमिजातयः ॥ ब्राह्मणीधृतगंधा
 स्याद्रसगंधाचक्षत्रिया क्षारगंधाभवेद्द्वैत्रया शूद्राविद्रं धिनीक्षितिः
 ब्राह्मणीभूः कुशोपेता शरयुक्ताचक्षत्रिया कुशकाशयुतावैत्रया
 शूद्रासर्वतृणायुता- श्वेतापीता तथा कृष्णारक्तवर्णासमन्विता-
 स्थिरोदकादृतास्निग्धा भूमिः सर्वसुरवावहा शीतस्पर्शोऽस्मकालेतु
 वह्निस्पर्शाहिमागमे वर्षासुचोभयस्पर्शासाशुभापरिकीर्तिता वित
 स्तिमात्रं विस्तारं निर्माय विवरं भुवि निक्षिपेत्तामृदस्तस्मिन्तासुशि
 ष्टासुशोभनं हीनेहानिःसमेसमं तथानिशादौ कृत्वा तु पानीयेन प्र
 पूरयेत् प्रातर्दृष्टे जले वृद्धिः समः पंके व्रणे क्षयः अथात्रादौ दुर्गारं
 भणामु- उत्तरायणेवामार्गकार्तिक आश्विनेषु मृन्मयदुर्गस्तु सदा-
 ३-६-९-१२ एतद्वाशिकेरवौ तथा च गुरुशुक्रचंद्रमसामस्ते दु-
 र्गारं भोन- तथा भौमदशेश सोमैर्दुष्टैरपि दुर्गारं भोन- तथा २।७
 १२ रिक्ता ४।९।१४।३० एतास्तिथयो- बुधभौमवारौ विऽ
 लाऽडलौ विद्वयुक्तभानिराहुसंमुखवदिक्का शुभाय राहुमुखम्
 मार्ग-पौष-मा-पूर्व-फा-चै-वै-दक्षिणेज्ये-आ-श्रा-पश्चिमे
 भा-आ-का-उत्तरे आ-श्र-ह-मृदुधुव ति-स्वा-श-ध-एषुभे
 शु ३।७।६ धनुः पूर्वार्धादिलमेषष्टेपापग्रहे शोभनयुक्तेन्द्रे-
 अथ दुर्गचक्रमाह अथ त्रिरेखेवलये चतुर्भुजे कार्शानवाहीश-
 दिशोभपञ्जरं कोणांशवेशं दिशि निर्गमयथान्यसेत्तथा दुर्गविधा-
 नसिद्धये शालोदितं शालनिवेशनेवरं भस्मोक्तमाद्यैरहिता वह्निः
 खलाः आरंभणे मंगलमंदमध्य युग्दुर्गस्य भंगाय विचिंत्य मन्त्रनु-

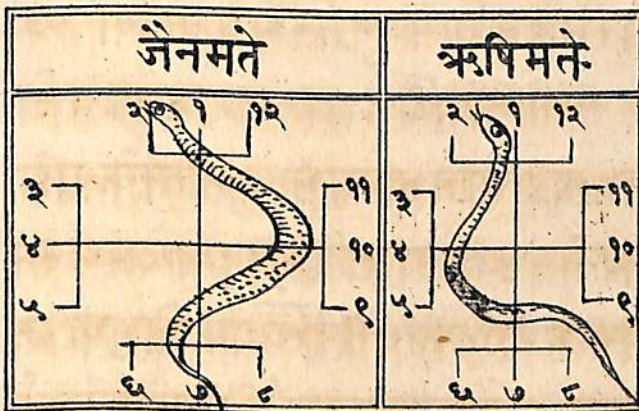

आरंभरवाते यदि मंगलोयमो अनिष्टाय ॥ एवमेव नगरारंभेपिन
गरनामभतोध्येयम् ॥

प्रवेशने भेमानवकीर्णस्तंभित
भेदुर्गमं विनिर्गमभेशून्यनिवृत्त
वृत्तं निविष्टभेभवेत् अथ राहुभ्रम
माह वृषार्कतो वाम गत्याराहुभ्र-
मः राहुशून्यविदिशि रवात्तः शं
कुनिवेशः शुभः ईशान्ये मुखे वाय
व्ये उदरं लूनं नैर्ऋत्ये तदाग्निदिक्
पृदाकुशून्याजैनास्तु ईशान्ये मुखे

रवं आग्नेय्यामुदरं वायव्यं पृदाकुशून्यादिक्

दुर्गेपुरे चो कसिमंडलेह-
रेः ५ प्रपामरागारकयोः
शदिक्ति १२ मेः वेधादि
सर्वत्रफटेति गो २ अयं
जगादवादायतुजैनदर्श
नं यदैककाले निखिलाव

टक्रियास्याद्वंदश्चकभ्रमणैकतातदाभुजंगशून्यं घटते वटं सदा
प्रमाणातोत्रेति न तन्मतं धृतं भोगानुगमं दिरखातमाहतं कुता
र्किकः कश्चिदुवाच वेत्यपि निर्ग्रथपक्षाहतदंभवानसौ वदत्यवेष्ये
तिकुलादिकं हरेः अष्टपदचक्रमाह

अष्टपदम्									
ई शं सं उ शं सं हं वा	भा	आ	का	पू	क	तु	शु	आ	शु
	र	चं	मं	बु	बु	शु	श	र	आ
	चं	मं	बु	बु	शु	श	र	चं	मं
	मं	बु	बु	शु	श	र	चं	मं	बु
	बु	बु	शु	श	र	चं	मं	बु	शु
	शु	श	र	चं	मं	बु	बु	श	शु
	श	र	चं	मं	बु	बु	श	श	म
	र	चं	मं	बु	बु	श	श	र	आ
प									
शु									

समीरमार्गाशपदांशपे-
टकेचरत्वहिर्वासनया
रमंदगः इत्याहकश्चित्
किलवास्तुशास्त्रविन
तेनदृष्टंभ्रमणंतुदृक्
श्रुतेः चतुर्भुजांधिस्तु
चतुर्भुजेषुरौद्रादिकेष
त्र फटास्थितिः स्यात्
इतिप्रमाणंप्रकटंप्र
वीणैरुदीरितंवासन
यापुराणैः मासति-

ध्यादिकं ग्रहसंस्थाचगेहारंभ इव ग्रामनगरारंभेषु बोध्या अ-
थग्रामस्यशुभाशुभज्ञानं स्वनामराशितः यस्यग्रामस्यराशि
२।९।५।११ गः सशुभः अथग्रामभात्सप्त ७ मस्तके पृष्ठे
७ पदे ७ हृदि ७ मस्तके धनीपृष्ठहीनः हृदिसुरवं पादेपर्यटनं
ग्रामाह्वाभादि स्ववर्गमकचटादिकं यत्संख्याकंद्विगुणं कृ-
त्वा परवर्गोक्तसंख्यायुतं ८ तष्टंपुनः परवर्गेद्विगुणंस्ववर्गो-
क्तसंख्यायुतमष्टतष्टं काकिएयोभवंति यस्याधिकाग्रामस्यस
शुभः अथशल्यज्ञानम् जलांतं प्रस्तरांतं वा पुरुषांतमथापि-
वा क्षेत्रंसंशोध्यचोद्धृत्य शल्यंसदनमारभेत् यस्मिन्भागेसौ-
म्यागृहस्यतद्व्यमादिशेत्तत्र पापायस्मिन्भागे तस्मिन्शल्यं

विनिर्देश्यं स्मृत्येष्टदेवतां प्रष्टुवचनस्याद्यमक्षरं गृहीत्वा तु ततः श-
ल्याशल्यं सम्यग्विचारयेत् अकचटतपशहयावर्णापूर्वादिम-
ध्यान्ताः शल्पकरा इह नान्ये

चक्रम्									
अ.	क.	ख.	ग.	द.	त.	प.	श.	ह.	य.
पूर्वः	आग्ने	दक्षिः	नैऋत्य	पश्चि	वाय	उत्तरे	ईश	मध्य	दिशः
नक्षत्रात्वं	स्वरात्वं	नक्षत्रात्वं	चुनःशाल्यं	विशुभा.	गुणानार	विप्रशाल्यं	गोशाल्यं	नृकपाल	वाल्के
१॥ ह.	२ ह.	२ ह.	१॥ ह.	१॥ ह.	४ करे	२ ह.	१॥ ह.	कषप्रम २ ह. कुलना.	हस्त
मृत्युदं	मयः	गृहेशमृत्युः	वासमृति	गृहविधोपाः	दुःखम.	निर्वन	गोनाशः	कुलना.	फलं

रवन्यमानेयदारवाते पाषा
एं प्राप्यते यदा तदा पमृत्य
वेचास्थिकेशांगारैर्धनक्ष
यः स्फुटितासशल्य्याच
वल्मिकारोहिणी तथा दू-
रतः परिवर्ज्याभूः कीर्ति
रायुर्धनक्षयः हस्तत्रया
दधस्ताच्चेच्छल्यं वैनात्र
दोषकृत् शुभं गोशृंगः

पीतमंडूकः शंखकच्छपमौक्तिकाः शक्तिश्चमणि पाषाणाः प्र-
शस्तारत्नजातयः अंगारं वैतुषं केशमस्थिशल्यं विचारयेत् अ-
थदिक्साधनं कपिश्रीर्षप्रमाणैश्च प्रावाणोः पूरयेद्दृढं स्वातंततु
समं कृत्वा ततः प्राची प्रसाधयेत् प्रासादे सदनैलिंदेकुं डे द्वारे विशे-
षतः दिङ् मूढे कुलनाशः स्यात्तस्मात्संसाधयेद्दिशः ध्रुवलंबक
रेरवायारेखांतः सौम्ययाम्यहरितौस्तः तन्मच्छपुच्छ मुरषतः
पश्चिमपूर्वाभिधेविंद्यात् अथ गृहविस्तारदैर्घ्ये एकोनितेष्टर्षहताद्वि १५२
तिथ्यः रूपानितेष्टाय हते दुर्नागैः ८१ युक्ताघनै १७ श्वापियुताविभक्त
भूपाश्विमिः शेषमितोहिपिंडः अस्यार्थः अथात्र नीलांबर शर्मणोरोहिण्या

(१९२)

मुहूर्तसिंधु

सहमेलापकः सम्भवति तथा चेष्टभंरोहिणीतत्संख्या ४ एकोनि
ता ३ अनेनद्वितीयो १५२ गुणिता ४५५ इष्टायोवृषः एतत्संख्या
५ निरेका ४ अनेनेन्दुनागाः ८१ गुणिताः ३२४ अनयोर्योगः ७८०
धने १७ युक्ताः ७९७ अस्यभूपाधिभा २१५ गः शेषं १४९ अस्य
पिंडसंज्ञा- स्वेष्टायर्क्षभवः पिंडोदैर्घ्यहृदिस्तृतिर्भवेत् विस्तृत्याल
भ्यतेदैर्घ्यं यथा लाभं यथाक्रमम् परंचैतद्गृहांतरवर्तिगृहमानमेव
अन्यथेदं पर्णशालामुहूर्तमेव भवेत् दैर्घ्यं २४। विस्तृतिः ५
पिंडेष्टभक्ते शेष ५ आयोवृषारव्य- यतउक्तं उत्तममष्टाभ्यधिकं ह
स्तशतं नृपगृहं पृथुत्वेन अष्टाष्टेनाप्येवं पंचसपादानिदैर्घ्येण वा-
स्तुनियोविस्तारः स एव चोष्टायनिश्चयः शुभदः शालैकेषु गृहेषुपि
विस्ताराद्विगुणितं दैर्घ्यं चातुर्वर्ण्यव्यासोद्वात्रिंशत्स्याच्चतुश्चतुर्ही
नाः आषोडशादिति परं न्यूनतरमतीवहीनानाम्- हस्तशतादधि
के मुच्छितं नेच्छंति व्यासात् षोडशभागः सर्वेषां भित्तिः इत्यादि
बहुविधेदं सिद्धं अभीष्टविस्तृतिर्दैर्घ्योपरस्परं संगुण्याष्टतष्टे शे-
षमायः यथा १५ विस्तृतिः दैर्घ्यं ३५ अनयोराहतिः ५२५ अ-
ष्टतष्टे शेष ५ वृषायः क्षेत्रफलं ५२५ अष्टगुणितं ४२०० सप्तविं
शतितष्टे शेषं १५ स्वातिभं निजभात् गृहभं वेद ४ हतं शैलत-
ष्टं धनं गृहभानिजभं वेद ४ हतं शैलतष्टं व्ययः यथापूर्वाक्त ना-
मभात् अनुराधायाः सकाशाद्गृहभं स्वाति २५ मितं वेद हतं १०४
सप्ततष्टं ५ शेषं धनं गृहभानिजभं ३ वेद हतं १२ सप्ततष्टं ५ शे-
षं व्ययः इदमेव मुनेर्वादरायणस्य सम्मतम् विस्तारगुणितं दै-

द्व्यं गृहक्षेत्रफलं भवेत् तत्पुत्र्यम्बसुभिर्भक्तं शेषमायोध्वजादिकं वा-
स्तुफलम् खेटकर्पटकोटेषु वृषः सिंहो गजः शुभः वापी कूपतडागादौ
गजो देयो विचक्षणैः आसने योजयेत् सिंहं शयने चैव कुंजरं वृषं भो-
जनपात्रे च दद्याच्छत्रादिषु ध्वजं महानसे मिशालायां गृहे चाग्न्यु-
पजीविनां धूम्रं दद्यात्तथा श्वानं यवनां त्यजयो गृहे स्वरो वेद्या गृहे
योज्यो ध्वां क्षं पक्षिपति गृहे वृषसिंहगजं दद्यात्प्रसादे पुरमं दिरे
वस्त्रजे धर्मशालायां कुंभे स्तंभे ध्वजे ध्वजः गोगजे भूगृहे चैव सा-
धारण गृहे शुभे यंत्रेश्वरश्चेत्सिंहं भांडागारे शुभो गजः धान्यां बु-
स्नानगोश्वेभ शालायां वृषभः शुभः ध्वजे पराश्रयं विप्राणां गजे सिं-
हेषु दङ्गमुखं गजेशूद्रस्य याम्यास्यं वृषे पूर्वमुखं विशः ध्वजे चतु-
र्दिक्षु द्वारं हरौ पूर्वयमोत्तरे वृषे पूर्वे गजे पूर्व दक्षिणे इतरे धूम्रध्वां
क्षकानिरवन्दाः ब्राह्मणानां ध्वजः क्षत्रियाणां ध्वज गजवृषसिंहाः ध्व
जसिंह गजा वैश्यस्य ध्वजसिंहौ शूद्रस्य कर्क वृश्चिकमीनानां
ध्वजायः मेषसिंह धनुषां वृषभायः तुलामिथुनकन्यानां गजा-
यः वृषकन्यामृगाणां सिंहायः शुभदः सूर्ये दुर्बले नीचे दुस्थे वा
गृहेशस्य नाशः एतादृशे चंद्रे तत्स्त्रीनाशः गुरावीटशि सुखना-
शः शुक्रे धननाशः कर्तुः चंद्रनक्षत्रे च पुरस्थिते गृहकर्तु गृहे स्थि-
तिर्न चंद्रनक्षत्रे वास्तुमे च पृष्ठगे रवनिः चौरकृतसंधिः पुरः पृष्ठादि
ज्ञानं च कृत्तिकादिसप्तभानि पूर्वे इत्यादि ध्येयं- अथ द्वारकृत्य-
म् यदुक्तं ब्रह्मशंभुना- गृहाय लब्धं यत्र यत्र क्षेपचंद्रमाः
शलाका सप्तके देयं कृत्तिकादि क्रमेण च वामदक्षिणभागे तत्प्रश

(१९४)

मुहूर्तसिंधुः

स्तं शांतिकारकं अग्रेपृष्ठेन दातव्यं यदीच्छेच्छ्रेयमात्मनः ऋक्षचंद्र
 श्रवास्तोश्च अग्रेपृष्ठेन शस्यते अथ ध्रुवादिज्ञानम् ध्रुवांकाः पूर्व १
 दक्षिणे २ पश्चिमे ४ उत्तरे ८ दिक्षु अंकाज्ञेयाः यो द्वारो यस्मिन् दिशि
 कर्तुरिष्टस्तदंका योज्याः यथा पूर्वप्रत्यंगंको ५ सैक ६ ध्रुवादिगण
 नयाकांतनामाशाला- दिक्षु पूर्वादित इत्यादिनाय ध्रुवादिवेश्य स-
 मागतं शालाध्रुवांकसंयोगः सैकोवेश्येत्युक्तदिशः संख्यांकलयेत्
 साचेत्संख्या १२।१५।८।१६।९।११।१४ तदा त्र्यक्षरं
 नाम यदा २।४।५।६।१०।३।१३ तदा द्व्यक्षरं यदा ७ त-
 दा चतुरक्षरं

अथ ध्रुवादीनांचक्रम्								
१	२	३	४	५	६	७	८	०
ध्रुवः	धान्यः	जयः	नंदः	खरः	कांतः	मनोरमः	सुखरः	नामः
पू. मु.	पू. द्वा.	द.	पू. द.	प.	प. पू.	द. प.	पू. द.	द्वाराः
९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	०
दुर्मुखः	उग्रः	रिपुदः	वित्तदः	नाशः	आनंदः	विपुलः	विजयः	नामः
उत्तः	पू. उ.	द. उ.	पूर्वदउ.	प. उ.	पू. प. उ.	द. प. उ.	सर्वदि.	द्वा.

अथ पिंडे नवभिर्गुणिते अष्टभिर्भाजिते आंशः ५ अस्मिन्नेव ७
 तष्टेवारः ४ षड्भिर्गुणिते नवभिर्भाजिते नवांशको भवति अष्टभि
 गुणिते १२ द्वादशाभिर्भाजिते द्रव्यं ४ त्रिभिर्गुणिते ३ अष्टभिर्भाजिते
 ऋणं ७ अष्टभिर्गुणिते भैस्तष्टे १५ भं अष्टभिर्गुणिते अष्टाविंश-

सुहूर्तसिंधुः

(१९५)

तितष्टे १८ योगः अष्टभिर्गुणिते १२० स्वसूर्यैर्भक्ते आयुः ११२ आयु
 ष्यं पंचतष्टे शेषं २ जलभयं इति सर्वबोध्यं वसिष्ठः एकादशयवादूर्ध्वं
 यावत् हात्रिंशहस्तकं तावदायादिकंचित्यं तदूर्ध्वं नैव चिंतयेत्

ईश. ष. सह.	आर्गः ५	श्वः	क. ५१२ ५ शु. आ
श्वः मेढा ११५ शु.	श्वः ८	अश्वः	श्वः बिडाल.
चर. लव. स्वा.	२	५३	च. ५ श्वः द.
उ. मृगमे १ ५ शु.		नवशो	सि. ५ कं. ५ ५ शु.
प. फ. व. भ. म.	त.	प. स्वा.	द. ५ स्वा. ने.
मूपक. कुं. ७ वा. ५ शु.		सर्पध ९ प. ५ शु.	श्वः क. ४ ५ शु.

अथगेहारंभेमासफलम्
 गृहसंस्थापनं सूर्ये मेष-
 स्थेशुभदंभवेत् वृषस्थे ध-
 नवृद्धिः स्यात् मिथुने मरणं
 ध्रुव कर्कटेशुभदं प्रोक्तं सिं

हेभृत्यविवर्धनं कार्मुकेतुमहाहानिः मकरस्थेधनागमः कन्यारोगं
 तुलासौख्यं वृश्चिकेधनवर्धनं कुंभेतुरत्नलाभः स्यात् मीनेसद्मभया
 वहं पाषाणेष्व्यादिगेहानि निद्यसासेन कारयेत् तृणदारुगृहारंभे
 नास्तिकालविशोधनम् अत्रापिचातुर्मास्यो वर्जनीय एव अथगे-
 हारंभः उ. ३ रो. मृ. रे. चि. अनु. श. स्वा. ध. ह. ति. एषु भे-
 षु सू. मं. विना १।४।९।८।१४।३० आभ्योविनाचरभि-
 नेलभेशुभयुक्तेच ३।६।११ पापैः १।४।७।१०।९।५
 शुभैः ८।१२ पापामृत्युदाभवन्ति गृहारंभेतिथिफलम् द्वितीया
 पंचमी पूर्णा तृतीयाषष्टिका तथा सप्तमी द्वादशी चैव दशम्येकाद-
 शी तथा त्रयोदशी पंचदशी तिथयः स्युः शुभावहाः दारिद्र्यं प्र-
 तिपत्कुर्याच्चतुर्थी धनहारिणी अष्टम्युच्चादनंचैव नवमी शरश्च
 घातिनी दर्शराजभयं ज्ञेयं भूतेदारविनाशनम् अथवारफलम्॥
 सूर्यागारकवारांशा वैश्वानरभयप्रदाः इतरग्रहवारांशा सर्वकामार्थ

सिद्धिदाः अथ वृषभचक्रं

अथवार्क धिष्णादश्वैः

७ रुद्रैः ११ दिग्भिः १०

रुक्तं ह्यसत्सत्गृहे का

ष्टविचारः नूतनेनूतनं जी

शीर्षे	अ- पादे	पृष्ठादे	पृष्ठे	दक्षिणो	पुच्छे	वा-कु-	मुखे	स्थान
३	४	४	३	४	३	४	३	मानि
दाहः	शून्यं	स्थिर	श्रीः	लाभः	स्वामिभैः नाशः		पीडा	फलं

र्णेजीर्णे जीर्णेनूतनंच शुभदम् अन्यवेशमस्थितं दारुनैवान्यस्मि
 न्नयोजयेत् नतत्रवसतेकर्त्ता वसन्नपिन जीवति इष्टिकालोष्टपा-
 षाणं मृत्तिका जीर्णमायसं तृणपत्रं बुधैर्नव्यमेव गृहे मार्गाद्यन्य
 तरस्थानस्थितवृक्षसंपूज्य प्रार्थयेत् यानीह भूतानि वसन्ति तानि व
 लिंगं गृहीत्वा विधिवत्प्रयुक्तं अन्यत्रवासं परिकल्पयंतु क्षमंतु तान्यद्य
 नमोस्तु तेभ्यः दारुणानि चानिद्यादिकंच देशानुसारात् अथ शि-
 लास्थापनं अधोमुखैर्भैविदधीतस्वातंशिलास्तथैवोर्ध्वमुखेश्वप-
 द्दं तिर्थ्यङ्मुखैर्द्वारकपादयानं गृहप्रवेशो मृदुभिर्ध्रुवैश्च अधोमु-
 खैश्च नक्षत्रैः कर्तव्यं भूमिशोधनं मृदुध्रुवैः शुभं कुडमित्युक्तं विश्व
 कर्मणा सूत्रशंकु शिलान्यासादिकान् कुर्यात् अथ रवननविधिः
 पूजापूर्वकं अत्रस्थिता भूमिसुरादिनागा भूतानि चान्यत्र समाश्र
 यंतु गृहं करोम्यत्र भवत्प्रसादात् सुखं समेधेह मिति तीर्थरवन्यात् ग
 ऐशादीन् संपूज्य कलशस्थापनांतं लोहदंडं च संपूज्य भैरवं तद्दि
 क्पालं च पृथिवीं वास्तुं च ओं शिवो नामासीति मंत्रेण लोहदंडं प्रहू
 जयित्वा शिवं ध्यायन् बलेन लोहदंडेन निरवनेत् यावदंगुलं विशति
 तावत्पुरुषं स्थितिः तंच दंडं लोहितवरत्रछन्नं ब्राह्मणाय ददेत् स्वन

नफलंशिरः खनेर्विनाशः स्यात्मातृपित्रोश्चपृष्ठके स्त्रीपुत्रनाशःपुच्छे
तु गात्रेपुत्रविनाशनं कुक्षौसर्वसमृद्धिस्त्याहनधान्यसुतागमः इदम-
पि वामकुक्षौ उर्ध्वभागत्रयं कृत्वा ह्यधोभागद्वयंतथामध्येनाभिर्विजा-
नीयादिति ग्राहपराशरः यदा वामपार्श्वेन पूर्वशिरः शेते तदा पश्चि-
मे पुच्छं दक्षिणे कोडं उत्तरे पृष्ठं बोध्यं २४ । २३ । १६ । १२ विप्रादी-
नां शंकुमानं स्वर्णादियुतं पूजितं च प्रशस्तं वृक्षोद्भवंकुर्व्यात्सूत्रनि-
पातं मध्यांगुल्याथवाप्रदेशिन्या विप्रः शीर्षक्षत्रो वक्षः वैश्यश्चोरुं
शूद्रप्रादौ स्पृष्ट्वा प्रदक्षिणां रेखांकुर्व्यात् सूत्रछेदे मृतिः कीले वाड-
मुखे व्याधिपीडनं गृहे शस्थपतीनां च स्मृतिलोपे धनक्षयः कुंभे क-
रच्युते मृत्यु रूपसर्गोपवर्जिते स्कंधभ्रष्टे शिरोरोगी भग्ने दुर्वचने
वधः अथ शिलान्यासः नंदाभद्राजयारिक्ता पूर्णाः संज्ञकाः शि-
लाः पूजापूर्वकं स्थापनीयाः ताश्च एकविंशैश्चतुर्हर्नैरर्धाधर्दि-
स्तरोच्चकं विप्रादीनां देवांबुगे हे परितोजिनांगुष्ठाः षमुन्नताः वि-
स्तारेर्कांगुलाः केचिद्विंशे बुनि विरिक्तकाः सर्वोषध्यासप्तमृदा
स्नापयित्वा रचयेच्चताः अथ वास्तुस्थानं - वास्तुचै शानतो विप्रे
क्षत्रादावभितोन्यसेत् ॥ सूत्रभित्ति शिलान्यासं स्तंभस्थारोप-
णं च पूर्वदक्षिणयोर्मध्ये कुर्यादित्याह काश्यपः केचिदाग्नेय्ये स्तं-
भस्थापनमाहुः वराहस्तु दक्षिणपूर्वे कोणे कृत्वा पूजान्यसेत्पथ
मांशेषाः प्रदक्षिणेन केचित् अभिर्वसतिकाष्ठेषु तद्विशिप्रथमं
सदान्यसेत्काष्ठमयं स्तंभं काष्ठकृत्येष्वयं विधिः छत्रस्त्रगंधयुत
कृतधूपविलेपन समुत्थाप्य स्तंभस्तथैव कार्योद्धारोद्घ्रायः प्रय

त्नेन- स्तंभोपरि यदि उलूककाक गृध्रादि पक्षिणः व्यालादयश्च ति-
 ष्ठन्ति तदा कर्तुं न शोभनं तस्मात् स्तंभोपरि छत्रं शारवां फलवती तुषा
 धारयेदथवा वस्त्रं व्रधे रत्नादि निक्षिपेत्- अलिंदनिर्व्यूहविनिर्गमा
 द्याश्चतुर्दिशं ये गृहभूषणाय आयादिकं तेषु न चिंतनीयं यतो न ते-
 वास्तुपरिग्रहाः स्युः अथांगुलमानं षडक्षतैराजमिहांगुलं भवेत्स-
 साक्षतैर्वैष्णवमैशमंगुलं यद्योदरैरष्टभिरत्र तत्करोजिनांगुलैस्सै-
 श्वधनुश्चतुष्करम् प्रासादकुंडादिक पीठवेदिका द्विजालयेषु स्मृ-
 तमाजमंगुलं जलाशयारामविधौ नृपालये निधौ हितं वैष्णवमन्य
 दन्यगम् अथ स्वप्नपरीक्षणं यत्र गृहं नगरं वा विधातुमिष्यते त-
 त्र कलशं स्थाप्य स्नातः शुचिर्निराहारः पूजयेत्कनकैर्महीं शय-
 नं तत्र कुर्वीत शुभस्वप्ने शुभं वदेत् पांशवोरेण तां नीता निरीक्षेदं
 तरिक्षगाः अधो मध्योर्ध्वगानृणां गतिस्तुल्यफलप्रदाः अथ वे-
 धमाह नीचस्थाश्चातरे पूर्व तुंगस्था परदक्षिणे तिर्यक्स्थाः सर्वदि-
 ग्भागे पीडयन्ते पुरवासिनः उच्चस्थं हि च नीचस्थं सदायाम्यगृहं
 त्यजेत् विषामिव ज्वद्बोध्यं दक्षिणस्यां न वंगृहं कोणाग्रे चान्यगे-
 हस्य कोणं न शुभं भवेत् तथा गृहार्धं संलग्नं कोणं न शुभं भवेत् को-
 णवंशस्य कोणौ च कोणात् कोणांतरं पुनः तत्कोणवेधगंगेहं व्या-
 धिदारिद्र्यकारकं समोच्चकोणभूमिस्थाः कोणवेधगता गृहाः पी-
 डयन्ते सर्वदिग्भागे विस्तृतेर्दिगुणान् न हि पूर्वोत्तरे नीचगता उच्चस्था
 दक्षिणापरे तिर्यग्गताः सर्वदिशं भागे पीडावहा गृहाः दक्षिणे यो-
 जनं तुंगं पश्चिमे चार्धं योजनं तदर्धमुत्तरे नीचं तदर्धपूर्वदिक्स्थितं

एतदेधं नृपाणां च गृहाणां कथितं द्विजाः विशेषेण द्विजातीनां प्रमा
 णं कथयाम्यतः गजोर्ध्वाक्षोर्ध्वजोर्ध्व उच्चस्थं पातयंति हि श्वावृषो
 राशभोनीचं सिंहः सर्वत्र गं हरेत् प्राच्यानीचे विप्रगेहं शतं वै दंडा
 न्विहेदुत्तरस्यां सपादं पश्चात्तुंगे देशे ते सार्धं एवं याम्येक्षत्रस्य द्विनि
 ष्ठां विशोर्ध्वं प्राग्बेधो दशदंडः स्याच्छतं याम्ये तु पश्चिमे दंडविंशति
 कः सौम्ये खदस्त्राः शूद्रसद्वनां दक्षिणतो हृषिषये भवनवरे रथक्ष
 यो गनादोषः सुतमरणं प्रेष्यत्वं भवति सदा तत्र वासितुः पुंसः अथोप
 वेधः प्राच्यां पिप्पलराजवृक्षविवरा याम्ये मठामंदिरं पूक्षः कंठकि
 निं वकूपगहना विध्यंति वारांतरे वारुण्यामपि पुष्करं मठवदौघो-
 रास्यकंचोत्तरे खातो दुंवरकोलुकाः फलद्रुमानेष्टाश्मशानादिकाः
 आसन्नः किल कंठ कोमि भयदः क्षीर्यर्थनाशप्रदः पुत्र्यात्यै फलिनः
 शिवादे सदनं गेहाधिपार्तिप्रदं वाणवेधात्यं नवेधः मार्गोत्तरे न-
 दीपारेपिनवेधः शुभवृक्षाः नारिङ्गपूगफनसामलदाडिमीभिर्जा
 तीसरागशतपत्रिकमल्लिकाद्य- यन्नालिकेरमधुरेष्ठफलद्रुमास्ते
 मार्गेपि हर्षजनकाः किमुतो गृहेषु बिल्वादाडिमकेशरैर्मध्यगैरपि
 हर्षजनकाः किमुतो गृहेषु बिल्वदाडिमकेशरैर्मध्यगैरपिनवेधः अ-
 थ कस्य हस्ते नायादिस्माभिहस्तप्रमाणेन ज्येष्ठपत्नी करेण वा ज्येष्ठ
 पुत्र करेणापि कर्मकार करेण वा अनामिकांतं हस्तं स्यादूर्ध्वबाहोः
 शरांशकः अथ भूमिसुप्तज्ञानं प्रद्योतनात्यं च नगां कसूर्यनवेडंष
 द्विंशमितानि भानि ५।७।९।१२।१९।२६ महीप्रसुप्ता तु तदां
 शुनूनं तडागकूपादिगृहं न कुर्यात् अथ राहोर्मुखं पुच्छादिज्ञानं-

(२००)

मुहूर्तसिंधुः

मतांतरेण देवालये गेहविधौ जलाशये राहोर्मुखं शंभुदिशो विलो-
मतः मीनार्कसिंहार्कमृगार्कतरिभिरेखाते विदिवृष्टगता शुभाः
ईशानतः सर्पतिकालसर्पो विहाय सृष्टिं गणयेद्दिदिक्षु शेषास्य वा-
स्तोर्मुखमध्यपुच्छं त्रयं परित्यज्य खने चतुर्थं फलानि पूर्वोक्तानि.

ई.	५६७७	वृ.	२३१४	आ.
मु.		मु.		
उ.		गृहः		द.
वा.	८१९१०	प.	१११२११	नै.

द्वारविचार				
पू.	द.	प.	उ.	दि.
४	२	३	१	राश्य.
१२	६	७	५	
	१०	११	९	

अथ द्वास्थानं नवभागं गृहं कृत्वा पंचभागं तु
दक्षिणे त्रिभागं वामतस्त्यक्त्वा शेषं द्वारप्रक-

ल्पयेत् गृहस्य दैर्घ्येन नवधा विभक्ते पूर्वादितो राम षडर्थवाणौ ३।५।
२।५ द्वारं तु सच्छुभं दं विभागे सर्वत्र तु र्ये मुनयो वदन्ति पूर्वत्रिभागो
परिदक्षिणेषु पश्चिमोत्तरे पंचैव ॥

ई.	१२११२	वृ.	९११०११	आ.
मु.		मु.		
उ.		देवालयः		द.
वा.	३१४५	प.	६७७८	नै.
ई.	१०१११२	वृ.	७८१९	आ.
मु.		मु.		
उ.		जलाशयः		द.
वा.	१२३३	प.	४५५६	नै.

प्रागादिषु द्वारफलम्								
हानिः	निःसृष्टः	अर्थसिः	उपहृष्टः	धनं	शौचं	क्रोधं	भीतिः	दुःखं
निधनं	वधनं	क्रान्तिः	अर्थसिः	धनं	अनातकं	आधिः	निःसृष्टः	दक्षिणं
पुत्रहानिः	शत्रुः	लक्ष्मीः	धनं	सौभाग्यं	दुःखं	दुःखं	शोकं	पश्चिमं
स्त्रीहानिः	निःसृष्टः	हानिः	वात्यं	धनं	संपत्तिः	भयं	शोकं	क्रोधं

मुहूर्तसिंधुः

(२०१)

द्वारचक्रं		
४	उपरि	राज्यम्
८	कोणे	उद्देगः
८	शाखा	लक्ष्मीः
४	अधः	श्रियम्
२	म	मृत्युः

द्वारस्योपरि यद् द्वारं द्वारस्यान्यस्य सम्मुखे व्ययदंतत्तद्वान्यच्च न कर्तव्यं शुभेक्षिभिः

देहलीचक्रम्					
शिरः	कोणे	शाखा	देव	मध्य	
४ लक्ष्मी	८ उद्देगः	८ सौख्य	२ मृ	४ सौ	४ भाति फः

गृहभागचक्रम्					
ई देवता	सर्ववस्तु	स्नानं	मंथनः	पाकः	आ
ओषधी				घृत	
उ. भांडागार				शयन	द
मैथुन				पुरीष	
वा. धान्य	रोदन	भोजन	विद्या	शास्त्र	क

८ क्षारं	८ मिष्टं	८ शिला	८ क्षारं	८ स्वादु	८ जल नाशः	८ स्वादु	८ खड्ग जल	८ स्वादु
----------	----------	--------	----------	----------	-----------	----------	-----------	----------

८	८	८	८	८	८	८	८
---	---	---	---	---	---	---	---

गृहमध्येकूप विचारः

गृहस्थितिः १००

ई पुष्टि	उ. ऐश्वर्य	आ पुत्रनाश	श.	गु.
उ. सुख	अर्थलाभ	स्त्री नाश	शु.	गु.
शुभपीडा	संपत्	गृहपति नाश	म.	गु.

दिशता २००		शतायुः १००	
र.	शु.	जी.	र.
गु.	म.	जी.	जी.

स्वोच्चे शुके लग्ने वा गुरौ वैशमगते पिवा शनोस्वोच्चे लाभगे वा लक्ष्म्या युक्तं चिरं गृहं द्यूनां वरे यदैकोपि परांशस्थो न

हो गृहं अर्द्धांतः परहस्तस्थं कुर्याच्चैदणोवली पुष्यध्रुवेन्दुहरिसार्पजलैः सजीवैस्तद्वासरेण च कृतं सुतराज्यदं स्यात् तद्दीनाभितक्ष वसुपाशिशिवैः सशुक्रैर्वारेभिः

अशीति ८०	
जी.	यं

तस्यचकृतं धनधान्यदंस्यात् सारैःकरे ज्यांत्यमघांबुमूलैः को
 जेहिवेश्मागिसुतार्तिदंस्यात् सङ्क्षैः कदास्नार्यमतक्षहस्तैश्चै
 व वारेसुखपुत्रदंस्यात् अजैकपादहिर्बुध्दशक्रमित्रानिलांतकैः
 समंदैर्मंदवारेस्याद्रक्षोभूतयुतंगृहं अथदुष्यनिर्माणं- अवत्रये
 धिनीपुष्येऽनुराधारोहिणीमृगे हस्तत्रये पुनर्भेत्ये अतरेपद्वेश्म
 सत् अथगेहोपकरणं पू. भा. आ. रो. पुष्य. उ. न. अधि. एषुभे-
 पुस्थिरलमे शुभवासरेसत्तिथौ सत् गृहस्य इष्टिकापातनंचयनं
 सुधालेपंच लघु. ध्रुव. ज्ये. रे. मृ. श्र. एषुभेषु श. र. वारयोः स्थि
 रलमे शुभलग्नसत्तिथौ अथचित्र कर्म ह. चि. स्वा. अनु. रे. मृ.
 अधि. श्र. ध. श. पु. रो. ती. पूषा. एषु भेषु १।९।११ तिथिषु
 शुभवासरे पुंलमे तत्रापि वराह शार्दूल शिवा पृदाकवोष्ट्रधाभि
 धोलूककपोत वायसाः शशैणगोधादिवकादिपत्रिणो विचित्रि
 तानोशरणेषुभावहाः गृहेनरामायणभारतावहं चित्रं कृपाणा
 वह मिंद्रजालवत् शिलोच्चयारण्यमयं यदासुरं भीष्मं कृताक्रं-
 दनकं त्वनंबरं- एतदपि मठप्रासादादिषु गृहमंदिरे च शुभ-
 दं- अथगृहांगणेशुभवृक्षाः पुन्नागश्चंपकोशोकः पिप्पलीदाडि-
 मीशमी बकुलस्तिलकोद्राक्षापिचुमंदोमरोजपा नारिकेरंतथा
 जाती पाटला गेहमल्लिका मल्लिका पूगबंधूकाः पनसः सरसीरु-
 हं एतेगृहांगणेशुभवृक्षाः आरोग्या मंगलप्रदाः अथगृहांगणेशु
 भवृक्षाः मातुलुंगरन्धुहीरंभा हरिद्राचमुनिद्रुमः एतेदुःखप्रदा
 गेहे संजातारोपिता अपि अथगेहात्यतिदिशं वृक्षारोपः न्यग्रोधरो-

पयेल्राच्यामवाच्यांचासुदुंबरं उदग्दिशिच कर्कं धुं प्रतीच्यां कुजरादा
न वेधस्तु पूर्वस्थिते पिप्पले बोध्यः अथ देवालयमठाद्यारंभः गृ-
हारंभोक्तनक्षत्रैर्मठं कुर्यात्तु साधिभैः सर्वदेवालयं तैस्तैः पुनर्भैः
श्रवणान्वितैः अथ जैनालये प्रसादरीणामारंभः पूर्वार्द्राभरणी
पुष्ये रोहिण्यांचास्थिरोदये शुभाहे जैनगेहस्य प्रासादयः कृताः
शुभाः अथ पुरग्रामदुर्गादीनां निर्माणम् प्राकारपत्तनग्रामनिर्मि-
तो सूत्रसाधनं प्रशस्तं स्याच्छुभेकाले गेहारंभोक्तभादिषु अथान्न
विशेषः पर्वतोपरिसिंहायः श्रेष्ठः अंबुवृते गजायः अवनिगहरे
वृषायः ध्वजः सर्वत्र शुभः व्ययोना अपरेपिशुभाः प्राकारपूर्गेह
भकर्तृतारयोः सभाजनं दोग्रहवहिलोकयेत् अथ प्रतोलिकार
चनम् स्यात् ज्येष्ठः पुः मृदुः क्षिप्रचर एषु भेषु स्थिरलमेषु भयुक्के-
न्द्रे रः चं जीः शुः वारेषु सतिथौ वत्से पुरगे पृष्ठगते च प्रतोली
रचनश्रेष्ठं नराहौचंद्रे च संमुखे प्रतोली कृतिर्वैकृति दायिनी ॥

अदुर्ग पुण्यां राहुचंद्रवत्सान् विचारणी-
या तथा भमपिन विचार्य अथ पुरवासि-
नम् ३।२।१०।११।१ एतद्वाशिगुरवौ
पौषादिषट्के मार्गः अधिनयोर्वावृश्चिकसं-
क्रांतौ वा सिंहभिन्नगुरो अस्तवक्र नीच
रहिते मलक्षयमासहीने तथा शुक्रचंद्र
योः सबलयोः तथा दुष्टयोगभद्राकरणं
रिक्ताशमं बुधाः वाराः उग्रमिश्रः -

रविभातप्रतोली चक्रम-		
२ ५ शुः	शुभः ^५	५ शुः ^५
२४ शुभः	२७ शुभः	१३ शुभः
२० ५ शुभः	१८ शुभः	१४ ५ शुभः
वत्सचक्रम		
१।७।८	पू वत्स	१।१०।११
वत्स		वत्स
३।४।५	वत्स	१२।१।२

स्वा. दारुण एतानि वर्जयित्वा स्थिरलग्ने शुभेकेन्द्रे पापैः ३।६।१०
११। जीवे ४ चंद्रे १०।२ ग्राम पुरकरणं शुभमाहुः वत्सचक्रं शुद्धौ च
तथा ग्राम पुरकर्तुर्दशमे सबले सति यद्यत्र प्रतोली विधीयते पूर्वो-
क्तभैर्विधेया दारादिप्रपंचस्तु विनैव शुद्धिं वि-
धेयः अथापरं वत्सचक्रमाहरविभात्.

गृहवत्सचक्रम्.	
३	सुरवम्
२	पापं कष्टं
४	धनं
३	आयः
३	रुक्
२	सुरवम्
२	धैर्यं
४	दारिद्र्यम्
२	भयं
२	मरागम्

अथैषां विवेकः शालपुरे
चाष्टविभागभेदो दिग्भाग
भेदो मठमंदिरादौ भेदाष्टं
उत्रासुरधाग्निधीरैरन्य
भवाद्वादशवत्सचक्रे-गृ
हभेदाः मृन्मयं १ हर्म्यं २
पर्णकुटं ३ अयाणामेक
धा एवकरणं तथापि भेदः
हर्म्यं सहचंद्रौ संमुखौ व ज्यौ पर्णकुटे चन्द्रो न

पुरग्रामे वत्सचक्रम्		
३	मस्त	सुरवम्
४	अ-पदो	उद्दासः
४	पृ-पदो	स्थैर्यम्
३	पृष्टे	लक्ष्मीः
४	वा-कुक्षौ	भयम्
४	द-कुक्षौ	धनम्
३	पुच्छे	भयम्
२	नसि	मृत्युः

विलोकनीयः मृन्मयेऽपि चन्द्रो न विलोकनीयः राहुस्तु विलोकनीयः इय
मेव प्रपात्राश्रमहृदमंदुरादिषु सर्वे विलोक्यं केचिद्द्वारविचारं दे-
वालये नेच्छन्ति इति यास्तुरचनं १२ अथ गृहप्रवेशनं सचद्विविधः
अपूर्वस्सपूर्वश्च नवे अपूर्वः यात्रादिनिवृत्तौ सपूर्वः नारदः अथ
सौम्यायने कार्यं नववेशमप्रवेशनं विधाय पूर्व दिवसे वास्तुपूजां ब-
लिं क्रियाम् वास्तुपूजामं रुत्वायः प्रविशेन्नवमं दिरे रोगान्नाना
विधान्क्लेशानश्नुते सर्वसंकटान् अकपाटमनच्छन्नमदत्तबलि

भोजनं गृहं न प्रविशेद्दीमान्विपदामापदं हितत् माघ-का-वै-
ज्ये-आषाढ पूर्वव्यंशे मृ-रे-चि-अ-नु-उ-३ रो-एषु भेषु जन्मलग्न
जन्मराशिभ्यामुपचयल. ३। ५। १०। ११ स्थिरे रिक्ता ४। ९। १४
३० विनासूर्यभौ-वन्हिवाणं चरलग्नं च विहाय चतुर्थ्यष्टिमशुद्धे
आवश्यकं चतुर्थं शुद्धे जन्मराशिजन्मलग्नाभ्यामष्टमराशौ न पू-
र्णातिथौ पूर्वद्वारे नंदायां दक्षिणद्वारे भद्रायां पश्चिमे जयायां मुत्तर
द्वारे प्रवेशः शुभः अथ प्रवेशविधिः कृत्वा विप्रान्सजलकलशं
चाग्रतो वामतोरकः स्नातः स्त्रग्वीविमलवसनो मंगलैर्जन्यघोषः
व्याप्तैर्यत्नात्कथितशकुनैर्द्वारमार्गेण राजाहर्ष्यपुष्पप्रकररुचि-
रं तोरणादयं विशेष्य भूरिपुष्पनिकरं सुतोरणं तोयपूर्णकलशो
पशोभितं गंधपुष्पबलिपूजितामरं ब्राह्मणध्वनियुतं विशेषद्वहम्
पश्चात्कांचनरूप्यवरचक्रकुसुमैः संपूजयेत् सादरं दैवज्ञं सहशि-
ल्पिभिः सहगुरुन्धुस्तथान्यानपि गत्वावेशमपुराणधर्मकथया
सार्धं वसेत्सज्जनैः रात्रौ धर्मविधाविशुद्धहृदयो निद्रानिषेवेदसो
अन्यच्च वधूप्रवेशो न दिवा प्रशस्तो राजप्रवेशो न निशि प्रशस्तः
दिवा च रात्रौ च गृहप्रवेशः सत्कीर्तिदः स्यात्त्रिविधप्रवेशः अथ
जीर्णगृहप्रवेशः मार्ग-का-आ-इदमपि ति-स्वा-धशानूतनोक्त
मुहूर्तेऽपि प्रवेशः शुभः आवश्यकं वास्तादिविचारो न अथ प्रवेशो त्या-
ज्याः चैत्रो मासः कुजाकौ च रिक्तादग्धास्त्वमामृतिः दुष्टचंद्रइमे
त्याज्या नवगेहप्रवेशने-अथाभ्युदयिककर्माणि-कन्यापुत्रवि-
वाहे च प्रवेशो नववेशमनि नामकर्माणि बालानां चूडाकर्मादिकेतथा

सीमंतोन्नयने चैव पुत्रादि मुखदर्शने नांदीमुखं पितृगणं पूजये-
त्प्रयतो गृही

अथ गृहप्रतिष्ठा मु. मृ. रे. चि. अनु. उ. १

अथरविभातप्रवेशकुंभचक्रं							
१	४	४	४	४	४	३	३
ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ	ॐ

रो. ह. अग्नि. अभि. स्वा. पू. श्र. ध. श.

मृ. एषु भेषु धास्त्वर्चनं भूतबलिचकारये.

तुलमात् १।४।७।१०।१३।५ शुभैः

६।३।११ पापैः अथ देवारा मजलाश

यप्रतिष्ठा मृ. रे. चि. अनु. ह. अग्नि. ति. अभि. स्वा. पू. श्र. ध.

श. उ. ३ रो. एषु भेषु रिक्तां ४।९।१४ विना भौमं विना उत्तराय-

णे जीव चंद्र शुक्रैर्दृश्येलभे शुक्लपक्षे यस्य देवस्य प्रतिष्ठा कर्तव्या

तत्त्वामिक तिथी भवारेषु मुहूर्ते वा स्थिर लग्ने सिंहे सूर्य प्रतिष्ठा कुं-

भे ब्रह्माकन्यायां विष्णुः मिथुने शिवः द्विस्वभावे देव्याः चरे योगिनी

प्रभृतयः स्थिरलग्ने सर्वेषां प्रतिष्ठा कार्या पुष्पे ग्रहाणां गणेश यज्ञ

सर्प भूतादयः रेवत्यां जैन धर्मस्य श्रवणे प्रतिष्ठा कार्या अथ पु-

र ग्रामप्रवेशः मृ. ति. अनु. स्वा. उ. ३ रो. चि. रे. ध. श. एषु भेषु

सू. भौ. विना रिक्तां विना अथ जितस्थ शत्रो पुरप्रवेशः विशा

खा कृत्तिका पूभोत्तराषाढाभिषेक तथा शनौ चार्के जितस्थारे विज-

यी नगरं विज्ञेत् यान्निवृत्तौ गृहप्रवेशः षष्ठ्यष्टमी विष्णुदिना

निरिक्तां विहाय ६।८।१२।४।९।१४ चित्रोत्तर रोहिणी च मृगां

त्य मैत्रेशानि विस्तिते ज्य निवृत्त्य गेहं प्रविशेत् प्रयाणात् अथ गुणगु

णार्जनं यसु पुनर्वसु पूर्वमुजंगमः करनिशाकरशंकरदेवतैः सह-

रि शक्यपतिभिः सह वित्तया गुणगुणार्जनमेभिरभिप्सितम् अथा

अविशेषः यदिङ्-मुखं गृहद्वारं तद्द्वारक्षेत्रं गृहं विशेत् दिवा प्रवेशः
 शुभदः सुपुत्रपौत्राभिवृद्ध्यै निशि भारकरेण द्वोः बलेन मस्य ध्वजवास
 रस्य रात्रिं विना सूर्यतिथौ च रात्रिं प्रवेशे शनौ चौरभूतभयं तृणागा-
 रं तु सर्वदा विशेत् सर्वग्रहैर्हि मुक्तं प्रवेशं शस्यते प्रयत्नेनैकैश्चि-
 त्सौम्यसमेतं शुभदं परिकीर्तितं मुनिभिः अथ लग्नफलम् मेषे
 यानं धटे व्याधिर्धान्यहानिर्मृगे गृहे विशातां कर्कटे नाशः शेषलग्-
 नेषु शोभनं निंदिता अपिशुभ्रांशमेतास्तौलिमेषमकराः सकु-
 लीराः कर्तुरोपचयगाश्च विलम्बे राशयः शुभफलाश्च भवन्ति व्या-
 धिहा धनहा चैव वित्तदो बंधुनाशकृत् पुत्रहा शत्रुहा स्त्रीघ्नः प्राण
 हा पितृकप्रदः सिद्धिदो धनदश्चैव व्ययदो जन्मराशितः प्रवेशाल-
 ग्नस्य फलं जन्मराशेः प्रकीर्तितं केचिद्द्वारेषु रविमप्याहुः मासे-
 षु श्रावणमार्गशीर्षे शुभे आहुश्चैत्रं निन्द्यमाहुः नक्षत्रेष्वभिनीं
 च शुभमाहुः केचिच्चंद्रं साधारणं कथयन्ति परमत्र नगरप्रवेशे
 प्रवेशे एवमेव गृहप्रवेशे तु रविर्निन्द्य एव चंद्रसाधारणः शनि
 र्निन्द्यफलं उभयत्र बोध्यः

भावफलं गृहारंभ प्रवेशयोः							
र.	चं.	भौ.	बु.	जी.	शु.	श.	.
विद्युद्भीः	जलभीः	अग्निभीः	आरोग्यं	आयुः	मिथिं	गृहभंगः	१
धनभीः	धनं	नेत्ररुक्	धनं	धनं	श्रीः	हानिः	२
सुखं	सौभाग्यं	लाभं	सुखं	सुखं	वित्तं	धनं	३
मित्रवैरं	सुखं	शत्रुभीः	भोगः	स्थैर्यं	स्थैर्यं	वैरं	४
पुत्रपीडां	बुद्धिं	विषभीः	विद्या	पुत्रवृद्धिं	पुत्रवृद्धिं	पुत्रात्मीः	५
सुखं	शत्रुभीः	यशोवृद्धिं	शत्रुनाशः	यशः	मध्यः	शत्रुनाशः	६
क्रांतावैरं	भोगं	भार्यानाशः	सौभाग्यं	निन्द्यं	स्त्रीलाभं	दारदोषः	७
मृतिं	मृत्युः	कुलक्षयः	आयासः	कष्टं	कष्टं	भयं	८
धर्मक्षयं	सौख्यं	विघ्नं	यशः	सिद्धिः	अन्नं	अधर्मः	९
मध्यः	लाभं	कर्मनाशः	सन्मानं	राज्यं	राज्यं	शून्यं	१०
सुखं	लाभं	लाभं	द्रव्यं	धनं	श्रीः	श्रीः	११
क्षतिं	दारिद्र्यं	राजदण्डं	व्ययः	सिद्धिः	सद्व्ययः	व्यसनं	१२

अहेर्वासो गके राहौ केतौ भूतादिभिर्गृहे शेषं भावफलं ज्ञेयं राहुके लो
रि नारिवत् अथ रवेर्वा मादिविचारः लग्नात् प्रागादितो दिक्षु द्वौ द्वौ रा
शीनियोजितौ एकमेकं न्यसेत्कोणे सूर्यवामे विचिंतयेत् रं ध्रात्पुत्रा
हनादाया ८।५।९।११ त्यंच स्वर्के स्थिते क्रमात् पूर्वाशादि सुखं
गेहं विशेद्दामो भवेद्यतः अथ नूतन नगरग्राम प्रवेशः मा. फा. चै.
ज्ये. आ. आ. कार्ति. मार्ग. मासेषु श. स्वा. ति. ध. उ. ३ रो. श. ह.

मृ. रे. चि. अनु. एषु भेषु शुभयोगतिथ्योर्भौमरहितवासरे स्थिरलमे
मीनवर्जितहितनुषुचकेन्द्रधीशुभेशुभयुते १।४।७।१०।५।९
वृषेपापयुते ११ स्वलेदशेशबलेच चंद्रजीवबलाभ्यां च अथ नाना
विधं हस्ते धिन्यां वृषतुरंगमशालानिर्माणप्रवेशौ ज्येष्ठायांगज
स्यत्रभिजिच्छ्रवणयोर्भाडागारं पूर्वाषाढायां प्रपा पूर्वाफाल्गुनीरो-
हिण्योहटकरणवेशौ. अथ गृहोपस्करं- ति. आ. अधि. ह. श्र-
उ. ३ रो. एषु भेषु अतिजराजीवितानं च कोष्ठादिकं तत्पस्थिति म-
हानसस्थानं चुलिश्च जलस्थानं मघा. मृ. ह. ति. पूषा. उ. ३ रो. पु-
अनु. धश. एषु भेषु शु. जी. सो. वासरे भद्रारिक्ताभिन्नतिथौ जलो-
दये जलस्थापनं गृहे शुभं भवति अथ देवालयमठयोर्निर्माणप्रवेशे
पु. अधि. ह. शु. शुभा. आद्यौ विहाय मठे क्षुद्रदेवताश्रयस्तु. पू. ३
आ शुभः विशेषं चान्न उत्तरायणे गुरुशुक्रोदये शुक्लपक्षे चंद्रवले उ-
षा. म. जीवे एतद्रहिते मकरसिंहजीवेन तथारिक्ता ४।९।१४ भ-
द्राकरणप्रतिपदं दर्श ३० त्यक्त्वाह. अधि. ति. अभि. उ. ३ रो. पु-
रे. अनु. श्र. घ. एषु भेषु जी. वु. वारयोः पुंलगे कृष्णमूर्तिं स्थापयेत्
अथ शिवस्थापनं अभि. श्र. आ. अश्ले. ति. एषु भेषु श. र. जी. वा-
सरे पूर्वोक्त कुयोगरहिते मिथुनलगे भौमवारे च अथ ब्रह्मस्थापनं ति-
अभि. रो. श्र. एषु भेषु र. जी. वु. वारे सुयोगे ११ कुंभलगे अथ देवीग-
णस्थापनं मृ. आ. मृ. श्र. ह. एषु भेषु र. जी. श. वारे द्विस्वभावलगे.
३।६।९।१२ अथ रामकृष्णादिगणह. अभि. श्र. एषु भेषु शुभवा-
रे पुंलगे रामकृष्णगणान् अथ रविस्थापनं पूषा. रे. अनु. उ. फा. ए-

पुंभेषु रविवारे सिंहलग्ने अथ स्कंदगणेश शिवगणस्थापनमाह
 रे. आ. पु. भा. उ. भा. एषुभेषु र. शु. श. भौ. वारे मिथुनवृश्चिकलग्ने
 अथ हनुमत्स्थापनमाह स्वा. श्र. आ. ह. एषुभेषु र. चं. भौ. जी. वारे
 स्थिरलग्ने अत्रैव मरुद्गणस्यापि अथ त्रिशुलगण समर्पिस्थितिभेषु
 अ. ति. एषुभेषु जीववासरे चंद्रवासरे च ९।१२ लग्ने शुभयुक्तेन्द्रे अ-
 थ लोकपाल धनिबुधे कन्यालग्ने च अथ यक्ष आ. मू. एतयोर्नक्षत्र
 योः शु. श. र. वारे चरलग्ने च अथानुक्तदेवस्थाप. मृ. अ. ति. ह. ए-
 षुभेषु चंद्रजीववारयोः सिंहलग्ने जीवदृष्टे दोषरहितदिवसे अथपि
 तृगण भ. रो. मृ. श्र. एषुभेषु र. चं. जी. वारे रिक्तरहित तिथौ वृश्चि-
 क रहित स्थिरलग्ने अथ जैनविंश. स्वा. पू. श्र. ध. श. चि. अश्वि. एषु
 भेषु कु. शु. चं. र. वारे जयापूर्णातिथ्योः चरलग्ने अथोपसंहारः अथ
 यस्य देवस्य प्रतिष्ठाविधेया तस्य वारे तस्य भे तत्तिथौ लग्ने च शुभ
 योगयुतौ मासादि शुद्धा होमादिकंतु तत्तत्संप्रदायानुसारेण विधाय
 कर्तव्यम् देवनिवेशनं गृहनगरदुर्गग्रामनिवेशनं च उल्कापाते भू
 कंठे दुर्दिनेन विधेयं तथा योगिन्यां शूलकाले पाशे चंद्रे च पृष्ठगते ग्र-
 तो महदनिष्टं स्यात् तथा यात्रोदितशंकुनाविलोमगा गृहप्रवेशादि
 पु शुभाः इति वेशप्रतिष्ठादि १३ मिश्रकलोल अथ ग्रहाणां जन्मतिथि
 वारक्षानि सप्तमीभरणीसूर्ये चन्द्रे चित्रात्रयोदशी उषाभौमे च दशमी
 धनिष्ठानवमीबुधे जीवोत्तरफारुद्रज्येष्ठानवमीभार्गवे पौष्णाष्टमीश-
 निर्जातो पूर्णिमाराहुसंभवः अमावास्यां केतुजातो तिथिभं गृहजात-
 कं ग्रहजन्मे विवाहं च विद्याभ्यासं कृषिः क्रिया प्रवेशं च प्रवासं च प्र-

तिष्ठाव्रतदीक्षां वाणिज्यं च विवाहं च सेवादीनां क्रमेण च वर्जये-
त्सर्वकार्येषु जन्मक्षतिथिवर्जयेत् विवाहेऽपि च वैधव्यं प्रवासे मरणं
ध्रुवं गृहप्रवेशोदाहः स्यात्सेवा भवति निष्फला चैत्यध्वंसप्रतिष्ठायां
व्रतध्वंसश्च दीक्षति विद्यारंभे च मूर्खत्वं कृषिश्च निष्फला भवेत् भ-
स्मत्वं वरत्रकार्येषु मुनिभिः परिकीर्तितम् अस्य देशाचाराद्व्यवस्था
बोद्ध्या अथ गोचरोक्तमपि ग्रहांगविभागभेदं वितन्यते.

रविचक्रम्													
६	२	१	१	१	१	१	१	५	१	१	१	६	
मस्तक	मुख	दस्क	वास्क	द-वा	वा-वा	द-ह	वाह	हृदय	नाभि	गुह्य	द-जा	वा-जा	वा-पा
राज्य	मिष्टभोज	गजगामी	गजगामी	स्थानच्यु	स्थानच्यु	तस्कर	तस्कर	ऐश्वर्य	उत्पत्ति	परदार	गमन	गमन	उत्पाद्य

चंद्रचक्रम्					
३	३	३	३	३	भा.
मुखे	पृष्ठे	हस्तौ	गुह्ये	षट्को	कंठे
हानिः	धनं	राजभिः	राजामा	स्थानश्च	सर्वसु

भौमचक्रम्					
३	६	३	२	२	भा.
मुखे	नेत्रे	मस्तके	वा-वा	द-वा	कंठे
रोगः	धनं	यशः	गणक	हिक्का	दृष्टि

बुधचक्रम्					
५	५	५	५	५	भा.
वे	नेत्रे	कंठे	हृदि	पादयोः	गुह्ये
ज्ञानं	राज्यं	सुखं	ज्ञानं	नादाः	नादाः

जीवचक्रम्					
५	५	५	५	५	भा.
विदुः	प्रीति	पीडा	वासु	हस्त	कंठे
लक्ष्मी	शुभं	लक्ष्मी	मस्तके	गुह्ये	मस्तके

भृगुचक्रम्								शनिपादचक्रम्			
५	२	४	७	३	२	४	भा-	२।७।१०	चन्द्रेसति	ताम्रपादः	मध्यमः
मस्त	मुखे	हृदि	गोत्रे	गुह्ये	जातु	माद	अं-	१।५।११	चन्द्रेसति	स्वर्णपादः	मध्यमः
मुखा	मोत्र	मुख	मुख	मुख	मीडा	मीडा	फ-	२।५।९	चन्द्रेसति	रौप्यपादः	शुभः
								४।८।१२	चन्द्रेसति	लोहपादः	ऽशुभः

अथशुभाशुभयोगाः सूर्यात्सप्तम-

केचक्षे भस्मयोगं विनिर्दिशेत् यत्किंचित्क्रियते कर्म तत्सर्वं नाशतां
 व्रजेत् भस्मयोगः द्वौ प्रहरो घटिकायामौ द्वौ यामौ घटिकाधिकौ वि
 जयोनामयोगोयं सर्वकार्याणि साधयेत् ईषत्संध्या मतिक्रम्य किं
 चिदुन्मिन्न तारकः विजयोनामयोगोयं सर्वकार्याणि साधयेत्
 विजययोगः मूलैर्क सिद्धिः श्रवणेच चंद्रे भौमोत्तरा भाद्रबुधेग्निभा
 नि दैत्ये गुरौ याम्य भृगोर्किं वायुयेगि ष्टसिद्धेच भवन्ति सिद्धिः इ-
 ष्टसिद्धियोगः मैत्रेहितीयात्रितयोत्तराणि पंचम्य पित्र्यं करमूलस
 त षष्ठीच ब्राह्म्यं नल विश्वकर्मा त्रयोदशीस्याद्यमकर्तृयोगः य-
 मकर्तृयोगः सप्तमी गुरुपुष्येच एकादशी भृगुरेवती अष्टमीश्र-
 वणो भानुर्नवमीचंद्रोहिणी भौमे प्रतिपदाचित्रा द्वितीयाचोत्त-
 राबुधे शनौचतुर्दशी स्वातिहंसयोगः शुभावहः हंसयोगः सार्धा
 ष्टपादौ शनिशुक्रचन्द्रे एकादशैर्के गुरुसप्तसौम्ये दशश्च भौमेन
 वदेह छायां भवेत्तदास्याद्रवत्यर्थसिद्धिः अर्थसिद्धियोगः सू-
 र्ये मघाविशाखाच चंद्रे मूलचवासवे भरणी कृत्तिकाभौमे बुधे-
 चोत्तरफाल्गुनी जीवेचरेवतीचांद्रं भृगुजे स्वातिरोहिणी शनौश-

तभिषाहस्तो यमदंष्ट्रविवर्जयेत् यमदंष्ट्रयोगः द्वितीयापुष्यसं-
योगे तृतीयाचोत्तरात्रये चतुर्थीहस्तसंयुक्ता अष्टमीचैवरोहिणी
नवमीचमघाचित्रा दशमीरेवचाधिनी आर्द्रायुक्तचतुर्दश्यां यम
दंडं विवर्जयेत् यात्रामलानं बहुकुष्ठरोगं राज्याभिषेके नृपतिर्वि-
नाशं ग्रामे गृहे वास्तु कृतंच येन षण्मासमध्ये मरणं भवति -
यमदंडयोगः मित्रारवौ विश्वशशीयुक्तं कुजे धनिष्ठांतकजाय-
ते बुधे जीवे अपांपत्यपुरंदरः सीतौ सौरी सुकर्माचकुदुष्टयोगः
मृत्युर्विवाहे गमने च कष्टं क्षौरे च रोगं व्रतबंधहानिं शोकं तु यात्रां
गृहमर्थनाशं भव्येषु कृत्येषु विवर्जनीयः कुदुष्टयोगः रवौ अ-
पांपत्य निशाकराधिनी कुजे मृगं सार्षिण्युधोनियोजयेत् हस्ते गु-
रुर्मेत्रसिते च संयुते उषाशनौराक्षसयोगवर्जयेत् राक्षसयोगः
अर्धमासो दशाहानि त्रिपक्षीदिवसादशमासषट् मंगलादीनाम
तीचारः प्रकीर्तितः अतीचारगते जीवे वक्त्री भूते शनैश्चरे हाहा
भूतं जगत्सर्वं राजानो युद्धकर्मकाः यत्र प्रज्वलितो बन्धिर्दाहंतत्रै-
व कारयेत् यस्मिन् राशौ गताः स्वेदाः फलंतत्रैव कारयेत् अतीचा-
रगताः सौम्याः क्रूरा वक्रव्यवस्थिताः दुर्गभंगं राष्ट्रभंगं प्रजामारी
प्रवर्तते प्रतीचारग्रहाः भवेद्दिमूलं प्रतिपत्तियौ चेत्तथांतकं स्या
च्छरसंज्ञकायां कृशानुभं स्याद्दसुसंज्ञकायां रोहिण्यपि स्याद्ब्र-
ह्मसंज्ञकायां तथा दशम्यां भुजगः प्रकीर्तितो ज्वालासुरवीमंच भवं-
तितारकाः एतद्वियोगोद्भवको न जीवे द्वसेत्तदोच्चाटनतां प्रयाति
ज्वालासुरवीनैव विदंति ये वै वृथा हि पंचांग धरानरास्ते अथ कि-

(२१४)

मुहूर्तसिंधुः

मपि वर्षोपयोगिकं भवति तत्र जन्मवत्सरं अभीष्टवत्सरे शोधये-
षंगताब्दो भवति तच्च त्रिधा स्थापितं ५।२।६ पंचद्विषड्भिर्गुणितं
४ चतुर्भक्तं तस्मिन् जन्मवारघटिपलादिकं योजयित्वा वारेषु सप्त
तष्टं तस्मिन् वारे घट्यादिके वर्षप्रवेशस्तत्र लग्नं विवाहोक्तरीत्या नि-
र्माय ग्रहान्संस्थाप्य फलं पूयात् तत्र सौगम्याय गताब्दानामिष्ट
सारणी निदर्शयते क्रमतः

वर्षेष्टसारिणी																			
ग.	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	ग.
वा.	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	वा.
घ.	१५	३१	४६	२	१७	३३	४८	४	१९	३५	५०	६	२१	३७	५२	८	२३	३८	घ.
प.	३१	३	३४	६	३७	९	४०	१२	४३	१५	४६	१८	४९	२१	५३	२४	५५	२७	प.
वि.	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	वि.
ग.	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५	ग.
वा.	१	२	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	वा.
घ.	३८	५४	१०	२६	४१	५७	१२	२८	४३	५८	१४	३०	४५	१	१६	३२	४७	५३	घ.
प.	२७	४८	३०	१	३३	४	३६	७	३९	१०	४२	१३	४५	१६	४८	१९	५१	२२	प.
वि.	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	वि.
ग.	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३	४४	४५	४६	४७	४८	४९	५०	५१	५२	ग.
वा.	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	वा.
घ.	३	१८	३४	४९	५	२१	३६	५२	७	२३	३८	५४	९	२५	४०	५६	२१	३७	घ.
प.	२२	४४	२५	५७	२८	०	३१	२	३४	६	३७	९	४०	१२	४३	१५	४६	२७	प.
वि.	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	वि.

यत्संख्याको गता वृत्तत्कोष्टांकान्यथाक्रमं विलिख्य जन्मवारा-
दिकं योजयेत् ताजिकेराश्य धीशा होराद्रेष्काणादीनां अधि-
पाः पूर्वोक्ता एव दृक्काणेशाह देशास्त्रिराश्यधिपास्त्रिंशां-
शाधिपाश्चभिन्नाः

हृक्काणचक्रम्												त्रिराशिपाः													
मे	वृ	मि	क	सिं	क	तु	वृ	ध	म	कुं	मी	रा	मे	वृ	मि	क	सिं	क	तु	वृ	ध	म	कुं	मी	रा
१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०
कु	वृ	वृ	शु	श	श	चं	मं	वृ	वृ	शु	श	श	र	शु	श	शु	वृ	चं	कु	मं	श	मं	वृ	चं	ना
२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०
र	चं	मं	वृ	वृ	शु	श	र	चं	मं	वृ	वृ	श	र	चं	मं	वृ	वृ	शु	श	र	चं	मं	वृ	वृ	श
३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०
शु	श	र	चं	मं	वृ	वृ	शु	श	र	चं	मं	वृ	श	र	चं	मं	वृ	वृ	शु	श	र	चं	मं	वृ	वृ

हृद्वाचकम्													विषम त्रिंशोऽंश सम										
मे	वृ	मि	क	सिं	क	तु	वृ	ध	म	कुं	मी	रा	५	मे	क- मिसिंनुध-		वृ	क	क				
५	८	५	७	५	७	५	७	१२	७	७	१२	अ	५	मे	मिसिंनुध-		वृ	क	क				
वृ	शु	वृ	मं	वृ	वृ	श	मं	वृ	वृ	वृ	कु	ना	५	कुजः		५	शुक्रः						
५	५	५	५	५	१०	८	४	५	७	५	४	अ	५	शनिः		५	बुधः						
शु	वृ	मं	शु	शु	शु	वृ	शु	शु	वृ	शु	वृ	ना	५	वृहः		५	जीवः						
८	८	५	५	७	८	७	८	४	८	७	३	अ	५	बुधः		५	शनिः						
वृ	वृ	वृ	शु	श	वृ	वृ	वृ	वृ	श	वृ	३	ना	५	शुक्रः		५	कुजः						
५	५	७	७	५	७	७	५	५	४	५	९	अ	५	वृहः		५	जीवः						
मं	शु	श	वृ	वृ	मं	शु	वृ	मं	श	मं	मं	ना	५	बुधः		५	शनिः						
५	३	५	४	५	२	२	५	८	४	५	२	अ	५	शुक्रः		५	कुजः						
श	मं	श	म	श	म	श	श	म	श	श	श	ना	५	वृहः		५	जीवः						

तत्रलमेग्रहान्स्थाप्य पंचाधिकारीन्यासान्कुर्यात् जन्मलग्नपतिः १ अद्वलम
पतिः २ मुंथहाधिपः ३ त्रिराशिपतिः ४ दिवारविभयः रात्रौचन्द्रभयः ५ एषु ल-
ग्नलोकीबलवांश्च वर्षराट् तत्र मुंथानयनंगताब्देषु जन्मलग्नसंख्यां यो-
ज्य १२ तष्टे शेषराशौ मुंथाताजिकदृष्टिस्तु-

दृष्टिचक्रम्

९	५	३	११	४	१०	१	७	स्थान-
४५	४५	४०	१०	१५	१५	५०	५०	कला
मित्र	मित्र	अर्धमित्र	अर्धमित्र	आरि	आरि	क्षत	क्षत	फल-
मेलापक	मेलापक	शुभा	शुभा	कुर	कुर	कष्ट	कष्ट	नाम

ततोदशानयनं गताब्देषु स्वीयजन्मर्क्षसंख्यां ह्यूनानां योज्यः तष्टेक
मातृदशेशः आ-चं-भौ-रा-जी-श-बु-के-शु-यो-दि-१८ ३० २१ ५४
४८ ५७ ५१ २१ ६० गः ३६० योगिनीदशातुगताब्दे स्वीयजन्मभ-
संख्यां संयोज्यः अष्ट ८ तष्टे त्रियुक्ते शेषं योगिन्यः मं-पिं-ध-भ्रा-
भ-उ-सि-सं-^{दि१० २० ३० ४०} अथ पताकिचक्रम् प्रवेशाब्दं नवतष्टं शेषराशौ जन्म
राशितश्चंद्रः षड् तष्टे शेषराशौ विलोमं राहुः सरलं भौमः अन्ये ग्रहा
श्चतुर्भिस्तथा ग्रहा बोध्याः तत्ररविविद्धेशोकः भौमविद्धे कष्टं बुध
विद्धेशुभं जीवविद्धेशुभं शुक्रविद्धेशुभं शनिविद्धे भयं राहुकेतुभ्यां
विद्धे महाभयं पताकिरचनाचरेखात्रयं पुर्वपरायतं स्यात्तन्मध्यत
श्चोत्तर याम्यभेदात् द्वाभ्यामुभाभ्यामिलितेथतिर्यक् शृंगे भवेद्वा-
दशधापताकी मासफलम् दिनफलं च ताजिकेभ्यो ध्येयं अत्रा-
पिपंचवर्गीत्य शालादिकंच विस्तरतो नालेखि० अथ प्रष्टाविचा-
रः तत्रादौ सामान्यविचारः योभावः स्वामिसौम्याभ्यां दृष्टो युक्तो
यमेधते पापदृष्टयुतो नाशं मिश्रैरेवं विनिर्दिशेत् किंच ग्रहसाव-
ल्ये दृष्टेराधिक्ये च फलाधिक्यं तेषां निर्बलत्वे दृष्टेरभावे फलात्पत्त-
म् अथ सिद्धसिद्धिविचारः प्रष्टालमेशुभग्रहे शुभवर्गेशीर्षे द-
ये शुभदृष्टे कार्यसिध्यति पापग्रहे पापवर्गे पृष्ठो देवपापदृष्टे न सि-
ध्यति मिश्रे कष्टसिद्धिः मिश्रे बलाधिकेन सिद्ध्या सिद्धिः लग्नस्वा-
मी लग्नं पश्यति कार्येषः कार्यं पश्यति लग्नेशः कार्यं कार्यशोलग्नं
लग्नेशः कार्येशं कार्यशोलग्नं प्रत्येकं चंद्रदृष्टौ षट्सु योगेषु संपू-
र्णसिद्धिः लग्नेशोलग्नं न पश्यति कश्चिच्छुभग्रहः पश्यति तदा पंच

विंशोपकासिद्धिः लग्नेशोलग्नपश्यति शुभोनपश्यतितदा दशविंशोपकासि-
 द्धिः शुभः स्वामिश्च पश्यतस्तदा पंचदशविंशेसिद्धिः त्रयः शुभाः पश्यं-
 तितदा सप्तदशविंशोपकं चत्वारः शुभालग्नपश्च पश्यतितदा पूर्णं
 कार्यं कुरेक्षणा हीनं चेत् अथ पुत्रपुत्रीप्रश्नः लग्नेशपंचमेशौ य-
 दि पुंराशौ पुंवर्गस्तस्तदा पुत्रः समवर्गे तदा कन्या विषमराशिगौ जीव-
 सूर्यो पुत्रदौ समराशिगाश्चंद्रकुजभृगवस्तदा कन्या भृगुचंद्रौ पंचमौ
 कन्या तावेव यत्र कुत्रापि स्थित्वा पंचमालोकवंतौ पुत्रः तावेवानीचा-
 स्तमितौ लाभे पुत्रः लग्नसुतलाभेषु सौम्ययुतेषु दशमगुरौ पुत्रः द-
 क्षस्वरे पुत्रः वामे कन्या लग्नादिषमभावगशनौ पुत्रः समभागश-
 नौ कन्या लग्नविनाचरे राशौ विषमे पुत्रकृच्छ्रनिः समे स्त्री राहु-
 रप्येवं जातनाशकरो हिंसः नारीपितृगृहे पृच्छतितदा पितृगृहना-
 माक्षराणि भर्तृगृहे भर्तृनामाक्षराणि तेषु शुक्लादितिथि संख्यां यो-
 ज्य त्रिभिर्भागेन एकशेषे पुत्रः द्विशेषे कन्या शून्ये शून्यं गर्भमास-
 पृच्छालग्नभुक्तनवांशौ भुक्ता मासाः भोग्यनवांशौ भोग्या लग्नाद्यतम-
 स्थाने शुक्रस्तावतो मासाः शेषः दशमादिषु शुक्रे पंचमा द्वाणना अ-
 थवा प्रश्नकालीनचंद्रद्वादशांशकराशिगते चंद्रे प्रश्नकालीन लग्न-
 नवांशा तुल्यवेलायां प्रसवोवाच्यः इदं च सर्वमनुपातेन यथोक्तक-
 रणेन पलादिकं चेष्टं निरंतरमायातिगर्भे किं भविष्यति विषमवर्गे
 स्वामि शुभयुगदृष्टे पुं ग्रहदृष्टे पुत्रः अन्यथा कन्या मम संततिर्भवि-
 ष्यति लग्नेशः पंचमे पंचमेशोलग्नैतत्र वर्षे सुतोद्भवः तावुभावष्टम-
 गौ यावद्गृहयुतौ तावतां नशः पुत्रेशो राहुकुजाभ्यां युतः पुत्रहात

स्मिनुराहु कुजमध्यगे पापाक्रांते स्ते निर्वले पि शनिरुच्चो भ्युदि-
 तो बुधशुक्रचंद्रयुते क्षितो दिव्यपुत्रदः बलीशुभः पंचमगः पुत्रः
 दः क्रूरजितस्स एव तन्नाशदः पंचमेरवियोगे दृष्टौ वैकः पुत्रः भौ-
 मेनत्रयः गुरुणा पंच सोमेन कन्याद्वयं बुधेन कन्या चतुष्कं भृगौ
 कन्याषट्कं शनौ कन्यासप्तकं शुभदृष्टौ जीवनमन्यथा न वृषसिं-
 हकन्या वृश्चिकराशयो लग्नचंद्राभ्यां पंचमगा अल्पसंततिदाः
 यदि स्वर्क्ष गौसूर्यशनीचंद्रबुधौ वारं ध्रुवौ स्तस्तदा रत्नी वंध्या-
 गुरुभृगुरंध्रगौ मृतप्रजा कुजे रंध्रगे स्ववद्गर्भा हित्वा धनुर्ध्वग-
 गतैः शशांकमाहेयचंद्रात्मजदैत्यपुत्रैः अग्रे स्थिशूलं प्रसव-
 श्वपश्चादग्रेण पश्चाच्च धनुर्धरस्थैः सूर्य्य भृगूरंध्रगौ पापावित्तस्त-
 तव्ययगावा प्रथमसंततिर्घियते अन्या जीवति बुधगुरु भृगुभिः
 स्वराशिभिर्लग्नसुतजाया धर्मलाभगैः पापहीनैर्धनीपुत्रः दक्षि-
 णकुक्षिगे गर्भे पित्रायः पुत्रः वामगे कन्या मध्योदरे षंडः कुक्षिः
 द्वयगे यमलं एवमेव गोमहिष्यादिषु अथ यमलयोगः पंच-
 मस्थितं ग्रहयुग्मं सर्वग्रहे दृश्यते चेन्मिथुनं प्रश्मलग्ने चत्वारिग्र-
 हयुग्मानि चेत्संतति तदा युग्मप्रसवः मित्रेण सह प्रीतिर्भविष्य-
 ति वालग्नेशलाभेशयोरित्यशालेमिथः स्नेहदृष्टौ वालग्नेशोला-
 भगे लाभेशोलग्नगे वामैत्रीस्यादीशराफेन ॥ अथैतदुपयोगि-
 नौ मुथशीलमूसरिष्यौ ॥ शीघ्रेल्पांशके मंदे बह्वंशके पूर्वोक्त
 ताजिकदृष्टौ च दीप्तांशांतरेपि मंदे इत्यशालो भवति विलोमे
 सूशरिष्यः त्रिधावस्थोयं भवति पूर्णवर्तमान भविष्य भेदात्-

कलादि हीने पूर्णः दीप्तांशांतरे वर्तमानः शीघ्रं न्यलवे मंदेन्यरा-
शौभविष्यः उभयोः शुभस्वर्क्षतुंगगयोर्यथोक्तफलदः दीप्तां
शास्तु क्रमाद्रव्यादीनां २१५ चं १२ भौ ८ बु ९ शु ७ रा ७ रो-
गी जीविष्यति वा शुभे सु १।४।७।१०।५।९ जीवनं निर्वल-
लग्नयता वष्टमपतो बलिनिमरणं चंद्रे ६।८ मृतिः लाभेशः शुभो
क्षितो लग्नेश उदितो मृत्युपो दुर्बलस्तदा जीवनं लग्नलाभेशलाभे-
षु बलवत्सजीवनं रोगनाशश्च मृत्युपतो केंद्रगेवालमेशे ६।८
नष्टे वा चंद्रे च निर्वले मरणं पापकर्त्तरिभे चंद्रे केंद्रगेवामृतिः
पृष्ठोदये लग्ने तु र्येकूरविले मृतिः चरराशौ लग्नेषष्टे वा कें-
द्रे च सौम्ययुते जीवनं शुभेषु लग्नसुतगेषु वा चंद्रे उपचयगेपि
३।६।१०।११ शुभेषु केंद्राष्टवित्तगेषु जीवनं ॥ अथ लाभः ॥

चंद्र लग्नेश लाभेशालग्नवित्तत्रिकोणगाः दृष्टिमंतो मिथः प्र-
दुर्नितरां लाभदायकाः सौम्याः केंद्रत्रिकोणगालाभदाः पापास्तत्र
गाविघ्नदाः सौम्या उच्चगालग्नवित्तदशमगानवमगृहं शुभदृष्ट्ये-
ल्लामः शुभेनवमे गुरौ लग्ने रवौ दशमे लाभः शुभे सप्तमायगतेपि पूर्ण
चंद्रो लाभगतः सौम्यस्तुंगो धनेपि वा शुभो वालाभगस्तुंगे लाभदस्त-
क्षिणं नृणां लग्नेशलग्ने लाभेशसप्तमेश उदिते लाभः चंद्रशु-
क्रबुधानामेकोपि लाभेशक्षितो लाभे च ललाभो भूयात् उच्चेशुके न्य-
स्मिन्वा गृहे लग्नतुर्धलाभगे लाभः चरे लग्ने शुभैर्युते लाभः नवमे शुभ
दृष्ट्येवं लाभेशलाभेशचंद्रेण त्रिकोणस्थग्रहैर्वा वीक्षिते लाभः सौ-
म्याः कोणे पापा उपचये लाभः सौम्या उपचये पापा कोणे हानिः गुरु

लग्ने भृगुः सप्तमे चंद्रस्तुर्ये सप्तमे वा सद्यो लाभः लग्नतृतीयदशमा
 यगाः शुभलाभः लग्ने शलाभेशयोः सर्वग्रहाणां चालाभे दृष्टिर्लाभदा
 लग्ने शधर्मे शौ शुभदृष्टियुतौ लग्ने शोवाचं द्रक्ष्यगः कोणे लाभदः चं
 द्रो लग्नपतिर्वापि धनपत्याग्रतो यदि तदान धनलाभस्यादिपरीतो-
 हिलाभदः धने शो लग्ने लग्ने शोवा धने शुक्रेंदु गुरु धने शोवा धने भूरि
 लाभः लाभे लाभेशसं दृष्टे लाभेशु क्रै गुरौ विधौ लाभो भवति भाग्ये
 वा धने वाचं द्रयोगतः ॥ अथ नष्टलाभः ॥ एकादशं विचार्य पु-
 ष्च चंद्रे लाभ भवने वा शुभयुते क्षिते नष्टं लभ्यते लग्नद्विपंचतुर्याय
 गतेषु शुभेषु लाभः क्रूरेषु तत्र त्येषु न लाभः लग्ने शो शुभे क्षितयुते
 लाभः क्रूरयुते न लग्ने शो सप्तमशयोगे कष्टलाभः सप्तमेशो लग्ने शो
 सहिते लग्नगे लाभः लग्ने शो सप्तमगे न लाभः स शुभे पूर्णचंद्रे द्विती-
 यतुर्यगे लाभः सार्के चंद्रे सप्तमगे न लाभः सप्तमेश्वरे वक्रे पिन लाभः
 चंद्रक्रूरयुते पिन मेषालिकन्या कर्कराशयः शुभवीक्षिता दशम-
 गालाभः जीवादष्टमगः सौम्यो नष्टप्रश्ने न्यधिष्ण्य गे शी घ्नं नष्टस्य
 लाभस्याद्दीप्ते रवेटे विशेषतः पतितधनलाभप्रश्नः धने शो लग्ने-
 शचंद्राणामित्यशाले तेषां सप्तमस्थे वा लग्नग धने शस्य धनगे त्य
 शाले वा लभ्यते लग्नद्विपंचतुर्यसूर्यचंद्रयोर्वा तुर्या द धः स्थत्वे वा
 सूर्य दृष्टे वा न लाभः जीवेन भृगुणा वा दृष्टे पूर्णचंद्रे लग्नगे वा बलवति
 शुभग्रहे लाभमुपयाते वा द्रुतं नष्टलाभः शुभदृष्टे शीर्षे दये लग्ने वा
 लाभः ॥ चौरहृतिप्रश्नः ॥ सौम्या केन्द्रोपचयवित्तगालाभाय पा-
 पास्तत्र स्थिता हान्यै पूर्णे दुःख जीवभृगूणा मे कोपि लग्नगो लाभः

चंद्रोयत्रतिष्ठतितद्भवन्स्वामिनादृष्टं चेच्छाभः लग्नेशो सप्तमगे सप्तमे-
 शो लग्नेलाभः उभौ सप्तमे मुखशीलिनीलाभः तौ लग्ने मुखशीलि-
 नौ चौरः स्वयमागत्यार्थं प्रयच्छति सूर्ये लग्ने चंद्रे स-
 प्तमगे नलभ्यम् कर्मेशलग्नेशयोरित्यशाले चौरः पलायते सप्त
 मेशे केंद्रे चोरो न्यत्रगतो नहि गतरिधिर्मस्वामिभ्यामित्यशालिनि स
 पपेलग्नेशसप्तमपयोर्मिथोलग्नैश्च दृष्ट्यभावे निर्बले वालग्नपे चोरो रा
 जेश्च मर्पयेत् दशमेशलग्नेशयोरित्यशाले राजतो धनं नलभ्यं लग्ने-
 शदशमेशयोरित्यशाले स्वल्पोलाभः लग्नचंद्रयोः शुभयोगे क्षणा-
 लाभः धनेशरंघ्रेशेत्यशालेलाभः तयोरित्यशाले लग्नेशदशमेशयो-
 र्दृष्टौ चौरधनं राजा गृहीत्वा चौरं च बध्नाति रेघ्रेशकर्मेशेत्यशाले नृपश्चो-
 रसाहाय्यकृत् धनेशो सूर्यप्रविष्टे चौरश्चाप्तः उदिते धनेशे किंचिद्दद्या
 त् प्रश्नकाले चंद्रे क्रूरक्षेत्रगे चौरहृतं वाच्यं अथ चंद्रे सौम्ययुतेऽयुते
 वानचौरहृतं चंद्रे स्तपे वास्तंगते चोरो धनं च नलभ्यते ॥ लग्नाच्चौरज्ञा-
 नं ॥ मेषे द्विजः वृषे क्षत्रियः मिथुने वैश्यः कर्के भूद्रः सिंहं त्यजः कं-
 न्यायां स्त्री तुले पुत्रश्चात्रादि वृश्चिके सेवकः धनुषि भ्रातृपत्नी वा म-
 करे वैश्या कुंभे मूषकः मीने भूतलं ॥ दिग्ज्ञानं ॥ लग्ने चंद्रे प्राचि
 तुर्ये उदीची सप्तमे प्रतिची दशमे वाच्यां स्थिरवर्गे वर्गोत्तमे गतं न त-
 न्नैवास्थितं स्वकीयश्चौरः तत्र प्रथमदृक्पाणे द्वारे द्वितीये गृहमध्ये
 तृतीये गृहपश्चिमे बलाद्व्यात्केन्द्रगादिग्वाच्या प्रागादिनाथाः आ-
 शुभं राशः चं बुः बुः केंद्रे ग्रहाभावे लग्नराशितो दिक् १।५।९
 प्राक् २।६।१० दक्षिण ३।७।११ प्रत्यक् ४।८।१२ उदक्

विवादप्रश्ने ॥ लग्नपेमंदगतौ बलवतिकेंद्रगतेवादीजयति स-
 त्तमपेता दृशे सति प्रतिवादी मंदेशस्य चंद्रलग्नेशभ्यामित्रदृशेत्य-
 शाले शीघ्रं वादशांतिः लग्नेशसप्तमेशयोर्योर्विक्रः सप्तभायां दुर्ब-
 लः अनयोर्दशमेशदृष्टो यो वा सूर्येऽथ शाली यो वा स्वोच्चगः केंद्र-
 पेनेत्यशालि नृपतिस्तत् पक्षपूरकः स्यात् शनौ दशमेशे बलिनिकें-
 द्रगे कुजदृष्टे भौमे दशमस्थे न्यायो न पूर्येत प्रत्युत दंडमादद्याद्राजा
 गुरौ भृगौ वा तथा सति धर्म्यन्यायः बुधे दशमगे मिप्रितन्यायः सूर्ये द-
 शमस्थे सदंडः चंद्रे सशुभे दशमस्थे शुभोन्यायः लग्नपचंद्रयोर्दश-
 मेशेने शराफे दीर्घोऽज्ञकटकः अनीचास्ते क्रूरलग्नेवादी नोजयति सप्त-
 मगे प्रतिवादि नोजयः उभयत्र क्रूरेन कलहनिवृत्तिः परंतयोः क्रूरयो-
 र्यौ बलवान् भाविस इतरं नेष्यति लग्नसप्तमव्यतिरिक्तभवनस्थयोः क्रूर-
 योर्मिथो दृष्टौ पूर्णायां सत्यां वादिप्रतिवादिनौ छुरिकाभ्यां प्रहरबंदी-
 मोक्षे मृत्युयोगे मोक्षः शुभयोगेन अष्टमेशे कंठकस्थे यावद्वर्षे न मोक्षणं
 वितयेतु र्यगे दीर्घबंधः बलीचंद्रो गुरुर्बालमेशसहितो बंधदः कर्कविना
 चंद्रो मोक्षदः स्थिरे चंद्रे लभे च बंधः चंद्रे व्ययगे मोक्षः अस्तंगते लमेशे च
 चतुर्थगे मरणदः लग्नपस्य केंद्रपेनेत्यशाले लग्नेशकेंद्रपतिषु केंद्रगेषु न
 मोक्षः शुभानां कंबुले शुभैरित्यशाले बालमेशचंद्रयोः शुभसहितत्वे वा-
 चिरात् लग्नेशे आपोक्तिमस्थे द्वादशेशे पापदृष्टे न मोक्षः लग्नपरं धेशयोरि-
 त्यशाले चतुर्थभवने जाते मरणं चंद्रस्य पापैरष्टमेशेनेत्यशाले वा चतुर्थ-
 भवने मृतिः लग्नचंद्रौ चरस्थौ शीघ्रं मोक्षः चंद्रे कर्के चिरान्मोक्षः मकरगे पि
 चंद्रे चिरान्मोक्षः स्थिरे चंद्रे चिरान्मोक्षः द्विः स्वभावे द्रुतं परं यदि बंधन-

कालेनचंद्रमाद्विस्वभावगः लग्नस्यचंद्रस्यवातृतीयभवनधर्मस्थग्रहेण
तृतीयधर्मपतिनावासह तृतीयभवनमध्ये इत्थशाले व्ययेशलग्नेशाभ्यां
दशमभवने इत्थशालेवानवमलग्न पतिभ्यां तृतीयभवने वेत्थशालेवास्व
स्वेनमोक्षः चंद्रेशनिभौमयुतेक्षितेकेन्द्रगेबंधनताडनदुःखानिसप्तम
शुभः शुभेष्टया लग्नपंपश्येतदायेनवद्धः सएवमोचयेत् लग्नेशेत्रिनवमगे
त्रिनवम पाभ्यामित्थशालिनिवास्वयंमोक्षः केन्द्रवर्जगुरुभस्थेचंद्रेसौम्य
स्वराशिगेनच दृष्टे सुखंमोक्षः सप्तमेशेशुभक्षितेनवमस्थेसुखंलग्नेशः सप्त
मपंसुदृष्ट्यापश्येद्राजान्यायंकुर्यात् अरिदृष्ट्या अन्यायं ॥ अथवृष्टिप्रश्ने
॥ चरेशोषः स्थिरे २४ दिनोत्तरंवृष्टिः कर्कमीनकन्यानामन्यतमराशौ दश-
मे पूर्णचंद्रे गुरुभृगुबुधयुते भूरिजलं जलराशौ लग्ने द्वित्रिगे वा वृष्टिः लग्ने-
शो द्वित्रिगः स शुभः २७ दिनोत्तरं पूर्वतो वृष्टिः २४।७।८।१०।११।१२ जल
चरराशयः शोषाः शुष्काः शुक्रविधूजलग्नहौ भौमशानिसूर्याः शुष्काः बुध
गुरुमिश्रौ शुभेक्षितयुते जलराशौ लग्ने चंद्रे भृगौ वा केन्द्रकोणगे वा सौम्याः
जलराशिगेषु द्वित्रिकेन्द्रस्थेषु शुक्ले च पक्षे सुवृष्टिः सौम्यास्तुर्यगा वृष्ट्यै पा-
पा दुर्भिक्षदाः सुरवे चंद्रभौमभृगुलग्नेषु वृष्टिः चंद्रभौमशनिष्वपि चन्द्रभौमसू-
र्येषु दुर्भिक्षं आर्द्रस्पर्शजलार्थमुद्यमः जले समीपोपवेशनं पानीर्यशदोच्चा
रो वृष्टिशकुनानि चंद्रार्काभ्यां ७ शुक्रशनी वृष्ट्यै लग्नात् १।८।२।३ शुक्रश-
नी वृष्टिदौ ॥ दूरस्थो जीवति मृतो वा ॥ लग्ने चंद्रवा ४।६।८ नीचगे वा स्ते वा
छिद्रपेनेत्थशाले वामृतः शुभैरदृष्टे चंद्रे वक्रगेनेत्थशाले भौमे दशमगे मृतः
निर्बलाः सौम्याः षडष्टव्ययगाः सूर्यचंद्रौ शुभेक्षितौ सपापौ मृतिः सपापे पष्टोद-
ये लग्ने पापाः केन्द्रकोणाष्टव्ययगाः सौम्या दृष्टा मृतिप्रदाः सूर्येनवमगे ज्वरा
र्तः तुर्योपरिस्थेनवमेनचंद्रमायादीत्थशालं कुरुते शुभेक्षितः सौम्यैर्युतो वा प-

रदेशसंस्थितः सुखी च जीवत्यथ सौख्यमेतिसपापैशुभैरयुतदृष्टेवानवमगेरो
गीतस्मिन्नष्टमगेमरणम् ॥ अथ मुष्टिप्रश्नः ॥ प्रश्नकाले यदि कोपि ग्रहः स्वांश-
स्थो यदि लभ्य भिकोणे च न्यतरं स्वांशं पश्यति तदा धातुर्वाच्या अथ यदि स्वयं
परांशस्थ तत्रैव ॥ ५१ ॥ वर्तमानं स्वांशं पश्यति तदा जीवः परांशस्थः स्वयंतत्रापि
वर्तमानं परांशं पश्यति चेत्तदा मूलं चो जराशौल्यभगे धात्वादयो नवांशकगणनया
समराशौल्यभगे जीवमूल धातवो नवांशकवशात् तत्रापि पापांशे धाम्यो धातुः
सौम्यांशे धाम्यः मिथुनतुलांगनाकुंभचापपूर्वाधेः पुजीवादिपदास्तेषां देवन
रपक्षिणो मेदाः मेषवृषमिहं चापांत्य भागेषु चतुष्पदाः कर्कालिवृषमीनाः स-
रिस्तृपाः तत्रापि मीनो द्विपात् शेषा बहुपदाः कर्कमकरमीनेषु मूलं जलजेषु ज-
लजं इतरेषु स्थलजं वलिनौ केन्द्रो पगतौ रविभौमो धातुकारकौ प्रभेवुधचंद्रौ
मूलः करौ शनिगुरु शुक्रास्तथा जीवं अपरंच ऊर्ध्वं पश्यति जीवं मध्यं पश्यति
धातुं अधः पश्यति मूलं ऊर्ध्वं गं स्पृशन् जीवमध्यांगं धातुं अ-
धोगं मूलं जीवबुधौ जीवमूरविशुक्रौ मूलं इतरेषु धातुं यद्राशीन-
वांशे बुधस्तद्राशेर्या योनिः सैव चिंतनं लग्नेशे बलवति स्वात्मचिंता
एवं तत्तद्भावे शेषबलिषु तत्तद्भावानां चिंतनं ॥ अथ कथासुरतं ॥
शुक्रभौमरविषु सप्तमेषु अन्यांगनया जीवे स्वयाशशिज्ञयोर्वे-
श्ययाशनौ संकरजया आकृतिवयो वर्णादिकं चंद्रइव अथवा
लग्नांशाधिपतिलग्नेशांशपत्यो मिथो मित्रदृष्टौ देहसपं एवं यद्य-
द्भावे शोनसह मैत्री चंद्रदृष्टिचतत्तद्भावे स्य वृद्धिः अथवा लग्नांश
कमेवलग्नं प्रकल्प्य ग्रहानपि अंशक गतानेव स्थापयित्वा धातु
मूलादिकं कथयेत् अथवा प्रश्नाक्षरं षड्गुणितमष्टभिर्युतं सप्त-

मुहूर्तसिंधुः

(२२५)

तष्टं शेषे धातुमूलादिकं बोध्यं अथवा एकविंशाक्षरं जीवं धातुवर्णास्त्रयोदश एकादशाक्षरं मूलं अधिके चिंतनं मतं तत्र चक्रम्.

जीवाक्षरादिः		
जीवाक्षराः	धात्वक्षराः	मूलाक्षराः
अ. आ. इ. ए. ओ. अ. क. ख. ग. घ. च. छ. ज. ङ. ट. ठ. ड. ढ. य. श. ह. २१	उ. ऊ. अं. त. थ. द. ध. प. फ. ब. भ. व. स. १३	ई. ऐ. औ. इ. अ. ए. न. म. र. ल. ष. ११

सभागतप्रश्नकर्तुर्मुखात्फलनामाक्षरेषु शेषामधिक्यं तां चिंतां जानीयात्.

उत्तरोत्तरादि			
उत्तरोत्तरं	अधराधां	उत्तराधरं	अधरोत्तरं
उत्तरस्वर मक्षरंच	अधरस्वर मक्षरंच	अन्यतमे	अन्यतमे
शुभं	नाशः	शुभमध्यः	अधमशुभ
क. ग. च. ज. ट. ड. त. द. प. ब. य. ल. श. स. अ. इ. उ. ए. अं. उत्तराः			
ख. घ. छ. ङ. ठ. ढ. थ. ध. फ. भ. र. व. ष. ह. आ. ई. ऊ. ऐ. औ. अधराः			

उत्तराधरादिकः

१	२	३	४	५
अ. ए. क.	आ. ए. ख.	इ. ओ. ग.	ई. औ. घ. ङ.	उ. ऊ. ड. ज. ए.
च. ट. त.	छ. ट. थ.	ज. ड. द. व.	र. ध. भ. व. ह.	न. म. अं. अ.
प. श.	फ. ख.	ल. स.		
शुभाः	मध्याः	शुभमध्याः	मध्यशुभाः	अशुभाः
उत्तर	अधर	उत्तराधर	अधरोत्तर	दग्धः

अष्टौ पक्षाः							
संयुक्त	असंयुक्तः	अनभि	अभिहित	अभिधा	आलिं	अभिधू	दग्धः
आदिर्नृती शैः	तिर्य्यकः पयः मै	आदिर्द्विती शै	आद्यमथोद्वि तीयाऽर्ध	आद्यमथोद्वि द्वितीयाः	आद्यमथोद्वि त्रिकोण	आद्यमथोद्वि चतुष्कोण	आद्यमथोद्वि गोलाः
शुभं	दोषदं	शुभं	शत्रुवर्धकं	शुभं	शुभं	मध्यं	अशुभः

द्विचतुर्थो मित्रे तृतीयपंचमौ शत्रू संयुक्तेन शुभं सर्वं असंयुक्तेन मध्य-
मं अभिहिते स्वल्पलाभः स्यान्मरणं चाभि धूमिते अनभिहिते च वि-
ज्ञेया आद्यं ते दुःखसंपदः आलिङ्गिते शुभं सर्वं कृच्छ्रसौख्यं च धू-
मिते दग्धे विनश्यते सर्वे पक्षाष्टानां विनिर्णयः

शुभाशुभः					
अ. ए.	आ. ए.	इ. ओ.	ई. औ	उ. ऊ. अं. अः	स्वराः
प्रथमाक्षराः	द्वितीय	तृतीय	चतुर्थ	पंचमाः	वर्णा
वर्तुलाः	दीर्घा	चतुष्कोण	त्रिकोण	गोलाः	आकारः
शुक्ला	रुष्णा	रक्ताः सछिद्र	नीला	बहुवर्णा	वर्ण
दिन	रात्रि	दिन	रात्रि	दिन	दिनरात्रि
पूर्व	दक्षिणा	पश्चिम	उत्तरा	पूर्व	दिश
पुत्र	कन्या	पुत्र	कन्या	पंडः	पुत्रादि
स्वग्राम	परग्राम	स्वग्राम	चपलभिश्च	स्वग्रा.	ग्रामा.
शुभ	दुष्ट	शुभ	भयदा	शुभ	शुभा
लाभ	अलाभ	लाभ	वामनआला.	लाभ	लाभा.
गृहजाः	वन्या	गृहजाः	दूरगाः	गृहजा	ग्राम्याः

गर्गमनोरमाक्तं											
अ-२	आ-३	इ-४	ई-५	उ-६	ऊ-७	ऋ-८	ॠ-९	ऌ-१०	ॡ-११	ए-१२	ऐ-१३
ओ-१४	औ-१५	अं-१६	अः-१७	क-१८	ख-१९	ग-२०	घ-२१	ङ-२२	च-२३	छ-२४	ज-२५
झ-२६	ञ-२७	ट-२८	ठ-२९	ड-३०	ढ-३१	ण-३२	त-३३	थ-३४	द-३५	ध-३६	न-३७
प-३८	फ-३९	ब-४०	भ-४१	म-४२	य-४३	र-४४	ल-४५	व-४६	श-४७	ष-४८	स-४९
ह-५०	ॠ-५१	ॡ-५२	ॢ-५३	ॣ-५४	।-५५	॥-५६	॥-५७	॥-५८	॥-५९	॥-६०	॥-६१

श्रीरामोक्तचक्रम्	श्रीराम	स्थानलाभः
	सीता	धनं
	लक्ष्मण	कार्यसिद्धि
	बिभीषण	सर्वलाभः
	कुंभकर्ण	मरणम्
	रावण	तक्षय
	अंगद	राज्यम्
	सुग्रीव	बंधुलाभः
	केकई	कार्यनाशः
	भरत	अभिषेकः
	अर्जुन	कल्याणं
	सुलक्ष्मण	कार्यनाशः
	हनुमान	कार्यसिद्धि
	जाम्बवान्	दीर्घायुः
	नारदः	कलहः
	गुहः	प्रियदर्शनः
	देवा	फलानि

वर्गवर्णप्रमाणेन सस्वरं ताडितं मिथः पिं-
डसंज्ञाभवेत्तस्य यथा भागैस्तु कल्पना सि-
ध्यसिद्धीकृतात् द्वाभ्यां लाभालाभौ जयाज-
यौ धातुर्मूलं तथा जीवं जीवं मूलं च धातु-
कं कालाक्रमाद्युणात्क्षेयं गुरुपाञ्चसेव
येति संकीर्णकलोल-१६ ॥ वर्षशुभाशु-
भज्ञानं ॥ मेषसंक्रांतिलभेशो मेषसं-
क्रांत्यनंतरामापूर्णिमान्यतरप्रवेशल-
भेशो विलभगौ केंद्रगौ शुभदृष्टौ शुभेत्थं
शालिनौ सकलवत्सरसुखदौ पापार्दितेभ-
यं पापैरिच्छशालै केंद्रभयनेषुजाते पाप
दृष्टियोगे महर्धगदश्च अथ जन्मलभ्यात्
प्रतिवर्षं शुभाशुभं जन्मोदयाद्वास्वदज-
प्रवेशे लभं हियद्वावगतं शुभावितं तद्वा-
व वृद्धिं प्रकरोति तस्मिन् वर्षे नृणां पापयु-
तं तदन्यथा १ १ देहस्वर २ धनलाभ ३
कुटुंबवृद्धि ४ मित्रसुख ५ पुत्रासिद्धि ६ श

उपराजय ७ स्त्रीसुखं ८ मृत्युभयं ९ धर्मलाभं १० स्थानलाभ ११ ला-
 भाधिक्य १२ दुःखदरिद्रपापयुतौ तत्तद्भावहाः कृपादिवाहनं ऋक्षेषूत-
 रपौषगवैषगव मघा मूलानुराधाधिनी प्राजापत्यकरद्विदैवतगुरौशी-
 तांशुदेवेषु च निदोषैर्वृषभद्वयैश्च सुमनो मालाभिरामालितैर्दत्त्वाक्षेत्र-
 पतेर्बलिं हलधरः क्षेत्रंततः कर्षयेत् ॥ चंद्रस्य शृंगोन्नतिफलं ॥ मी-
 नमेषगतश्चंद्रो भवेद्याम्योन्नतः सदा समशृगो वृषे कुंभे शेषमेषूत्त-
 रोन्नतः याम्योन्नते च दुर्भिक्षं समं स्याच्च समे विधौ सुभिक्षं सौम्यदि-
 भागे चोन्नते मृगलां हने मूलाकारे विधौ भीतिः प्रोदिते महति रुजः
 ॥ चंद्रस्योदयफलं ॥ बृहदभ्युदिते चंद्रे भवेत्धान्यसमर्धता धन्ये-
 तन्महर्धत्वं समेतत्समतामता यदि शुक्ल द्वितीयायां वामे चंद्रोदयो-
 रवेः शुभंतदाखिले मासिनो शुभंदक्षिणोदये ॥ अथ प्रतिमासे दर्शफलं ॥
 शुभवारान्विते दर्शे स्यात्सुभिक्षं प्रजासुखं पापवारान्विते दुःखं तथा
 धान्यमहर्धता अथैकमासे पंचवासरफलम् शुक्लादिमासे चैत्पंच
 पापखेटस्य वासराः प्रजापीडा भवेत्तत्र धान्यस्यापि महर्धता मासे
 पंच शुभावारा यद्येकस्मिन् प्रजायते सुभिक्षं सर्वशस्यानां तदा सर्वे सु-
 खी जनाः पंचके रविवाराणां छत्रभंगो महाभयं सोमे धान्यसमृद्धिश्च
 सुखं भवति सर्वदा भौमे रक्तभयं धोरं छत्रभंगस्तु वा भवेत् बुधे सुभि-
 क्षं सौख्यं च जीवे शुक्रे पितृसमं पंचके सूर्यपुत्रस्य पाताले कंपते फणी-
 ईशानदेशमंगश्च बन्धिदाहो महर्धता अथाषाढपूर्णिमायां वायुपरी-
 क्षां ॥ आषाढे पूर्णिमायां च प्रदोषे वा दिवा निशं प्राच्यां वा योस्तु वृ-
 ष्टिः स्यात् धान्यनिष्पत्तिरुत्तमा अल्पवृष्टिः स्तथा मेघ्या ममेभीतिर्महर्ध-

ता अनावृष्टिर्भवेद्याम्यां प्रजापीडामहर्घता दुर्भिक्षंरौरवं घोरं मनावृष्टिश्च नैऋतौ वारुण्यां च महावृष्टिर्धान्योत्पत्तिश्च मध्यमा वायौ वायुः प्रचंडश्च वृष्टिर्धान्यं च मध्यमं बहुधान्यं सुवृष्टिश्च उत्तरस्यां सुखीजनाः ईशान्यां शस्यसंपत्तिर्धनाढ्याः सुखिनो जनाः ॥ संवत्सरात्सुभिक्षादि ॥ त्रिघ्ने संवत्सरे युक्ते शरैर्भक्ते थसप्तभिः चतुर्द्वाभ्यामिते शेषे सुभिक्षं विपुलं भवेत् त्रिपंचके चतुर्भिक्षं षट्भू संख्ये च मध्यमं शून्ये तुरौरवं ज्ञेयं फलं वर्षे बुधैः स्मृतम् अथवा द्विघ्नः संवत्सरो रामैर्हीनो भक्तो न गैस्ततः शेषे वा एमिते युग्मे सुभिक्षं हायने भवेत् वेदचंद्रमिते ज्ञेयं दुर्भिक्षं खेतुरौरवं ॥ अथ भूकंपफलम् ॥ भूकंपो यामतो वर्णाक्रिमाद्गण्यादिवा निशं वायुमंडलजो भूप शस्यां बुधमगधंतथा ग्रामान्नमुदकं वह्निमंडलस्थो निहंति हि इंद्रमंडलजो भूमिं तथा गुर्जरदेशकं भूपालांश्चीनदेशाश्च प्रचेतो मंडलोद्भवः ॥ इंद्रमंडल ॥ ज्येष्ठानुराधारो हि एयो धनिष्ठा श्रवणं तथा अभिजिदुत्तराषाढा शुभं माहेन्द्रमंडलं यद्यत्र चलते किंचिद्दिकारं वा यदा भवेत् माहेद्रं तद्विजानीयात्तस्य वक्ष्यामि लक्षणम् प्रजा प्रहृष्टाः सर्वाः स्युः सर्वरोगविवर्जिताः संधिं कुर्वन्ति राजानः सुभिक्षं भवति ध्रुवं उपभंक्ते नृपः सौख्यं दृष्ट्वा भूमिर्न चेतयः निर्भया गदिता लोका उत्पाते भूमि मंडले ॥ वारुणमंडलं ॥ आर्द्रा श्लेषा शतभिषक पूर्वाषाढा च रेवती मूलमुत्तराभाद्रा च वारुणं मंडलं स्मृतं बहुदुग्धयुता गावो बहुपुष्पफलद्रुमाः आरोग्यं जायते क्षौण्या मुत्पाते जलतत्त्वजे उत्तिष्ठन्ति महामेघा विद्युत्ताडितकुंडलाः ॥ अग्निमंडलं ॥ भरणी कृत्तिका पुष्यो विशाखा पूर्वफाल्गुनी पूर्वाभाद्रपदा चेति आग्ने-

यमशुभमंतधनक्षयोभयंघोरंपीडारोगोल्पनीरता अग्न्याख्यमंडलोत्पाते फलपुष्पादितुच्छता यद्यत्रचलतभूमिःपरिवेपेंदुसूर्ययोः भूमिकं पौथनिर्धात उल्कावापतितायदि ग्रहणंचंद्रसूर्याणां केतोरुत्पातदर्शनं रक्तवृष्टिः पांशुवृष्टिः पाषाणपतनंतथा आग्नेयं तद्विजानीयात्तस्यवक्ष्यामिलक्षणं अल्पक्षीरास्तथागावोअल्पपुष्पफलद्रुमाः शस्यानां नाशनंचैव अनावृष्टिं विनिर्दिशेत् कपालहस्तादृश्यंते क्षुधयापीडितानराः ॥ वायव्यमंडलम् ॥ चित्रास्वाति मृगाश्विन्यः पुनर्वसुकरोतथा उत्तराफाल्गुनीचैव वायव्यमशुभावहं यद्यत्रचलते वायुरन्यद्वातं महाभयं वायव्यं तद्विजानीयात्तस्यवक्ष्यामिलक्षणं महावातंतथाभीतिर्महाभयमुपस्थितं उत्पन्नाहितथामेधानमुंचतिजलांजलिं ॥ अथकाकनीडफलं ॥ काकनीडंयस्यांशारवायां वृक्षस्य तस्यफलं ॥ काकमैथुनं ॥ दिवावायदिवारात्रो यः पश्येत्काकमैथुनं सनरोमृत्युमाप्नोति ह्यथावास्थाननाशनं

नीडचक्रम्										
पुं	आ	तं	नै	प	वा	उ	ई	मध्य	वल्मीकभूमि	शुक्लवृक्षे
सुमिक्षंक्षेपमारोग्यं सुवृष्टिर्मेवेव	हाहाकारंमहाशेदंविग्रहंचसमादिशे	हाहाकारंमहाशेदंविग्रहंच	सामान्याफलंक्षेमसौवर्षतेमेवदुःसिद्धि	दृष्ट्यभावोमेवेत	वायव्येवायुभयं करोति	पुराणविक्रयेधान्यं सुमिक्षंति	स्वर्गोदकास्तदोमेवाकृषिभुञ्जति	अनावृष्टि	महाचौरभयंअवृष्टि	चौरभयंराजभयंविग्रहंच

अस्यदोषस्योपशांतये शांतिः एवंकपोतेपिकदल्यांहितालायामपिच

काकशब्दविचार								
पू.	आ.	इ.	ए.	ऊ.	ओ.	अ.	इ.	दिश
अभिभीति	ऊष	सिद्धि	दृष्टा.	शुभ	क्षमावा.	शुभा.ग	मनोरमा	प्रहरे ^१
परागम	राजराजं	दृष्टागम	कर	दृष्टागम	शोकं	सुखवा.	भयवा	२ प्रहर
अभिभी.	ऊषवा.	दृष्टागम	शुभला	धनलाभ	सुखलाभ	सुखं	शुभ	३ प्रहर
सुखवा.	प्राज्ञा.	मित्राति	संतोष	स्निता	मनोरथ	धननाश	उपेय	४ प्रहर

दिनमिच्छायारवचंद्रसहिता दिनमध्यरुच्याहीनातयाशरहता
 दिनमानघटयः भक्तास्तदाभवन्ति वासरयातगम्यनाडी प्रमाणम
 नुनाथविलग्नमस्मात् छायापादैरसोपेतैरेकविंशच्छतं भजेत
 लब्धांके घटिका ज्ञेयाः शेषांके चपलास्मृताः अंगुलं नृणमा
 दाय छाया रामसमन्विता चतुषष्टिं भजेत्तेन लब्धानाडयः

छायापादोपरीष्टकालः																								
इष्टकाल	मकरादि																							
	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	
	१०	१६	१४	१२	१०	१०	९	८	७	६	५	४	३	२	१	०	०	१	२	३	४	५	६	७
इष्टकाल	फर्कादि																							
	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	
	१६	१५	१३	११	१०	१०	९	८	७	६	५	४	३	२	१	०	०	१	२	३	४	५	६	७
इष्टकाल	फर्कादि																							
	५२	०	१५	३०	४५	६०	७५	९०	१०५	१२०	१३५	१५०	१६५	१८०	१९५	२१०	२२५	२४०	२५५	२७०	२८५	३००	३१५	
	५२	०	१५	३०	४५	६०	७५	९०	१०५	१२०	१३५	१५०	१६५	१८०	१९५	२१०	२२५	२४०	२५५	२७०	२८५	३००	३१५	

सप्तनाडी							
शनि	रवि	भौ	जी	शु.	बु.	चंद्र	स्वामि
रु.	रो.	मृ.	आ.	पु.	ति.	अ.	भानि
वि.	स्वा.	चि.	ह.	उ.	पू.	म.	भानि
अनु.	ज्ये.	मू.	पू.	उ.	भि.	अ.	भानि
म.	अ.	रे.	उ.	पू.	श.	ध.	भानि
उर्ध्वा	उर्ध्वा	उर्ध्वा	मध्य	०	०	०	०
चंडा	वाता	दहता	सौम्य	नीर	जल	ऽमृत	नाम
याम्या	याम्या	याम्या	मध्य	उत्तर	उत्तर	उत्तर	नाम

स्मृताबुधैः अथ सप्तां
गुलशंकु ध्रुवकाः चैत्रे
माधवश्रद्धिने १४४ रु
तमनुमार्गे यमौ सप्तभू
१७२ ऊर्जे फाल्गुनके वि
यद्गजविधुः १८० पौषे च
नेत्रौ धृति १८२ ज्येष्ठे आ-
वणभाद्रयोः कृततिथि
१५४ स्वाषाढके त्रिर्म-
नुः १४३ माघे वाणधृति

अथ १६५ सर्वगणकैः शंकुः सुसप्तांगुलं सप्तांगुलं तृणछाया यु-
ताः सप्तभिरंगुलैः तत्तन्मासध्रुवो भाज्यो लब्धं घट्यादिकं स्फुटम्
एकविंशत्यंगुलं तृणछाया सर्वतृणे भवेत्तावत् घट्यादिकं म-
ध्यमार्गे स्थिता सौम्या नाडितस्याग्रपृष्ठगाः सौम्याप्यगतं ज्ञेयं
नाडिकानां त्रिकं त्रिकं क्रूरयाम्यगतानाडयः सौम्या सौम्यदिगाग्नि-
ताः मध्यनाडी च मध्यस्था ग्रहरूपफलप्रदाः एकनाडी गता आ-
प्या ग्रहाः क्रूरा शुभायदि ततो नानाफलं वाच्यं शुभं वायदि वा शुभं
ग्रहाः क्रूर्युर्महावातं महावाताख्यनाडिकां गतानाडी गता वायुं बहत्यां
दाहगायदि सौम्यनाडि गता मध्या नीरस्थामेधवाहकाः जलायां
वृष्टिदाश्चंडा नाडिकास्तेति वृष्टिदा एकोप्ये तत्फलं धत्ते विनाडी सं-
स्थितो ग्रहः भूसुतः सर्वनाडीषु धत्ते नाडिफलं ध्रुवं प्रावृट्काले समा-

यातेरौद्राद्यर्क्षगतेरवौ नाडीवेधसमायोगे जलयोगान्वदाम्यहं यत्र
 नाडीस्थितश्चंद्रः तत्रस्थः खेचरोयदि क्रूर सौम्यविमिश्रश्चतद्दिने वृष्टि
 रुत्तमा एव मृक्षाशसयोगो जायते यदि खेचरैः तत्रकाले महावृष्टि-
 र्यावत्तस्यांशकेशशी केवलैः सौम्य पापैर्वा ग्रहैर्बद्धे यदाशशी तदा
 ति तुच्छ पानीयं दुर्दिनं भवति घ्रुवं यस्य ग्रहस्य नाडिस्थश्चंद्रमात
 द्रुहेणच दृष्टोयुक्तः करोत्यंबु यदि क्षीणो न जायते पीयूष नाडिग
 श्चंद्र स्तत्रखेटाः शुभाशुभाः त्रिचतुः पंचपानीयं दिनान्येकत्रिसप्त-
 कं एवंजलारव्य नाडिस्थे चन्द्रे मिश्रग्रहान्विते दिनार्धे दिवसंपंच
 दिनानि जायते जलं अमृतादित्रये यत्र भवन्ति सर्व खेचराः तत्रवृष्टिः
 क्रमाज्ज्ञेया धृत्यर्क रसवासराः १ १२।६ सौम्यनाडीमतास-
 र्वे वृष्टिदास्तु दिनत्रयं शेष नाडिमहावातं दुष्टवृष्टिप्रदाग्रहाः नि-
 र्जला जलदानाडी भवेद्योगेशुभाधिके क्रूराधिक समायोगे जलदा
 ह्यंबुदायकाः सौम्यनाडीगताक्रूरा अनावृष्टिप्रसूचकाः शुभयुक्ता
 जलांशस्था अतिवृष्टिप्रदाग्रहाः एकराशिगतावेतौ चंद्रमा धरणी
 सुतौ यदितत्रगतो जीवः करोत्येकार्णवां महीं चलत्यंगारके वृष्टि
 स्त्रिधा वृष्टिः शनैश्चरे अंबुपूर्णा महीं कृत्वा पश्चात्संचलते गुरुः शु-
 क्रेचास्तमये वृष्टि रुदये च बृहस्पतौ सूर्यस्य पुरतो गच्छेद्यदाशुको
 बृहस्पतिः वर्षाकालेन संदेहस्तदा वृष्टिर्निरंतरा उभौ तु गच्छत-
 स्तदा पूर्णयोगः पूर्वात्रये तथा धिन्यां हस्ते त्वाष्टेथवायवे वारुणे
 मैत्रेरेवत्यो मौमस्तिष्ठति वर्षति व्रजति यदि कुजः पतंगपृष्ठे घट
 मिव भिन्नजलं तदा ददाति अथ भवति दिवाकराग्रगश्चेत्यलवघ-

नानपिशोषयत्यवश्यं चित्रास्वातिविशाखासु यस्मिन्मासे न वर्ष-
ति तस्मिन्मास्यजलामेधाइतिगर्गोमुनिर्जगौ उदयास्तमयेमार्गे व-
क्रयुक्तौचसंक्रमे जलनाडिगताःखेटामहावृष्टिप्रदायकाः विरस
मुदकंगोनेत्राभंयियद्विमलादिशो विमलविकृतिःकाकांडाभंयदाच
भवेन्नभः पवननिगमतोभूयं तेजःस्थलगामिनोरसनमसक
मंडूकानां जलागमहेतवः

अथपल्लीपातफलं ॥ पादयोर्जघनेजान्वोर्गुदेगुह्येचमृत्कदाअ-
न्यत्रशुभदाप्रोक्ता सचैलं स्नानमाचरेत् पल्याप्रयततेचैव शरटस्या
धिरोहिणे यत्रोक्तं हिमनुष्यस्य शुभाशुभनिदर्शकं स्त्रीणांतुतद्वै-
वत्यासात्बोध्यंबुद्धिमतासदा तिलमाषादिदानंचस्नात्वादेयं हि-
जन्मने अशुभध्वस्यैमृत्कंजयजपस्वर्णगोदानं ॥ अथात्रविशो-
षः ॥ पल्याःपतनशरटारोहणेफलंवक्ष्यमाणं

[illegible]

व्यत्ययेन पत्न्यारोहणं रात्रौ शरदस्य प्रपातनं नातिदुष्टफलविद्या
धिमुग्रं विपर्जये पतनानंतरं रोहणे समफलं मृत्युयोगे जन्म
क्षेत्रे विष्ट्यां पाते च वै धृतौ चंद्रेष्टमे च सङ्करे लगे कष्टदा दक्षिणांग
मारुह्य वामेनोत्तरीता हानिदा व्यत्यये शुभाचरणान् मस्तकं या-
तिराज्यं दत्ते श्वेता शीघ्रं भोजने भाजनेऽधिकलाभ पादांगुलीषु
हानिदासिता शुभामर्कटिका गृहागोधा दक्षांगे आरोहतिराज्य
स्तरं वामे स्त्रीणां राज्यसुखदा युग्मंचेत्यततिशुभं ॥ सरदफलं
॥ नाशशीर्षे मुखे हानि पृष्ठे लाभो भयं हृदि दक्षेरोगः शुभं वामेश
रदस्य प्रपातनात् हंसाघाततमाः कोपविष्टाः शुभदाः सरवाघा
विघ्नदाः पल्लीशरवाद्या यदि विष्टां मूत्रं वा कुर्वन्ति तदापि विघ्नबोध्यं
वामदक्षविभागेन यत्फलं कथितं नृणां विपर्ययेण तत्स्त्रीणां ज्ञेयं
मूर्ध्वद्वयोस्समम् ॥ पल्लीशब्दफलम् ॥ धितं ब्रह्मणि कार्यसिद्धि
रतुला शाक्रे हुताशे भयं याम्ये मित्रवधक्षयश्च निर्ऋतौ लाभः स

नवाजिनांदर्शनं रोहणं लाभः सिंहस्यारोहणं तथा छत्रध्वज सुव-
 र्णाञ्जुरत्नरोप्यदधीनिच यवगोधूमसिद्धार्थाः फलंदीपश्च कन्य-
 का श्रीखंडाक्षतदूर्वेक्षुदर्पणं पुष्पितद्रुमाः लाभेवाददर्शने चैषां ला-
 भसौख्यं भवेद्यशः भोजनं रोदनं वीणा वादनं रोदनं तथा अगम्या
 गमनं विष्टा लेपनं शस्तमीरितं आरूढो योहिजागर्ति पुष्पितं फ-
 लितं हुमं दष्टः श्वेताहिनादक्षे करे स्यात्समहाधनः रुधिरस्नानपा-
 नं च सर्पदंशो मृतिर्निजा शय्याहम्यसिनानां च ज्वलनस्य शिरच्छिदः
 रक्तश्चावोजलस्नानं मरणं मांसभक्षणं सुरायः पयसः पानं प्रश-
 स्तं पायसाशनं कदलीकृत्यवृक्षश्च तीर्थं गंगादिकं सरित् तोरणं
 भूषणं राज्यं तथामंदिरसन्निभं वेदवाद्यादिनिर्घोषो गर्तो निःसरणं
 तथा दंशो वृश्चिककीटानां तडागोद्यानदर्शनं १० पीतं रक्तफलं पुष्पं स्व-
 भेदाप्रोतियस्य च लभते सोचिरात्स्वर्णपद्मरागमणितथा जयोद्यु-
 तेरणे वा दे पुरुहूतध्वजेक्षणं आत्मनो बंधनं शीर्षं बाहू भूषणमु-
 त्तमं अभिषेककरो विप्रो देवो वा छत्रधारणं कुरुते महिषीव्याघ्री
 गोसिंहस्तन्यपानकं कदलीतृणवृक्षाश्च पुष्पाणामुद्भवस्तथा
 भयोभूमिधरस्यापि क्रमणोत्क्षेपणे शुभे मणि सौवर्णरौप्याणां पा-
 त्रे वा भोजने तले योऽनातिपायसं स्वप्ने सराज्यमधिगच्छति गौ-
 र्लिङ्गी ब्राह्मणो राजा पिता मित्रे च देवता यद्देत्स दसस्वप्ने तत्तथैव
 प्रजायते पूजितं शिवलिङ्गं च देवतावायथाविधिः स्वप्ने दृष्ट्वा प्रय-
 छंति नराणां विपुलं धनं त्यक्त्वा तत्राणिकार्पासं श्वेतवर्णं शुभं मतं
 सर्वं कृष्णमसद्वित्वा गोदेवांश्च गजद्विजान् १८ अथाऽशुभस्वप्नाः

वस्त्राणि जंघयोर्वधवंधनं गमनं वामपादे तु दक्षिणे स्थानलाभकृत्
 दक्षिणांगं शुभं पुंसां वामांगं योषितां तथा नेत्रस्याधः स्फुरणमत्राकृ
 त्संगरे भंगहेतुर्नेत्रस्योर्ध्वं हरतिसकलं मानसंदुःखजालं नेत्रस्यांते
 कथयति सुखं नासिकांते च मृत्युश्चैतत्सर्वं फलमविफलं वै परित्यज्य
 वामे ॥ अथोत्साताः ते च विविधा दिव्यभौमांतरिक्षभेदात् प्रकृते रन्य-
 त्र उत्सातः दिव्यं ग्रहर्क्षवैकृतं उल्कानिर्यातपवनपरिवेषाः गंधर्वपु-
 र पुरंदरचापादियदंतरिक्षं स्यात् भौमंचरस्थिरभवंतत्र प्रतिमावैकृ
 तं अभिवैकृतं वृक्षवैकृतं शस्यवैकृतं वृष्टिवैकृतं नदीवैकृतं प्रस-
 ववैकृतं चतुष्पदवैकृतं वायव्यवैकृतं मृगपक्ष्यादिवैकृतं शक्रध्व-
 जेन्द्रकीलादिवैकृतं केतुदर्शनं प्रति सूर्यपरिवेष रजःधूमरात्रौ धनु
 र्दिवा उल्काताराश्चैव दिने तथारात्रौ च धूमकेतुश्च भूकंपश्च तथा वहिः
 एतानि दुष्टचिह्नानि देशक्षयकारीणि च शांतयो भेदात् क्रतुपरत्वे नानु-
 त्पाताश्च बोध्याः ॥ युगानामुत्पत्तिः ॥ कलिर्भादिपदे मासे माघे वैहा
 पुरस्मृतः त्रेताप्रवृत्तिर्वैशाखे कृतादिः कार्तिके तथा ॥ गजछाया ॥
 कृष्णपक्षेत्रयोदश्यां मधाविंदौ फेररयौ यदा तदा गजछाया श्राद्धे पु-
 ण्यैरवाप्यते ॥ अर्धोदयः ॥ अमार्कपातश्च वणाः युक्ताश्चैषौषमा
 दयोः अर्धोदयः सविज्ञेयो कोटि सूर्यग्रहाधिकः अथ नक्षत्रपाद
 परत्वे कक्षावलिः अधिन्यांच भवेद्रोगो ह्यामवातस्तथा ज्वरः वातश्ले-
 ष्मतथा शोषं पीडा भवति दारुणा नंदारुद्रादिशोचिंश ९।११।१०।२०
 दिनसंख्यामिमांशृणु अधिनौ देवताचास्य मृत्युं जयजपादिकं जपः
 पंचसहस्राणि अहोरात्रं च होमयेत् ब्राह्मणाभोजयेच्चैव दानंदत्वा सु-

रवीभवेत् देवते अश्विनौ तत्र द्विभुजौ शुक्लवर्णकौ सुधाकलशसंयुतौ
 कमंडलुधरौ शुभो भरण्यां च यदारोगश्छर्दि रोगश्च जायते ज्वरं तद्राम
 हारोगं नरोरोगैः प्रपीड्यते शून्या शिचत्वारिंशच्च रुद्राणि ०।८०।४०
 ११ दिनसंख्यया भरणी यमदैवत्यं यमायत्वेति मंत्रतः नमंत्रं नौषधं
 तस्य न च दानं जपादिकं जपं कुर्वीत गायत्र्या अयुतं संख्यया तथा
 छायादानं प्रकुर्वीत शर्कराज्यं च पूरकं अजाच महिषी दानं गोदानं
 तुरगं तथा ब्राह्मणाभोजयेत्तत्र क्षेत्रपालं च पूजयेत् यमस्तु देवता
 तत्र कृष्णवर्णो द्विबाहुकः लुलायवाहनः श्रीमान्पाशदंडधरः प्र-
 भुः २ कृत्तिकायां भवेद्रोगो रक्तनेत्रं प्रदृश्यते चक्षुः पीडा भवेत्तस्य ज्व-
 रशूलं तथैव च अतिदाहं महाकष्टं ज्वरं तीव्रं च दारुणं ग्रहशांतिं प्र-
 कुर्वीत दानं ब्राह्मणभोजनं दिनसंख्या भवेत्तस्य नवैकादश षोडश
 ९।११।१६।२८ अष्टाविंशतिकं चैव दानं दत्त्वा सुखी भवेत् कृत्ति-
 का अग्निदैवत्यं तिलाज्यं जुहुयात्तथा अग्निमूर्धेति मंत्रेण जाप्यमे-
 कसहस्रकं अग्निस्तु देवता तत्र रक्तवर्णो जवाहनः चतुर्भुजो घृताम-
 त्सुवसुक वरदाभयः ३ रोहिण्यां मस्तकेशूलं ज्वरं पीडा च दारुणा
 प्रलापं विह्वली श्वैव कुक्षिशूलं च दृश्यते दिनानि सप्तनवभिरष्टादश-
 च त्रिंशकं ७।९।१८।३० प्राजापत्यं हि देवत्यं ब्रह्मयज्ञेभिर्मंत्रतः स-
 हस्रं तत्कृतं जाप्यं होमयेद्दधिपायसं दधितंडुलदानं च सवत्सांगां
 तथैव च अष्टौ विप्रास्तथा भोज्याः कुलदेव्याश्च पूजनं रक्तवर्णश्च-
 तुर्बाहु हंसारूढश्चतुर्मुखः पद्माक्षसूत्रवरदाभयहस्तो निरामयः
 ४ आर्द्रायां व्याधिरुत्पन्नो ग्रहपीडा च दारुणा शिरपीडा स्वदेह-

स्य नमंत्रं न च भेषजं वर्जयेत्स तत्राणि श्रियते नात्र संशयः शून्य
 मष्टादशचैव शून्यचैव तु शून्यकं ०।१०।०।० रुद्रोऽपि देवता तस्य नमस्ते
 रुद्रमंत्रतः अयुतं च जपं कुर्यान्मध्वाज्यानि च होमयेत् कृषिभूमिः प्रदा-
 तव्या कृष्णवस्तूनि दापयेत् रुद्रो हि देवता तत्र वृषास्तदश्चतुर्भुजः
 त्रिदृष्टः खट्वावरदाभयहस्तः प्रकीर्तितः ५ पुनर्वसौ भवेत्पीडाक-
 टी पीडा च जायते सप्तश्चतुर्दशश्चैव युगंचैकविंशति ७।१४।२।२१
 अदितिर्देवता तत्र अदिती इति मंत्रकं शतमेकं कृतं जाप्यं घृततंडुल
 होमयेत् सुवर्णं कमलं दानं कौमारी पंचभोजयेत् चतुर्भुजा पीतवर्णा
 साक्षसूत्रकमंडलुः वरदाभयहस्ता सा साक्षसूत्रकमंडलुः पुष्ये च
 व्याधिजे चैव ज्वरपीडा च दारुणा शूलपीडा चातिकालं व्याधिघोरं तथै-
 व च सप्तसप्त तथा विंशदेकविंशस्तथैव च ७।७।२०।२१ बृहस्पतिर्दे-
 वतास्य कथितो मुनिसत्तमैः बृहस्पतेति मंत्रेण शतानां पंचकं जपं
 घृतपायसहोमैश्च होमयेत्तद्दशांशतः चतुर्भुजः पीतवर्णो देवतास्य
 बृहस्पतिः दंडाक्षसूत्रपाणिस्तु सामयः सकमंडलुः आश्लेषायांग-
 दोत्पन्ना वौषधं तन्न दृश्यते कुलमातुश्च योगिन्यो बलिदानं च दापये-
 त् छायापात्रं च दातव्यं मुच्यते नात्र संशयः शून्यं शून्यंचैकवेदास्तद-
 ग्रे शून्यमेव हि ०।०।४१।० सर्पोऽपि देवता तत्र नमोस्तु सर्पेति मंत्रकं अ-
 युतं जपं च कुर्यात्कासारघृतहोमयेत् दातव्यं तत्र दानं च सवत्सांगां च
 नीलिकां सर्वस्तु देवता तत्र महामंडलरूपधृक् सुविस्तृतशिरश्चंडो म-
 धुपिंगललोचनः ९ मघायां चेद्भवेत्पीडा गात्रार्धे शीतलं तथा तिथिः
 सप्तसप्तदशविंशतिश्चैव मानतः १५।७।१७।२० पितरो देवता चास्य

पितृभ्य इति मंत्रकं शतमेकं कृतं जाप्यं तिलतंडुलहोमयेत् तिलमाष
 सवरन्नाणि दानं दत्वा सुखी भवेत् पितरो देवतास्तत्र कृष्णवर्णाश्चतुर्भु-
 जाः रुद्राक्षसूत्रभयदाः कमंडलुधराश्चुभाः १० पूर्वाफाल्गुनिके पीडा
 भवेदर्धशिरो व्यथया पीडयते सर्वगात्राणि तनुपीडामहाभयं संख्याशू-
 न्यं तिथिश्चैव शून्यं त्रिंशद्दिनानि च ०।१५।०।३० भगोहि देवताचास्य
 भगप्राणेति मंत्रकं अयुतं जपकुर्वीत प्रियंगु जुहुयात्तिलाः पित्तलं चै-
 व गोदानं माषान्नं च सुवर्णकं पूर्वाफाल्गुनिकायां च भागोऽदेवः प्रकी-
 र्तिताः रक्तवर्णो बुजा सीनो द्विभुजो मयपद्मकः ११ उत्तराफाल्गुनौ व्या-
 धिर्भवेत्पीडायदा तदा शरीरं व्यथयते तस्य शिरोरोगं तथैव च सप्तश्च
 तुर्दशश्चैव सप्तषष्टिः तथैव च ७।१४।७।६० अर्यमा देवताचास्य दे-
 वध्वे इति मंत्रकं द्विः सहस्रं कृतं जाप्यं तिलाज्यं होमयेत्ततः हिरण्यं च
 कृतं दानं मन्त्रदानं तथैव च अर्यमा देवतापद्म मध्यस्थः पद्मवर्णकः
 पद्माभयकरः श्रीमान् स्वर्णमूर्तिर्महाद्युतिः हस्ते पीडा च सर्वांगे उ-
 दरे शूलदारुणं व्युत्थयते सर्वगात्राणि प्रस्वेदं बहु जायते पंचदश
 सप्तदश तिथिश्चून्यं तथैव च १५।१७।१५।० सविता देवताचास्य उ-
 दित्यमिति मंत्रकं सहस्रमेकं संजाप्यं दधिसर्पिश्च होमयेत् र-
 क्तवरत्रस्य दानं च घेनुं दद्यात्तपस्विनीं सविता देवता अस्य सप्ता-
 स्वरथवाहनः द्विभुजो रक्तवर्णस्यात्पद्मासनसमाश्रयः १३ चि-
 त्रायां जायते व्याधिर्विचित्रं कष्टदारुणं रुद्राग्रहाः स्वगाश्चैव
 षोडशैव क्रमादमी ११।९।९।१६ त्वष्टा तु देवताचास्य त्वष्टरीये-
 ति मंत्रकं जाप्यं पंचसहस्रं तु तिलतंडुलहोमयेत् विचित्रवृषभं

दद्याद्गुडंतैलं तथैवच त्वष्टापद्मास्थितश्चित्रवर्णस्यात्सचतुर्भुजः प-
द्मसूत्राक्षवलयः पद्माभयकरप्रभुः स्वात्यामुत्पद्यतेपीडाबहुरोगंच
दृश्यते ग्रहहोमंच कर्तव्यं तथानक्षत्रमंत्रकं षष्टिः सप्तदशत्रिंशदंबरं
च तथानृणां ७०।१७।३०।० जपंपंचसहस्रंतु तिलाज्यंचवहोमयेत
वायुश्चदेवताअस्य वायोरमितिमंत्रकं आरक्तागौश्चदातव्या स्तव-
र्णंचयथाविधिः वायुश्चदेवतातत्र मृगास्तदश्चमेचकः गदाचर्मधरः
श्रीमान्द्विभुजः परिकीर्तितः १५ विशाखायांकुक्षिशूलं सर्वगात्रस्य
पीडनं तिथिखंडेदवन्हीदुर्नामतश्चदिनावधिः इंद्राग्निदेवताज्ञेया इं-
द्राग्नी इतिमंत्रकं द्विसहस्रं कृतं जाप्यं दध्योदनहोमनं रक्तपीतं सु-
वस्त्रंतु वृषभं कृष्णदानकं इंद्राग्नी देवतेतत्र गजा जावाहनौमतौ
चतुर्बाहुरक्तवर्णौ निजशस्त्रौ धरौ तथा १६ अनुराधाभवोरोगो ज्व-
रं तीव्रं महाभयं षष्टिर्द्वादशषट्त्रिंशत्तथात्रिंशत्प्रकीर्तिता ७०।१२
३६।३० मित्रोपिदेवताचास्य नमो मित्रेतिमंत्रकं जाप्यंसहस्रमे-
कंतु यवाज्यं होमयेत्ततः अन्नंहिरण्ययुक्तंच छायादानं तथैवच-
चापांकुशाभयैर्युक्ता तथासमविराजिता पद्मासनोरक्तवर्णो मि-
त्रस्तस्यातु देवता पद्माभयकः श्रीमान्द्विभुजः परिकीर्तितः १७ ज्ये-
ष्ठायांचभवेद्रोगः पित्तंच बहुपीडनं क्रंदतेव्याधितः सोपि आकुलं
व्याकुलं तथा नवपंचदिनान्येवग्रहाश्चांगास्तथाध्ययः ५९।९।४६
इंद्रोपिदेवताचास्य भ्रातामंत्रेतिमंत्रकं तैलं वस्त्रंचदातव्यं तत्क्षणा-
त्क्लेशनाशनं शक्रऐरावतास्तदोदिव्यसिंहासनेविभुः श्वेतवर्णो विजय-
धरोभयपाणिर्महाभुजः १८ मूलायांचभवेद्रोगो ज्वरः शूलंप्रपीडयेत्-

मुहूर्तसिंधुः

(२४५)

सन्निपातमहाव्याधिं जीवितस्यापिसंशयः शून्यनंदतिथिश्चैव षड्दि-
नानि इति क्रमात् ०।९।१५।६ निर्ऋतिर्देवताचास्य माता पुत्रेति मं-
त्रकं जपंपंचसहस्राणिकंदमूलानि होमयेत् कृष्णगोदानकंचैव स-
प्तधान्यं सुवर्णकं छायादानं चान्नदानं स्वर्णदानं विशेषतः निर्ऋति-
र्देवता तत्र श्वेतास्तुतश्च मेचकः खड्गवेटक धारी च द्विभुजः परिकी-
र्तितः १९ पूर्वाषाढे भवो व्याधिना ना व्याधिप्रपीडनं शिरोरोगं महा-
रोगं कंपितक्रंदितोनरः शून्यं पंचदशश्चैव चतुर्विंशतिमंदश ०।१५।२४
१०। आपोपि देवताचास्य आपो धर्मेति मंत्रकं द्विसहस्रं कृतं जाप्यं स-
तिलं यवहोमयेत् जलकुंभसहस्राणि स्वर्णदानं च दीयते आपस्तु देव-
तास्तस्य शुक्लवर्णः शुभाकृतिः वरुणस्तु जलस्वामी स्वामी पूज्यस्तु
नामतः मकरे वाहने विष्टो भवेत्पद्मकरो ध्रुवं २० उत्तराषाढके रोगे क-
टी पीडा च दारुणा प्रलापः कंदनंचैव उदरे शूलमेव च त्रिंशच्चैव चतु-
र्विंशत् षड्विंशत् षोडशस्तथा ३०।२४।२६।१६ विश्वे च देवताचास्य वि-
श्वेदमिति मंत्रकं जपमेकसहस्रं तु तिलाज्यं यवहोमयेत् ब्राह्मणा-
भोजयेत्तत्र हिरण्यं दीयते ततः विश्वे देवा देवताश्च श्वेतवर्णाश्चतुर्भु-
जाः वरदा भयहस्ताश्च साक्षसूत्रांबुजासनाः श्रवणे च यदारोगं वात-
पित्तं कफोद्भवं विह्वलं चातिसारं च सर्वगात्रं प्रपीडयेत् षष्टिश्चैव च-
चतुर्विंशत् षड्गुणं नवतथैव च ४०।२४।६।९ गोविंदो देवताचास्य वि-
ष्णोरराडिति मंत्रकं अयुतं जपकुर्वीत तिलाज्यं यवहोमयेत् गोदा-
नं स्वर्णदानं च ब्राह्मणाभोजयेत्ततः विष्णुस्तु कृष्णवर्णः स्यात्पन्नगाश-
नवाहनः शंखचक्रगदापाणिः पीतवासा चतुर्भुजः २२ धनिष्ठायां

भवेत्कष्टं मूत्रकृच्छ्रेण पीडयेत् ज्वरं रक्तमतीसारं क्रंदते च मुहुर्मुहुः ति-
थियुग्विंशतिश्चैकविंशतिस्तु तथैव च १५।२।२०।२१ वसवो देवताचा-
स्य यसोऽपवित्रेति मंत्रकं अयुतं जपकुर्वीत छत्रोपानह्नीयते योगिन्यः
पूजयेत्तत्र बलिं ताभ्योऽपि दापयेत् वसवो देवतास्तत्र शुक्लवर्णाश्चतुर्भुजा
वरदाभयहस्ताश्च साक्षसूत्रांबुजासनाः २३ शतभिषायां भवेद्रोगं प-
वनारव्यायुते ध्रुवं शरीरं क्लेशमामोति शीतमंगेषु दारुणं शून्यं च वाण
वेदाश्च रामाद्वा विंशकं तथा ०।४५।३।२२ वरुणो देवताचास्य वरु-
णस्तंभमंत्रकं अयुतं जपकुर्वीत दध्योदनहुनेत्ततः सहिरण्यं घृतं द-
द्यात्तैलं च घृच्छदीयते अजादानं च गोदानं दद्याद्देवं सुखी नरः वरुणो दे-
वता तत्र मकरोपरि संस्थितः यष्टिपाशधरः श्रीमान्गदापद्मधरस्तथा
२४ पूर्वाभाद्रपदे रोगं सर्वगात्रं प्रपीडयेत् सच्छर्दि कृत रोगं च चित्तरो-
गं भवेद्भुवं शून्यं द्वादशश्चैकविंशश्चैकोनविंशति ०।१२।२१।१९ अजैक-
पाद्देवतास्यादहिर्बुध्नेति मंत्रकं जपं पंचसहस्रं तु क्षीराज्यं शर्कराचि-
तं श्वेतवस्त्रं हिरण्यं च रुक्महीरं च दीयते अजैकचरणोरुद्रो देवता-
स्य प्रकीर्तितः खड्गचर्मधरो वाग्मी भुजद्वयसमावृतः २५ उत्तराभाद्रप-
दे रोगं कमलारोगसंभवं ज्वरातीसारतीव्रं च पीडनं भयसंयुतं दिग्यु-
ग्मं नवतिथयो दिनानि मुंचति ज्वरः ०।०।२।९।१५ अहिर्बुध्न्यो देवता-
स्य अहिर्बुध्नेति मंत्रतः अयुतं च कृतं जाप्यं तिलाज्यं यवहोमयेत्
रौप्यं च तिलदानं च कृष्णवस्त्रं हिरण्यकं अहिर्बुध्न्याभिधोरुद्रो दे-
वतास्य प्रकीर्तितः श्वेतश्चतुष्करं पद्मबाहुभयश्च पाशभृत् २६ रेवत्यां
रोगमुत्पन्नं वातपित्तं तथैव च अष्टादशदशानंदेन्दुसंख्याविंशदि-

नानिच १८।१०।१९।२० पूषातुदेवताचास्य पूषेनवन्नतमंत्रकं अयुतंच
 कृतं जाप्यं तिलतंडुलहोमयेत् फलद्रव्याणि देयानिरक्तंच वृषभंददे-
 त् पूषातुदेवतातत्र पद्मवर्णो बुजासनः द्विभुजः पद्मपाणिः स्यात्पद्मग-
 र्भाप्रियोविभुः २७ मृगेसमुत्थितो व्याधिः कफपूर्वस्तु संभवेत् नवपंचत-
 थासप्तदशोक्ता ज्वरवासराः ९।५।७।१० चंद्रो हि देवतातस्य इमं
 देवेति मंत्रकं सहस्रं जुहुयात्क्षीरगुडूचीमिश्रितैस्त्रितैः छायापात्रं
 च दातव्यं मूर्णावासस्तु वा पुनः सोमो हि देवतातस्य श्वेतवर्णः शुभाकृ-
 तिः दशाश्वरथमारूढः श्वेताश्वोपनिगद्यते इति भाहीकष्टावली-
 ॥ अथ बौधायनोक्ता तिथिवारयोः कष्टावली ॥ प्रतिपदिकष्टं संदेहः
 दिनानि १८ अग्निर्देवता अग्निमीकेति मंत्रजपः हैमी प्रतिमा घृतधूपो
 दीपश्च यथासंभवं नैवेद्यं घृतं होमद्रव्यं द्वितीयायां दिनानि १६ ब्रह्मादे-
 वता ब्रह्मयज्ञानमिति पूजामंत्रः अगुरुर्धूपः घृतदीपः शर्करानैवेद्यं
 तिलयवाज्यानि होमद्रव्यं प्रतिमा हैमी तृतीयायां दिनानि ९ गौरिदेवता
 गौरीमिमायेति मंत्रः प्रतिमा हैमी कुंकुमधूपः घृतदीपः द्राक्षाक्षीराज्यं
 नैवेद्यं पायसं त्रिमध्वक्तं होमद्रव्यं चतुर्थ्यां दिनानि १६ गणपतिर्देवता
 गणानां त्वेति मंत्रः प्रतिमा हैमी कुंकुमगंधः करवीरादिपुष्पं अगुरुर्धू-
 पः इक्षुषंडानैवेद्यं होम्यं च पंचम्यां दिनानि २१ तारादेवता नमोस्तु
 सर्पेभ्य इति मंत्रः हैमी प्रतिमा चंदनगंधः सुरभिपुष्पाणि घृतधूपः पयो
 नैवेद्यं तिलयवाज्यं होम्यं षष्ठ्यां दिना १२ स्कंदो देवता इप्सस्वस्कंदे-
 ति मंत्रः पीतचंदनं रक्तानि पुष्पाणि जटामांसि धूपः फलानि नैवेद्यानि
 तिलयवाज्यं होम्यं हैमी प्रतिमा सप्तम्यां दिनानि दिननाथो देवता आ-

कृष्णेनेतिमंत्रः हैमीताम्रीवाप्रतिमाकुंकुमंगंधः करवीरादिपुष्पाणि गु-
 गुलु धूपः शर्कराघृतयुतपायसनैवेद्यं अर्कसमिधः पायसं होमद्रव्यं अ-
 ष्टम्यां दिनानि त्रयोदशी ईश्वरो देवता तमीशानमिति मंत्रः हैमी प्रतिमा
 कर्पूरगंधः बिल्वदलानि अर्कपुष्पाणि जटाभांसि धूपः पायसं नैवेद्यं त्रि-
 मध्वक्ततिलाहौम्यं नवम्यां दि. १८ दुर्गादेवता जातवेदस इति मंत्रः र-
 कचंदनं कुंकुमादिकं दशम्यां दिनानि २५ यमो देवता हैमी लोहप्रति-
 मा यमायत्नेति मंत्रः मृगमदोगंधः तैलदीपः बिल्वदलानि कृष्णतिलाश्च
 हौम्यं एकादश्यां दिनानि ७ विश्वेदेवा देवता विश्वेदेवास इति मंत्रः हैमी
 प्रतिमा श्वेतचंदनं कृष्णागरुधूपः घृतदीपः तुलसीपत्राणि पूजायां
 यवमोदकं नैवेद्यं तिलयवमध्वाज्यं होमद्रव्यं द्वादश्यां दिनानि १० रुद्रो
 देवता याते रुद्र इति मंत्रः हैमी प्रतिमा श्रीखंडचंदनं अगुरुधूपो घृतदी-
 पः पायसं नैवेद्यं चंपकं पुष्पं तिलयवाज्यमधूनि हौम्यं त्रयोदश्यां दिना-
 न्यष्टौ ८ शशी देवता रोक्मी रजती वा मूर्तिः आप्यायस्वेति मंत्रः श्वेतचंद-
 नं चंदनधूपं घृतदीपः घृतशर्करा नैवेद्यं तिलयवास्त्रिमध्वक्ता हौम्यं
 चतुर्दश्यां दिनानि २२ शंभुर्देवता नमः शंभवायेति मंत्रः रोक्मी वारा-
 जती मूर्तिः श्वेतचंदनं अर्कपुष्पं बिल्वदलानि अगुरुधूपः पायसं नैवे-
 द्यं त्रिमध्वाक्तास्तिला हौम्यं अमायां दिनानि १८ शची देवता होतायक्ष
 इति मंत्रः हैमी प्रतिमा कुंकुमादिगंधः नानासुगंधपुष्पाणि कृष्णागुरुधूपः
 फेणिकानैवेद्यं शर्कराघृतपायसं हौम्यं पूर्णिमायां दिनानि १५ चंद्रो
 देवता मदनकं पूजार्थमन्यत्र त्रयोदशी समं इति तिथिकक्षावलिः ॥ आ-
 दित्यस्य रुद्रो देवता दिनानि सप्त सौम्यस्य दिनानि ९ सविता देवता गौरी

गौरीमिमायेतिमंत्रः भौमस्य १८ दिनानिस्कंदोदेवता षष्ठीवत् बुधेदिना
 निष्षिष्टुर्देवता विष्णोररादितिमंत्रः गुरौ दिनानि १५ ब्रह्मादेवता शु-
 क्रे दिनानि ११ इंद्रोदेवता शनौ दिनानि २ यमो देवता अन्यतिथिस-
 मं इतिवारकष्टावली ॥ अथैषां शांतिः ॥ यस्मिन्दिवसेज्वरादिपी-
 डाभवति तत्तिथिवारभेदेवतानां प्रतिमानिर्माय शुचिप्रदेशे गोमयोप-
 लिप्ते तंडुलैश्चतुरस्रमंडलं निर्माय गणपतिं पूज्य संकल्पं कुर्यात् अमुक-
 नक्षत्रतिथिवार जप्याधिनिरासार्थं शांतिं करिष्ये तन्मध्ये तत्तद्देवता
 प्रतिमां चक्ष्यमाणं धादिना समाभ्यर्च्य कलशं च स्त्रद्वयवेष्टितं तीर्थपूरि-
 तं न्यस्य सर्वौषधीः पंचरत्नपंचगव्यसप्तमृत्तिकापंचपल्लवानि च ततो
 होमं यथाविधि कृत्वा यजमानाभिषेकं च कृत्वा ताव्राह्मणाय देयाः सा-
 धारणाविधिः ॥ उक्तं च बौधायनेन ॥ यस्मिन्नृक्षे भवेत्पीडा तन्नक्षत्र-
 स्य देवतां सुवर्णं निर्मितां कृत्वा पूजयेत्प्रयतः शुचिः गोमयेनानुसंलि-
 प्य मंडलं च सुलक्षणं चतुरस्रं च संकीर्णं तंडुलैश्च कृताकृतैः कृत्वा तु
 स्थंडिलं तत्र यत्नतः कृष्यामृदा तत्पार्श्वे च सुधीः कुर्यात्तंडुलानां
 च यममहत् तत्र प्रमाणं स्वारीवा द्रोणावाद्वा दशस्मृताः अभावे पंच-
 वा द्रोणा द्रोणं वा तदभावतः ईशानकोणदेशे तु कलशं स्थापयेत्सु-
 धीः निधाय द्रविणं तत्र कलशे शक्त्यपेक्षया पीठं तु पूर्वतः स्थाप्य नव्य-
 वस्त्रेण संयुतं स्वस्तिकं तंडुलानां च शुभानां च समालिखेत् तन्मध्ये दे-
 वतास्तिष्ठो देवता त्रितयस्य वै यस्मिन्नृक्षे भवेद्दोगः तस्य पूर्वापरे सुधीः
 उडूनि पूजयेद्यत्ना दधिप्रत्यधि देवते देवतायस्य ऋक्षस्य मंत्रस्त-
 ल्लिङ्ग एव च द्रव्यं च तस्य यत्प्रोक्तं प्रभावं प्रकृतिस्तथा तत्सर्वं विदुषा

ज्ञेयं होमं तत्र प्रकल्पयेत् पंचोपचारसंयुक्तां पूजां तत्र प्रकल्पयेत् स्व
 गृह्योक्तविधानेन कुर्यादग्निमुखं सुधीः कलशं जलपूर्णं च वस्त्रयुग्मेन वे-
 ष्टयेत् निधाय चौषधीस्तत्र पंचपल्लवसंयुताः सप्तस्थानमृदः कुंभे आल-
 वालं प्रपूरयेत् इमं मेवरुण इत्येवं जलमंत्रेण वा पुनः सर्वे सप्तसुद्राः स-
 रित इति मंत्रेण मंत्रयेत् यच्चि द्वितेयशोय धेत्यादिसूक्तं जपेत् पुनः
 आवाहयेदघटे देवं वरुणं पयसां पतिं एवं नक्षत्रशांत्यर्थं विदध्यात्सू-
 र्वपीठिकां सामान्योयं विधिः प्रोक्तो नक्षत्राणां प्रपूजने सर्वोषधीना-
 मप्राप्तौ भवेदेका शतावरी सर्वेषामपि गंधानां मभावे चंदनं मत्तं श-
 तपत्रं सुमनसां धूपाभावे च गुग्गुलुः नैवेद्यानां भावे तु पायसं सघृतं
 स्मृतं मंत्राणामप्यभावे तु गायत्री मंत्र उत्तमः होमद्रव्यं स्य दुःप्राप्तौ
 तिला प्रोक्ता मनीषिभिः अष्टोत्तरसहस्रं च तथा शतमुदाहृतं ॥ मदन
 स्त्वेऽभिस्तु ॥ अखिलभेषु गायत्र्या यमोदशे होमोष्टोत्तरशतसंख्याकः
 बलिश्च तत्र नक्षत्रदेवतायै सोपि होमावशिष्टद्रव्यैरौदकचिदन्येन
 अथ जन्मसंबन्धिषु नक्षत्रराशिलभेषु यमघटे नैधने प्रत्यरौ अष्टमचंद्रे
 रोगोत्पत्तौ मृत्युः रविमघाद्वादशी गुरुशतभिषक् षष्ठी शुक्राश्विन्यष्ट
 मीशनौ पूर्वाषाढा नवमीनां योगे व्याधौ मृत्युः भरण्या नुराधे रवौ आर्द्रा
 तरापाठे सोमे मघाशतभिषावाभौ मे अश्विनी विशारवा बुधे ज्येष्ठामृ-
 गेश्वरौ श्रवणा श्लेषा भृगौ पूर्वाभाद्रपदा हस्ते वाशनौ अत्रापि रोगे
 महाकष्टं अत्र शांतिः पुष्कला विधेया अथ जननलघुफलानि ॥ श्या-
 मवर्णो भवेन्मेषे सिंदूरारुणनेत्रयोः बालशिशोर्दीर्घकांतिः प्रकृत्या श्ले-
 ष्मको नरः पूर्वशिरो भवेन्मातुर्जाया पंचचतुरश्रयः रक्तांबरधरो वा सो

पूर्वमधुरभोजनं ॥ अथवृषस्य वृषलभे भवेद्बालो गौरवर्णं सुकांतिकः
 रक्तपित्तविकारेण वनितातिष्ठः पंचवा पश्चिमेचसुरवे मातुर्भोजनं शा-
 कजंकृतं शुक्लांबरधरोवासो जननीरौप्यभूषण मिथुनस्य नेत्ररोगी
 नरो युग्मे पित्तवर्णो हि जायते वनितापंचत्रयं चैव प्रसूत्या चोत्तरे शि-
 रः अल्पदुग्धवती माता पित्तपीडादिकारकः लक्षणं दक्षिणस्यागे
 भोजनं लवणं पुरा जीर्णवरत्रं भवेन्मातुर्जानी हिलक्षणं पुरा ॥ अथ क-
 र्कटस्य भोजनं वातलंकर्कं चतुस्थाने च मध्यमः पूर्वाभिमुखवाचजन-
 नी जायातत्र चतुस्त्रयः वातश्लेष्मविकारेण माता पितृरुगार्तिदा पू-
 र्वाल्पभोजनं कर्कं वासांसि फलितानि च गौरवर्णो भवेद्बालो दीर्घप्राणः
 सुकोमलः सौवर्णभूषणं हस्ते कर्कलग्नप्रभावतः ॥ अथ सिंहस्य ॥
 बहुकेशो भवेत्सिंहे दीर्घप्राणः सुलोचनः मातुस्तनौरक्तवरत्रं भूषाक-
 तकहस्तयोः दक्षिणाभिमुखं मातुस्त्रियः पंचाथवारसाः तांबूलभक्ष-
 णं मातुः चिह्नं पृष्ठस्य बालके अथ कन्याया कन्यालभे नरो जातो गौ-
 रवर्णो तिसुंदरः वनिता सुस्थिता पंचजंघयोश्चिह्नमेव हि जनन्याश्चो-
 त्तरे शीर्षं कंठे चिह्नं तु बालके गृहस्थितो न हि पिता प्रबालाभरणं तनो
 जननी रक्तवरत्रा च कन्यायां जायते पुमान् ॥ अथ तुलायाः ७ गौरव-
 र्णः तुलालभेनेत्ररोगी प्रजायते रक्तविस्फोटको देहे प्राच्यां शीर्षं प्र-
 जायते चतस्रो वनितास्तत्र कुमारी च समीपतः माता तत्र तनो पीडा
 संजातस्तत्र लक्षणः अल्पावरणं हस्ते जीर्णवरत्रसमन्वितः जननी
 शीतलं वारि पीता जानी हिलक्षणं ॥ अथ वृश्चिकस्य वृश्चिके जायते
 बालो दीर्घकेशः सुलोमशः स्वमंगे भूषणे मातुस्त्रियस्ति सूचतसृवा

ज्ञेयं होमं तत्र प्रकल्पयेत् पंचोपचारसंयुक्तां पूजां तत्र प्रकल्पयेत् स्व
 गृहोक्तविधानेन कुर्यादग्निमुखं सुधीः कलशं जलपूर्णं च वस्त्रं युग्मेन वे-
 ष्टयेत् निधाय चौषधीस्तत्र पंचपल्लवसंयुताः सप्तस्थानमृदः कुंभे आल-
 वालं प्रपूरयेत् इमं मे वरुण इत्येवं जलमंत्रेण वा पुनः सर्वे समुद्राः स-
 रित इति मंत्रेण मंत्रयेत् यच्चिद्धिते यशो यथेत्यादिसूक्तं जपेत् पुनः
 आवाहयेदघटे देवं वरुणं पयसां पतिं एवं नक्षत्रशांत्यर्थं विदध्यासू-
 र्व पीठिकां सामान्योयं विधिः प्रोक्तो नक्षत्राणां प्रपूजने सर्वोषधीना-
 मप्राप्तौ भवेदेका शतावरी सर्वेषामपि गंधानामभावे चंदनं मतं श-
 तपत्रं सुमनसां धूपाभावे च गुग्गुलुः नैवेद्यानामभावे तु पायसं सघृतं
 स्मृतं मंत्राणामप्यभावे तु गायत्री मंत्र उत्तमः होमद्रव्यं स्य दुःप्राप्तौ
 तिलाप्रोक्ता मनीषिभिः अष्टोत्तरसहस्रं च तथा शतमुदाहृतं ॥ मदन
 रत्नेऽभिस्तु ॥ अखिलभेषु गायत्र्या यमोदशे होमोष्टोत्तरशतसंख्याकः
 बलिश्च तत्र नक्षत्रदेवतायै सोपि होमावशिष्टद्रव्यै रौक्कचिदन्येन
 अथ जन्मसंबंधिषु नक्षत्रराशिलभेषु यमघटे नैधने प्रत्यरौ अष्टमचंद्रे
 रोगोत्पत्तौ मृत्युः रविमघाद्वादशी गुरुशतभिषक् षष्ठी शुक्राश्विन्यष्ट
 मीशनौ पूर्वाषाढा नवमीनां योगे व्याधौ मृत्युः भरण्या नुराधे रवौ आर्द्रा
 तरापाठे सोमे मघाशतभिषावाभौ मे अश्विनी विशाखा बुधे ज्येष्ठा मृ-
 गेशुरौ श्रवणा श्लेषा भृगौ पूर्वाभाद्रपदा हस्ते वाशनौ अत्रापि रोगे
 महाकष्टं अत्र शांतिः पुष्कला विधेया अथ जननलग्नफलानि ॥ इत्या-
 मवर्णो भवेन्मेषे सिंदूरारुणनेत्रयोः बालशिशो दीर्घकांतिः प्रकृत्या श्ले-
 ष्मको नरः पूर्वशिरो भवेत्पातुर्जाया पंहा चतुरश्रयः रक्तांबरधरो वा सो

पूर्वमधुरभोजनं ॥ अथवृषस्य वृषलभे भवेद्वालो गौरवर्णं सुकांतिकः
 रक्तपित्तविकारेण वनितातिष्ठः पंचवा पश्चिमेचमुखे मातुर्भोजनं शा-
 कजंकृतं शुक्लांबरधरोवासो जननीरौष्यभूषण मिथुनस्य नेत्ररोगी
 नरो युग्मे पित्तवर्णो हि जायते वनितापंचत्रयं चैव प्रसूत्या चोत्तरे शि-
 रः अल्पदुग्धवती माता पित्तपीडादि कारकः लक्षणं दक्षिणस्यागे
 भोजनं लवणं पुरा जीर्णवस्त्रं भवेन्मातुर्जानीहिलक्षणं पुरा ॥ अथ क-
 र्कटस्य भोजनं वातलंकर्के चतुस्थाने च मध्यमः पूर्वाभिमुखवाचजन-
 नी जायातत्र चतुस्त्रयः वातश्लेष्मविकारेण माता पितृरुगार्तिदा पू-
 र्वाल्यभोजनं कर्के वासांसि फलितानि च गौरवर्णो भवेद्वालो दीर्घप्राणः
 सुकोमलः सौवर्णभूषणं हस्ते कर्कलभप्रभावतः ॥ अथ सिंहस्य ॥
 ब हुकेशो भवेत्सिंहे दीर्घप्राणः सुलोचनः मातुस्तनौरक्तवस्त्रं भृषाक-
 तकहस्तयोः दक्षिणाभिमुखं मातुस्त्रियः पंचाथवारसाः तांबूलभक्ष-
 णं मातुः चिन्हं पृष्ठस्य बालके अथ कन्याया कन्यालभे नरो जाते गौ-
 रवर्णो तिसुंदरः वनिता सुस्थिता पंचजंघयोश्चिन्हमेव हि जनन्याश्चो-
 त्तरे शीर्षं कंठे चिन्हं तु बालके गृहस्थितो न हि पिता प्रवालाभरणं तनो
 जननी रक्तवस्त्रा च कन्यायां जायते पुमान् ॥ अथ तुलायाः ७ गौरव-
 र्णः तुलालभेनेत्ररोगी प्रजायते रक्तविस्फोटको देहे प्राच्यां शीर्षं प्र-
 जायते चतस्रो वनितास्तत्र कुमारी च समीपतः माता तत्र तनो पीडा
 संजातस्तत्र लक्षणः अल्पावरणं हस्ते जीर्णवस्त्रसमन्वितः जननी
 शीतलं वारि पीता जानीहिलक्षणं ॥ अथ वृश्चिकस्य वृश्चिके जायते
 बालो दीर्घकेशास्तुलोमशः स्वमंगे भूषणे मातुस्त्रियस्ति सूचतसृवा

जननीपूर्वशिरस्तस्यचिन्हं पृष्ठे तु वामतः मातृपितृतनौ पीडा कंठमध्ये तु
 बालकः दीपस्तैलेन संपूर्णो दग्धं जीर्णं तथावरं अथ धनुषः ९ धने प्रवा-
 लहस्तोचसौ गध्यं जननी तदा उत्तरे च शिरस्तस्य योषा तत्र शरोन्मिता ह-
 दये चिह्नितं नैव नूतनं गृहमेव च रक्तवस्त्रा न्विता माता स्वर्णभूषणसंयु-
 ता पक्वान्नभोजनं पूर्वं धनलभेकृतं तथा ९ अथ मकरस्य नक्रलग्नेत्या-
 मवर्णः स्थूलघ्राणं च मस्तकं दक्षिणस्यां शिरस्तस्य मातुः कन्यागमस्त-
 था अल्पकेशो भवेद्दालो गृहं जीर्णं तदा भवेत् पुरातनेन वस्त्रेण कषा-
 यं भोजनं तथा शीतलं वारिसंपीतं दीपे तैलं तिलोद्भवं तत्रैतत्समु-
 द्दिष्टं मतिमद्विस्तृतु हौरिकैः १० अथ भुंभस्य ११ वातलं भोजनं कुंभे
 तनुहस्वो भवेन्नरः तिस्रः षडथवा योषा मध्यलोमा स केशकः चक्षु-
 रोगी भवेद्दालो गेहेन जनकस्तथा शाकान्नभक्षणं मातुर्धटलमेचल-
 क्षणं अथ मीनस्य १२ रक्तवस्त्रो भवेन्मीनो माता तस्थन संशयः वातश्ले-
 षप्रकोपेन पीडिता चोत्तरे शिरः स्वच्छवस्त्रेण यानारी सुस्वपा सह बा-
 लका त्रिपंच वनिता तत्र ऊषलमेचलक्षणं १२ अथात्र सामान्यफल
 ज्ञानाय जन्मफलं सौम्याः सर्वत्र शस्ता स्युरिभयग ३।६।११ स्वला-
 मूर्तिषष्ठाष्टमांसे १।६।८।१२ क्षीणश्चंद्रस्तुरंध्रव्ययतनुग ८।१२।१
 खलारिष्टदा जन्मभेदोः तुर्याभ्रास्तेषु ४।१०।७ पापाः स्वपितुरस्त्व
 दा द्व्यब्ध्या गांतेषु २।४।७।१२ मातुर्भ्रातुस्त्रि स्थाः सुतस्था १५ सु-
 तमतिहतिदाः सप्तमेस्त्रीहराः स्युः, यस्मिन्भावे मृत्युषष्ठांतिमेशा ८
 ६।१२ यत्पास्तेषु स्यात्तदातिः प्रयत्नात् केन्द्रे कोणे रंघ्रिष्वेव १।४।७।
 १०।५।९।८।१२ पापाः पुत्रे ५ जीवस्तद्गृहं ९।१२ चात्मजा र्त्स्ये ये ये मा-

मुहूर्तसिंधु

(२५३)

वाः स्वामिसद्भिर्द्युतेक्ष्यास्तेषां तेषां वृद्धिरीशैः सुवीर्यैः पापैर्हानिर्व्य-
त्ययोर्यष्टमांत्ये ८।१२। ६ प्रायोमित्रस्वोच्चपुष्टै कुलेशः शुभैर्लमात्
स्वायुः १ धन २ मनुजसौख्यं ३ ग्रहसुखं ४ सुविद्या ५ सत्पुत्रौ ६ रिपु
भयमथ रत्नीसुखमदौ चिरायुः ८ पुण्यार्धि ९ निजकुलपता १० लाभ
११ हृतयो १२ विधौलमेच्छिद्रे १।८ जडिसहजतेन्येन शुभवत्पापैर्लमा
द्रोगतानिः स्वता २ स्याद्विक्रान्तत्वं ३ सौख्य ४ पुत्रा ५ रिनाश ६ स्व्य-
र्ता ७ रोगा ८ पापचितं ९ चशौर्यं १० लाभो ११ हानिः १२ स्वोच्चमित्रे-
ल्पदौख्यं व्यर्कोज्वतोर्थे सुनफा नफांते १२ द्वयो २।१२ ग्रहादौ रुधिरो-
र्थदोन्यः केमुद्रमोर्त्ये ग्रहकंदद्वंद्वौ तौ वोशिवेशीत्यभयेष्टदोर्कात्-
शुक्रः खलान्तरगतः सरवलः सिताद्वापापाः सुखास्तमृतिगा ४।७।८
रमणीहराः स्युः लग्नव्ययांबुनिधनास्त १।४।१३।८।७ कुजो मिथोघ्नः
रत्नीणां मदाष्टमखलो ७।८ विधवत्वकारी तातोर्को नवमं ९ ततोथ
जननीचंद्रस्ततोमित्रभ भ्रातासृकचतृतीय ३ मन्त्रशशिजः स्यान्मा-
तुलो तोरिभं ६ जीवो तोमतिरात्मजा भृगुरतरत्नी रत्नी ७ शनिश्चाष्ट-
म ८ मायुः सत्पति दृग्युतैः सुखमतः पायारिभिस्तद्धतिः ॥ अथकाक
विष्टाविचारः फलितपुष्पितपल्लवि तेतरावपि स दुग्धमखद्रुमसंस्थितः
सुसितविष्टि करोयदिवायसो धनसुखाय च शांतदिगुन्मुखः आधा-
रहीनो विरसद्रुमस्थो ज्वलद्विगास्योप्यथ दक्षिणास्यः कृष्णां च विष्टां
प्रकरोतिकाको व्ययाय शोकाय च नै धनाय शीर्षे मृतिर्वाशयुगे रुजा-
र्त्तिर्भुजे प्रियार्ति १ हृदरे च शोकः गुह्ये सुतार्तिः किलबाह नार्तिर्जघो
रुदेशे पदयोः प्रवासः कट्यां स्त्रियोर्तिः खलु पृष्ठदेशे कलिर्नितंबे च

लतास्यदास्यात् आधारहीनेविरसदुमेपि शुक्लाहिविष्टालघुदोषदात्री
स्नानं सहोमंतिलहोमधेनुर्माषप्रदानं विदधीत धीमान् काकीयमंत्रैर्ब-
लिभुग्वलिंच दत्वाथ तद्विश्रुमात्प्रमुच्येत् अथ संक्रांतीनां विचारः दि-
वा चेन्मेषसंक्रांति रनर्थकलहप्रदा रात्रौ सुभिक्षमारोग्यं संध्यायो वृ-
ष्टिरुत्तमा रवेः संक्रमणे याते यदि चेद्भूसुते शनौ तत्र मासे भयं घोरं दु-
र्भिक्षं वृष्टिचौरजं प्रभाकरस्य संक्रांतिर्यादृशेनेन्दुना भवेत् तन्मासि-
ता दृशंप्राहुः शुभाशुभफलं नृणां पूर्वसंक्रांतिनक्षत्रात्परसंक्रांतिभय-
दि द्वित्रिसंख्यं समर्धं स्यात्तुर्यपंचमहर्धता षष्ठेलोकाभ्रमंतीह गृ-
हीत्वा खर्वरं करे मासिमासिविचार्यैवंग यित्वा फलं वदेत् यदत्र सं-
क्रमे प्रोक्तं यथा भूषणवाहनं विना शो जायते तस्य वस्त्रादीनां महर्ध-
ता ॥ मीनसंक्रांतिः ॥ सूर्ये च बहते वायुर्भोमे पीडा चतुष्पदां दुर्भि-
क्षशानिवारेण यदि मीनगतोरवि कदाचिद्दैवयोगेन बुधवारो यदा भ-
वेत् रौरवं छत्रभंगं च महामारी उपद्रवाः चैत्रे तु व्याधिमामोति ग्रहो
मंडलकारकः गुरुः शुक्रस्तथा चंद्र अतिचारी यदा भवेत् सुभिक्षं जाय-
ते तत्र उत्सवं च गृहे गृहे ॥ वृश्चिकसंक्रांतिः ॥ भानोरलिप्रवेशे केन्द्रे
स्तस्माच्छुभग्रहाक्रांतैर्व द्विः सौम्यैर्वा निरीक्षितैर्ग्रे द्विः अ-
ष्टमराशिगतेर्के गुरुशशिनोः सिंहसंस्थितयोः सिंहघटसंस्थयोर्वा
निष्पत्तिर्ग्रीष्मशस्यस्य अर्कासिते द्वितीयेषु धेथवायुगपदे ववास्थित-
योः व्ययगतयोरपितद्वन्निष्पत्तिरतीव गुरुदृष्ट्या शुभमध्ये लिनिसूर्या-
दुरुशशिनोः सप्तमे परासपत् अल्पादिस्थे सवितरि गुरौ द्वितीयेथ
निष्पत्तिः लाभहिवुकार्थयुक्तेः सूर्यादलिगात्सितेन्दु शशिपुत्रैः सस्य-

स्यपरासंपत् कर्मणिजीवे गवांचाध्याकुंभे गुरुगविशशी सूर्यो लिमु-
 रवे कुजार्कजौमकरे निष्पत्तिरस्ति महती पश्चात्परचक्ररोगभयं मध्येषा-
 पग्रहयोः सूर्यः शस्यं विनाशयत्पलिगः पापः सप्तमं रशौ जातं जातं वि-
 नाशयति अर्थस्थाने क्रूरः सौम्ये रनिरीक्षितः प्रथमजातं शस्यं निहंति प-
 श्चादुप्तं निष्पादयेद्यत्तं जामित्रकेन्द्रसंस्थौ क्रूरो सूर्यस्य वृश्चिकस्थ-
 स्य शस्यविपत्तिं कुरुतः सौम्यैर्दृष्टौ न सर्वत्र वृश्चिकसंस्थादर्कात्सप्त-
 मषष्ठोपगो यदा क्रूरो भवत तदानिष्पत्तिः शस्यानामर्घपरिहानिः वि-
 धिनानेनैव वृषप्रवेशे शरत्समुत्थानां विज्ञेयः शस्यानां नाशाय शिवा-
 यवातजज्ञैः त्रिषु मेषादिषु सूर्यः सौम्ययुतो र्वीक्षितोऽपि वा विचरन् ग्रैष्मि-
 कधान्यं कुरुते समर्थं मुभयोपयोग्यं च कार्मुकमृगघटसंस्थः शारदस्य
 तद्देवरविसंग्रहकाले ज्ञेयो विपर्ययः क्रूरदो योगात् ॥ अर्घविचारः ॥
 एकादश्यां कार्तिकस्य यदि मेघः समीक्ष्यते आपादे च यदा वृष्टिर्जाय-
 ते नान्न संशयः मार्गशीर्षस्य चाष्टम्यां दृश्यते विद्युतो यदा तदा वृष्टिः आ-
 वणे च मासे संजायते ध्रुवं कृष्णपक्षे दशम्यां च वृष्टिः पौषस्य जायते त-
 दाभाद्रपदे मासि वृष्टिर्भवति भूयसी आपादपूर्णिमायां यत्तन्नक्षत्रं वि-
 चारयेत् पूर्वाषाढे सुभिक्षं स्यान्मूले दुर्भिक्षमुच्चकैः उत्तराषाढके स्वात्यां
 पीडाकटकसंगतिः ज्येष्ठस्य प्रथमे पक्षे प्रतिपद्यां यदा भवेत् रविवारस्त-
 दावायुर्वातिवृक्षांतकारकः अत्यंतविग्रहो भौमे बुधे दुर्भिक्षमुच्चकैः अ-
 नावृष्टिः शने वारे जलं कापि न दृश्यते सौम्यशुक्रसुरेज्यानां यदि वार प्र-
 जायते धनधान्यसुतोत्पत्तिरुत्सवं च गृहे गृहे पौषमासस्य संक्रांतौ
 रवे वारो यदा भवेत् धान्यस्य द्विगुणं मौल्यं भौमवारे चतुर्गुणं त्रिगुणं श-

निवारेच बुधेशुक्रसमंभवेत् सुराचार्येचसोमेच मौल्यमर्धसुनिश्चितं
मार्गकार्तिकसंक्रांतौ वृष्टिर्वर्षति मध्यमं पौषेमाघेसुरवं नृणां शस्यपूर्ण
वसुंधरा चैत्रफाल्गुनवैशाख ज्येष्ठानां संक्रमे घनः यदिवर्षतिसर्वत्र
सुभिक्षंच प्रजायते आषाढसंक्रमे वृष्टौ व्याधिश्च श्रावणेसुरवं भाद्रेच व-
हवोरोगाः शुभं सर्वत्र चाश्विने ॥ अथ कुहूयोगः ॥ नक्षत्रेयस्य दर्शति
विषनाड्यां भवेद्यदि कुहूयोग इति ख्यातो व्याधि मृत्युभयादिकृत् ॥ अ-
थ ग्रहभोगाः ॥ मासं शुक्रबुधादित्याः सपाद द्विपाद द्विदिनं शशी भौम
स्त्रिपक्षं जीवो ह्यंति ष्टेत्यं चायनं शनिः राहुके लोश्च विज्ञेयं अयनं च
सदा बुधैः अथ सामुद्रिकं ॥ उन्मानमानगतिसंहति सारवर्णस्नेह
स्वरप्रकृतिर्सत्वमनूकमादौ क्षेत्रं मृजांच कुशलो विधिवद्विलोक्य सामु-
द्रविद्वदति यातमनागतं च अश्वेदनौ मृदुतलो कमलो दरा भौ श्लेषांगु-
ली रुचिरताम्र नखौ सुपाष्णि उष्णौ शिराविरहितौ सुनिगूढगुल्फौ
कूर्मोन्नतौ च चरणौ मनुजेश्वरस्य शूर्पाकारविरूक्षपांडुरनखौ वक्रौ-
शिरासंततौ संशुष्कौ विरलांगुली च चरणौ दारिद्र्यदुःखप्रदौ मार्गयो-
क्तकौ कषायसदृशौ वंशस्य विच्छित्तिदौ ब्रह्मघ्नौ परिपक्वमृदद्युति
तलौ पीतावगम्यारतौ ३ प्रविरलतनुरोमवृत्तजंघाद्विरदकरप्रतिमैर्व-
रोरुभिश्च उपचित समजानवश्च भूपा धनरहिताश्च सृगालतुल्यजंघाः
४ रोमैकेकं कूपके पार्थिवानां द्वे द्वे ज्ञेये पंडितश्रोत्रियाणां आद्यैर्निस्वा
मानबाहुः रवभाजः केशाश्चैवं निदिताः पूजिताश्च ५ निर्मासजानुर्भि-
यते प्रवासे सौभाग्यमल्पैर्विकटैर्दरिद्राः रत्री निर्जिता अपि भवन्ति
निम्नै राज्यं समांसैश्च महद्विरायुः ६ लिंगेत्ये धनवानपत्यरहितः स्थू-

लेविहानो धनैर्भेदे वामनते सुतार्थरहितो वक्रेन्यधा पुत्रवान्दारिद्र्यं वि-
नते त्वधो ल्यतनयो लिंगेशिरासंतते स्थूलग्रंथियुते सुखी मृदु करोत्यंतं
प्रमेहादिभिः ७ कोशानि मूढैर्भूपादीर्धैर्भूमैश्च वित्तपरिहीनाः ऋजुवृ-
त्तशोफसोलघुः शिरालशिश्नाश्च धनवंतः ८ जलमृत्युरेकवृषणो वि-
षमैः स्त्रीचंचलः समैश्च क्षितिपः ह्रस्वायुश्चोद्धतैः प्रलंबवृषणस्य शत
मायुः ९ रक्तैराढ्यामणिभिर्निर्द्रव्याः पांडुरैश्च मलिनैश्च सुखिनः स-
शब्दमूत्रानिः स्वानिशब्दधाराश्च १० द्वित्रिचतुर्धाराभिः प्रदक्षिणाव-
लितमूत्राभिः पृथिवीपतयो ज्ञेया विकीर्णमूत्राश्च धनहीना एकैव मूत्र
धारावलितानुपप्रधानसुतदात्रीस्तिग्धोन्नतसममणयो धनवतिता
रत्नभोक्ताः १२ मणिभिश्च मध्यनिम्नैः कन्यापितरो भवन्ति निःश्वा-
श्च बहुपशुभाजो मध्योन्नतैश्च नात्युल्बणैर्धनिनः १३ परिशुष्कवस्ति
शीर्षैर्धनुरहिता दुर्भगाश्च विज्ञेयाः कुसुमसमगंधशुक्राविज्ञातज्याम-
हीपालाः १४ मधुगंधे बहुवित्तमत्यसगंधे बहुन्यपत्यानितनुशुक्रः
स्त्रीजनको मांससगंधो महाभोगी १५ मदिरागंधे यज्वाज्ञारसगंधे चरेत
सिदरिद्राः शीघ्रं मैथुनगामी दीर्घायु रतो न्यथा ल्यायुः १६ निस्वोति-
स्थूलस्फिक्रसमांसलस्फिक्रसुरवान्वितो भवति व्याघ्रांतो ध्वर्धस्फिक्रं-
दूकस्फिक्रराधिपतिः १७ सिंहकटिर्मनुजेन्द्रः कपिकरभकटिर्धनैः प-
रित्यक्तसमजठराभोगयुता घटपिठरनिभोदरानिः स्वाः १८ अविक-
लपार्श्वाधनिनो निम्नैर्वर्कैश्च भोगसंत्यक्ताः समकुक्षाभोगाढ्यानि-
निम्नाभिर्भोगपरिहीनाः १९ उन्नतकुक्षाः क्षितिपाः कुटिलाः स्युर्मा-
नवा विषमकुक्षाः सर्पोदरादरिद्रा भवन्ति बद्धाशिनश्चैव २० परिमंड-

लोन्नताभिर्विस्तीर्णाभिश्चनाभिभिः सुखिनः स्वल्पा त्वदृश्यनिम्नाना-
 भिः क्लेशावहाभवति २१ बलिमध्यगताविषमा शूलाबाधं करोति नैः स्वं च
 शाठ्यं वामावर्ता करोति मेधां प्रदक्षिणतः २२ पार्श्वायत्ताचिरायुषमुपरि-
 ष्ठाच्चेश्वरंगवाढ्यमधः शतपत्रकर्णिका भानाभिर्मनुजेश्वरं कुरुते २३
 शस्त्रांतं रत्नीभोगिनमाचार्यबहुसुतं यथासंख्यं एकद्वित्रिचतुर्भिर्बली
 भिर्विद्यानृपं त्वबलिं २४ विषमबलयो मनुष्या भवंत्यगम्याभिगामिनः
 पापाः ऋजुबलयः सुखभाजः परदारद्वेषिणश्चैव २५ मांसलमृदुभिः
 पार्श्वैः प्रदक्षिणावर्तरोमभिर्भूपा विपरीतैर्निर्द्रव्याः सुखपरिहीनाः पर
 प्रेष्ट्याः २६ सुभगा भवंत्यनुबद्धचूचुकानिर्धनाविषमदीर्घैः पीनोपचित
 निमग्नैः क्षितिपतयश्चूचुकैः सुखिनः २७ हृदयं समुन्नतं पृथुनवेपनं मां-
 सलं च नृपतीनां अधमानां विपरीतं स्वररोमचितं शिरालं च २८ समव-
 क्षा सौर्धवंतः पीनैः शूरास्त्वकिंचनास्तनुभिः विषमं वक्षो येषां ते निः
 स्वाः शस्त्रनिधनाश्च २९ विषमैर्विषमो जत्रुभिरर्थविहीनो स्थिसंधिप-
 रिणाद्वैः उन्नतजत्रुर्भागी निम्नैर्निःस्वोर्थवान्या नैः ३० चिपिटग्रीवो निः
 स्वः शुष्कासशिराचयस्यवाग्रीवामहिषग्रीवः शूरः शस्त्रांतो वृषसम
 ग्रीवः ३१ कंबुग्रीवो राजा प्रलंबकंठप्रभक्षणो भवति पृष्ठमभ्रमरोम
 समर्थवतामशुभदमतोन्यत् ३२ अस्वेदनपीनोन्नतसुगंधिसमरोमसं-
 कुलाकक्षाविज्ञातव्याधनिनामतोन्यथार्थैर्विहीनानाम् ३३ निर्मांसो
 रोमचितो भग्नावल्यौ च निर्धनस्यांशौ विपुलावव्युच्छिन्नौ सुश्लिषौ सौ-
 ख्यवीर्यवतां ३४ करिकरसदृशौ वृत्तावाजान्वबलं विनो समौ पीनौ वा-
 हू पृथिवीशानामधमानां रोमशौ ह्रस्वौ ३५ हस्तांगुलयो दीर्घाश्चिरायु

षामवलिताश्च सुभगानां मेधाविनांच सूक्ष्म्याश्चिपिटाः परकर्मनिरता
 नां ३६ स्थूलाभिर्धनरहिता बहिर्नताभिश्च शस्त्रनिर्वाणाः कपिसदृश
 कराधनिनो व्याघ्रोपमपाणयः पापाः ३७ मणिवधनैर्निगूढेदृढैश्च सु-
 श्लिष्टसंधिभिर्भूपाः हीनैर्हस्तछेदः श्लथैः सशब्दैश्च निर्द्रव्याः ३८ पितृ
 वित्तेन विहीना भवन्ति निम्नेन करतलेन नराः संवृत्तनिम्नैर्धनिनः प्रोतानक-
 राश्च दातारः ३९ विषमैर्घ्रिषमानि स्वाश्च करतलैरीश्वरास्तु लाक्षाभैः पी-
 तैरगम्यवनिताभिर्गामिनो निर्धनारूक्षैः ४० तुषसदृशनखाक्लीबाश्चि-
 पिटैः स्फुटितैश्च वित्तसंत्यक्ताः कुनखवर्णैः परतर्कुकाश्च ताम्रैश्च भूप-
 तयः ४१ अंगुष्ठयवैराढ्याः सुतवंतो सुष्टमूलगैश्च यवः दीर्घांगुलिप-
 र्चाणः सुभगा दीर्घायुषश्चैव ४२ स्निग्धानिम्नारेखा धनिनां तद्व्यत्यये
 ननिः स्वानां विरलांश्च लयोनिः स्वाः धनसंचयिनौ धनांगुलयः ४३ ति-
 स्त्रोरेखामणिबंधनोत्थिताः करतलोपगानृपतेर्मीनयुगांकि तपाणिर्नि-
 त्यं सत्प्रदो भवति ४४ वज्राकारा धनिनां विद्याभाजांतु मीनपुच्छनि-
 भाशंरवातपत्रशिबिकागजाश्च पद्मोपमानृपतेः ४५ कलशमृणाल
 पताकां कुशोपमाभिर्भवन्ति निधिपालाः दामनिभाभिश्चाढ्याः स्वस्ति-
 करूपाभिरैश्वर्यं ४६ चक्रासिपरशुतोमरशक्तिधनुः कुंतसन्निभारे-
 खा कुर्वन्ति च मूनाथं यज्वानमुलूखलाकाराः ४७ मकरध्वजकोष्ठागर
 सन्निभाभिर्धनोपेताः वेदिभिर्भेनचैवाग्निहोत्रिणो ब्रह्मतीर्थेन ४८ वा-
 पीदेव कुलाद्यैर्धर्मकुर्वन्ति च त्रिकोणाभिः अंगुष्ठमूलरेखाः पुत्राः स्यु-
 र्दारिकाः सूक्ष्मा ४९ रेखा प्रदेशिनी गाशतायुषां कल्पनीयमूनाभिः
 छिन्नाभिर्द्रुमपतनं बहुरेखारेखिणो निःखा ५० अतिहृशदीर्घैश्चि-

बुकैर्निद्रव्यामांसलैः धनोपेताः विंवोपेतैस्वक्नेरधरेभूयास्तनुभिरस्याः
 ५१ ओष्ठैः स्फुटितविरुडितविवर्णरूक्षैश्च धनपरित्यक्ताः स्निग्धाघ-
 नाश्च दशनाः सुतीक्ष्णदंष्ट्रासमाश्च शुभा ५२ जिह्वारक्तादीर्घाश्च लक्ष्णा
 सुसमाचभोगिनां ज्ञेयाश्चेताकृष्णापरुषानिद्रव्याणां तथातालु ५३ व-
 क्रं सौम्यं संचृतममलं श्लक्ष्णं समंच भूपानां विपरीतं क्लेश भुजां महामु-
 खं दुर्भगाणां च ५४ स्त्रीसुरवमनपत्यानां शाट्यवतां मंडलपरिज्ञेयं दी-
 र्घं निद्रव्याणां भीरुमुखाः पापकर्माणः ५५ चतुरस्त्रं धूर्तानां निम्नव-
 क्रं च तनयरहितानां रूपणानामतिह्रस्वं संपूर्णं भोगिनां कांतं ५६ अ-
 स्फुटिताग्रं स्निग्धं स्मश्रुश्रुभं मृदुचसन्नतंचैव रक्तैः परुषैश्चौराः श्मश्रु-
 भिरत्यैश्च विज्ञेयाः ५७ निर्मांसैः कर्णैः पापमृत्यवश्च परैः सुबहुभोगाः
 रूपणाश्च ह्रस्वकर्णाः शंकुश्रवणाश्च भूपतयः ५८ रोमशकर्णादीर्घा
 युषस्तु धनभागिनो विपुलकर्णाः क्रूराः शिरापिनश्चैर् व्यालंचैर्मांसलैः
 सुखिनः ५९ भोगी त्वनिम्नगंडो मंत्री संपूर्णमांसगंडो यः सुरवभाक् शु-
 कसमना सश्चिरजीवी शुक्लनाशश्च ६० छिन्नानुरूपयागम्यगामिनो
 दीर्घयातुसौभाग्यं आकुंचितयाचौरः स्त्रीमृत्युः स्याच्चिपिटनासः ६१
 धनिनो ग्रवक्रनासा दक्षिणवक्राः प्रभक्षणाः क्रूराः ऋज्वीस्वल्पछिद्रा
 सुपुटानासा सभा ज्ञानी ६२ धनिनां क्षतं सकृत् द्वित्रिपिंडितं त्हासादि-
 सानतादंच दीर्घायुषां प्रमुक्तां विज्ञेयं संहतंचैव ६३ पद्मदलानधनि-
 नोरक्तांतविलोचनाः श्रियोभाजः मधुपिङ्गलमहार्थमार्जारविलोच-
 नाः पापाः ६४ हरिणाक्षामंडललोचनाश्च जिह्वैश्च लोचनैश्चौराः क्रू-
 राक्रिकरनेत्रा गजसदृशहश्च भूपतयः ६५ ऐश्वर्यगंभीरैर्नीलोत्पल

कांतिभिश्चविद्वांसः अतिकृष्णतारकाणां मक्षणासुत्पादनं भवति ६६ मन्त्रित्व
स्थूलदृशां श्यावाक्षाणां च भवति सौभाग्यं दीनाहनिः स्वानां स्निग्धाविपुला-
र्थभोगवतां ६७ अभ्युन्नताभिरलस्यायुषो विशालोन्नताभिरतिसुखिनः
विषमभ्रवोदरिद्रावालेन्दु नतभ्रुवः सधनाः ६८ दीर्घासंसक्ताभिर्धनिनः
खंडाभिरर्थपरिहीनाः मध्यविनतभ्रुवो ये तैश्चक्राः स्त्रीषु गम्यासु ६९ उ-
न्नतविपुलैः शंखैर्धन्यानिम्नैः सुतार्थसंत्यक्ताः विषमललाटाविधनाध-
नवंतो धेन्दुसदृशेन ७० शुक्तिविशालैश्चार्यताशिरासंततैरधर्मरता
उन्नतशिराभिराद्यास्वस्तिकवत्संस्थिताभिश्च ७१ निम्नललाटावधवं
धभागिनः क्रूरकर्मनिरताश्च अभ्युन्नतैश्च भूपाः कृपणाः स्युः संकट
ललाटाः ७२ रुदितमदीनमनश्च स्निग्धं च शुभावहं मनुष्याणां रूक्षं दी-
नं प्रचुराश्रुचैव न शुभप्रदं पुंसां ७३ हसितं शुभदमकंपंसनिमीलितलो-
चनं च पापस्य हृष्टस्य हसितमुसकृत्सोन्मादस्यासकृत्प्रांत्ये ७४ ति-
स्त्रोरेखा शतजीविनां ललाटायताः स्थिताय दिनात् तसृभिरवनीश
त्वं न वतिश्चायुः सपंचाब्दाः ७५ विच्छिन्नाभिश्चागम्यगामिनो भवति र-
प्यरे विण्केशांतोपगता भीरेखाभिरशीतिवर्षायुः ७६ पंचभिरायुः
सप्ततिरेकाग्रावस्थिताभिरपिषष्टीः बहुरेखेण शतार्धं चत्वारिंशच्च व-
क्राभिः ७७ त्रिंशदभ्रुलयाभिर्विंशतिकश्चैकवामवक्राभिः क्षुद्राभिः
स्वल्पायुर्न्यूनोभ्यश्चांतरे कल्प्यम् ७८ परिमंडलैर्गवाढ्याश्छत्राकारैः
शिरोभिरवनीशाः चिपिटैः पितृमातृघ्नाः करोटिशिरसांचिरान्मृत्युः
७९ घटभूर्धाध्वानरुचिर्हिमस्तकः पापकृद्नैस्त्यक्तः निम्नंतु शिरोम-
हतां बहुनिम्नमनर्थदं भवति ८० एकैकभवैः स्निग्धैः कृष्णैराकुंचि-

तैरभिन्नाग्रैर्मृदुभिर्नचातिबहुभिः केशैः सुखभाक्नरेंद्रोवा ८० बहुमूल
 विषमकपिलाः स्थूलस्फटिताग्रपरुषप्रास्थाश्च अतिकुटिलाश्चातिघ
 नाश्चमूर्धजाधित्तीनानां ८२ यद्यद्वाग्रं स क्षं मांसाविहीनं शिरावनहं च
 तत्तदनिष्टं प्रोक्तं विपरीतमतः शुभं सर्वं ८३ त्रिषु विपुलोगंभीरस्त्रीष्वे-
 व षडन्नतश्चतुर्हस्यः सप्तस्फुरत्कोराजापंचसुदीर्घश्च सूक्ष्मश्च ८४ नाभि
 स्वरः सत्वमिति प्रदिष्टं गंभीरमेतान्नीतयं नराणां उरोललाटं वदनं च
 पुंसां विस्तीर्णमेतन्नि तयं प्रशस्तं ८५ व क्षो थकक्षानखनामिकास्थं
 कृष्णकटिकाचेति षडुन्नतानि नहस्वानि चात्वारिचलिंगपृष्ठं ग्रीवाचजंघे
 च हितप्रदानि ८६ नेत्रांतपादकरताल्वधरोष्ठजिह्वारक्तानखाश्चख-
 लुसप्तसुखावहानि सूक्ष्माणि पंचदशनांगुलिपर्वकेशाः साकं त्वचाकार
 रुहाश्च नदुःखितानां ८७ हनुलोचनवाहुनासिकास्तनयोरंतरमत्रपं-
 चमं इति दीर्घमिदं तु पंचकं न भवत्येव नृणां भूभृताम् ८८ क्षेत्रं छाया
 शुभाशुभफलानि निवेदयंति ॥ लक्ष्यामनुष्यपशुपक्षिशुलक्षणज्ञै
 स्तेजो गुणान्वाहिरपि प्रविकाशयंति दीपप्रभास्फटिकरत्नघटास्थिते-
 व ८९ स्निग्धजलङ्गरखरोमकेशः छायासुगंधाचमहीसमुत्थातु-
 ष्ठयर्थलाभाभ्युदयान्करोति धर्मस्य चाहन्यहनि प्रवृत्तिं ९० स्निग्धासि-
 ताच्छहरिता नयनाभिरामासौ भाग्यमार्दव सुखाभ्युदयान्करोति
 सर्वार्थसिद्धिं जननी जननी वचार्था छायाफलंतनुभृतां शुभमादधाति
 ९१ चंडाधृष्टा यद्गहेमानिवर्णा युक्ता तेजो विक्रमैः सप्ततापैः आग्ने
 यीति प्राणिनां स्याज्जयाय क्षिप्रसिद्धिं वांछितार्थस्य धत्ते ९२ मलिन
 परुषं कृष्णपापगंधानिलोत्थाजनयति वधवंधव्याध्यनर्थार्थनाशान्

स्फटिकसदृशरूपा भाग्ययुक्तात्युदारा निधिरिव गगनोत्था श्रेयसां स्वच्छ
वर्णा ९३ छायाक्रमेण कुजलाभ्यनिलांबरोत्थाः केचिद्वदन्ति दशनाश्च य-
थानुपूर्व्या सूर्याजनाभ पुरुहूत यमोहपानां तुल्यास्तुलक्षणफलैरिति
तत्समास ९४ सृजाकरि वृषरथौघभेरीमृदंगसिंहाब्दनिःस्वानाभूपाः
गर्दभजर्जर रुक्षस्वराश्च धनसौख्यसंत्यक्ताः ९५ ॥ स्वरः ॥ सप्तभ-
वंति च सारा मेदो मज्जा त्वगस्थि शुक्राणि रुधिरं मांसं चेति प्राणभृतांत
त्समासफलम् ९६ ताल्वोष्ठदंतपालि जिह्वानेत्रांत पाद्युकाचरणैः र-
क्तैस्तुरक्तसारा बहुसुखवनिता र्थपुत्रयुताः ९७ स्निग्धत्वकाधनिनो
मृदुभिः शुभगाविचक्षणास्तनुभिर्मज्जामेदसाराः सुशरीराः पुत्रवित
युताः ९८ स्थूलास्थिरस्थिसारो बलवान् विद्यांतकः सु रूपश्च बहुगु-
रु शुक्राः शुभगाविद्वांसो रूपवंतश्च ९९ उपचितदेहो विद्वान् धनी सु-
रूपश्च मांससारोपः इति सारः ॥ संघातः ॥ इति च सुश्लिष्टसंघिताः
सुख भुजो ज्ञेयाः १०० इति संहतिः ॥ स्नेहः पंचसुलक्ष्यो गवाजिह्वा
नेत्र नख संस्थः सुतधनसौभाग्ययुताः स्निग्धैस्तैर्निर्धनारूक्षैः १
इति स्नेहः द्युतिमान्वर्णः स्निग्धः क्षितिपानां मध्यमः सुतार्थवतारू
क्षो धनहीनानां शुल्भः शुभदोनसंकीर्णः २ इति वर्णः साध्यमनूकं वक्त्रा
द्रोवृषशार्दूलसिंहगरुडमुखा अप्रतिहतप्रतापाजितरिपवो मानयेन्द्रा-
श्च ३ वानरमहिष वराहाजतुल्यवदनाः सुतार्थसुखभाजः कर्दभकर-
भप्रतिमैर्मुखैः शरीरैश्च निःस्वमुखाः ४ इत्यनकं अप्रष्टशतं भवति
परिमाणं चतुरशीतिरिति पुंसां उत्तमसमहीनानां गुल संख्या स्वमा-
नेन ५ इत्युन्मानं भारार्धतनुः सुखभाक् तुलितो तोदुःखभाग्भवत्पूनः

भारोतिवाल्यानामध्यर्धः सर्वधरणीशः ५ विंशतिवर्षानारीपुरुषः खलुपं-
चविंशतिभिरद्वैः अर्द्धतिमानोन्मानं जीविनभागे चतुर्थे वा ७ इतिमानं
भूजलशिखानिलांबरसुरनररक्षः पिचाचकतिरश्चांसत्वेन भवति पुरुषाल-
क्षणमेतद्भवत्येषां ८ महिस्वभावः शुभपुष्पगंधः संभोगवान्सुश्वसनः-
स्थिरश्च तोयस्वभावो बहु तोयपायी प्रियाभिलाषी रसभोजनश्च ९ अ-
ग्निप्रकृत्या च पलोति तीक्ष्णश्चंडक्षुधालु बहुभोजनश्च वायोः स्वभावेन-
चलकृशश्च क्षिप्रंचकोयस्य वशं प्रयाति १० रवप्रकृतिर्निपुणो विवृता-
स्यः शब्दगतेः कुशलः सुखिरांगः त्यागयुतः पुरुषो मृदुकोपः स्नेहातश्च
भवेत्सुरसत्त्वः ११ मर्त्यसत्त्वसंयुतो गीतश्रूषणप्रियः संबिभागशीलवा-
नित्यमेव मानवः १२ तीक्ष्णप्रकोपः खलचेष्टितश्च पापश्च सत्वेन निशा-
चराणां पिशाचसत्त्वश्च पलो मलाक्तो वज्रप्रलापी च समुल्लूषांगः १३ भी-
रुक्षुधालुर्बहुभुक् चयः स्यात् ज्ञेयः सत्वेन नरस्तिरश्चां एवं नराणां
प्रकृतिः प्रदिष्टाय लक्षणज्ञा प्रवदंति सत्त्वं १४ इति प्रकृतिः शार्दूलहंस
समदक्षिणगोपतीनां तुल्या भवंति गतिभिः शिखीनां च भूपाः येषां च शब्दरहितं स्तिमितं
चयतंते पीथरादुत परिदुत गादरिद्राः १५ इति गतिः श्रान्तस्य यानमशनंच बुभुक्षित-
स्य पानंतृषापारिगतस्य भये पुरक्षा एतानि च स्य पुरुषस्य भवंति काले धन्यं वहंति ख-
लुतं नरलक्षणज्ञाः १६ पुरुषलक्षणं मुक्तमिदं मया मुनिमता न्यवलोच्य समासतः इदं
मधीत्यनरो नृप सम्मितो भवति सर्वजनस्य च वल्लभः १७ इति पुरुषल-
क्षणं ॥ अथ स्त्रीलक्षणं स्निग्धोन्नताग्रतनुताग्रनखौ कुमार्याः
पादौ समोपचितचारुनिगूढगुल्यौ श्लिष्टांगुलि कमलकांतितलोच-
यस्यातामुद्वहेद्यदिभुवोधिपतित्वमिच्छेत् १ मत्स्यांकुशाज्ययववज्रह

लासिचिन्हावस्वेदनो मृदुतलौचरणौ प्रशस्तो जंघेचरोसहिते विशिरेसुवृ-
 ते जानुद्वयं सममनुल्यगु संधिदेशं २ उरुधनौकरिकर प्रतिमावरोमाव-
 धत्थपत्रसदृशं विपुलं च गुह्यं श्रोणीललाट गुरुकूर्म समुन्नतं च गूढोम-
 णिश्च विपुलां श्रियमादधाति ३ विस्तीर्णमांसो पचितो नितंबो गुरुश्च ध-
 ते रसना कलापं नाभिर्गभीरा विपुलांगनानां प्रदक्षिणावर्तगता प्रशस्ता
 ४ मध्यं स्त्रिया स्त्रिवलिनाथमरोमशं च वृनौघनावविषमौ कटिबाधुर-
 स्यो रोमापवर्जितमुरो मृदुचांगनानां ग्रीवाचक्रं बु निचितार्थं सुखानिध-
 ते ५ बंधुजीवकुसुमोपमो धरो मांसलो रुचिरविंरूपधृक् कुंदकुङ्कुल
 निभाः समाहिजा योषितां पतिसुखामितार्थदाः ६ दाक्षिण्ययुक्तमशठं
 परपुष्टहंसवत्सुप्रभाषितमदीनमनल्पसौख्यं नाशासमासमपुदारु-
 चिराप्रशस्ता ७ झीलनीरजलधूसुतिहारिणी च ७ नो संगतेनातिपृथ-
 नलं वशस्ते भ्रुवौ वालशशांकवक्त्रे अर्धेदुसंस्थानमरोमशं च शस्तं ल-
 लाटं ननतं नतुंगं ८ कण युग्ममपियुक्तमांसलं शस्यते मृदुसमं समा-
 हितं स्निग्धनीलमृदुकुंचितैकजामूर्धजाः सुखकराः समं शिरः ९ भृंगा-
 रासनवाजिकुंजररथश्रीवृक्षपूपेषुभिर्मालाकुंडलचामरांकुशयवैः शै-
 लैर्ध्वजैस्तोरणैर्मत्स्यस्वस्तिकवेदिकाव्यजनकैः शंखातपत्रांबुजैः पा-
 देपाणितले पिवायुवतयोगछंतिराज्ञीपदं १० निगूढमणिबंधनौ तरु-
 णपद्मगर्भोपमौ करौ नृपतियोषितां तनुविकृष्टपर्वागुली ननिम्नमति-
 नोन्नतं करतलं सुरेखान्वितं करोत्यविधवांचिरंसुतस्करार्थसंभोगि-
 नी ११ मध्यांगुलियामणिबंधनोत्थारेखागतापाणि तले गनायाः उ-
 र्ध्वस्थिता पाणितले थंवायापुंसोथवाराज्यस्करवायसास्यात् १२

कनिष्ठिकामूलभवागताया प्रदेशिनीमध्यमिकांतरालं करोतिरेखाप-
 रमायुषः साप्रमाणमूनानुतदूनमायुः १३ अंगुष्ठमूले प्रसवस्यरेखाः पुत्र
 बृहत्स्यः प्रमदास्तुतन्व्यः अछिन्नदीर्घा बृहदायुषांताः स्वल्पायुषांछिन्न
 लघुप्रमाणाः १४ इतीदमुक्तं शुभमंगनामतो विपर्यस्तमनिष्टमुक्तं विशे-
 षतो निष्ठफलानियानि समासतस्तान्यनुकीर्तयामि १५ कनिष्ठिकायात
 दनंतराया महिनयस्याः स्पृशतीस्त्रियाः स्यात्गतायवांगुष्ठमतीत्यय-
 स्याः प्रदेशिनी साकुटिलातिपापा १६ उद्ग्राभ्यां पीडिकाभ्यां शिराले
 शुष्के जंघेरोमशेवातिमांसे वामावर्त्तनिम्नमल्पचगुह्यं कुंभाकारंचोदरं
 दुर्गवितानां १७ ह्रस्वयातिनिः स्वतादीर्घयाकुलक्षयः ग्रीवयापृथुस्थ-
 यायोषितः प्रचंडता १८ नेत्रेयस्याः केकरेपिंगले वासादुःशीलाश्चावलोले
 क्षणाच्च कूपोयस्य गंडयोश्चास्मितेषुनिः संदिग्धबंधकीतांवदन्ति १९
 प्रविलंबिनिदेवरं ललाटे श्वशुरं हंत्यकदरे स्फिजोः पतिंच अतिरोम-
 चयाचितोत्तरोष्ठीनशुभाभर्त्तुरतीवयाचदीर्घा २० स्तनौसरोमौ म-
 लिनान्वणौ च क्लेशदधाते विषमौ च कर्णौ स्थूला कराला विषमाश्च
 दन्ताः क्लेशायचौर्याय च कृष्णमांसाः २१ कव्यादस्तपैर्वृककाककंक-
 सरिसृपोलूकसमानचिन्हैः शुष्कैः शिरालैर्विषमैश्च हस्तैर्भवन्ति नार्यः
 सुखवित्तहीनाः २२ यातूत्तरोष्ठेन समुन्नतेन रुक्षाग्रकेशीकलहप्रि-
 यासा प्रायो विरूपासु भवन्ति दोषा यत्राकृतिस्तत्र गुणावसन्ति २३
 पादौ सगुल्फौ प्रथमं प्रदिष्टौ जंघे द्वितीये च सजानुचक्रे मेढ्योरमुष्कं-
 चतसस्तृतीयं नाभिः कटिश्चेति चतुर्थमाहुः २४ उदरं कथयन्ति पंच-
 मंहृदयं षष्ठमतः स्तनान्वितं अथ सप्तममंशजशुणी कथयन्त्यष्टमं

मोष्टकपरे २५ नवमं नयत्ते च स भुणी सललाटं दशमं शिरस्तथा अ-
 शुभेषु शुभं दशाफलं चरणाघेषु शुभेषु शोभनं २६ इति स्त्रीलक्षणं ॥ अ-
 थ शिवास्वरविचारः श्रुभिः शृगालाः सदृशाः फलेन विशेष एपां शिशि-
 रे मदाभिः हूहू रुतांते परतश्च टाटा पूर्णस्वरो न्ये कथिता प्रवीप्ताः १ ला-
 माशिकायाः खलुकक शब्दः पूर्णस्वभावप्रभवः सतस्याः येन्ये स्वरा-
 स्ते प्रकृतेरपेताः सर्वे च दीप्ता इति संप्रदिष्टाः २ पूर्वो दीच्योः शिवाश-
 स्तात्रांता सर्वत्र पूजिताः धूमिताभिमुखी हति स्वरदीप्ता दिगीधरान्
 ३ सर्वदिक्षु शुभादीप्ता विशेषेणाह्यशोभना पुरे सैन्ये पसव्या च कष्टा
 सूर्योन्मुखी शिवा ४ याहीत्यग्निभयं शास्ति टाटेति मृतवेदिकाधि-
 धिरगदुःकृतमाचष्टे सज्जालादेशनाशिनी ५ नैवदारुणतामेके सज्जा-
 लायाः प्रचक्षते अर्काद्यनवत्तस्यावक्रं लालास्वभावतः ६ अथ प्रति-
 हतायाम्यासो द्वंधमृतशंसिनी वारुण्यनिरुता सैव शंसते सलिले मृ-
 तं ७ अक्षोभः श्रवणंचेष्टधनप्राप्तिर्यनागमः क्षोभ प्रधानभेदश्च वा-
 हनानां च सम्पदः ८ फलमाससमादेतदभ्यासं परतोरुतं याम्यायां
 तद्विपर्यस्तं फलं षट्पंचमाहते ९ यारोमांचं मनुष्याणां शक्रन्मूत्रं
 च वाजिनां रावात्रासंचजनयेत् सा शिवानशिवप्रदा १० मौनंगता प्र-
 तिरुते नरद्विरदवाजिनां या शिवासाशिवं सैन्ये पुरे वासं प्रयच्छति ११
 भेभेति शिवाभयंकरी भोभो व्यापदमादिसेच्यसा मृतबंधनिवेदिनी-
 फिफहूहूचात्सहिता शिवास्वरे १२ शांताखवर्णात्परमौवहंति ८।८
 मुदीर्णमिति वाश्यामाना ॥ टेटेच पूर्वं परतश्च थेथेतस्याः स तुष्टि-
 प्रभवं रुतं तत् १३ उच्चैर्घोरं वर्णमुच्चार्य पूर्वं पश्चात् क्रोशे क्रोष्टुकस्या

नुरुपया साक्षे मं प्राह पित्तस्य चापि संयोगं या प्रोषितेन प्रियेणा ॥ १४ ॥ इ-
 ति शिवारुतं ॥ अथोक्तं कुरुतं हूं हूं गुं गुं गिति प्रियामभिलषको शत्युल्ह-
 को मुदा पूर्णस्यादुरुलुप्तदीप्तमपि च ज्ञेयं सदा किं किं सिर्विज्ञेयः कलहो
 यदा बलवत् तस्या सकृद्वाशितं दोषायैषट् हटेति न शुभाः शोषाः प्रदीप्ता
 न्यराः अथ च यस्य गृहोपरिकौशिकः प्रतिलुप्तं कुरुते निशि चादिनेऽदिति
 गेहपतेर्मरणं भवेद्दनकलत्रपशुक्षयकारकः गोशालायांगवां नाशो धान्या
 गारे तु ग्रीहिणाम् तस्मात्तत्र शांतिर्विधेया कल्पोक्ता एवमेवेतरस्मिन् च यु-
 त्वातेऽपि अलभियता प्रबंधेन विज्ञेषु मुहूर्तरत्नाकरनामधेयः सुसंग्रहो यं रवि-
 तः प्रयत्नात् कल्लोलकैः षोडशभिः समेतः पीतांबरः पटयुगे समर्पितः १ ग्रा-
 ह्याग्राह्यविचारारव्य कल्लोलश्चादिसंज्ञकः मुहूर्तसंज्ञकस्तस्मात्संक्रांत्यारव्य
 ततः परः २ गोचरसंस्कारारव्यो परिणयनबधुवेशकौंधिरागमनं अन्यथानन
 रेशाभिषेचनो यात्रिकं वास्तु ३ पवेशारव्यस्ततो मिश्रः प्रश्नसंज्ञश्च कीर्तितः संकी-
 र्णारव्यस्ततश्चेमेषोडशप्रपितामया ४ रैभ्यामिहारितग्रंथांस्तथान्या नृषि-
 भिः कृतान् दृष्ट्वायं संग्रहः सूक्ष्मः कृतोलोकहिताय च ५ श्रीमन्मेहरचंद्रेण
 विद्याविस्तारकारिणा कारितो यं शके वेदव्योमे भाज १८० ४ सितेशुभे ६ ऊ-
 र्णकृष्णत्रयोदश्यां कालं शरदिसंज्ञके जगाम पूर्णतां पत्रान्मत्तः श्रीगुरुसे-
 वया १ भ्रांतेस्तथामतेर्हासादिरुक्तं वाहिरुक्तं कं आर्यामात्सर्यमुत्सार्य वि-
 चार्य रचयंतु तत्पितृचरणसरोजसेवया किमपि ममाभवदुज्ज्वलामतिः
 अकरवमहमेनमादरादिदमखिलं मिहिरंदुमित्रसात् इति श्रीमद्भवडान्वयोद्ग-
 वमिहरचंद्रकारिते मुहूर्तरत्नाकरे षोडशकल्लोलः १६ शुभं भवतू भयोः विस्तार
 माया तु च श्रीजगदंब कृपातः देवभूतैः कीर्तनेन नंदपुत्रनमस्यया कृतं सर्वशुभं भूया
 छिद्यथाय पाठकाय च अथ पूर्वार्धे चतुर्थ्या लिखिते उत्तरार्धे च द्विधाऽभिधानं च क्रमाद्भवतीति बोध्यम् ६

शुद्धाशुद्धि पत्रम्.

अशुद्ध	शुद्ध	पृ.	पं.	अशुद्ध	शुद्ध	पृ.	पं.
मानदिनम्	दिनमानम्	२	१	ग्रा	ग्रा	१०	६
दर्शो	दर्शो	४	१	द्या	घा	१०	१०
योगः शुभः	योगोशुभः	४	४	घस्तु	वस्तु	१०	१४
सर्वतो	सम्बर्तो	४	५	श्रव	श्रव	१०	१६
याग	योग	४	७	पुव	पुन	११	३
अय	अयम्	४	८	श्वा	स्वा	११	६
लघ्नाशुभः	लघ्नात्यशुभानि	४	९	जबु	जंबु	११	१२
तृतीय	तृतय	४	१९	रूपानि	रुह्यानि	११	२३
रविवार	रविवारचंद्रसूर्योप			३०	६०	११	२३
	रागब्राह्मादिषुचदंत			प. द.	पू. द.	१२	३
	धावनम्बज्यम्	५	१८	र० द०	परद	१२	७
वाराणा	वाराणाम्	६	८	नागेचैवसदारुण-	सुदारुणानिहरणं		
बंध	वध	६	१८	तिहरणं सौभाग्य	सौभाग्यकर्म शुभ		
परोयो	परायो	६	२५	कर्मशुभपुष्टिवृद्धि	पुष्टिवृद्धिमंगलकर		
लृ	ल्य.	७	३	मांगल्य करणानि	णानि.	१२	१९
सं	स	७	७	नार्थ	नार्थी	१२	२०
लां	ला.	७	१०	तिष्ठा	तीष्ठा	१३	५
प्य	थ	७	१२	चापाक	चपाक	१३	८
वभे	वारे	७	१५	त्रं	त्र	१४	६
यो	र्या	७	१६	पू.	पु.	१४	७
तोन्न	तोन्न	८	४	व्यः	व्या	१४	१२
स्तूपयना	स्तूपना	८	७	नर	नरैः	१४	१२
चाष्ट	त्वाष्ट	९	२	ग्रासेसा	ग्रासेमा	१५	२
विद्ये	विद्ये	९	२	मामासा	मासा	१५	३
धेम	धेभ	९	३	योत्धर्म	योत्धं	१६	२
स्थापयनो.	स्थापनो	९	५	त्यातम	त्यातभम्	१६	३
यह	पह	९	११	धनुश्चतु	धनुषः	१६	६
दुक्षामा	दुमा	१०	४	चतुष्कोणं	तच्चतुष्करः	१६	६
वध	बंध	१०	५	पुरुष	पुरुषः	१६	१८

अशुद्ध-	शुद्ध-	पृ.	पं.	अशुद्ध-	शुद्ध-	पृ.	पं.
पिच	पिन	१६	२०	दुर्लभे	दुर्लभे	२३	७
वषुच	वेषुच	१७	१	ज्ञाना	ताना	२३	१६
बल्येच	बाल्येच	१७	२	नाना	ताणा	२३	१६
वर्षेय	वर्षेय	१७	१९	वासरे	वासरे	२४	१२
आकर्णे	आकर्ण	१८	२७	धारणमु	धारणमु	२४	१३
संशयंद	संशयं	१८	५	शुभन्	शुभम्	२४	१५
म्लेच्छ	म्लेच्छ	१७	१८	अमृत	अमृतयोगे	२४	१९
विनष्टक	विनष्टम्	१८	६	योगो	योगे	२४	१९
स्यादि	रयादि	१८	६	भोगशुभः	भोगः शुभः	२५	१
भागीरथि	भागीरथी	१८	७	अब्रह्म	अथब्रह्म	२५	१३
अन्याऽसुमाः	अन्येसुभाः	१८	१३	यागे	योगे	२५	१
पणफा	पणफर	१८	२१	वेरायां	वेण्यां	२५	९
हापार	हापर	१८	२८	पक्षीणां	पक्षिणां	२५	१०
वारिघ	वारिघः	१९	८	द्रेष्काणशु	द्रेष्काणः शु	२५	१२
पिज्येज्ञेयो	पैत्रेज्ञेयः	१९	९	पराण्य	पण्य	२७	१४
अग्रहो	पैत्र्यग्रहो	१९	९	आश्ले	अश्ले	२७	१६
भिजित	भिजित	१९	१७	कर्काद्यह	कर्काद्यह	२९	७
दुष्ट	दुष्ट	२०	६	ध्येयं	ध्येयं	३०	५
वासो	वासरे	२०	१२	समस्ते	मस्ते	३०	८
मुहूर्त	मुहूर्त	२०	१७	—	पुच्छेहानिः	३०	११
रहित्ये	रहित्ये	२१	१	—	पुच्छेलक्ष्मीनाशः	३०	१५
नदध्या	नदध्या	२१	४	पृष्य	पुष्य	३०	११
वारपु	वारेपु	२१	११	मुहुत्त	मुहूर्त्त	३०	१६
मंजीरं	मं. जी. र.	२१	२०	स्थाप्या	स्थाप्याः	३१	२०
बल्लसत्वं	बल्लभत्वं	२१	६	तिथ्यो	तिथ्योः	३३	१४
जलधी	जलभी	२२	७	चलचर	चर	३३	१५
याप्यायां	याम्यायां	२२	१३	नली	वली	३३	१९
नंवधै	नवधै	२२	१६	सूर्ये	सूर्येः	३४	२
कृतिभा	कृतिः शुभा	२३	१	रात्त	रात्तः	३४	१६
सूर्यादि	सूर्यादि	२३	१	पापांशका	पापांशकः	३४	२०
हेशिनि	हेम्नि	२३	७	०	०	-	-

अशुद्ध	शुद्ध	पृ.	पं.	अशुद्ध	शुद्ध	पृ.	पं.
यात्रोक्त	यात्रोक्त	३७	२१	अस्त्र	अस्त्र	५१	९
रविगत	रविगतभाद्रणना			मघा	मघा	५१	१७
	वेध्या	३९	१६	रिष्टदः	रिष्टद	५१	१७
संधर्ष्य	संधर्ष्य	३९	१९	मूलार्ध	मूलार्ध	५२	४
शास्य	शास्य	४०	३	घटिकाद्यं	घटिकाद्यं	५२	४
देय	देयमथवामृत्युंजय	४०	७	घटी घटी	घटी	५३	३
कुपांबु	कूपांबु	४०	१२	मातुः ना	मातुर्ना	५२	६
रवीबुधौ	रविबुधौ	४०	१४	पादे ५	पादे ५	५३	३
धिस्थानि	धिष्णानि	४०	१७	घन	घनः	५३	३
पूषास्वी	पूषास्वी	४०	१४	दाष्ट	दाष्ट	५३	९
द्वादशः	द्वादशः	४०	१८	यद्योग	यद्योज	५४	६
लिखत	लिखित	४१	२	मूल	मूलं	५४	१३
जीवबंध	बीजबंध	४२	५	वलव	पल्लव	५२	२
पक्षं	पक्ष	४२	१६	निवेदयेत्	निधापयेत्	५५	३
मधुका	मधुक	४३	१	शलेयं	शैलेयं	५५	१२
आहुत	आहुत	४३	१५	वच्चा	वच्चा	५५	१२
होमेदिरा	होमेदिरा	४३	१६	हरिद्रा ३	हरिद्रे ४	५५	११
ग्रहपते	ग्रहयज्ञे	४३	२१	मृदः १०	मृदः ७	५५	१२
सवः	सः	४४	१	स्थान १२	स्थान १	५५	१३
कुट	कुष्ठ	४५	१	गोष्ठः ७	गोष्ठः ७ सप्तधा		
प्रियुंगु	प्रियंगु	४५	१		न्यानि	५५	१३
वर्हि	बहिरू	४५	२	९।८।११	६।९।१२	५७	१
तक्षाः	तक्षः	४५	८	अंत्यज्ञानं	अंत्यजान्	५७	७
कार्यकार्ये	कारकार्ये	४६	१२	नृपजान्	नृपतीन्	५७	३
वलव	वलवयो	४६	१४	मेषा	मेषं	५७	८
वैश्यं	वैश्य	४८	४	प्रमीता	प्रमिता	५७	१७
तिथुषु	तिथिषु	४८	१६	विल	खिल	५८	६
परीक्षादीनां	परीक्षारत्नादीनां	४९	४	रव्यादीनां	रव्यादीनांसंक्रांतौ	५८	७
चंद्रौ	चंद्रौ	४९	४	पुण्यदा	पुण्यदाः	५८	१०
तव्यश्च	तव्याश्च	५०	१०	रहित	रहितः	५८	१०
वास्त्रं	वस्त्रं	५०	११	श्वालन्	श्वालन	५८	११

अशुद्ध	शुद्ध	पृ.	पं.	अशुद्ध	शुद्ध	पृ.	पं.
करपू	कर्पू	५९	९	सूर्य	सूर्यग्रहे	६६	२
गोमुत्र	गोमूत्र	५९	८	चंद्र	चंद्रग्रहे	६६	२
धन	घन	५९	६	चेदुरुः	चेद्वहः	६७	५
वन	घन	५९	९	ग्रहणं	ग्रहण	६८	१
एगायु	चरणायु	६०	२	सप्तमवर्षेश	सप्तमषोडश.	६८	२
परत्वे	परत्वे	६०	१	सत्तक्	सहक्	६८	१
शुभं	शुभं	६०	५	कृष्णं	कृष्णे	६८	११
—	जातयः	६०	८	शुभ	शुभः	६९	१७
सं ३०	सं. सु	६०	१६	पक्षे	पक्षः	६९	१८
जन्मभात्	जन्मभातं	६०	१२	ज	०	७०	४
आदक्षे	३ दक्षे	६०	१६	इति	अभि	७०	५
८ पक्षे	८ पदोः	६१	९	जेति	जाति	७०	६
८	९	६१	१	कर्मताः	कर्मना	७०	६
समत	संमत	६१	२३	सुखता	सुखना	७०	६
सजन्म	जजन्म.	६२	१६	नकित्य	नचित्यं	७०	१४
स्वर्गाः	स्वगाः	६२	१६	यस्मिन्	यस्मिन्	७१	१७
सलग्नः	सलग्नाः	६२	१६	अतिमी	अग्निभी	७१	२२
युग्मं	युग्मं	६२	२१	बोध्या	बोधा	७१	१९
ओ	ओ	६३	२	निष्कले	निश्कले	७३	६
मा १	पा १	६३	२	शुभे	शुभम्	७३	६
आ	भे	६३	७	०	३ सुखं	७५	८
खं	ख	६३	११	घन्धा.	०	७५	१२
हुये	हुय	६३	८	पू	पु	७५	१३
भिजु	भि	६३	५	अतः	अतः	७५	१५
रघुरयो	रघुरवे	६३	९	द्वेषा	द्वेषा	७७	११
ह	हु.	६३	३	कमे	कमे	७७	१३
व	य	६३	८	भोजयेत	भोजयेत्	७८	६
१२।९।९	१२।२।९	६४	१७	भ्यंजनं	भ्यंजने	७८	१३
जीवेम	जीववेधः	६५	३	स्नातां	स्नाता	७८	२०
द्वादश	द्वादशः	६५	५	राशिनी	राशितो	७९	४
ग्रहाश्चै	ग्रहश्चै	६५	७	तद्या	तथा	७९	११

अशुद्धः	शुद्धः	पृ.	पं.	अशुद्धः	शुद्धः	पृ.	पं.
पुंस	पुंस	८०	८	प्रथमोद्दे	प्रथमोद्दे	८०	१४
शुभेषु	शुभेषु	८०	१४	मार्गभे	मातुर्गर्भे	८८	२१
राशीशः	राशीशः	८०	१६	नाशयेत्	नाचरेत्	८९	१
घातदः	घातदः	८०	१६	हिजा	द्विजाः	८९	१५
सूखूखला	सूखूखला	८१	१	रोश्च	रश्च	९०	१
नोभुक्त	नोभुक्त	८१	३	रखी	रखी	९१	४
तिंदुका	तिंदुका	८२	६	तुहि	तुद्धि	९२	३
मूलाद्यनुत्प	मूलाद्यनुत्प	८२	१४	पूर्वो	पूर्वो	९२	१३
मालोक्यं	मालोक्य	८२	१४	सर्प	शुक्र	९३	४
त्रिधाशौचं	त्रिधाशौचं	८२	१६	पंच	पंच	९३	१०
स्वाद्या	स्वाद्यो	८४	६	वैवैदिकं	दैविकं	९३	११
कुले	कुल	८४	७	सहित	सहितो	९३	१७
सर्वेषु	सर्वेषु	८४	७	त्रितये	त्रितयं	९३	२१
तद्यक्षरं	तद्यक्षरं	८४	७	चटो	चटोः	९३	२१
भिषमाते	भिषंगते	८४	८	वर्णाधिपते	वर्णाधिपे	९३	२१
सूतकांत	सूतकांतः	८४	८	जिने	जिते	९४	४
कन्या	कन्यां	८४	१०	कुछिका	कछिका	९४	८
नाम्नी	नाम्नीं	८४	११	व्रतं	व्रतं	९४	१४
ततोव्याधि	ततो ५ व्याधि	८४	२०	नबधु	नबिदु	९४	१५
तः	ततः	८४	२०	युगश्रितं	युगाश्रितं	९४	१५
वेक्ष्यते	वक्ष्येते	८५	१०	मधुग	मयुग	९४	१७
वर्जयि	वर्जयि	८५	२१	रविंदो	रवींदो	९४	१८
दीन्या	दीन्य	८५	२१	केतुद्रमो	केतूद्रमो	९४	१८
बालाग्रो	बालग्रे	८६	१०	नानि	नानि	९४	१८
दारभ्य	दारभ्य	८६	१३	प्रयाते	प्रपाते	९४	२१
गर्मा	गर्मा	८६	१७	वेन	वेव	९५	६
जीवव	जीव	८६	२१	शंसवस्तु	शंसवस्तु	९५	६
सिताचां	सितानां	८७	४	१७	७	९५	७
गदा	गद	८७	८	नदे	रंधे	९६	४
सभूमौ	सुभूमौ	८८	१	न्मानु	न्मानु	९६	६
सनाह्वां	सावनाह्वां	८८	१०	रोगीणां	रोगिणां	९६	८

अशुद्ध	शुद्ध	पृ.	पं.	अशुद्ध	शुद्ध	पृ.	पं.
राहु	राहो	९६	२१		नि	१०४	२१
देवारंभः	वेदारंभः	९६	१२		नि		
न्यसेत्	न्यस्यते	९६	१५		नि		
सेषे	शेषे	९८	३		नि		
शुद्धे	शुद्धे	९८	१२		नि		
भ्रम	भ्रमः	९८	१२		नि		
बुधेदी	बुधेदू	९८	१७		नि		
सूर्यभात्	सूर्यभात्	१००	५		नि		
पृति	सति	१००	१०		नि		
शुभ	शुभे	१००	१३		नि		
पुस्त्रा	पुंस्त्रा	१००	१७		नि		
रव्यर्च	रभ्यर्च्य	१००	१८	नाडि	नाडी	१०४	२०
यृश्चली	पुंश्चली	१०१	६	दोभाग्यं	दोभाग्यं	१०५	३
चंद्रे	चंद्रे	१०२	८	न्यसेते	न्यस्येते	१०५	७
गुणा	गुण	१०३	१२	गुणाः	गुणाः	१०५	१८
धिक	धिक	१०४	१५	पतिःश्रेष्ठे	पतिःश्रेष्ठे	१०५	१९
हीला	हिला	१०५	२०	राशिर्वरभ	राशिर्वरभं	१०५	२०
वरशोः	वरराशोः	१०६	१	लादपी	लात्तदपी	१०६	१
गुणा	गुण	१०७	१	दुःकरं	दुरकं	१०६	१
उभं	उभ	१०७	४	धिष्णा	धिष्णा	१०६	२
अं	अ	१०७	५	मिति	मति	१०६	३
स्वसीलं	स्वशीलं	१०७	२०	दयं	देयं	१०६	८
मांरो	भांशे	१०८	७	दिद्वान्यद	दिर्द्वाद	१०६	१०
चित्य	चित्य	१०८	८	यथो	यथो	१०६	११
दशमं	दशमे	१०८	१३	आजो	आजो	१०६	१२
सप्तम्ये	सप्तकेय्य	१०८	१४	स्ता	स्तां	१०६	१३
कुंभं	कुंभे	१०८	१५	ध्वी	ध्वी	१०६	१४
विताः	वितः	१०८	१७	स्मि	स्मे	१०६	१५
दंशेकाद्वातः	दंशकादूरतः	१०८	१८	णिं	णीं	१०७	२
पुंसोश	पुंसोशः	१०८	२०	विवाहाः	विवाहः	१०७	१५
				पुत्रिषु	पुत्रवि	१०७	१६

अशुद्ध.	शुद्ध.	पृ.	पं.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृ.	पं.
झडा	झूडा	१०८	८	चतरस्रो	चतरस्रो	११८	३
अन्या.	अत्या	१०८	१३	गुणिताः	गुणितः	११८	४
चूडा	चूडा	१०८	२०	सौम्यर्क्षगशशि	सौम्यर्क्षगः शशी	११८	५
सुव	संव	१०८	२०	यमः	यमः	११८	११
गोड	गौड	१०९	१४	राहुकेतो	राहुकेतोः	११८	११
सुम्म	सुल्ल	१०९	१५	प्रमेदिनी	प्रमेदिनी	११९	२
रावसा	रवश	१०९	१६	रश्च	राश्च	११९	१६
दा	ब्दा	१०९	१७	तोहि	तोहि	११९	१८
अति	आति	१०९	१८	ताद्वा	तोद्वा	११९	१९
राज्ञा	राज्ञां	१०९	१९	अव्ययस्य	व्ययस्य	१२०	१
दंति	दीनि	१०९	१९	धनस्थोपो	धनस्थयो	१२०	१
ज्ञा	त	११०	६	समाशत्वे	समांशत्वे	१२०	१
मा	मर	११०	८	एकार्गलोपि	एकार्गलोप	१२०	७
ऋणा	ऋण	११०	६	ज्यामित्र	जामित्र	१२०	७
माघं	माघ	११०	१५	भ्युदये	भ्युदये	१२०	८
फाल्गुन	फाल्गुन	११०	१७	मुहूर्तो	मुहूर्तो	१२०	११
यद्यदा	यद्यदा	११०	१७	घूलिकां	घूलिकां	१२०	१७
धर्ज्योर्ज्ञा	वर्ज्योर्ज्ञा	११०	२०	गोघूलि	गोघूलिः	१२१	२
त्तरे	त्तरं	१११	५	१।१।५	१।२।५	१२१	१०
मृतं	भ्रतुं	१११	६	८।१०	९।१०	१२१	११
प्रोत्थ	प्रोत्थ	१११	६	६।७।११	६।७।५।	१२२	३
विषयः	विधयः	१११	९	भारव	भान्रव	१२२	१६
वाश्यं	वाश्यां	१११	१४	विद्यमाः	विद्यमाः	१२२	२०
वेधे	वेधे	११४	२	उदी	नुदी	१२३	५
दुष्टां	दुष्टा	११५	३	विभा	रविभा	१२३	१३
त्याज्यो	त्याज्यौ	११५	१८	भागा	भागाः	१२३	१२
षकं	षकः	११६	१२	कौपि	कौर्ष्य	१२५	१३
चाश	नाश	११६	१८	२।२।३।	३।२।३।	१२७	१३
योघ	परे	११७	४	१८।७।	१९।७।	१२७	१८
हर्षणोत्यादितुं	हर्षणोत्यादितु	११७	९	घटिका	घटिकाः	१२९	९
विचिंत्य	विचिंत्यः	११७	१७	मोक्षां	मोक्षां	१२३	४

अशुद्धः	शुद्धः	पृ.	पं.	अशुद्धः	शुद्धः	पृ.	पं.
पन्ना	पन्ना	१३३	१९	उंग	तुंग	१४८	१९
भर्तु	भर्तृगृह	१३४	४	कार	कारकाः	१४८	१९
वाल	वाल	१३४	६	कास्य	कायेस्युः	१४८	१९
नारी	नारी	१३४	१५	जयः	जयं	१४९	६
वध्याः	वध्या	१३४	१८	यत्स	यञ्छ	१४९	९
पह	पह	१३५	४	सुत	सुतः	१४९	५
युद्ध	युच्छे	१३५	१८	राहु	राहुः	१४९	५
मज	गज	१३५	१३	चिरण	चिरेण	१५१	९
शुक्रच	शुक्रन	१४२	३	यिया	यिया	१५१	१६
दोषो	दोषोन	१४२	५	मृतजीव	मृत	१५१	२०
सद	सुद	१४२	८	चंद्रो	चंद्रौ	१५१	२१
याता	याता	१४३	१	तदपि	तदापि	१५१	२१
नुमा	नुगा	१४३	३	स्याई	स्या पी	१५२	२
प्रमा	प्रदा	१४६	८	स्यातृ	स्यात्	१५२	६
पत्रे	पत्ते	१४७	१	वश्य	वश्यं	१५२	८
सक्य	शक्य	१४७	१	भक्ता	भुक्ता	१५२	१०
पति	वति	१४७	२१३	नलोवापि	नलेवापि	१५२	१२
१४	१५	१४७	३१	शोभने	शोभनो	१५४	४
दृष्ट	दष्ट	१४७	१२	शून्यंशः	शून्यंशः	१५४	६
	दक्षेष्टेषुभः रात्रौ			त्रिगुभे	त्रिगुभे	१५६	६
	संमुखदित्तोयय			रादे	रादेः	१५९	१
	पश्चिमआग्नेयादि			देया	दयः	१५९	२
	चारोराहोवोध्य	१४७	१२	हृद्यंवाद्या	हृद्यंवाधा	१६०	२
टिका	टिकाः	१४७	१८	वर्ज	वर्ज्य	१६१	५
धीदुः	धीदुः	१४८	१	गर्जति	गर्जित	१६१	७
उष	उषः	१४८	१	निद्योष	निर्द्योष	१६१	९
शस्त	शस्य	१४८	१	दिगी	दिगी	१६१	१२
तरा	तरां	१४८	१	धराणी	धराणि	१६२	३
सिद्धि	सिद्धिः	१४८	६	औय	औष	१६३	२
कुंभो	कुंभ	१४८	५	रीतां	रीताः	१६३	१०
एक	एका	१४८	१८	ब्राह्मणा	ब्राह्मणाः	१६३	१६

अशुद्ध-	शुद्ध-	पृ.	प.	अशुद्ध-	शुद्ध-	पृ.	प.
सकुता	सैकुता	१६३	१८	संधि	संधि	१७१	३
जात	जात	१६५	३	हर्ति	हर्ति	१७३	२
वर्लि	वर्ली	१६५	५	सक्षे	संक्षे	१७३	४
वक्र	वक्त्रे	१६६	१	मातौ	मातौ	१७३	६
पार्थ	पार्श्व	१६६	१	यामार्घाः	वाराः	१७३	८
योश्चः	योश्चः	१६६	२	लवार्घ	लवो ८०	१७४	३
स्तब्धः	स्तब्ध	१६६	३	८०	९०	१७५	१
भूरव	लूरव	१६६	६	उल्क	उक्त	१७५	१
मिष्ट	मिष्ट	१६६	८	वृत्ति	वृत्तिः	१७५	३
नह	नहं	१६६	१३	नेड	नेडू	१७६	१
स्त्रिभि	स्त्रीभिः	१६७	१	क्रमाक्रमप्र	क्रमप्र	१७६	२
स्यश्चो	स्यो	१६७	३	नग	गन	१७६	५
भवं	भवं	१६७	५	तदपिजयेः	तदापिजयः	१७६	६
वसि	वाशि	१६७	७	पद्या	पद्य	१७६	८
अति	प्रति	१६७	१०	चेंद्र	चेद्र	१७६	११
भवति	भवतिअथवर्णभर	१६९	१	भुव	भूव	१७६	१४
ख्यंत	णंत	१६९	३		उदयाद्रौद्रमादित्ये		
प्यन	थन	१६९	६		मित्रंसोमेमुहूर्त्तकं ज		
स्विई	स्विउ	१६९	७		यदेवंभौमवारे तुरदेवं		
हे	दे	१६९	८		बुधेतथारावणं गुरुवा		
न्ययो	न्ययोः पक्षयोः	१६९	९		रेचभार्गवेचबिभीषणं		
वाढे	सौढे	१६९	१०		शनौयममुहूर्त्तच घटि		
दवं	दयं	१७०	३		काह्यसंमितं दिनांने		
तैच	तेच	१७०	३		यःसमायातितस्मादे		
नदा	नंदा	१७०	१२		कांतरेध्रुवं रात्रेरादौति		
अनू	अनु	१७०	१५		जानीयात्पटलेपुंगुरु		
प्रभा	प्रमा	१७०	१६		सोमादिने सत्त्वंरज्जेश्च		
००	राक्षश	१७०	१६		गारुके भृगौरविमं		
००	१२	१७०	१६		दधुधेष्टेचत्तमोनाडी		
स्वरो	स्वरा	१७१	१७		चतुष्टयं उद्देगात्समृ		
एवं	एव	१७१	१७		तारोगालाभाशुभाच		

विशुद्ध

अशुद्ध-	शुद्ध-	पृ-	प-	अशुद्ध-	शुद्ध-	पृ-	प-
	लाचला वाराखष्टोभ			ज्यं	ज्य	१९६	१८
	वेद्वारोनिशास्वेवंक्र			नाभि	नाभि	१९७	३
	मः स्मृतः नभः प्रभृ			वाड	वाड्	१९७	८
	तिभिः शून्यं गणपत्य			षमु	षड्	१९७	१३
	क्षरैर्धनुः मृत्युपदादि			पूजा	पूजां	१९७	१८
	शद्वैस्तु वर्णैः शौरिय			युत	युतः	१९७	२०
	मादिजैः अमृतं विष्णु			पन	पनः	१९७	२१
	वर्णैश्च श्रेयमत्रविजा			वनी	वंती	१९८	२
क्रमति	नता	१७७	१०	विधौ	विधौ	१९८	८
	क्रमतोमति	१८५	६	लये	लये	१९८	८
पृष्ठ	पृष्ठे	१९०	१५	श्वात्तरे	श्वात्तरे	१९८	१३
निद्वे	निर्द्वे	१९१	१	दक्षिणा	दक्षिणाः	१९८	२०
प्रष्टु	प्रष्टुः	१९१	१	ध्वं	ध्वं	१९८	२१
२ स्फुरिता	स्फुरिताच्च	१९१	७	कंठकि	कंठकि	१९९	८
ग्रावाणोः	ग्रावाणैः	१९१	१६	त्पं	त्परं	१९९	१३
दृढ	दृढं	१९१	१५	फन	पन	१९९	१३
तत्तु	तत्तु	१९१	१५	द्या	द्याः	१९९	१४
वक्र	वक्र	१९१	१७	वित्त्वादाडिमकैश	वित्त्वादाडिमकैश		
नूपा	नूपो	१९१	२०	रैर्मध्यगैरपिहर्षज	रैर्मध्यगैरपिनवे	१९९	१५
क्त	क्ता	१९१	२०	नकाः किमुतो गृहेषु			
वृः	वः	१९३	५	स्वाभि	स्वामि	१९९	१७
क्षः	क्षः	१९३	६	दास्थानं	द्वारस्थानं	२००	५
भिगु	भिर्गु	१९४	११	द्वार	द्वारं	२००	
प्यं	पि	१९५	२	यद्वारं	यद्वारं	२०१	१
सर्व	सर्व	१९५	२	श्म	श्मध्य	२०१	६
ध्रुव	ध्रुवं	१९५	८	सु	सु	२०२	३
कर्कटं	कर्कटे	१९५	८	दुष्य	दूष्य	२०२	४
निद्य	निद्य	१९५	११	कुज	कुंजरा	२०३	१
क्षस	क्षंसं	१९६	९	मिती	मिती	२०३	७
मुखे	मुखै	१९६	१२	दोग्रह	दोग्रह	२०३	१०
कुड	कुंड	१९६	१४	रचन	रचनं	२०३	१३

अशुद्ध-	शुद्ध-	पृ.	प.	अशुद्ध-	शुद्ध-	पृ.	प.
न	न	२०३	१४	हं	हं	२१४	१९
सिनम्	सनम्	२०३	१५	ष्मः	ष्मः	२१८	२१
गुर	गर	२०३	१६	न्य	त्य	२१९	१
अधि	आधि	२०३	१७	शुभो	शुभे	२१९	५
गुरो	गुरो	२०३	१८	ह्ये	ह्ये	२१९	९
दशमे	दशमे	२०४	३	चंद्रे	चंद्रे	२१९	२०
मरागं	विरागं	२०४	१६	पापा	पापाः	२१९	२१
शाल	शाले	२०४	६	गुरु	गुरुः	२१९	२१
भेदाप	भेदाःष	२०४	८	लग्ने	लग्ने	२२०	१
धामि	धामि	२०४	९	पत्या	पस्या	२२०	४
मन	मना	२०४	२१	तो	ते	२२०	४
ध्या	धी	२०५	४	सौम्या	सौम्याः	२२०	२०
शुभां	शुभां	२०७	७	रित्त्व	रित्त्व	२२१	८
रोप	रौप	२०७	८	रेंद्रे	रेंद्रे	२२१	१०
नगरप्रवेशोप्रवेशोए	पुरनगरप्रवेशो	२०७	१४	तिची	तीची	२२१	१७
फलं	फलः	२०७	१५	मंदे	मंदे	२२२	२
हट	हट्ट	२०९	६	रद	दंड	२२२	६
अतिं	अलिं	२०९	७	मिप्रि	मिप्रि	२२२	७
सीतौ	सितौ	२१३	७	नेष्य	जेष्य	२२२	१२
प्रती	अती	२१३	१७	हर	हरतः	२२२	१२
मंच	पंच	२१३	१९	मेशो	मेशो	२२२	१३
वृ	दः	२१४	१	कंठ	कंठ	२२२	१३
पुर्व	पूर्व	२१६	९	क्ति	क्ति	२२२	१७
देव	दये	२१६	१७	ससम	ससमपः	२२३	५
षः	शः	२१६	१९	शुभं दृष्टा	शुभ दृष्ट्या	२२३	५
चंद्रो	चंद्रो	२१७	६	शुभ	शुभे	२२३	७
शेषः	शेषाः	२१७	१५	दृष्ट्या	दृष्ट्या	२२३	८
ग्रह	ग्रह	२१७	२१	वृष्टिः	वृष्टिर्द्विः स्वभावेः	२२३	९
नशः	नाशः	२१७	२१	चंद्र	दिनोत्तरं वृष्टिः	२२३	९
तत्स	तत्स	२१८	३	चंद्रे	चंद्र	२२३	१०
सरिष्यो	सरिष्यो	२१८	१९	जलार्थ	जलार्थ	२२३	१४

अशुद्ध-	शुद्ध-	पृ.	प.	अशुद्ध-	शुद्ध-	पृ.	प.
वडादो	यडादो	२२३	१५	घन्ये	जघन्ये	२२८	९
चंद्र	चंद्रे	२२३	१५	क्षां	क्षा	२२८	२०
चट्टो	चट्टो	२२३	१८	वर्णा	वर्ण	२२९	९
पष्टो	पृष्टो	२२३	१९	श्वीन	श्वीन	२२९	११
यादी	यदी	२२३	२१	लत	लते	२३०	२
पापे	पापेः	२२४	१	ल्यु	पु	२३०	५
परां	परांशं	२२४	५	यथा	ह्यथ	२३०	१३
द्राशी	द्राशि	२२४	१३	ताला	नाला	२३०	१७
शेष	शेषु	२२४	१५	दिनमि	दिनमिति	२३१	१
शषं	सुखं	२२४	१८	भवति	भवति	२३१	२
ष्टिच	ष्टिश्च	२२४	१९	जेत	जेत्	२३१	३
भाये	भाव	२२४	१९	नृण	नृण	२३१	४
येत	येत्	२२४	२१	याप्य	याम्य	२३२	१४
तुसु	तुसु	२२५	३	सौम्या	सौम्याः	२३२	१५
शेष	वेष	२२५	३	कुयु	कुर्यु	२३२	१८
धां	धरं	२२५	५	क्षात्रा	क्षांश	२३३	३
कः	कं	२२५	१०	सयो	संयो	२३३	३
दीर्घस्वरेः	दीर्घस्वरेः	२२६	८	वर्त्थे	वर्त्थो	२३३	४
आ. ए.	आ. ऐ	२२६	१२	१	१८	२३३	१०
स्वरा	स्वरा	२२६	१२	गता	गताः	२३३	१३
काला	कालाः	२२७	५	०	सप्तनाडीचक्रम	२३४	५
पाञ्ज	पादाञ्ज	२२७	५	यतत्ते	पतने	२३४	८
शाले	शालेः	२२७	११	फल	फलं	२३५	३
शृंगो	शृंगो	२२८	५	धि	ध्याधि	२३५	४
हति	हती	२२८	८	र्ज	र्ज	२३५	४

१०६	२०	ह	ह	१२०	३	हि	ह	१२३	७	ख	खे	१५२	१७	म	न
"	"	अ	अ	"	१०	अ	अ	"	१२३	७	ह	"	२१	मि	म
"	"	अ	अ	"	१४	म	म	"	१५	म	म	"	२२	मि	मि
१०८	२४	अ	अ	"	१७	म	म	१३४	२१	म	म	१५५	२	म	म
"	"	अ	अ	१२१	३	का	का	१३५	"	म	म	"	४	के	को
१०९	२	अ	अ	"	४	दि	दि	१३६	२	म	मे	१५७	७	सं	सं
११०	४	अ	अ	"	११	म	मि	"	३	म	म	"	१२	मि	ह
१११	७	अ	अ	१२२	१२	हि	हि	"	६	"	"	"	२४	मि	मि
"	२०	अ	अ	"	१७	ह	ह	१३७	६	वनिग	वनिग	१५८	५	प्रम	प्रम
११२	१५	अ	अ	"	१८	अ	अ	"	१०	म	मि	"	"	अम	विम
११३	२०	अ	अ	"	२४	धन	धन	१३८	३	गारहें	गारहें	१५८	१८	का	कुड
"	"	हि	हि	१२३	१४	ह	ह	१३८	८	तन	तन	१६८	१	कर	करि
११५	७	त	त	"	२०	मोन	मोन	"	"	ह	ह	१६९	१६	दा	आ
"	१	क	क	१२४	२१	ठ	ठि	१४०	६	हा	हां	१७३	१३	धरे	धरे
"	२	विन	विन	"	"	के	कै	१४१	१५	शु	शु	"	१४	करके	कैकर
"	१३	वि	वि	१२५	३	भवनि	भवनि	"	१८	सौ	सौ	"	१५	ह	ह
"	१७	मल	मल	"	२१	तन	तव	"	२४	पणाम	पणाम	१७६	४	री	उरी
११६	३	ह	ह	१२६	६	है	है	१४४	७	मंज	सुमंज	१७७	९	छे	य
"	५	मध्य	मध्य	"	२३	ह	हि	१४५	८	मनमा	मनमा	१८३	५	ह	हि
"	८	उर	उर	१२७	१२	ह	हरी	१४७	६	न	न				
"	१४	अ	अ	१२८	२	ल	लि	"	१०	हि	ह	इति समाप्त			
"	२२	प्रथम	प्रथम	"	१३	कह	कह	१४८	१३	सं	सं				
११७	१०	ह	ह	१२९	३	हो	हो	१५०	६	अ	न				
११८	५	ल	ल	"	४	उत्तर	उत्तर	"	११	ही	हि				
११९	२१	सं	सं	१३०	१०	दुषभा	दुषभा	१५१	६	मिन	जानि				